

Dansk udgave

Retsforskrifter

Indhold

I Retsakter hvis offentliggørelse er obligatorisk

.....

II Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk

Kommissionen

2002/892/EF:

- ★ **Kommissionens beslutning af 11. juli 2001 om den spanske stats støtteordning for nyoprettede virksomheder i Álava** (meddelt under nummer K(2001) 1760) ⁽¹⁾ 1

2002/893/EF:

- ★ **Kommissionens beslutning af 11. juli 2001 om den spanske stats støtteordning for nyoprettede virksomheder i den selvstyrende region Navarra (Spanien)** (meddelt under nummer K(2001) 1762) ⁽¹⁾ 17

2002/894/EF:

- ★ **Kommissionens beslutning af 11. juli 2001 om den spanske stats støtteordning til fordel for virksomheder i Guipúzcoa i form af et nedslag i skatten på 45% af investeringsbeløbet** (meddelt under nummer K(2001) 1764) ⁽¹⁾ 26

2002/895/EF:

- ★ **Kommissionens beslutning af 30. januar 2002 om statsstøtte ydet af Tyskland til Hirschfelder Leinen und Textil GmbH (Hiltex)** (meddelt under nummer K(2002) 310) ⁽¹⁾ 45

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

Pris: 22 EUR

(Fortsættes på næste side)

DA

De akter, hvis titel er trykt med magre typer, er løbende retsakter inden for landbrugspolitikken og har normalt en begrænset gyldighedsperiode.

Titlen på alle øvrige akter er trykt med fede typer efter en asterisk.

2002/896/EF:	
★ Kommissionens beslutning af 30. januar 2002 om Tysklands statsstøtte til Got- haer Fahrzeugtechnik GmbH (meddelt under nummer K(2002) 316) ⁽¹⁾	62
2002/897/EF:	
★ Kommissionens beslutning af 12. marts 2002 om Tysklands støtte til Ingenieur- und Gewerbebau GmbH (IGB) (meddelt under nummer K(2002) 912) ⁽¹⁾	72
2002/898/EF:	
★ Kommissionens beslutning af 9. april 2002 om Tysklands statsstøtte til SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH (meddelt under nummer K(2002) 1342) ⁽¹⁾ ...	75
2002/899/EF:	
★ Kommissionens beslutning af 7. maj 2002 om Spaniens påtænkte statsstøtte til Ford España SA (meddelt under nummer K (2002) 1803) ⁽¹⁾	86
2002/900/EF:	
★ Kommissionens beslutning af 5. juni 2002 om Spaniens påtænkte statsstøtte til Renault España SA (meddelt under nummer K(2002) 1992) ⁽¹⁾	92
2002/901/EF:	
★ Kommissionens beslutning af 19. juni 2002 om Nederlandenes statsstøtte til for- del for nederlandske bugserbådsoperationer i EU's søhavne og indre vandveje (meddelt under nummer K(2002) 2158) ⁽¹⁾	96

(¹) EØS-relevant tekst

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 11. juli 2001

om den spanske stats støtteordning for nyoprettede virksomheder i Álava

(meddelt under nummer K(2001) 1760)

(Kun den spanske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2002/892/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i henhold til ovennævnte artikel ⁽¹⁾, og under hensyn til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) På grundlag af oplysninger indsamlet i forbindelse med de procedurer, der blev indledt som følge af anmeldelserne af statsstøtte til Daewoo Electronics Manufacturing España SA ⁽²⁾ og til Ramondín SA og Ramondín Cápsulas SA ⁽³⁾, fik Kommissionen kendskab til en ikke anmeldt spansk ordning om investeringsstøtte i Álava, der blev givet i form af skattelettelser ved at mindske beskatningsgrundlaget for en række nyoprettede virksomheder.

(2) Ved brev af 29. september 1999, SG(99) D/7813, underrettede Kommissionen de spanske myndigheder om, at den ville indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, over for denne støtte.

(3) Ved brev af 2. december 1999 fra Spaniens Faste Repræsentation, registreret den 6. december 1999, fremsatte de spanske myndigheder deres bemærkninger som led i proceduren.

(4) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽⁴⁾. Kommissionen opfordrede heri interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til støtten senest en måned efter offentliggørelsen.

(5) Kommissionen modtog bemærkninger fra følgende interesserede parter: fra den selvstyrende region Castilla y León den 17. marts 2000, fra lokalregeringen i La Rioja den 24. marts 2000, fra den baskiske arbejdsgiverforening, Confederación empresarial vasca — Euskal Entrepresarien Konfederakuntza (herefter »Confebask») den 27. marts 2000 og efter fristens udløb supplerende bemærkninger i brev af 29. december 2000, registreret den 3. januar 2001, fra den baskiske sammenslutning af økonomer, Colegio vasco de economistas — Ekonomilarien Euskal Elkargoa den 27. marts 2000, fra sammenslutningen af baskiske virksomheder, Círculo de empresarios vascos den 27. marts 2000 og fra de baskiske ligningsmænds forening, Asociación profesional de asesores fiscales de la Comunidad del País Vasco den 28. marts 2000. Ved brev D/52998 af 17. maj 2000 sendte

⁽¹⁾ EFT C 55 af 26.2.2000, s. 2.

⁽²⁾ Kommissionens beslutning 1999/718/EF (EFT L 292 af 13.11.1999, s. 1).

⁽³⁾ Kommissionens beslutning 2000/795/EF (EFT L 318 af 16.12.2000, s. 36).

⁽⁴⁾ Se fodnote 1.

Kommissionen disse bemærkninger til de spanske myndigheder og gav dem mulighed for at kommentere dem. Den modtog imidlertid ingen kommentarer.

- (6) Ved brev af 22. juni 2000 fra Spaniens Faste Repræsentation oplyste de spanske myndigheder Kommissionen om den fritagelse fra provinsen Álavas regionallov (Norma Foral) nr. 24 af 5. juli 1996 ⁽⁵⁾, der blev indrømmet ved Norma Foral nr. 7 af 29. marts 2000 ⁽⁶⁾, som er retsgrundlaget for skattelettelserne.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

- (7) Ifølge oplysninger, Kommissionen har adgang til, som ikke er blevet anfægtet af hverken de spanske myndigheder eller andre, blev den pågældende skattelettelse indført ved artikel 26 i Norma Foral nr. 24 af 5. juli 1996 om virksomhedsbeskatning ⁽⁷⁾. Artikel 26 lyder således:

»1. Grundlaget for beskatning af nystartede virksomheders overskud af udøvelsen af deres økonomiske aktiviteter sænkes med henholdsvis 99, 75, 50 og 25 % — inden kompensationen for tidligere perioders underskud — i de fire skatteår, der følger efter det første skatteår inden for fristen på fire år efter deres oprettelse, hvor de opnår et positivt resultat.

[...]

2. For at opnå denne lettelse skal de skattepligtige opfylde følgende krav:

- a) De skal have indskudt en startkapital på mindst 20 mio. ESP i virksomheden.

[...]

e) De skal foretage investeringer på mindst 80 mio. ESP i materielle anlægsaktiver i de første to driftsår. Alle investeringerne skal foretages i aktiver, der vedrører driften, og aktiverne må ikke udlejes eller overdrages til tredjemand. I denne forbindelse betragtes leasing af aktiver også som investeringer i materielle anlægsaktiver under forudsætning af, at den skattepligtige afgiver tilsagn om at udnytte forkøbsretten.

f) Der skal oprettes mindst ti arbejdspladser i de første seks måneder efter starten, og det årlige gennem-

snit af arbejdsstyrken må ikke være lavere end dette antal i perioden fra dette tidspunkt til det regnskabsår, hvor retten til at udnytte nedsættelsen af beskatningsgrundlaget erhverves.

[...]

h) De skal have udarbejdet en forretningsplan, der omfatter en periode på mindst fem år.

3. [...]

4. Det minimumsbeløb for investeringer, der er nævnt i stk. 2, litra e), og det antal nye arbejdspladser, der er nævnt i stk. 2, litra f), berettiger ikke til nogen anden form for skattelettelse for investeringer eller oprettelse af arbejdspladser.

5. Der indsendes en ansøgning til skattevæsenet om at få den skattelettelse, der er omhandlet i denne artikel. Når skattevæsenet har sikret sig, at ansøgeren opfylder de primære krav, meddeler de vedkommende, at ansøgningen er foreløbigt godkendt, denne godkendelse skal stadfæstes af de regionale myndigheder (Diputación Foral) i Álava.

[...]«.

- (8) Kommissionen bemærker, at i henhold til præamblen til den nævnte Norma Foral er formålet med den pågældende støtte at tilskynde til at skabe nye arbejdspladser.

- (9) Kommissionen bemærker endvidere, at udgangspunktet for denne lempelse af virksomhedsbeskatningen er det positive resultat af virksomhedens økonomiske aktiviteter inden kompensationen for negative resultater i de foregående regnskabsår. I dette tilfælde er støttemodtagerne virksomheder, som er startet efter de nævnte regionalloves ikrafttræden, og som har investeret mindst 80 mio. ESP (480 810 EUR) i materielle anlægsaktiver og skabt mindst ti arbejdspladser. Desuden understreger Kommissionen, at støttemodtagerne skal have udarbejdet en forretningsplan, der omfatter mindst fem år, og indskudt en startkapital på mindst 20 mio. ESP (120 202 EUR).

- (10) Kommissionen understreger, at støtten består af en nedsættelse af beskatningsgrundlaget på henholdsvis 99, 75, 50 og 25 % i de fire skatteår, der følger efter den første skatteår, hvor de opnår et positivt resultat, inden for de første fire driftsår.

- (11) Kommissionen konstaterer, at skattelettelsen i Álava ikke er rettet mod virksomheder, der beskæftiger sig med bestemte aktiviteter, eller som tilhører bestemte sektorer, men at støtten kan gives til en hvilken som helst aktivitet eller sektor. Den er heller ikke beregnet for bestemte kategorier af virksomheder, f.eks. små og mellemstore,

⁽⁵⁾ Offentliggjort i provinsen Álavas officielle tidende (Boletín Oficial del Territorio Histórico de Álava) den 5. april 2000.

⁽⁶⁾ Territorio Histórico de Álava: Norma Foral nr. 24 af 5. juli 1996 om selskabsbeskatning.

⁽⁷⁾ Álavas officielle tidende (Boletín Oficial del Territorio Histórico de Álava) af 9. august 1996.

- da alle virksomheder kan få den, hvis de opfylder de nævnte betingelser.
- (12) Kommissionen konstaterer, at sænkningen af beskatningsgrundlaget gælder fra det skatteår, der begynder den 1. januar 1996. Hvad angår kumulering med anden støtte, fremgår det udtrykkeligt, at denne skattelettelse ikke kan kumuleres med andre lempelser, der kan indrømmes for minimumsinvesteringer eller oprettelse af et vist antal arbejdspladser. Man kan ikke udelukke, at denne støtte kan kumuleres med andre former for skattelettelser, f.eks. tilskud, rentetilskud, garantier, overtagelse af andele m.m. Man kan heller ikke udelukke, at den kan kumuleres med andre former for skattelettelser, der er udløst af anden årsag, dvs. med andre bevæggrunde for at yde støtte. Det ville f.eks. være tilfældet med skattelettelser i form af skatnedslag ⁽⁸⁾.
- (13) I sin beslutning om at indlede proceduren mindede Kommissionen om, at anvendelsen af EU-reglerne for statsstøtte ikke berører den skattemæssige karakter af de foreliggende foranstaltninger, eftersom traktatens artikel 87 gælder støtteforanstaltninger »under enhver tænkelig form«. Ikke desto mindre har Kommissionen understreget, at de pågældende foranstaltninger for at kunne betragtes som statsstøtte skal opfylde alle de fire kriterier, der er opstillet i artikel 87, og som gennemgås nedenfor.
- (14) For det første påpeger Kommissionen på dette tidspunkt, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget på 99, 75, 50 og 25 % giver modtagerne en skattemæssig fordel.
- (15) For det andet mener Kommissionen, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget indebærer et tab af skatteprovenu og derfor svarer til brug af offentlige midler i form af udgifter.
- (16) For det tredje mener Kommissionen foreløbig, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget påvirker konkurrencevilkårene og samhandelen mellem medlemsstaterne. Eftersom modtagerne udøver økonomiske aktiviteter, der kan være genstand for kommerciel samhandel mellem medlemsstaterne, styrker støtten faktisk deres position i forhold til andre konkurrerende virksomheder i denne samhandel. Dermed påvirker støtten i Álava faktisk samhandelen. Endvidere forbedres virksomhedernes rentabilitet, idet deres nettoresultat forbedres (fortjeneste efter skat). Samtidig forbedres deres konkurrenceevne i forhold til virksomheder, der ikke modtager støtte.
- (17) Endelig mener Kommissionen foreløbig, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget er specifik eller selektiv, da den favoriserer bestemte virksomheder. Betingelserne for til-
- deling af støtten udelukker konkret virksomheder, der er oprettet inden de nævnte regionalloves ikrafttrædelsesdato, dvs. i midten af 1996, virksomheder, der opretter mindre end ti arbejdspladser, virksomheder, hvis investeringer ikke beløber sig til 80 mio. ESP (480 810 EUR), og dem, der har en startkapital på under 20 mio. ESP (120 202 EUR). Endvidere finder Kommissionen, at denne skattelettelse ikke er begrundet af systemets karakter eller forvaltning.
- (18) Endvidere mener Kommissionen på nuværende tidspunkt, at denne karakter af selektiv udvælgelse af modtagere også skyldes en skønsbeføjelse hos skattevæsenet. Tildelingen af støtten er ikke automatisk, idet ansøgningen behandles af de regionale myndigheder i Álava, der træffer beslutning om, hvorvidt støtten skal tildeles.
- (19) Det kan konkluderes, at Kommissionen på nuværende tidspunkt finder, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget udgør statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, idet den giver en konkurrencemæssig fordel, ydes af en medlemsstat, påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og fordrejer konkurrencen til fordel for bestemte virksomheder.
- (20) Eftersom støtten overstiger loftet på 100 000 EUR for en treårig periode, finder Kommissionen på nuværende tidspunkt, at den ikke opfylder betingelserne for at blive betragtet som de minimis-støtte ⁽⁹⁾.
- (21) Kommissionen gør opmærksom på, at statsstøtte, der ikke er omfattet af de minimis-reglen, skal anmeldes på forhånd, som det fremgår af EF-traktatens artikel 88, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 62, stk. 1, litra a). De spanske myndigheder har ikke overholdt denne forpligtelse. Derfor mener Kommissionen foreløbig, at støtten kan betragtes som ulovlig.
- (22) Kommissionen påpeger desuden, at selv om støtten er givet på betingelse af, at der foretages en mindsteinvestering eller oprettes et vist antal arbejdspladser, garanterer de pågældende skatteordninger ikke, at retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte overholdes. Derfor finder Kommissionen på nuværende tidspunkt, at støtten ikke har karakter af investerings- eller beskæftigelsesstøtte.

⁽⁸⁾ Se Kommissionens beslutning 1999/718/EF om den spanske stats støtte til Daewoo Electronics Manufacturing España SA (DEMESA).

⁽⁹⁾ Se punkt 3.2 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder (EFT C 213 af 19.8.1992) og kommissionens meddelelse om de minimis-reglen (EFT C 68 af 6.3.1996).

- (23) Tværtimod finder Kommissionen på nuværende tidspunkt, at støtten har karakter af driftsstøtte, idet dens formål er at fritage en virksomhed for omkostninger i forbindelse med dens normale aktiviteter eller løbende drift.
- (24) Kommissionen minder om, at driftsstøtte med regionalt sigte i princippet er forbudt. Den kan dog i exceptionelle tilfælde accepteres i områder, der opfylder visse betingelser. Det er imidlertid ikke tilfældet for denne støttes vedkommende. Derfor finder Kommissionen på nuværende tidspunkt, at det er tvivlsomt, om skattelettelse er forenelig med retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte.
- (25) Nedsættelsen af beskatningsgrundlaget, der ikke er begrænset til bestemte sektorer, kan gives til virksomheder, der er omfattet af sektorale fællesskabsbestemmelser. Derfor stiller Kommissionen i øjeblikket spørgsmålstegn ved, om støtten er forenelig, når modtageren tilhører en sektor, der er underlagt særlige fællesskabsbestemmelser.
- (26) Endvidere stiller Kommissionen på nuværende tidspunkt spørgsmålstegn ved, om støtten er forenelig med fællesmarkedet i medfør af udtagelserne i EF-traktatens artikel 87, stk. 2 og 3. Støtten kan ikke betragtes som støtte af social karakter i henhold til artikel 87, stk. 2, litra a), dens formål er ikke at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b), og den er ikke omfattet af artikel 87, stk. 2, litra c), der omhandler visse af Forbundsrepublikken Tysklands områder. Hvad angår de øvrige undtagelser i artikel 87, stk. 3, ud over litra a) og c), finder Kommissionen, at der ikke er tale om støtte, der kan fremme virkeliggørelsen af et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse af en medlemsstats økonomi, jf. artikel 87, stk. 3, litra b). Støtten kan ikke falde ind under artikel 87, stk. 3, litra c), der handler om støtte til »fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner«, da det ikke er specificeret, hvilke aktiviteter støttemodtagerne skal udføre. Endelig er der heller ikke tale om støtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven, som omhandlet i artikel 87, stk. 3, litra d).
- (27) Ud over opfordringen til at fremsætte bemærkninger som led i proceduren efter traktatens artikel 88, stk. 2, har Kommissionen bedt de spanske myndigheder om at skaffe alle de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere støtten i form af en nedsættelse af beskatningsgrundlaget for nyoprettede virksomheder i Álava. Man har bedt om følgende oplysninger: kopier af alle beslut-

ninger om at nedsætte beskatningsgrundlaget, oplysninger om hver enkelt støttemodtagers investeringer og antallet af oprettede arbejdspladser, hver enkelt virksomheds startkapital og størrelsen af nedsættelsen og den udestående saldo.

III. DE SPANSKE MYNDIGHEDERS BEMÆRKNINGER

- (28) Ved brev af 2. december 1999 fra Spaniens Faste Repræsentation fremsatte de spanske myndigheder deres bemærkninger. Kort sagt mener de spanske myndigheder, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget ikke udgør statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87. De mener tværtimod, at skattelettelse er en generel foranstaltning, som ikke er omfattet af statsstøttereglerne. De spanske myndigheder påpeger endvidere, at den pågældende foranstaltning, der skal virke investeringsfremmende, er et led i en økonomisk politik, som mange regeringer anvender.
- (29) Desuden fremfører de, at foranstaltningen ikke er specifik og ikke har selektiv karakter. Efter deres opfattelse er foranstaltningen åben for alle sektorer og alle skatteyder, der opfylder kriterierne, hvilket fjerner enhver specifik karakter. Den generelle karakter er heller ikke begrænset i praksis. Indholdet kan ikke betegnes som specifikt, eftersom betingelserne om at investere 80 mio. ESP eller oprette ti arbejdspladser ikke er diskriminerende, men tværtimod objektive betingelser, der skyldes behovet for at garantere foranstaltningens effektivitet for at nå det mål, man har sat sig.
- (30) Endvidere mener de spanske myndigheder ikke, at foranstaltningen er baseret på et skøn, eftersom støtten ydes automatisk, når de nævnte objektive kriterier er opfyldt. De regionale myndigheder i Álava efterprøver derefter blot, om alle betingelser er opfyldt, og kan hverken graduere støtten eller stille betingelser for at tildele den. Den procedure for indrømmelse af skattelettelse, der er beskrevet i artikel 26, stk. 5, er heller ikke baseret på et skøn. I henhold til denne artikel »(...)«. Denne procedure skal altså forstås sådan, at tildelingen foretages, når det er efterprøvet, at alle de objektive betingelser er opfyldt. Det er årsagen til, at udtrykket »i givet fald« ikke betyder, at der foretages et skøn.
- (31) De spanske myndigheder fremfører desuden, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget i Álava svarer til gældende foranstaltninger i andre medlemsstater, f.eks. Irland, eller til foranstaltninger, de nationale spanske

- myndigheder indførte i 1993 ⁽¹⁰⁾. Kommissionen fandt dengang ikke, at disse foranstaltninger indeholdt statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87. På grund af ligheden mellem foranstaltningerne i Álava og de centrale myndigheders foranstaltninger konkluderer de, at hvis det ene sæt foranstaltninger ikke havde en specifik karakter, har det andet det heller ikke. Endvidere oplyser de spanske myndigheder, at såvel Álavas som de centrale myndigheders foranstaltninger kun vedrører en del af den pågældende medlemsstat. Hvis Kommissionen derfor ikke mente, at de skatteforanstaltninger, der blev iværksat af de centrale spanske myndigheder var af specifik karakter, må den heller ikke mene, at det er tilfældet i Álavas tilfælde.
- (32) De spanske myndigheder fremfører endvidere, at selv hvis Kommissionen finder, at foranstaltningen er specifik, er det begrundet af systemets karakter eller forvaltning, jf. Kommissionens meddelelse 98/C 384/03 om anvendelsen af statsstøttereglerne på foranstaltninger vedrørende direkte beskatning af virksomhederne ⁽¹¹⁾. Den pågældende foranstaltning er faktisk begrundet af skattesystemets karakter og forvaltning, idet betingelserne for tildelingen er objektive og horisontale.
- (33) De spanske myndigheder anfægter desuden Kommissionens påstand om, at skattereglerne ikke opfylder betingelserne i de sektorale retningslinjer. Efter deres mening burde Kommissionen fastslå, hvilke konkrete betingelser de nævnte skatteregler ikke opfylder. De spanske myndigheder mener endvidere, at anvendelsen af bestemmelserne om statsstøtte med regionalt sigte er irrelevant, da der i den konkrete sag ikke er tale om statsstøtte.
- (34) De spanske myndigheder anfægter også Kommissionens holdning om, at støtten påvirker de støttemodtagende virksomheders samhandel med andre medlemsstater. Efter de spanske myndigheders opfattelse kan der ikke generaliseres, som Kommissionen gør, fordi der er en mulighed for, at samhandelen i visse tilfælde ikke vil blive påvirket. I andre tilfælde kunne der være tale om virksomheder, der kun er aktive på lokale markeder eller i sektorer, som endnu ikke er liberaliseret. I alle disse tilfælde er én af de nødvendige betingelser for at betragte en statslig foranstaltning som statsstøtte ikke opfyldt.
- (35) Hvad angår skattelettelsernes karakter af driftsstøtte, som Kommissionen fremhæver, påpeger de spanske myndigheder, at selv om skattelettelserne tager udgangspunkt i beskatningsgrundlaget og ikke i investering, har de karakter af incitament til investering. Derfor kan de ikke betragtes som driftsstøtte.
- (36) På baggrund af ovenstående mener de spanske myndigheder, at Kommissionen bør afslutte proceduren med en beslutning om, at de pågældende skattemæssige foranstaltninger ikke opfylder kriterierne for at blive betragtet som statsstøtte.
- (37) Endvidere understreger de spanske myndigheder, at i henhold til spansk lov kan skattevæsenet kun i exceptionelle tilfælde videregive oplysninger om skatteyderne. Overdragelse af oplysninger til Kommissionen er ikke et af disse exceptionelle tilfælde. Derfor kan de spanske myndigheder ikke afgive de oplysninger, Kommissionen anmoder om i sin beslutning om at indlede proceduren.

IV. ANDRE BEMÆRKNINGER INDGIVET TIL KOMMISSIONEN

- (38) Kommissionen understreger, at nedenstående bemærkninger ikke berører spørgsmålet om, hvorvidt afsenderne kan betragtes som interesserede parter i henhold til traktatens artikel 88, stk. 2.

Bemærkninger fra den selvstyrende region Castilla y León

- (39) Den selvstyrende region Castilla y León erindrer indledningsvis om, at de pågældende skattemæssige foranstaltninger udgør en del af de samlede skattemæssige foranstaltninger, der blev vedtaget af de regionale myndigheder i Álava, som blev anfægtet såvel på medlemsstatsplan som på EU-plan. Det påpeges, at Baskerlandets højesteret (Tribunal Superior del País Vasco) i 1999 afsagde en dom, der annullerede artikel 26 ⁽¹²⁾, der indførte de skattemæssige foranstaltninger, som førte til indledning af proceduren.
- (40) Den selvstyrende region Castilla y León oplyser endvidere, at de pågældende skattemæssige foranstaltninger udgør statsstøtte, idet de opfylder alle fire betingelser i traktatens artikel 87. Som støtte for denne påstand anvender de især de samme argumenter som dem, der er anført i beslutningen om at indlede proceduren. Det præciseres desuden, at foranstaltningens selektive karakter skyldes administrationens skønsbeføjelse ⁽¹³⁾. Endvidere påpeger den selvstyrende region Castilla y León,

⁽¹⁰⁾ Lov nr. 22 af 29. december 1993 om skatteforanstaltninger, reform af reglerne for offentligt ansatte og arbejdsløshedsbeskyttelse (Spanske Statstidende, BOE, af 31.12.1993). Foranstaltningen bestod i en nedsættelse af beskatningsgrundlaget for virksomheder oprettet i 1994 med 95 % i regnskabsårene 1994-1996, hvis de investerede mindst 15 mio. ESP og oprettede mellem tre og 20 arbejdspladser.

⁽¹¹⁾ EFT C 384 af 10.12.1998, s. 3.

⁽¹²⁾ Dom nr. 718 af 30. september 1999.

⁽¹³⁾ Som Domstolens dom af 26. september 1996, sag C-241/94.

at de pågældende skatteforanstaltninger ikke er begrundet af skattesystemets karakter eller forvaltning, eftersom formålet er at styrke oprettelsen af nye virksomheder.

- (41) Endvidere finder den selvstyrende region Castilla y León, at skattelettelsen ikke kan betragtes som forenelig i medfør af undtagelserne i artikel 87. I denne forbindelse påpeges det, at der er tale om driftsstøtte, idet foranstaltningerne har vedvarende karakter og ikke er forbundet med gennemførelse af et specifikt projekt. Driftsstøtte kan kun betragtes som forenelig under særlige omstændigheder i områder, der er støtteberettigede i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). Da Baskerlandet er støtteberettiget i medfør af undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra c), kan driftsstøtte ikke betragtes som forenelig. Desuden overholder støtten ikke betingelsen om anmeldelse i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.
- (42) Derfor mener den selvstyrende region Castilla y León, at skatteforanstaltningerne i Álava må betragtes som ulovlig statsstøtte, fordi kravet om anmeldelse i artikel 88, stk. 3, ikke er overholdt, og at de er uforenelige med fællesmarkedet.

Bemærkninger fra provinsregeringen i La Rioja

- (43) Provinsregeringen i La Rioja påpeger, at skatteforanstaltningerne udgør statsstøtte, idet de opfylder alle fire betingelser i traktatens artikel 87. Som støtte for denne påstand henviser den især til, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget har som formål og virkning at fritage støttemodtagerne fra en del af den skattebyrde, de ellers skulle have båret. Den giver dermed støttemodtagerne en økonomisk fordel, som vil indebære et tab af skatteprovenu, medmindre der er tale om kompensation for administrationen. Desuden vil støttemodtagernes økonomiske aktivitet blive begunstiget. De vil dermed få en konkurrencefordel i forhold til alle andre virksomheder. Ud over indholdets specifikke karakter i kraft af en indskudt kapital på mindst 20 mio. ESP, investeringen på mindst 80 mio. ESP og kravet om oprettelse af mindst ti arbejdspladser påpeger provinsregeringen i La Rioja, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget har karakter af en betinget foranstaltning, dels fordi administrationen har mulighed for at fastlægge, hvilke investeringer der kan komme i betragtning, samt for at bestemme frister og tærskelværdier, dels fordi der ikke automatisk gives en nedsættelse af beskatningsgrundlaget.
- (44) Dernæst mener provinsregeringen i La Rioja, at skatteforanstaltningen ikke kan være begrundet af, at der findes fem skattesystemer i Spanien. I denne forbindelse minder man om, at generaladvokat Saggio i konklusionerne til anmodningen om præjudiciel afgørelse i de forenede sager C-400/97, C-401/97 og C-402/97 fastslog,

at karakteren af de myndigheder, der har skattemæssig kompetence i et område, ikke berettiger diskrimination til fordel for virksomheder etableret i dette område. Ydermere er foranstaltningerne ikke begrundet af Álavas skattesystems karakter eller forvaltning, idet de tager sigte på at forbedre støttemodtagerne konkurrenceevne. Desuden erindrer provinsregeringen i La Rioja om, at den baskiske højesteret har fastslået⁽¹⁴⁾, at de pågældende skattemæssige foranstaltninger er uforholdsmæssige og uegnede til at opfylde målsætningen om at styrke den økonomiske aktivitet, fordi de direkte kan påvirke den frie bevægelighed for personer og varer og skabe urimelige konkurrencemæssige fordele.

- (45) Endvidere mener provinsregeringen i La Rioja, at skattelettelsen ikke kan betragtes som forenelig i medfør af undtagelserne i artikel 87. I følge myndighederne i La Rioja overholdt de spanske myndigheder ikke deres forpligtelse til at anmelde støtten i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.
- (46) Derfor mener de, at skatteforanstaltningerne i Álava må betragtes som ulovlig statsstøtte, fordi kravet om anmeldelse i artikel 88, stk. 3, ikke er overholdt, og at de er uforenelige med fællesmarkedet.

Bemærkninger fra den baskiske arbejdsgiverforening (Confebask)

- (47) Indledningsvis fremhæver Confebask den historiske baggrund for Álavas nuværende beføjelser på skatteområdet. Hvad angår indholdet, påpeger Confebask især følgende:
- a) Den formodede nedsættelse af skattegælden: Kommissionen tror fejlagtigt, at der er tale om en skattegæld, som man nedsætter, hvilket fører til tab af skatteprovenu. Hvis dette ræsonnement var korrekt, ville enhver skattelettelse indebære et tab af skatteprovenu i forhold til det beløb, der normalt skulle betales. Confebask anmoder derfor Kommissionen om at tage sin holdning op til fornyet overvejelse, da der ellers kunne blive tale om ulovlig harmonisering af skatterne ved at fastsætte et referencebeløb som udgangspunkt for beregning af eventuelle tab af skatteprovenu.
- b) Påvirkning af samhandelen: Kommissionen mener, at når støttemodtagerne deltager i samhandelen, indebærer skattelettelsen en fordrejning heraf. Imidlertid påvirker forskellene mellem skattesystemerne altid samhandelen. For at efterprøve, om skat-

⁽¹⁴⁾ Se dom af 30. september 1999 og dom af 7. oktober 1999 om de foreliggende skatteforanstaltninger.

teforanstaltningerne har virkninger for samhandelen, burde Kommissionen derfor analysere hele skattesystemet og ikke konkrete bestemmelser. I denne forbindelse understreger Confebask, at skattetrykket ifølge en undersøgelse er hårdere end i resten af Spanien. Kommissionen bør forklare, hvorfor disse konkrete foranstaltninger og ikke andre påvirker samhandelen. Selv hvis der var tale om påvirkning af samhandelen, ville den under alle omstændigheder skulle fjernes gennem harmonisering og ikke gennem statsstøtte.

- c) Støttens selektive karakter: Confebask mener, at skatteforanstaltningernes selektive karakter skal opfattes enten som en bemyndigelsesbestemmelse, der giver skattevæsenet kompetence til senere at indrømme en konkret skattelettelse, eller som en bestemmelse, der indrømmer skattelettelsen direkte uden behov for senere konkretisering. Kommissionens argumentation tager først udgangspunkt i den ene mulighed og derefter i den anden. Da de to muligheder udelukker hinanden, bør Kommissionen forklare, med hvilket udgangspunkt skattelettelsen skal opfattes, eftersom det ville være selvmodsigende at forsøge at benytte dem begge.

— Hvis man betragter skatteforanstaltningerne i Álava som en bemyndigelsesbestemmelse, er Confebask uenig, idet administrationen ikke har skønsbeføjelser, og tildelingen er automatisk. Faktisk begrænser administrationen sig til at efterprøve, at ansøgeren opfylder betingelserne for at modtage støtten. Hvis man betragter skatteforanstaltningerne som bemyndigelsesbestemmelse, der gør det muligt at tildele støtte senere, indebærer det, at den foreliggende procedure ikke har noget indhold, når man anfægter reglerne og ikke de konkrete tilfælde, de er anvendt i. I henhold til første afsnit i Kommissionens brev til medlemsstaterne ⁽¹⁵⁾ er en generel støtteforanstaltning kun statsstøtte, når der er tale om, at den lovgivningsmekanisme, der giver mulighed for, at støtten tildeles, er indledt uden andre formaliteter. Bemyndigelsesbestemmelsen kan, da den er abstrakt, imidlertid ikke betragtes som statsstøtte og dermed gøres til genstand for en vurdering af virkninger for konkurrencevilkårene og samhandelen mellem medlemsstaterne.

— Hvad angår opfattelsen af skattelettelsen som en bestemmelse, der tildeler støtten direkte, erindrer

Confebask om, at i henhold til punkt 19, 20 og 17 i meddelelse 98/C 384/03 kan en foranstaltning være specifik og dermed udgøre statsstøtte, når den udelukkende begunstiger offentlige virksomheder, visse former for virksomheder samt virksomheder i en bestemt region. De foreliggende foranstaltninger har imidlertid ingen af disse karakteristika, end ikke den områdemæssige specificitet, da de gælder i hele det område, hvor de regionale myndigheder, som har indført dem, har kompetence. Hvad angår specificiteten af tærskelværdierne på 20 mio. ESP i startkapital, 80 mio. ESP i investeringer og ti oprettede arbejdspladser, mener Confebask, at brug af tærskelværdier er almindelig praksis ved anvendelsen af nationale skatteregler og EU-regler. Endvidere påpeger Confebask under henvisning til forskellige domme afsagt af Domstolen og til Kommissionens beslutninger, at man hidtil aldrig har fundet, at brugen af tærskelværdier var lig med specificitet. Tillige erkender Kommissionen selv i punkt 14 i ovennævnte meddelelse, at begunstigelse af bestemte sektorer ikke nødvendigvis er ensbetydende med specificitet.

— Confebask fremfører, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget i Álava blot er en tilpasning af en foranstaltning fra 1993, som blev indført af de centrale spanske myndigheder, og som også er nævnt under bemærkningerne fra de spanske myndigheder. Det påpeges desuden, at reglerne er de samme bortset fra tærskelværdierne. Dermed ophæves virkningen af nedsættelsen af beskatningsgrundlaget i Álava for konkurrencen, idet alle de områder, der grænser op til de baskiske provinser får skattelettelse for nye virksomheder. Hvis konkurrencen påvirkes af skatteforanstaltninger, må det skyldes de centrale spanske myndigheders foranstaltninger, eftersom de kan anvendes på et større antal støttemodtagere. Desuden understreger Confebask, at der findes tilsvarende foranstaltninger i andre medlemsstater, som Kommissionen ikke har indledt procedure over for, og som end ikke er blevet klassificeret som skadelige foranstaltninger af Primarolo-gruppen. I denne forbindelse nævnes det, at der i Frankrig siden 1994 er indrømmet fritagelser og nedsættelser af selskabsskatten for nye virksomheder i en periode på fem år, eller ti år i nogle områder. På Korsika har man en endnu mere fordelagtig ordning. I Luxembourg er selskabsskatten nedsat med 25 % i en periode på

⁽¹⁵⁾ Kommissionens brev til medlemsstaterne SG(89) D/5521 af 27. april 1989.

otte år. I Syditalien gives fritagelse fra skatterne IRPEG og ILOR i ti år. Endelig gives der i Portugal en nedsættelse på 25 % af selskabsskatten i en periode på syv-ti år. Derfor tyder alt på, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget i Álava ikke er en exceptionel ordning og ikke er kendetegnet ved nogen form for specificitet. Der er tværtimod tale om et system, som er udbredt i medlemsstaterne.

- d) Betydningen af retssikkerheden: Confebask fremfører, at Kommissionens klassifikation af skattnedsættelsen i Álava som ulovlig støtte stiller spørgsmålstegn ved principperne om berettiget forventning, forbud mod arbitrære beslutninger truffet af institutionerne, retssikkerhed og proportionalitet, idet Kommissionen allerede med sin beslutning i 1993 fandt, at den baskiske skatteordning var forenelig. Under alle omstændigheder kan Kommissionen ændre sin holdning til kommende sager, men ikke til tidligere.

- e) Uforeneligheden med fællesmarkedet: Hvis man betragter skatteforanstaltningerne som en bemyndigelsesbestemmelse, finder Confebask, at man ikke kan tage stilling til foreneligheden, når støtten ikke gives ved en administrativ beslutning. Proceduren mister sit indhold, da dens karakter udelukker, at den kan anvendes til at afgøre, om støtten er forenelig. Hvis man betragter skatteforanstaltningerne i Álava som en bestemmelse, der tildeler støtten direkte, finder Confebask, at Kommissionens og Domstolens praksis kræver, at foranstaltningerne skal være specifikke for en sektor, for at man kan vurdere foreneligheden. Det vil desuden være nødvendigt at fastslå, hvor stort det samlede skattetryk for virksomhederne er, og hvad referenceskattetrykket er. Endelig vil denne problemstilling føre til den absurde konklusion, at ethvert skattetryk, der er lavere end det højeste i samtlige medlemsstater, vil udgøre statsstøtte. Confebask anfægter desuden Kommissionens argument om, at skatteforanstaltningerne er uforenelige, fordi de ikke indeholder bestemmelser, der er specifikke for sektorstøtte, regionalstøtte, støtte til større investeringer m.m., idet skattereglerne ikke kan og ikke bør indeholde denne form for detaljer. Ifølge Domstolen⁽¹⁶⁾ bør Kommissionen i sine beslutninger konkretisere de negative virkninger for konkurrencen og fastslå den egentlig virkning af de undersøgte foranstaltninger. Man kan ikke fastslå, at foranstaltninger er uforenelige i abstrakte situationer, der skyldes et skattesystem, idet forskellene mellem skattesystemerne i så

fald nødvendigvis ville være ensbetydende med støtte. Derfor gentager Confebask, at der ikke er tale om almindelig skattegæld, der er undervurderet på grund af skatteforanstaltningerne.

- f) Confebask anmoder derfor Kommissionen om at afslutte proceduren endeligt og erklære de omhandlede skatteforanstaltninger for forenelige med fællesskabsretten.

- (48) De supplerende bemærkninger fra Confebask, som blev fremsendt den 29. december 2000 og registreret den 3. januar 2001, blev ikke medregnet, da Kommissionen modtog dem efter fristens udløb⁽¹⁷⁾. Endvidere påpeger Kommissionen, at Confebask ikke har anmodet om forlængelse af fristen i henhold til artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelse af EF-traktatens artikel 93⁽¹⁸⁾.

Bemærkninger fra den baskiske sammenslutning af økonomer, Colegio Vasco de Economistas — Ekonomilarien Euskal Elkargoa (herefter »CVE«)

- (49) CVE mener, at skattesystemet i de enkelte baskiske provinser ikke opfylder kravet om specificitet i traktatens artikel 87, stk. 1, når de kun gælder for en del af en medlemsstat. Til støtte herfor fremfører CVE, at Kommissionens praksis med at fortolke det som specificitet, når skatteforanstaltningen gælder en del af en medlemsstat, kan anvendes, når der findes et enkelt skattesystem. Den er imidlertid ikke relevant, når der findes forskellige skattesystemer i samme medlemsstat. Desuden er den i modsætning til sammenhængen i det spanske skattesystem, som er varieret af natur. Faktisk anvendes de enkelte systemer eksklusivt i en del af territoriet. Dermed er de enkelte systemer ikke regionale, men det eneste system, der anvendes i det pågældende område. De tab af skatteprovenu, der kan opstå som følge af visse skatteforanstaltninger, udløser endvidere ikke overførsler fra centralregeringen. De skal derimod kompenseres enten gennem en forøgelse af provenuet fra andre skatter eller gennem en begrænsning af de offentlige udgifter. På den anden side bør det spanske skattesystems særlige indretning ikke føre til en straf ved anvendelsen af fællesskabsretten. Endvidere bør den fordrejning af konkurrencen, der kan opstå som følge af fem skattesystemer, afhjælpes gennem EU-regler for skatteharmonisering.
- (50) CVE udelukker imidlertid ikke, at de regionale myndigheder som led i deres selvstyre på skatteområdet kan indføre skatteforanstaltninger, der kan falde ind under

⁽¹⁶⁾ Domstolens domme af 14. september 1994, sag C-278/92, C-279/92 og C-280/92, Spanien mod Kommissionen, Sml. 1994 I, s. 4103.

⁽¹⁷⁾ Fristen for at fremsætte bemærkninger var på en måned efter offentliggørelsen af opfordringen hertil i EFT af 26.2.2000.

⁽¹⁸⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

traktatens artikel 87, stk. 1. I denne sag finder CVE, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget ikke falder ind under artikel 87, idet den blot opfylder betingelsen om at skulle ydes ved hjælp af statsmidler. Den fordrer derimod ikke konkurrencen, idet udbetalingen indebærer, at der er tale om et positivt beskatningsgrundlag. Endvidere kan størrelsen ikke fastslås på forhånd, idet støtten f.eks. ikke ville komme til udbetaling, hvis der ikke var tale om et overskud. Det samme gælder virkningerne for samhandelen, som bør konstateres i hvert enkelt tilfælde. Mulighed for påvirkning er ikke tilstrækkelig. CVE analyserer, om specificiteten skyldes de tærskelværdier, der er nødvendige for at opnå nedsættelsen af beskatningsgrundlaget, eller de regionale myndigheders skønsbeføjelse ved indrømmelsen af nedsættelsen. CVE finder, at tærskelværdierne ikke er udtryk for specificitet, idet de er objektive og ikke-diskriminerende. Ved tildelingen af denne skattelettelse er der ikke tale om en skønsbeføjelse, men blot efterprøvning af, at alle betingelserne er opfyldt.

- (51) CVE konkluderer, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget, der er en generel foranstaltning indført som led i de baskiske provinseres udøvelse af deres kompetence på skatteområdet, ikke er omfattet af traktatens artikel 87.

Bemærkninger fra sammenslutningen af baskiske virksomheder, Círculo de empresarios Vascos, og fra de baskiske ligningsmænds forening (Asociación profesional de asesores fiscales de la Comunidad del País Vasco) (herefter »CEV« og »APCPV«)

- (52) Da disse foreninger hver for sig har fremsat bemærkninger, der er meget lig hinanden eller næsten identiske, gælder nedenstående resumé dem begge.
- (53) CEV og APCPV anfægter Kommissionens vurdering af, at der er tale om specificitet eller selektivitet i forbindelse med nedsættelsen af beskatningsgrundlaget i Álava, fordi virksomheder oprettet inden ikrafttrædelsen af nedsættelsen og allerede eksisterende virksomheder er udelukket, og fordi der er tale om tærskelværdier. Skatteregler gælder altid fra deres ikrafttrædelsesdato, og kun i exceptionelle tilfælde kan de være tilbagevirkende. Da formålet med foranstaltningen er at virke investeringsfremmende, er det logisk, at skattelettelsen er begrænset til nye virksomheder. Hvad tærskelværdierne angår, tyder alt på, at de er objektive, og de bruges i øvrigt ofte på skatteområdet. De regionale myndigheders aftale om anvendelsen af nedsættelsen af beskatningsgrundlaget er efter alt at dømme en forudgående kontrolforanstaltning med henblik på at sikre, at alle vilkår er opfyldt. Derefter vil tildelingen ske automatisk.

- (54) Hvad angår påvirkningen af samhandelen, understreger CEV og APCPV, at der bør foretages en individuel vurdering i modsætning til den generelle analyse, Kommissionen laver. Der kan f.eks. findes støttemodtagere, som kun producerer til de lokale markeder. I så fald ændrer skatteforanstaltningerne absolut ikke samhandelen mellem medlemsstaterne. Det samme gælder foranstaltningernes konkurrencemæssige virkninger. Endvidere kan nedsættelsen af beskatningsgrundlaget for støttemodtagere, hvis aktiviteter foregår på markeder, der endnu ikke er liberaliseret, ikke fordrer konkurrencen. Ydermere kan tabet af skatteprovenu ikke beregnes, hvis man kun betragter en enkelt foranstaltning, som i dette tilfælde nedsættelsen af beskatningsgrundlaget, uden at se på det samlede skattetryk. I denne forbindelse påpeger CEV og APCPV, at det samlede skattetryk i Baskerlandet er højere end i resten af Spanien.

- (55) Selv hvis Kommissionen på trods af ovenstående bemærkninger fortsat finder, at der er tale om specificitet i forbindelse med nedsættelsen af beskatningsgrundlaget, finder CEV og APCPV, at det er berettiget af skattesystemets karakter og forvaltning. Til støtte herfor understreger CEV og APCPV, at skatteforanstaltningen gælder alle aktører uafhængigt af deres aktiviteter. Desuden er den nødvendig af hensyn til systemets gode og effektive forvaltning, eftersom det ved vurderingen af, om en foranstaltning er urimelig, er nødvendigt at se den på baggrund af systemet og afgøre, om den skaber et lavere skattetryk. Endvidere stemmer skatteforanstaltningen overens med lighedsprincippet, da nye virksomheder ikke er i samme situation som eksisterende.

- (56) Desuden anmoder CEV og APCPV Kommissionen om at vurdere foranstaltningen på baggrund af, at der for det første findes lignende foranstaltninger i andre medlemsstater, f.eks. Irland, og for det andet at de centrale spanske myndigheder i 1993 vedtog lignende foranstaltninger, og endelig at vurdere, om nedsættelse af beskatningsgrundlaget i Álava anvendes i stort set hele Spanien. I denne forbindelse påpeger CEV og APCPV, at Kommissionen aldrig har betragtet disse foranstaltninger i lyset af EF-traktatens artikel 87. Ydermere anfægter CEV og APCPV, at skatteforanstaltningerne skulle have karakter af driftsstøtte, eftersom driftsstøtte ikke gives til nye virksomheder, men til at holde kunstigt liv i eksisterende. Endvidere finder CEV og APCPV, at Kommissionens mål med at indlede procedure over for nedsættelsen af beskatningsgrundlaget er skatteharmonisering. Derfor anvender den traktatens artikel 87 og 88. Det er årsagen til, at der er tale om misbrug af beføjelser.

- (57) På grundlag af ovenstående konkluderer CEV og APCPV, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget ikke falder ind under traktatens artikel 87.

V. VIDERESENDELSE AF DE ØVRIGE INTERESSEREDE PARTERS BEMÆRKNINGER TIL SPANIEN

- (58) Ved brev af 18. maj 2000 til Spaniens Faste Repræsentation fremsendte Kommissionen i henhold til artikel 6, stk. 2, i forordning (EF) nr. 659/1999 de omtalte bemærkninger fra tredjepart og opfordrede Spanien til at fremsætte sine bemærkninger senest en måned efter fremsendelsen af brevet. Spanien har imidlertid ikke fremsat bemærkninger til de øvrige bemærkninger.

VI. VURDERING AF STØTTEN

VII. KARAKTEREN AF STATSSTØTTE

- (59) Kommissionen minder om, at anvendelsen af EU-reglerne for statsstøtte ikke berører den skattemæssige karakter af foranstaltningerne i Álava, eftersom traktatens artikel 87 gælder støtteforanstaltninger »under enhver tænkelig form«. Ikke desto mindre understreger Kommissionen, at foranstaltningerne i Álava for at kunne betragtes som statsstøtte skal opfylde alle de fire kriterier, der er opstillet i artikel 87, og som gennemgås nedenfor.

- (60) For det første skal foranstaltningen give modtagerne en fordel, som mindsker de byrder, der normalt tynger deres budget. Denne fordel kan opnås ved på forskellig måde at lette virksomhedens skattebyrde, konkret ved en hel eller delvis fjernelse af skattebetalingen. Nedsættelsen af beskatningsgrundlaget på 99, 75, 50 og 25 % opfylder dette kriterium, idet den giver de støttemodtagende virksomheder en nedsættelse af deres skattebyrde, der svarer til at anvende de nævnte nedsættelser af skatteprocenten. Uden denne nedsættelse af beskatningsgrundlaget skulle støttemodtageren betale skat af 100 % af beskatningsgrundlaget. Nedsættelsen af beskatningsgrundlaget indebærer således en fritagelse fra det almindeligt gældende skattesystem.

- (61) For det andet mener Kommissionen, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget indebærer et tab af skatteprovenu og derfor svarer til brug af offentlige midler i form af udgifter. Dette kriterium gælder ligeledes støtte tildelt af regionale eller lokale myndigheder i medlemsstaterne⁽¹⁹⁾. Endvidere kan den statslige indgriben foretages såvel gennem skattemæssige dispositioner i form af love eller administrative bestemmelser som gennem skattevæsenets administrative praksis. I denne konkrete sag foretages det statslige indgreb af de regionale myndigheder i Álava gennem en lovbestemmelse.

- (62) I øvrigt er det argument forkert, der blev fremført i nogle bemærkninger fra tredjemand, om at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget med 99, 75, 50 og 25 % ville indebære et tab af skatteprovenu i forhold til et normalbeløb fastsat af Kommissionen, idet normalbeløbet er fastsat på baggrund af det pågældende skattesystem og ikke i en kommissionsbeslutning. Endvidere skal der mindes om, at i henhold til punkt 9, første afsnit, andet led i meddelelse 98/C 384/03, skal en foranstaltning for at kunne betragtes som statsstøtte: for det første give modtagerne en fordel, som mindsker de byrder, der normalt belaster deres budget. Denne fordel kan opnås ved på forskellig måde at lette virksomhedens skattebyrde, konkret »(...) ved en fuldstændig eller delvis reducere af skattebeløbet (fritagelse, skattnedslag)«. Det er netop det, der sker med skattelettelsen i Álava, som består af en delvis nedsættelse af beskatningsgrundlaget på 99, 75, 50 og 25 %. Derfor kan disse bemærkninger afvises.

- (63) Foranstaltningen skal for det tredje påvirke konkurrencevilkårene og samhandelen mellem medlemsstaterne. I denne forbindelse skal det påpeges, at i henhold til en rapport om den baskiske økonomis eksterne afhængighed i perioden 1990-1995⁽²⁰⁾ steg eksporten til andre lande, ikke blot i absolutte tal, men også forholdsmæssigt, i modsætning til eksporten til resten af Spanien⁽²¹⁾. Det udenlandske marked har dermed delvis erstattet markedet i resten af Spanien. Ifølge en anden statistisk rapport om Baskerlandets udenrigshandel⁽²²⁾ overstiger eksportkvoten (forholdet mellem eksporten og bruttonationalproduktet) for den baskiske økonomi med sine 28,9 % eksportkvoten for Tyskland og de øvrige europæiske lande, der ligger omkring 20 %. Ifølge denne rapport var der et stort overskud på den baskiske handelsbalance i perioden 1993-1998. I 1998 blev der, hver gang man importerede for 100 ESP, eksporteret for 144. Den baskiske økonomi er altså meget udadrettet med en meget stor eksportkvote. Disse kendetegn ved den baskiske økonomi viser, at de støttemodtagende virksomheder udøver økonomiske aktiviteter, der kan indgå i samhandelen mellem medlemsstaterne. Derfor styrker støtten modtagernes stilling i forhold til konkurrenter i samhandelen med andre medlemsstater. Det står dermed klart, at støtten påvirker samhandelen. Endvidere forbed-

⁽²⁰⁾ »Baskerlandets eksterne afhængighed i perioden 1990-1995« (La dependencia exterior vasca en el periodo 1990-1995) af Patxi Garrido Espinosa og María Victoria García Olea, offentliggjort af den baskiske regerings statistiske kontor, Euskal Estatistika-Erakunde/Instituto vasco de estadística (EUSTAT).

⁽²¹⁾ Udlandseksporten udgjorde 28,5 % af den samlede eksport (inklusive salg til resten af Spanien) i 1990. Fem år senere, altså i 1995, var den på 40,8 %.

⁽²²⁾ »Statistik over den selvstyrende region Baskerlandets udenrigshandel i 1998« (Estadística de Comercio Exterior para la Comunidad Autónoma de Euskadi en el año 1998) udarbejdet af EUSTAT.

⁽¹⁹⁾ Domstolens dom af 14. oktober 1987, sag C-248/84, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 1987, s. 4013.

res virksomhedernes rentabilitet, idet deres nettoresultat forbedres (fortjeneste efter skat). Dermed kan de konkurrere med virksomheder, der ikke har adgang til skattelettelserne.

(64) Eftersom de undersøgte skatteforanstaltninger har generel og abstrakt karakter, påpeger Kommissionen, at undersøgelsen af tildelingen kun kan foretages på dette generelle og abstrakte plan. Det er ikke muligt at konkretisere virkningerne for et konkret marked, en sektor eller et produkt, som det fremgår af bemærkningerne fra tredjemand. Denne holdning er stadfæstet af Domstolens retspraksis ved flere lejligheder ⁽²³⁾.

(65) Hvad angår bemærkningen om, at Kommissionen burde vurdere virkningerne for samhandelen på baggrund af alle skattesystemerne, erindrer Kommissionen om, at den konkurrencefordrejning, denne procedure efter EF-traktatens artikel 87 og 88 omhandler, skyldes en fritagelsesbestemmelse, der favoriserer bestemte virksomheder (i dette tilfælde nyoprettede) i forhold til andre virksomheder i medlemsstaten, og ikke den mulige konkurrencefordrejning, der skyldes forskelle mellem medlemsstaternes skattesystemer, som ville falde ind under traktatens artikel 93-97.

(66) Hvad angår støttens specifikke karakter, mener Kommissionen, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget er specifik eller selektiv, da den favoriserer bestemte virksomheder. Betingelserne for tildeling af støtten udelukker konkret virksomheder, der er oprettet inden den nævnte regionallovs ikrafttrædelsesdato, dvs. i midten af 1996, virksomheder, der opretter mindre end ti arbejdspladser, virksomheder, hvis investeringer ikke beløber sig til 80 mio. ESP (480 810 EUR), og dem, der har en startkapital på under 20 mio. ESP (120 202 EUR). Kommissionen minder om, at i henhold til den femte rapport om virksomheder i Europa ⁽²⁴⁾ var der i 1995 i EU 16 767 000

virksomheder med under ti ansatte eller helt uden ansatte, hvilket udgør 92,89 % af det samlede antal ⁽²⁵⁾. I Spaniens tilfælde var procentsatsen endnu højere, nemlig ca. 95 % ⁽²⁶⁾. Det er sandsynligt, at disse procentsatser er endnu højere for nye virksomheders vedkommende, eftersom en virksomhed ofte begynder med et begrænset personale, der udvides i takt med, at virksomheden konsolideres og kommer rigtigt i gang. Det er tilfældet i Spanien, hvor procentsatsen i 1995 var endnu højere, nemlig ca. 98 % ⁽²⁷⁾. Alt tyder på, at en af betingelserne for at opnå støtten i sig selv udelukker flertallet af virksomheder. Endvidere forhindrer den objektive karakter af ovennævnte tærskelværdi ikke, at den er selektiv og udelukker virksomheder, der ikke opfylder kriterierne, hvilket hævdes i nogle af bemærkningerne.

(67) Hvad angår skattevæsenets mulige skønsbeføjelse, konstaterer Kommissionen, at støtten ikke tildeles automatisk. Faktisk behandles ansøgningen først af de regionale myndigheder i Álava, som derefter i givet fald kan vælge at tildele støtten. De spanske myndigheder hævder, at de regionale myndigheder i Álava blot efterprøver, om alle betingelser er opfyldt. De forklarer imidlertid ikke, hvorfor denne efterprøvning skal være forudgående og ikke kan finde sted efterfølgende, som det normalt sker i forbindelse med forvaltning af skatteindtægter.

(68) Hvad angår skatteforanstaltninger i andre medlemsstater i form af nedsættelse af beskatningsgrundlaget, som Kommissionen ikke har betragtet som specifikke, fordi de er rettet mod nye virksomheder, hvilket ifølge nogle af bemærkningerne fra tredjemand skulle ligge til grund for en begrundet forventning om, at skattelettelser for nye virksomheder kan opfattes som legitime, bemærker Kommissionen, at de ordninger, der er nævnt i nogle af bemærkningerne fra tredjemand, adskiller sig fra nedsættelsen af beskatningsgrundlaget i Álava. Selv hvis nogle ordninger svarede til hinanden, og Kommissionen ikke havde reageret, ville det desuden ikke være begrundet at påberåbe sig en fejlagtig fremgangsmåde i den foreliggende sag. I denne forbindelse skal det erindres, at ifølge Domstolens retspraksis er en medlemsstats manglende overholdelse af en forpligtelse i forbindelse med forbudet i artikel 92, der i henhold til traktaten hører under dens kompetence, ikke berettiget af, at andre medlemsstater heller ikke overholder forpligtelsen. Virkningerne af forskellige fordrejninger af konkurrencen for samhan-

⁽²³⁾ Se præmis 48 og 51 i Domstolens dom af 17. juni 1999, sag C-75/97 (Maribel), Belgien mod Kommissionen; præmis 80-82 i Førsteinstansrettens dom af 15. juni 2000, sag T-298/97, Alzetta, Mauro m.fl. mod Kommissionen; præmis 54 og 55 i generaladvokat Ruiz-Jarabos konklusioner af 17. maj 2001, sag C-310/99, Den Italienske Republik mod Kommissionen og præmis 31 i generaladvokat Saggio konklusioner af 27. januar 2000, sag C-156/98, Tyskland mod Kommissionen: »I denne forbindelse er det nødvendigt at bemærke, at for at kunne vurdere en generel støtteordnings virkninger for samhandelen er det tilstrækkeligt, at man efter en forudgående vurdering med rimelighed kan mene, at der kan blive tale om sådanne virkninger. Hvis en virksomheds (eller som i den foreliggende sag et ukendt antal virksomheders) position styrkes af en støtteordning, kan dette forhold i princippet påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne« (uofficiel oversættelse).

⁽²⁴⁾ Enterprises in Europa, Fifth Report, Eurostat.

⁽²⁵⁾ Udregnet på grundlag af oplysningerne i tabellen på side 31 i rapporten.

⁽²⁶⁾ Udregnet på grundlag af oplysningerne i tabellen på side 224 i rapporten.

⁽²⁷⁾ Udregnet på grundlag af oplysningerne i tabellen på side 73 i rapporten.

delen mellem medlemsstaterne udligner ikke hinanden, men virker derimod kumulativt og skærper de skadelige virkninger for fællesmarkedet ⁽²⁸⁾.

gen stemmer overens med det overordnede mål med ethvert skattesystem, nemlig at inddrive de midler, der skal finansiere statens udgifter, eller med de principper om lighed og progressivitet, der kendetegner det spanske skattesystem ⁽³⁰⁾.

(69) Med hensyn til det spørgsmål, der er rejst i nogle af bemærkningerne fra tredjemand om foranstaltningens karakter af bemyndigelsesbestemmelse eller bestemmelse, der tildeler støtten direkte, påpeger Kommissionen, at bestemmelserne om indførelse af nedsættelsen af beskatningsgrundlaget har karakter af en støtteordning. Som støtte for denne fortolkning behøver man blot at minde om, at i artikel 1, litra d), i forordning (EF) nr. 659/1999 er en støtteordning defineret som »enhver retsakt, på grundlag af hvilken der uden yderligere gennemførelsesforanstaltninger kan ydes individuel støtte til virksomheder, som inden for denne retsakt defineres generelt og abstrakt, uden at tidsrummet eller beløbet er nærmere fastsat«. Denne karakter af støtteordning berører imidlertid ikke, som det hævdes i nogle af bemærkningerne, om der er tale om en skønsbeføjelse ved gennemførelsen af ordningen. Skønsbeføjelsen ved tildelingen af støtten afhænger af ordningens konkrete karakteristika. Endvidere understreger Kommissionen, at for at afgøre, om der er tale om støtteelementer i en skatteforanstaltning, er det i mangel på andre tegn på specificitet tilstrækkeligt, at skattevæsenet har en vis skønsmargen.

(70) Hvad angår berettigelsen af nedsættelsen af beskatningsgrundlaget under henvisning til skattesystemets karakter eller forvaltning, understreger Kommissionen, at det drejer sig om at afgøre, om de pågældende skatteforanstaltninger stemmer overens med målsætningerne for selve skattesystemet, eller om de tværtimod skal opfylde andre målsætninger, herunder målsætninger, som er legitime, men skattesystemet utedkommende. Det er op til den pågældende medlemsstat at fastslå, hvilken intern logik i skattesystemet de pågældende skatteforanstaltninger følger ⁽²⁹⁾. I dette tilfælde påpeger de spanske myndigheder, at foranstaltningernes overensstemmelse med skattesystemets interne logik skyldes deres objektive og horisontale karakter. Imidlertid beviser en foranstaltningens objektive og horisontale karakter ikke, at den stemmer overens med skattesystemets interne logik. Denne karakter er ikke tilstrækkelig til at begrunde, at foranstaltning-

(71) De spanske myndigheder oplyser i deres bemærkninger, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget svarer til målsætningen om at tilskynde til investeringer og til målsætningerne for den baskiske regerings industripolitik. I et dokument fra den baskiske regering med titlen Industripolitik. Generel ramme for aktiviteterne 1996-1999. (Política industrial. Marco general de actividades 1996-1999) hedder det: »[...] skattepolitikken er uundværlig for at styrke den økonomiske udvikling og samtidig favorisere industriprojekter, der satses på at udvikle industrien i Baskerlandet« (side 131); og i kapitlet Skattepolitiske instrumenter hedder det: »(...) det skattemæssige selvstyre (for Baskerlandet) kan også føre til søgning efter fantasifulde »skræddersyede skatteordninger«, f.eks. i forbindelse med prioriterede projekter eller endog skattemæssige incitamenter for store virksomheder (side 133)«. Nedsættelsen af beskatningsgrundlaget indgår altså i en industripolitik, hvis målsætninger ikke er uløseligt forbundne med skattesystemerne.

(72) Kommissionen konstaterer altså, som de spanske myndigheder oplyser, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget vedrører en målsætning for den økonomiske politik, som ikke er uløseligt forbundet med skattesystemet. Denne nedsættelse er derfor ikke begrundet af systemets karakter eller forvaltning.

(73) Hvad angår det argument, der er fremført i nogle bemærkninger fra tredjemand om et højere skatetryk i Baskerlandet, gentager Kommissionen, at det ikke er relevant for den konkrete sag, eftersom proceduren blev indledt over for en specifik foranstaltning og ikke over for hele skattesystemet i hver af de tre baskiske provinser.

(74) Det kan konkluderes, at Kommissionen finder, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget udgør statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, idet den giver en konkurrencemæssig fordel, ydes af en medlemsstat, påvirker handelen mellem medlemsstaterne og fordrejer konkurrencen til fordel for bestemte virksomheder.

⁽²⁸⁾ Se betragtning 24 i Domstolens dom af 22. marts 1977, sag C-78/76, Steinike & Weinlig mod Forbundsrepublikken Tyskland. I betragtning 45 i Domstolens dom af 24. marts 1993, sag C-313/90, Comité International de la rayonne et des fibres synthétiques m.fl. mod Kommissionen, hedder det endvidere, at hverken ligebehandlingsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning kan bruges som begrundelse for gentagelse af en forkert fortolkning af en retsakt.

⁽²⁹⁾ Se præmis 27 i generaladvokat Ruiz-Jarabos konklusioner, sag C-6/97.

⁽³⁰⁾ Artikel 31 i den spanske forfatning.

VIII. DEN ULOVLIGE KARAKTER AF NEDSÆTTELSEN AF BESKATNINGSGRUNDLAGET

- (75) Da ordningen ikke omfatter et tilsagn fra de spanske myndigheders side om at tildele støtten under overholdelse af betingelserne for de minimis-støtte⁽³¹⁾, finder Kommissionen, at støtten ikke kan betragtes som de minimis-støtte. I denne forbindelse skal det understreges, at de spanske myndigheder på intet tidspunkt under proceduren har hævdet, at støtten helt eller delvis havde karakter af de minimis-støtte. Desuden overholder støtten i Álava ikke kravene til de minimis-støtte, fordi der ikke er nogen garanti for, at den ikke vil overskride loftet på 100 000 EUR. Støtten har heller ikke karakter af eksisterende støtte, da den ikke opfylder kriterierne i artikel 1, litra b), i forordning (EF) nr. 659/1999.
- (76) Kommissionen påpeger, at statsstøtte, der ikke er omfattet af de minimis-reglerne, og som ikke er allerede eksisterende støtte, skal anmeldes forudgående i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 62, stk. 1, litra a). De spanske myndigheder har imidlertid ikke overholdt denne forpligtelse, hvorfor Kommissionen finder, at støtten bør betragtes som ulovlig. Kommissionen beklager i denne forbindelse, at de spanske myndigheder ikke har opfyldt deres forpligtelse til at anmelde støtten på forhånd.
- (77) Det argument, der er anført i nogle bemærkninger fra tredjemand, om at der skulle være tale om en overtrædelse af den berettigede forventning og krænkelse af retssikkerheden, føler Kommissionen sig forpligtet til at afvise, eftersom ordningen for det første ikke har karakter af eksisterende støtte, og for det andet fordi Kommissionen, da ordningen ikke er anmeldt i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3, ikke har kunnet tage stilling til, om den er forenelig med fællesmarkedet. Derfor kan støttemodtagerne ikke påberåbe sig tilsidesættelse af berettiget forventning eller retssikkerheden i forbindelse med statsstøtte i form af nedsættelse af beskatningsgrundlaget. I denne forbindelse skal der erindres om, at »efter fast praksis står adgangen til at påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning åben for enhver i forbindelse med begrundede forventninger, som en fællesskabsinstitution har givet anledning til (...)«. I den foreliggende sag kan man ikke påberåbe sig tilsidesættelse af princippet om den berettigede for-

ventning eller retssikkerheden, da administrationen ikke har afgivet noget løfte⁽³²⁾. Derfor kan man afvise argumentet om tilsidesættelse af den berettigede forventning eller retssikkerheden i den foreliggende sag. Kommissionen minder i øvrigt om, at den i sin beslutning 93/337/EØF⁽³³⁾ betegnede nogle skattegodtgørelser, der blev indført af provinserne Álava, Guipúzcoa og Vizcaya i 1988, som statsstøtte.

IX. VURDERING AF FORENELIGHEDEN MED FÆLLESMARKEDET

- (78) Kommissionen gentager, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget har karakter af en støtteordning. Da støtteordninger er kendetegnet ved at være generelle og abstrakte, ved Kommissionen ikke, hvilke typer virksomheder der har været eller vil blive støttemodtagere. Den kan derfor ikke vurdere virkningerne for konkrete virksomheders konkurrenceevne. Det er tilstrækkeligt at konstatere, at potentielle støttemodtagere kan modtage støtte, der ikke er forenelig med de fællesskabsdirektiver, -retningslinjer og -rammebestemmelser, der gælder på dette område. Endvidere understreger Kommissionen, at den i sin beslutning om at indlede proceduren anmodede om alle relevante oplysninger om støtten og de særlige forhold for hver enkelt støttemodtager. De spanske myndigheder har imidlertid overhovedet ikke fremlagt sådanne oplysninger. Derfor virker det selvmodsigende at bebrejde Kommissionen, at dens vurdering ikke er tilstrækkeligt detaljeret, som nogle iagttagere gør, når de samtidig undlader at udlevere de ønskede detaljerede oplysninger.
- (79) Da den pågældende ordning kun gælder NUTS⁽³⁴⁾ 3-området Álava, skal det undersøges, om støtte til dette område kan komme i betragtning til de regionale undtagelser i artikel 87, stk. 3, litra a) eller c). Hvad angår Álavas status, minder Kommissionen om, at området aldrig har været berettiget til undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra a), idet BNP pr. indbygger⁽³⁵⁾ i NUTS 2-området Baskerlandet, som Álava er en del af, altid har ligget over 75 % af EU-gennemsnittet. I henhold til de regionale retningslinjer⁽³⁶⁾ er vilkårene for anvendelse

⁽³²⁾ Præmis 300 i Førsteinstansrettens dom af 15. december 1999, de forenede sager T-132/96 og T-143/96, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, Sml. 1999 II, s. 3663.

⁽³³⁾ EFT L 134 af 3.6.1993, s. 25.

⁽³⁴⁾ Nomenklaturen for statistiske territoriale enheder.

⁽³⁵⁾ Bruttonationalprodukt pr. indbygger udtrykt i købekraftstandarder (KKS).

⁽³⁶⁾ Henvvisningerne til regionalstøtteregeleer nedenfor er begrænset til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/09). Under alle omstændigheder ville resultatet af være det samme, hvis man tog udgangspunkt i de tidligere regler. Se punkt 3.5 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte 98/C 74/09.

⁽³¹⁾ Resultatet af vurderingen af støtten er det samme, uanset om man tager udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om de minimis-støtteordninger (EFT C 68 af 6.3.1996) eller Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte (EFT L 10 af 13.1.2001, s. 30).

af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), kun opfyldt, når NUTS 2-regionen har et BNP pr. indbygger, der ikke overstiger 75 % af EU-gennemsnittet.

deres løbende drift. Den skattemæssige støtte i Álava skal derfor undersøges i lyset af de undtagelser, der måtte gælde for driftsstøtte.

- (80) Hvad angår støttens mulighed for at komme i betragtning som en undtagelse i medfør af artikel 87, stk. 3, litra c), minder Kommissionen om, at den ved sin beslutning af 26. juli 1995 om ændring af regionalstøttekortet over Spanien⁽³⁷⁾, i henhold til proceduren i traktatens artikel 88 foreslog de spanske myndigheder at ændre kortet, så at hele Álava derefter skulle betragtes som et område, hvor al støtte til regional udvikling kunne betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra c). Ved brev af 26. september 1995 fra Spaniens Faste Repræsentation accepterede de spanske myndigheder det nævnte forslag. Det nye kort trådte i kraft på denne dato. Hvad angår den efterfølgende periode, minder Kommissionen om, at den ved sin beslutning af 11. april 2000 godkendte det spanske regionalstøttekort for perioden 2000-2006. Ifølge dette kort er provinsen Álava fortsat et af de områder, hvor støtte til den regionale udvikling kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).
- (81) Statsstøtten i form af nedsættelse af beskatningsgrundlaget skal styrke oprettelsen af nye virksomheder i Álava med bestemte krav til mindsteinvesteringer og antal ansatte. Imidlertid har skatteforanstaltningen i Álava på trods af opfyldelsen af kravet om denne mindsteinvestering og oprettelse af et vist antal arbejdspladser ikke karakter af investerings- eller beskæftigelsesstøtte. Udgangspunktet for støtten er faktisk hverken investeringsbeløbet, antallet af arbejdspladser eller de dertil hørende lønomkostninger, men beskatningsgrundlaget. Støttebeløbet afhænger desuden hverken af størrelsen af investeringen, antallet af arbejdspladser eller de dertil hørende lønomkostninger, men af beskatningsgrundlaget. I denne forbindelse minder Kommissionen om, at det i bilag I til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte 98/C 74/06 hedder, at »den skattemæssige støtte kan betragtes som støtte i forbindelse med investeringen, når støtten har investeringen som beregningsgrundlag. Enhver skattemæssig støtte kan desuden indgå i denne kategori, hvis den betales op til et loft udtrykt i procent af investeringen«. Derfor kan skattemæssig støtte, der som i det foreliggende tilfælde ikke opfylder disse kriterier, ikke betragtes som investeringsstøtte.
- (82) Da støtten derimod delvis fjerner støttemodtagernes skat af deres overskud, har den karakter af driftsstøtte. Selskabsskatten er en udgift, som de pågældende virksomheder er forpligtet til at betale regelmæssigt som led i deres løbende drift. Den skattemæssige støtte i Álava skal derfor undersøges i lyset af de undtagelser, der måtte gælde for driftsstøtte.
- (83) Kommissionen minder i denne forbindelse om, at i henhold til ovennævnte retningslinjer 98/C 74/06 er regionalstøtte, der har karakter af driftsstøtte, i princippet forbudt. Den kan dog tillades i exceptionelle tilfælde i områder, der er omfattet af artikel 87, stk. 3, litra a), når visse betingelser, der er anført i punkt 4.15 til 4.17 i ovennævnte retningslinjer, er opfyldt, eller i regioner i EU's yderste periferi eller områder med lav befolkningstæthed, når der er tale om at kompensere for supplerende transportomkostninger. NUTS 3-området Álava er ikke støtteberettiget efter artikel 87, stk. 3, litra a), og desuden opfylder tildelingen af driftsstøtte ikke ovennævnte betingelser. Endvidere er NUTS 3-området Álava ikke nogen region i den yderste periferi⁽³⁸⁾ eller en tyndbefolket region⁽³⁹⁾. Derfor er de elementer af driftsstøtte, der indgår i nedsættelsen af beskatningsgrundlaget, forbudt, især fordi de ikke gives til en region, der er omfattet af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), eller en region i den yderste periferi eller en tyndbefolket region. I den foreliggende sag er støtten dermed uforenelig.
- (84) Kommissionen finder således, at Álavas skattemæssige støtteordning ikke kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af de regionale undtagelser i artikel 87, stk. 3, litra a) og c), idet den ikke er i overensstemmelse med retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte.
- (85) Ud over anvendelsen af undtagelsen af hensyn til udviklingen af visse erhvervsgrene i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), skal det undersøges, om undtagelsen kan anvendes til andre formål. Det skal bemærkes, at nedsættelsen af beskatningsgrundlaget ikke har til formål at fremme udviklingen af en erhvervsgren i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), eller foranstaltninger for små og mellemstore virksomheder, forskning og udvikling, miljøbeskyttelse, beskæftigelsesfremme eller uddannelse i overensstemmelse med EU-reglerne. Derfor kan støtten ikke komme i betragtning til en undtagelse med henblik på at fremme udviklingen af visse erhvervsgrene i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), under påberøbelse af de nævnte målsætninger.

⁽³⁸⁾ Det er ikke opført på listen over regioner i den yderste periferi i traktatens artikel 299.

⁽³⁹⁾ Se punkt 3.10.4 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06).

⁽³⁷⁾ EFT C 25 af 31.1.1996, s. 3.

- (86) Da der ikke er tale om sektorale begrænsninger, kan nedsættelsen af beskatningsgrundlaget i Álava uden begrænsninger indrømmes enhver virksomhed i en følsom sektor, der er underlagt specifikke EU-regler, som dem, der gælder for aktiviteter i forbindelse med produktion, forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukter i bilag I til traktaten, samt for fiskeriet, kulindustrien, stålindustrien, transportsektoren, skibsbygningsindustrien, kunstfiberindustrien og automobilindustrien⁽⁴⁰⁾. Derfor finder Kommissionen, at den skattemæssige støtte i form af en nedsættelse af beskatningsgrundlaget ikke overholder disse sektorale regler. I den konkrete sag opfylder nedsættelsen af beskatningsgrundlaget ikke betingelsen om ikke at fremme ny produktionskapacitet for ikke at forværre de problemer med overkapacitet, der traditionelt plager disse sektorer. Når støttemodtageren tilhører en af ovennævnte sektorer, finder Kommissionen derfor, at støtten er uforenelig med fællesmarkedet og ikke kan opnå en undtagelse i medfør af artikel 87, stk. 3, litra c), med henblik på at fremme visse erhvervsgrene, da den ikke er omfattet af ovennævnte sektorale regler.
- (87) Den undersøgte støtte, der ikke kan komme i betragtning som en undtagelse efter traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) eller c), kan heller ikke falde ind under de øvrige undtagelser i artikel 87, stk. 2 og 3, da den ikke kan betragtes som støtte af social karakter i henhold til artikel 87, stk. 2, litra a), og dens formål ikke er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b). Støtten skal heller ikke fremme virkeliggørelsen af et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi, som omtales i artikel 87, stk. 3, litra b). Endelig kan den ikke falde ind under undtagelsen i stk. 3, litra d), da den ikke skal fremme kulturen eller bevarelsen af kulturarven. Støtten er derfor uforenelig med fællesmarkedet.
- (88) Da nedsættelsen af beskatningsgrundlaget omfatter flere regnskabsår, kan der stadig være en del af skattelettelser, som endnu ikke er udbetalt. Da dette beløb udgør ulovlig og uforenelig statsstøtte, bør de spanske myndigheder standse udbetalingen af en eventuel saldo som følge af nedsættelsen af beskatningsgrundlaget for eventuelle resterende støttemodtagere.
- (89) Hvad angår den allerede udbetalte støtte, skal det erindres, at i henhold til ovennævnte argumenter kan støttemodtagerne ikke påberåbe sig generelle fællesskabsretlige principper som princippet om berettiget forventning eller retssikkerhed. Derfor er der intet i vejen for at anvende artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 659/1999, hvori det hedder: »i negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren«. Derfor bør de spanske myndigheder i denne sag træffe alle de nødvendige foranstaltninger for at geninddrive den støtte, der allerede er udbetalt, med henblik på at genoprette den økonomiske situation, støttemodtagerne ville have befundet sig i uden den ulovlige tildeling af støtten. Tilbagebetalingen af støtten skal ske efter de procedurer og bestemmelser, der er fastsat i spansk lov, og omfatte alle forfaldne renter beregnet fra den dato, hvor støtten blev tildelt, til den faktiske tilbagebetalingsdato på grundlag af den referencerentesats, der blev brugt på denne dato til at beregne nettosubventionsækvivalenten for regionalstøtte i Spanien⁽⁴¹⁾.
- (90) Denne beslutning omhandler ordningen og skal efterkommes øjeblikkeligt, blandt andet skal enhver individuel støtte, der er tildelt under ordningen, tilbagebetales. Kommissionen minder ligeledes om, at denne beslutning ikke udelukker, at individuelle støttetildelinger kan betragtes helt eller delvis som forenelige med fællesmarkedet i kraft af deres egne karakteristika, enten i kraft af en tidligere kommissionsbeslutning eller en gruppefritagelsesforordning.
- (91) Da vurderingen af foreneligheden af den statsstøtte i form af nedsættelse af beskatningsgrundlaget, der blev givet til Daewoo Electronics Manufacturing España SA og til Ramondín SA og Ramondín Cápsulas SA, allerede har ført til to kommissionsbeslutninger⁽⁴²⁾, vedrører indeværende beslutning ikke denne støtte.

X. KONKLUSIONER

- (92) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen:
- at Spanien ulovligt har foretaget en nedsættelse af beskatningsgrundlaget i forbindelse med investeringer i Álava i strid med traktatens artikel 88, stk. 3

⁽⁴⁰⁾ De nugældende sektorale regler kan findes i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* eller på Generaldirektoratet for Konkurrences websted: http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/.

⁽⁴¹⁾ Kommissionens brev til medlemsstaterne SG(91) D/4577 af 4. marts 1991. Se også Domstolens dom af 21. marts 1990, sag 142/87, Belgien mod Kommissionen, Sml. 1990 I, s. 950.

⁽⁴²⁾ Kommissionens beslutning 1999/718/EF (EFT L 292 af 13.11.1999, s. 1) og Kommissionens beslutning 2000/795/EF (EFT L 318 af 16.12.2000, s. 36).

- at denne nedsættelse af beskatningsgrundlaget i Álava er uforenelig med fællesmarkedet
- at de spanske myndigheder skal indstille udbetalingen af en eventuel støttesaldo, som nogle støttemodtagere kan have til gode; at de spanske myndigheder skal træffe alle nødvendige forholdsregler for, at den uforenelige støtte, der allerede er udbetalt, tilbagebetales for at genoprette den økonomiske situation, støttemodtageren ville have befundet sig i uden den ulovlige støtte
- at denne beslutning ikke vedrører den nedsættelse af beskatningsgrundlaget, der blev indrømmet Daewoo Electronics Manufacturing España SA og Ramondín SA og Ramondín Cápsulas SA —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den statsstøtte i form af en nedsættelse af beskatningsgrundlaget, som Spanien ulovligt tildelte provinsen Territorio Histórico de Álava i strid med traktatens artikel 88, stk. 3, ved artikel 26 i Norma Foral (regionallov) nr. 24 af 5. juli 1996, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

Spanien afskaffer den støtteordning, der er omhandlet i artikel 1, hvis den fortsat har virkninger.

Artikel 3

1. Spanien træffer alle nødvendige forholdsregler for, at støttemodtagerne tilbagebetaler den støtte, der er omhandlet i artikel 1, og som er tildelt ulovligt.

Spanien indstiller al udbetaling af udestående støtte.

2. Tilbagesøgningen skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning, hvis denne giver mulighed for at efterkomme beslutningen hurtigt og effektivt. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til støttemodtagerne, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

Artikel 4

Spanien underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 5

Denne beslutning vedrører ikke den nedsættelse af beskatningsgrundlaget, der blev indrømmet Daewoo Electronics Manufacturing España SA og Ramondín SA og Ramondín Cápsulas SA.

Artikel 6

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Spanien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 11. juli 2001.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 11. juli 2001

om den spanske stats støtteordning for nyoprettede virksomheder i den selvstyrende region Navarra (Spanien)

(meddelt under nummer K(2001) 1762)

(Kun den spanske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2002/893/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i henhold til ovennævnte artikler ⁽¹⁾, og under hensyn til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

- (1) På grundlag af oplysninger indsamlet i forbindelse med de procedurer, der blev indledt som følge af anmeldelserne af statsstøtte til Daewoo Electronics Manufacturing España SA ⁽²⁾ og til Ramondín SA og Ramondín Cápsulas SA ⁽³⁾, fik Kommissionen kendskab til en ikke anmeldt spansk ordning om investeringsstøtte i Álava, der blev givet i form af skattelettelser ved at mindske beskatningsgrundlaget for en række nyoprettede virksomheder. Desuden modtog den uofficielle oplysninger om, at der skulle være tale om lignende foranstaltninger i Navarra, idet dette område har samme grad af selvstyre på skatteområdet som Álava.
- (2) Ved brev af 17. august 1999, SG(99) D/6865, underrettede Kommissionen de spanske myndigheder om, at den ville indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, over for denne støtte.
- (3) Ved brev af 26. august 1999, registreret den 30. august 1999, fra Spaniens Faste Repræsentation anmodede de spanske myndigheder om en forlængelse af fristen for at

fremsette bemærkninger. Ved brev af 24. januar 2000, registreret den 31. januar 2000, fra Spaniens Faste Repræsentation fremsatte de spanske myndigheder deres bemærkninger som led i proceduren.

- (4) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽⁴⁾. Kommissionen opfordrede heri interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til støtten senest en måned efter offentliggørelsen.
- (5) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter.
- (6) Ved Ley Foral (regionallov) nr. 8 af 10. april 2001 ⁽⁵⁾ blev der fra og med det regnskabsår, der begynder den 1. januar 2001, gjort en undtagelse fra første afsnit i kapitel II i Ley Foral nr. 24 af 30. december 1996 ⁽⁶⁾, der udgjorde retsgrundlaget for skattelettelserne.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

- (7) Ifølge de oplysninger, Kommissionen har adgang til, blev denne skattelettelsesordning indført ved artikel 52 til 56 i første afsnit i kapitel II i Ley Foral nr. 24 af 30. december 1996 om virksomhedsbeskatning ⁽⁷⁾. Disse artikler har følgende ordlyd ⁽⁸⁾:

»Første afsnit

Incitamenter for nyoprettede virksomheder

Artikel 52. Fradrag i skattebeløbet

Virksomheder, der starter driften efter ikrafttrædelser af denne Ley Foral, indrømmes et fradrag på 50 % af den samlede skat af deres overskud i en periode på op til fire på hinanden følgende år inden

⁽¹⁾ EFT C 340 af 27.11.1999, s. 52.

⁽²⁾ Kommissionens beslutning 1999/718/EF (EFT L 292 af 13.11.1999, s. 1).

⁽³⁾ Kommissionens beslutning 2000/795/EF (EFT L 318 af 16.12.2000, s. 36).

⁽⁴⁾ Se fodnote 1.

⁽⁵⁾ Offentliggjort i provinsen Navarras officielle tidende (Boletín Oficial de Navarra) nr. 51 af 25.4.2001.

⁽⁶⁾ »Ley Foral 24/1996«, offentliggjort i provinsen Navarras officielle tidende (Boletín Oficial de Navarra) nr. 159 af 31.12.1996.

⁽⁷⁾ Navarras officielle tidende (Boletín Oficial de Navarra) nr. 159 af 31.12.1996.

⁽⁸⁾ Kun de passager, der er nødvendige for at vurdere støtten, er citeret.

for en frist på syv år efter deres oprettelse at regne fra det første skatteår inden fristens udløb, hvor de opnår et positivt resultat.

[...]

Artikel 53. Betingelser

1. For at opnå dette fradrag skal de skattepligtige opfylde følgende krav:

[...]

f) De skal foretage investeringer på mindst 100 mio. ESP i nye materielle anlægsaktiver, der vedrører driften, i de første to driftsår [...].

[...]

g) Der skal oprettes mindst ti arbejdspladser i de første seks måneder efter starten, og det årlige gennemsnit af arbejdsstyrken må ikke være lavere end dette antal i perioden fra dette tidspunkt til udgangen af det skatteår, hvor retten til at udnytte fradraget i skattebeløbet erhverves.

[...]

Artikel 54. Uforenelighed

Skattepligtige, som indrømmes fradraget i medfør af dette afsnit, har ikke ret til de skattelettelser og skattemæssige incitamerter med henblik på investering eller oprettelse af arbejdspladser, der indføres ved denne Ley Foral, i perioden fra det første skatteår efter oprettelsen til det sidste skatteår, hvor de kan nyde godt af fradraget.

Artikel 55. Negative beskatningsgrundlag

[...]

Artikel 56. Ansøgning og manglende opfyldelse

[...]«.

- (8) Kommissionen bemærker, at udgangspunktet for denne skattelettelse er det beløb, visse Virksomheder skal betale i selskabsskat som følge af deres økonomiske aktiviteter. I dette tilfælde er støttemodtagerne virksomheder, som er startet efter den 1. januar 1997, hvor den nævnte regionallov trådte i kraft, og som har investeret mindst 100 mio. ESP (601 012 EUR) i nye materielle anlægsaktiver og skabt mindst ti arbejdspladser. Fristen for at opnå fradraget er en periode på syv år efter virksomhedens start.
- (9) Kommissionen konstaterer, at skattelettelsen ikke er rettet mod virksomheder, der beskæftiger sig med bestemte

aktiviteter, eller som tilhører bestemte sektorer, men at støtten kan gives til en hvilken som helst aktivitet eller sektor. Den er heller ikke beregnet for bestemte kategorier af virksomheder, f.eks. små og mellemstore, da alle virksomheder kan få den, hvis de opfylder de nævnte betingelser.

- (10) Hvad angår kumulering med anden støtte, fremgår det udtrykkeligt, at denne skattelettelse ikke kan kumuleres med andre lempelser, der kan indrømmes for minimumsinvesteringer eller oprettelse af et vist antal arbejdspladser. Imidlertid kan man ikke udelukke, at skattelettelsen kan kumuleres med andre former for støtte, som f.eks. tilskud, rentetilskud, garantier, overtagelse af andele m.m., som følge af de samme investeringer. Man kan heller ikke udelukke, at den kan kumuleres med andre former for skattelettelser, der er udløst af anden årsag, dvs. med andre bevæggrunde for at yde støtte. Det ville f.eks. være tilfældet med skattelettelser i form af skattnedslag.
- (11) I sin beslutning om at indlede proceduren mindede Kommissionen om, at med hensyn til anvendelsen af EU-reglerne for statsstøtte er de pågældende foranstaltningers fiskale karakter irrelevant, da artikel 87 gælder støtte »under enhver tænkelig form«. Ikke desto mindre har Kommissionen foreløbig understreget, at de pågældende foranstaltninger for at kunne betragtes som statsstøtte skal opfylde alle de fire kriterier, der er opstillet i artikel 87, og som gennemgås nedenfor.
- (12) For det første påpeger Kommissionen på dette tidspunkt, at fradraget i skatten på 50 % giver modtagerne en fordel, der mindsker de byrder, der normalt tynger deres budget, gennem en delvis fjernelse af deres normale skattebetalinger.
- (13) For det andet mener Kommissionen, at fradraget indebærer et tab af skatteprovenu og derfor svarer til brug af offentlige midler i form af udgifter.
- (14) For det tredje mener Kommissionen foreløbig, at fradraget på 50 % af skatten påvirker konkurrencevilkårene og samhandelen mellem medlemsstaterne. Eftersom modtagerne udøver økonomiske aktiviteter, der kan være genstand for kommerciel samhandel mellem medlemsstaterne, styrker støtten deres position i forhold til andre konkurrerende virksomheder i denne samhandel. Derfor påvirkes samhandelen. Endvidere forbedres virksomhedernes rentabilitet, idet deres nettoresultat forbedres (fortjeneste efter skat). De kan således konkurrere med virksomheder, der ikke har adgang til denne form for støtte.
- (15) Kommissionen mener foreløbig, at fradraget i skatten er specifikt og selektivt, idet det favoriserer bestemte virksomheder, da vilkårene for tildeling af støtten udelukker virksomheder oprettet inden den 1. januar 1997, hvor den pågældende Ley Foral trådte i kraft, virksomheder, hvis investeringer er mindre end 100 mio. ESP (601 012 EUR), og dem, der skaber færre end ti arbejdspladser.

- Endvidere finder Kommissionen foreløbig, at denne skattelettelse ikke er begrundet af systemets karakter eller forvaltning.
- (16) Desuden mener Kommissionen på nuværende tidspunkt, at denne karakter af selektiv udvælgelse af modtagere også skyldes en skønsbeføjelse hos skattevæsenet. Tildelingen af støtten er ikke automatisk, idet ansøgningen behandles af de regionale myndigheder i Navarra, der kan tildele støtte, når det forekommer rimeligt.
- (17) Det kan konkluderes, at Kommissionen på nuværende tidspunkt finder, at fradraget i skatten udgør statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, idet det opfylder alle kriterier herfor, nemlig at det giver en fordel, ydes af staten med statsmidler, påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og fordrejer konkurrencen til fordel for bestemte virksomheder.
- (18) Eftersom skattelettelserne ikke er underlagt kravet om ikke at måtte overstige 100 000 EUR i en periode på tre år, finder Kommissionen på nuværende tidspunkt, at støtten ikke kan betragtes som støtte, der er omfattet af de minimis-reglen ⁽⁹⁾.
- (19) Kommissionen har foreløbig gjort opmærksom på, at da der er tale om statsstøtte, der ikke er omfattet af de minimis-reglen, skal den anmeldes på forhånd, som det fremgår af EF-traktatens artikel 88, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 62, stk. 1, litra a). De spanske myndigheder har imidlertid ikke overholdt denne forpligtelse. Derfor finder Kommissionen foreløbig, at støtten må betragtes som ulovlig.
- (20) Kommissionen har foreløbig konstateret, at selv om støtten er givet på betingelse af, at der foretages en mindsteinvestering eller oprettes et vist antal arbejdspladser, garanterer den pågældende skatteordning ikke, at retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte overholdes. Derfor finder Kommissionen på nuværende tidspunkt, at støtten ikke har karakter af investerings- eller beskæftigelsesstøtte.
- (21) Kommissionen finder derimod foreløbig, at skattelettelserne har karakter af driftsstøtte. Deres formål er at fritage en virksomhed fra omkostninger, som den under normale omstændigheder skulle have båret som led i sin løbende drift eller normale aktiviteter.
- (22) Kommissionen minder om, at driftsstøtte i princippet er forbudt. Den kan imidlertid gives i exceptionelle tilfælde, dvs. i områder, der har regionale undtagelser, men kun på visse betingelser. Denne støtte er imidlertid ikke underlagt sådanne betingelser. Derfor finder Kommissio-
- nen på nuværende tidspunkt, at det er tvivlsomt, om skattelettelserne er forenelige med retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte.
- (23) Fradraget i skatten, der ikke er begrænset til bestemte sektorer, kan gives til virksomheder, der er omfattet af sektorale fællesskabsbestemmelser. Derfor stiller Kommissionen i øjeblikket spørgsmålstegn ved, om støtten er forenelig, når modtageren tilhører en sektor, der er underlagt særlige fællesskabsbestemmelser.
- (24) Endelig stiller Kommissionen på nuværende tidspunkt spørgsmålstegn ved, om støtten er forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelserne i EF-traktatens artikel 87, stk. 2 og 3. Støtten kan ikke betragtes som støtte af social karakter i henhold til artikel 87, stk. 2, litra a), dens formål er ikke at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b), og den er ikke omfattet af artikel 87, stk. 2, litra c), der omhandler visse af Forbundsrepublikken Tysklands områder. Hvad angår de øvrige undtagelser i artikel 87, stk. 3, ud over litra a) og c), finder Kommissionen, at der ikke er tale om støtte, der kan fremme virkeliggørelsen af et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse af en medlemsstats økonomi, jf. artikel 87, stk. 3, litra b). Støtten kan ikke falde ind under artikel 87, stk. 3, litra c), der handler om støtte til »fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner«, da det ikke er specificeret, hvilke aktiviteter støttemodtagerne skal udføre. Endelig er der ikke tale om støtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven som omhandlet i artikel 87, stk. 3, litra d).
- (25) Ud over opfordringen til at fremsætte bemærkninger som led i proceduren efter traktatens artikel 88, stk. 2, har Kommissionen bedt de spanske myndigheder om at skaffe alle de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere støtten i form af et fradrag i skatten for nyoprettede virksomheder i Navarra. I dette konkrete tilfælde er der tale om følgende relevante oplysninger: kopier af alle beslutninger om at indrømme fradraget, oplysninger om hver enkelt støttemodtagers investeringer og antallet af oprettede arbejdspladser, hver enkelt virksomheds startkapital og størrelsen af fradraget og den udestående saldo.

III. DE SPANSKE MYNDIGHEDERS BEMÆRKNINGER

⁽⁹⁾ Se punkt 3.2 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder (EFT C 213 af 19.8.1992, s. 4) og Kommissionens meddelelse om de minimis-reglen (EFT C 68 af 6.3.1996, s. 9).

(26) Ved brev af 24. januar 2000 fra Spaniens Faste Repræsentation fremsatte de spanske myndigheder deres bemærkninger. Som udgangspunkt mener de spanske

myndigheder ikke, at fradraget i skatten indeholder statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, men at der er tale om en generel foranstaltning, som ikke er omfattet af statsstøttereglerne. De understreger især, at da den pågældende foranstaltning er tidsbegrænset, behøver den ikke nødvendigvis at få alvorlige virkninger for støttemodtagernes økonomiske aktiviteter. Der er i øvrigt andre statslige instrumenter, som f.eks. sociallovgivningen, der har større virkninger for virksomhedernes konkurrenceevne i samhandelen mellem medlemsstaterne end disse skatteforanstaltninger. De spanske myndigheder påpeger, at skatteforanstaltningerne ikke har samme virkning for alle virksomheder, idet nogle virksomheder altid vil drage større fordel end andre. Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt til at konkludere, at sådanne virksomheder dermed forbedrer deres konkurrencemæssige position. Endvidere betragtes skatteforanstaltninger med henblik på miljøbeskyttelse, forskning eller uddannelse ikke som statsstøtte, og de opfattes dermed ikke som konkurrencefordrejende, selv om nogle virksomheder drager fordel af dem.

- (27) De spanske myndigheder oplyser endvidere, at skattefradraget ikke kan kumuleres med andre skatteforanstaltninger i henhold til Ley Foral 24/1996. I denne forbindelse påpeger de, at blandt støttemodtagerne er der en virksomhed, hvis investering blev påbegyndt i 1998, som fik et fradrag på 17,45 mio. ESP, en anden virksomhed, hvis investering blev påbegyndt i 1996, som fik et fradrag på 0,45 mio. ESP, og to andre virksomheder, hvis investeringer blev påbegyndt i 1997, som endnu ikke har fået noget fradrag. Disse fire virksomheder har tilsammen investeret 2 362 mio. ESP i nye anlægsaktiver, skabt 142 arbejdspladser og indskudt en samlet kapital på 465 mio. ESP. Hvis disse virksomheder derimod havde nydt fordel af alle de øvrige skatteforanstaltninger, der blev indført ved den nævnte lov, ville støtten have beløbet sig til 528 mio. ESP (236 mio. ESP i fradrag for investeringer, 99 mio. ESP for oprettelse af arbejdspladser og 193 mio. ESP i kompensation for negative beskatningsgrundlag). Ifølge Kommissionens kriterium ville denne støtte på i alt 528 mio. ESP ikke have fordrejet konkurrencen. Derimod hævder Kommissionen, at fradraget på 17,9 mio. ESP fordrejer konkurrencen og påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. Hvis Kommissionen endvidere mener, at skattefradragene påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, fordi støttemodtagerne udfører aktiviteter, der indgår i samhandelen, vil dette ræsonnement betyde, at alle de øvrige skattelettelser i den nævnte lov også påvirker samhandelen.

- (28) Ifølge de spanske myndigheder er det ikke alle virksomheder, der kan få fradraget, da det ikke gives til virksom-

heder, der beskæftiger sig med bestemte aktiviteter, eller som tilhører bestemte sektorer, eller til bestemte kategorier af virksomheder (f.eks. små og mellemstore). Derfor er fradraget en generel foranstaltning på lige fod med alle de øvrige skattelettelser i den nævnte lov.

- (29) Endvidere mener de spanske myndigheder ikke, at foranstaltningen er baseret på et skøn, eftersom støtten ydes automatisk, når de nævnte objektive kriterier er opfyldt. De regionale myndigheder i Navarra efterprøver derefter blot, om alle betingelser er opfyldt, og kan hverken graduere støtten eller stille betingelser for at tildele den.
- (30) På baggrund af ovennævnte ræsonnement mener de spanske myndigheder, at de pågældende skattemæssige foranstaltninger ikke opfylder alle fire betingelser i traktatens artikel 87 for at blive betragtet som statsstøtte.

IV. VURDERING AF STØTTEN

V. KARAKTEREN AF STATSSTØTTE

- (31) Kommissionen minder om, at anvendelsen af EF-reglerne for statsstøtte ikke berører den skattemæssige karakter af de foreliggende foranstaltninger, eftersom artikel 87 gælder støtteforanstaltninger »under enhver tænkelig form«. Imidlertid understreger Kommissionen, at for at kunne betegnes som statsstøtte skal foranstaltningerne opfylde alle fire kriterier i artikel 87, som er beskrevet nedenfor.
- (32) For det første skal foranstaltningen give modtagerne en fordel, som mindsker de byrder, der normalt tynger deres budget. Denne fordel kan opnås ved på forskellig måde at lette virksomhedens skattebyrde, især ved en hel eller delvis fjernelse af skattebetalingen. Fradraget i skatten på 50 % opfylder dette kriterium, da det letter de begunstigede virksomheders skattebyrde. Uden dette fradrag i skatten skulle støttemodtageren betale skat af 100 % af beskatningsgrundlaget. Fradraget i skatten indebærer således en fritagelse fra det almindeligt gældende skattesystem.
- (33) For det andet mener Kommissionen, at skattefradraget indebærer et tab af skatteprovenu og derfor svarer til brug af offentlige midler i form af udgifter. Dette kriterium gælder ligeledes støtte tildelt af regionale eller lokale myndigheder i medlemsstaterne⁽¹⁰⁾. Endvidere kan den statslige indgriben foretages såvel gennem skat-

⁽¹⁰⁾ Domstolens dom af 14. oktober 1987 i sag 248/84, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 1987, s. 4013.

temæssige dispositioner i form af love eller administrative bestemmelser som gennem skattevæsenets administrative praksis. I denne konkrete sag foretages det statslige indgreb af de regionale myndigheder i Navarra gennem en lovbestemmelse.

(34) Foranstaltningen skal for det tredje påvirke konkurrencevilkårene og samhandelen mellem medlemsstaterne. I denne forbindelse skal det bemærkes, at ifølge kapitel 2.4 i det samlede programmeringsdokument for Navarra ⁽¹⁾ er den regionale økonomi yderst integreret med de internationale markeder. Industrieksporten udgjorde i 1995 således 36 % af bruttoproduktionen. De største kunder er EU-landene, der i 1997 aftog 84 % af den samlede eksport. Denne procentsats er steget med 20 procentpoint siden Spaniens tiltrædelse. Endvidere er importen i endnu højere grad end eksporten koncentreret om EU-landene. Den regionale handelsbalance viser desuden et stort overskud i perioden 1994-1998. Navarras økonomi er altså meget udadrettet. Disse kendetegn ved Navarras økonomi viser, at virksomhederne udover økonomiske aktiviteter, der kan indgå i samhandelen mellem medlemsstaterne. Derfor styrker støtten modtagernes stilling i forhold til konkurrenter i samhandelen med andre medlemsstater. Derfor påvirkes samhandelen. Endvidere forbedres virksomhedernes rentabilitet, idet deres nettoresultat forbedres (fortjeneste efter skat). Dermed kan de konkurrere med virksomheder, der ikke har adgang til støtten.

(35) De spanske myndigheder understreger, at der er tale om meget beskedne støtte ydet i form af skattefradrag, som i værste fald har en meget ringe virkning for samhandelen mellem medlemsstaterne. I denne forbindelse påpeger Kommissionen, at de spanske myndigheder har draget deres konklusioner på grundlag af mangelfulde oplysninger. Oplysningerne omfatter ikke hele den fireårige periode (fra det første år med overskud i en periode på syv år efter starten), hvor virksomhederne kan opnå fradraget. Derfor kan det endelige støttebeløb først fastslås ved udgangen af den fireårige periode, hver støttemodtager råder over. Der er desuden mulighed for, at myndighederne i Navarra har givet andre fradrag efter den dato, hvor de spanske myndigheder fremsatte deres bemærkninger. Derfor kan man ikke basere en hypotese på, at virksomhederne blot har fået et beskedent fradrag. Endvidere minder Kommissionen om, at støttens forholdsvis beskedne omfang ikke i sig selv udelukker, at

samhandelen mellem medlemsstaterne kan være blevet påvirket. I denne forbindelse henleder Kommissionen opmærksomheden på Domstolens retspraksis på dette område ⁽¹²⁾.

(36) De spanske myndigheder påpeger endvidere, at det ville være inkonsekvent at lade fradraget være omfattet af statsstøttereglerne, når andre former for skattemæssig støtte af meget større omfang og med langt større virkninger for konkurrencevilkårene ikke er det. Kommissionen føler sig forpligtet til at afvise dette argument, idet fradraget skal vurderes på grundlag af sine egne karakteristika. I denne forbindelse mindes der om, at ifølge Domstolens retspraksis ⁽¹³⁾ kan hverken ligebehandlingsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning bruges som begrundelse for gentagelse af en forkert fortolkning af en retsakt.

(37) Eftersom de undersøgte skatteforanstaltninger har generel og abstrakt karakter, påpeger Kommissionen, at undersøgelsen af tildelingen kun kan foretages på dette generelle og abstrakte plan. Det er ikke muligt at konkretisere en tildeling til et konkret marked, en sektor eller et produkt. Denne holdning er stadfæstet af Domstolens retspraksis ved flere lejligheder ⁽¹⁴⁾.

(38) Med hensyn til statsstøttens specifikke karakter mener Kommissionen, at fradraget er specifikt og selektivt, idet det favoriserer bestemte virksomheder, eftersom vilkå-

⁽¹²⁾ Se præmis 32 i Domstolens dom i sag C-156/98, Forbundsrepublikken Tyskland mod Kommissionen: »Hvad angår foranstaltningens virkninger for samhandelen mellem medlemsstaterne, udelukker støttens forholdsvis ringe omfang eller den modtagende virksomheds forholdsvis beskedne størrelse ikke på forhånd muligheden for, at samhandelen mellem medlemsstaterne kan være blevet påvirket« (uofficiel oversættelse). Se også Domstolens domme af 21. marts 1990 i sag 142/87, Belgien mod Kommissionen (»Tubemeuse«), Sml. 1990 I, s. 959, præmis 43, og af 14. september 1994 i de forenede sager C-278/92, C-279/92 og C-280/92, Spanien mod Kommissionen, Sml. 1992 I, s. 4103, præmis 40-42.

⁽¹³⁾ Se præmis 45 i Domstolens dom af 24. marts 1993 i sag C-313/90, Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques m.fl. mod Kommissionen.

⁽¹⁴⁾ Se præmis 48 og 51 i Domstolens dom af 17. juni 1999 i sag C-75/97 (»Maribel«), Belgien mod Kommissionen; præmis 80-82 i Førsteinstansrettens dom af 15. juni 2000 i sag T-298/97, Alzetta, Mauro m.fl. mod Kommissionen; punkt 54 og 55 i generaladvokat Ruiz-Jarabos konklusioner af 17. maj 2001 i sag C-310/99, Den Italienske Republik mod Kommissionen, og punkt 31 i generaladvokat Saggio konklusioner af 27. januar 2000 i sag C-156/98, Tyskland mod Kommissionen: »I denne forbindelse er det nødvendigt at bemærke, at for at kunne vurdere en generel støtteordnings virkninger for samhandelen er det tilstrækkeligt, at man efter en forudgående vurdering med rimelighed kan mene, at der kan blive tale om sådanne virkninger. Hvis en virksomheds (eller som i den foreliggende sag et ukendt antal virksomheders) position styrkes af en støtteordning, kan dette forhold i princippet påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne« (uofficiel oversættelse).

⁽¹⁾ Samlet programmeringsdokument for mål 2-området Navarra, 2000-2006.

rene for tildeling af støtten udelukker virksomheder oprettet inden ovennævnte Ley Forals ikrafttræden, virksomheder, hvis investeringer er mindre end 100 mio. ESP (601 012 EUR), og virksomheder, der opretter færre end ti arbejdspladser. Kommissionen minder om, at i henhold til den femte rapport om virksomheder i Europa ⁽¹⁵⁾ var der i 1995 i EU 16 767 000 virksomheder med under ti ansatte eller helt uden ansatte, hvilket udgør 92,89 % ⁽¹⁶⁾ af det samlede antal. I Spaniens tilfælde var procentsatsen endnu højere, nemlig ca. 95 % ⁽¹⁷⁾. Det er sandsynligt, at disse procentsatser er endnu højere for nye virksomheders vedkommende, eftersom en virksomhed ofte begynder med personale, der udvides i takt med, at virksomheden konsolideres og kommer rigtigt i gang. Det var tilfældet i Spanien i 1995, hvor procentsatsen var endnu højere, nemlig ca. 98 % ⁽¹⁸⁾. Derfor tyder alt på, at et af vilkårene for at komme i betragtning til støtten i sig selv udelukker størstedelen af virksomhederne. Endvidere forhindrer den objektive karakter af ovennævnte tærskelværdi ikke, at den er selektiv og udelukke virksomheder, der ikke opfylder kriterierne, hvilket hævdes i nogle af bemærkningerne.

- (39) Hvad angår skattevæsenets mulige skønsbeføjelse, konstaterer Kommissionen, at støtten ikke tildeles automatisk. Faktisk behandles ansøgningen først af de regionale myndigheder i Navarra, som derefter i givet fald kan vælge at tildele støtten. De spanske myndigheder hævder, at der blot er tale om at efterprøve, om alle betingelser er opfyldt. De forklarer imidlertid ikke, hvorfor denne efterprøvning skal være forudgående, og ikke kan finde sted efterfølgende, som det normalt sker i forbindelse med forvaltning af skatteindtægter.
- (40) Hvad angår berettigelsen af fradraget under henvisning til skattesystemets karakter eller forvaltning, understreger Kommissionen, at det drejer sig om at afgøre, om de pågældende skatteforanstaltninger stemmer overens med målsætningerne for selve skattesystemet, eller om de tværtimod skal opfylde andre målsætninger, herunder målsætninger, som er legitime, men skattesystemet uvedkommende. Det er op til den pågældende medlemsstat at fastslå, hvilken intern logik i skattesystemet de pågældende skatteforanstaltninger følger ⁽¹⁹⁾. De spanske myndigheder har ikke fremlagt nogen af disse oplysninger i den foreliggende sag. Desuden mindes der om, at det i præambelen til Ley Foral 24/1996 hedder, at målet med nogle af skatteforanstaltningerne i loven er at skabe økonomiske incitamenter for udvikling af produktionsaktiviteten og realøkonomien. På denne måde rettes foranstaltningerne mod en økonomisk udvikling, som ikke stemmer overens med det overordnede mål med ethvert skattesystem, nemlig at inddrive de midler, der skal

finansiere statens udgifter, eller med de principper om lighed og progressivitet, der kendetegner det spanske skattesystem ⁽²⁰⁾. Derfor mener Kommissionen som udgangspunkt, at medmindre de spanske myndigheder kan påvise, at foranstaltningernes logik stemmer overens med skattesystemets interne logik, kan skattefradraget ikke betragtes som berettiget af systemets karakter eller forvaltning. I øvrigt konstaterer Kommissionen, at målsætningerne for fradraget ikke vedrører skattesystemet.

- (41) Det kan konkluderes, at Kommissionen finder, at skattefradraget udgør statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, idet der er tale om støtte, som ydes af staten ved hjælp af statsmidler, som begunstiger visse virksomheder, fordrer konkurrencen og påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

VI. DEN ULOVLIGE KARAKTER AF SKATTEFRADRAGET

- (42) Da ordningen ikke omfatter et tilsagn fra de spanske myndigheders side om at tildele støtten under overholdelse af betingelserne for de minimis-støtte ⁽²¹⁾, finder Kommissionen, at støtten ikke kan betragtes som de minimis-støtte. I denne forbindelse skal det understreges, at de spanske myndigheder på intet tidspunkt under proceduren har hævdet, at støtten helt eller delvis havde karakter af de minimis-støtte. Desuden overholder støtten ikke kravene til de minimis-støtte, især ikke fordi der ikke er nogen garanti for, at den ikke vil nå loftet på 100 000 EUR. Støtten har heller ikke karakter af eksisterende støtte, da den ikke opfylder betingelserne i artikel 1, litra b), i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelse af EF-traktatens artikel 93 ⁽²²⁾.
- (43) Kommissionen påpeger, at statsstøtte, der ikke er omfattet af de minimis-reglerne, og som ikke er allerede eksisterende støtte, skal anmeldes forudgående i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 62, stk. 1, litra a). De spanske myndigheder har imidlertid ikke overholdt denne forpligtelse, hvorfor Kommissionen finder, at støtten bør betragtes som ulovlig. Kommissionen beklager i denne forbindelse, at de spanske myndigheder ikke har opfyldt deres forpligtelse til at anmelde støtten på forhånd.

⁽¹⁵⁾ »Enterprises in Europa, Fifth Report«, Eurostat.

⁽¹⁶⁾ Udregnet på grundlag af oplysningerne i tabellen på side 31 i rapporten.

⁽¹⁷⁾ Udregnet på grundlag af oplysningerne i tabellen på side 224 i rapporten.

⁽¹⁸⁾ Udregnet på grundlag af oplysningerne i tabellen på side 73 i rapporten.

⁽¹⁹⁾ Se punkt 27 i generaladvokat Ruiz-Jarabos konklusioner i sag C-6/97.

⁽²⁰⁾ Artikel 31 i den spanske forfatning.

⁽²¹⁾ Resultatet af vurderingen af støtten er det samme, uanset om man tager udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om de minimis-støtteordninger (EFT C 68 af 6.3.1996) eller Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte (EFT L 10 af 13.1.2001, s. 30).

⁽²²⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

(44) Kommissionen påpeger endvidere, at da skattefradraget ikke er anmeldt i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3, har den ikke kunnet tage stilling til, om det er foreneligt med fællesmarkedet. Derfor kan hverken de spanske myndigheder eller andre interesserede have noget begrundet håb om, at støtten vil blive erklæret lovlig og forenelig, idet Kommissionen ikke har nogen egentlig sikkerhed herfor. Derfor kan støttemodtagerne ikke påberåbe sig tilsidesættelse af berettiget forventning eller retssikkerhed i forbindelse med statsstøtte i form af skattefradraget. I denne forbindelse mindes der om, at »efter fast praksis står adgangen til at påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning åben for enhver i forbindelse med begrundede forventninger, som en fællesskabsinstitution har givet anledning til (...). Omvendt kan ingen påberåbe sig tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, såfremt administrationen ikke har afgivet præcise løfter.«⁽²³⁾

VII. VURDERING AF FORENELIGHEDEN MED FÆLLESMARKEDET

(45) Da den pågældende ordning kun gælder NUTS⁽²⁴⁾ II-området Navarra, skal det undersøges, om støtte til dette område kan komme i betragtning til de regionale undtagelser i artikel 87, stk. 3, litra a) eller c). Hvad angår den selvstyrende region Navarras status, minder Kommissionen om, at området aldrig har været berettiget til undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra a), idet BNP pr. indbygger⁽²⁵⁾ altid har ligget over 75 % af EU-gennemsnittet. I henhold til de regionale retningslinjer⁽²⁶⁾ er vilkårene for anvendelse af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), kun opfyldt, når NUTS II-regionen har et BNP pr. indbygger, der ikke overstiger 75 % af EU-gennemsnittet.

(46) Hvad angår støttens mulighed for at komme i betragtning til en undtagelse i medfør af artikel 87, stk. 3, litra c), minder Kommissionen om, at den ved sin beslutning af 26. juli 1995 om ændring af regionalstøttekortet over Spanien⁽²⁷⁾, i henhold til proceduren i traktatens artikel 88, stk. 1, foreslog de spanske myndigheder at ændre kortet, så at en del af Navarra derefter skulle betragtes

som et område, hvor al støtte til regional udvikling kunne betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra c), når man blot ikke overskred tærskelværdien på 15 % i NSÆ for store virksomheder. Støtte til regionaludvikling i resten af Navarra kunne imidlertid ikke betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c). Ved brev af 26. september 1995 fra Spaniens permanente repræsentation accepterede de spanske myndigheder det nævnte forslag. Det nye kort trådte i kraft på denne dato. Hvad angår den forudgående periode, minder Kommissionen om, at den ved sin beslutning af 11. april 2000 godkendte det spanske regionalstøttekort for perioden 2000-2006. Ifølge dette kort betragtes visse dele af Navarra som områder, hvor støtte til den regionale udvikling kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), når den blot ikke overstiger tærskelværdien på 20 % i NSÆ. Støtte til regionaludvikling i resten af Navarra kunne imidlertid ikke betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

(47) Statsstøtten i form af skattefradraget skal fremme oprettelsen af nye virksomheder i den selvstyrende region Navarra på betingelse af, at det oprindelige investeringsbeløb og antallet af oprettede arbejdspladser overstiger en bestemt tærskelværdi. Imidlertid har den pågældende skatteforanstaltning på trods af opfyldelsen af kravet om denne mindsteinvestering og oprettelse af et vist antal arbejdspladser ikke karakter af investerings- eller beskæftigelsesstøtte. Udgangspunktet for støtten er faktisk hverken investeringsbeløbet, antallet af arbejdspladser eller de dertil hørende lønomkostninger, men beskatningsgrundlaget. Endvidere udbetales støtten ikke indtil en vis grænse, der er relateret til en procentsats af investeringsbeløbet, antallet af arbejdspladser eller de dertil hørende lønomkostninger, men til en grænse, der er udtrykt i procent af beskatningsgrundlaget. I denne forbindelse minder Kommissionen om, at det i bilag I til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06) hedder, at »Den skattemæssige støtte kan betragtes som støtte i forbindelse med investeringen, når støtten har investeringen som beregningsgrundlag. Enhver skattemæssig støtte kan desuden indgå i denne kategori, hvis den betales op til et loft udtrykt i procent af investeringen«. Derfor kan skattemæssig støtte, der som i det foreliggende tilfælde ikke opfylder disse kriterier, ikke have karakter af investeringsstøtte.

⁽²³⁾ Præmis 300 i Førsteinstansrettens dom af 15. december 1999 i de forenede sager T-132/96 og T-143/96, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, Sml. 1999 II, s. 3663.

⁽²⁴⁾ Nomenklaturen for statistiske territoriale enheder.

⁽²⁵⁾ Bruttonationalprodukt pr. indbygger udtrykt i købekraftstandarder (KKS).

⁽²⁶⁾ Henvisningerne til regionalstøttereglerne nedenfor er begrænset til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06). Under alle omstændigheder ville resultatet være det samme, hvis man tog udgangspunkt i de tidligere regler. Se punkt 3.5 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte.

⁽²⁷⁾ EFT C 25 af 31.1.1996, s. 3.

(48) Da støtten derimod delvis fjerner støttemodtagernes skat af deres overskud, har den karakter af driftsstøtte. Selskabsskatten er en byrde, som de pågældende virksomheder er forpligtet til at bære regelmæssigt som led i deres løbende drift. Den pågældende skattemæssige

støtte skal derfor undersøges i lyset af de undtagelser, der måtte gælde for driftsstøtte.

- (49) Kommissionen minder i denne forbindelse om, at i henhold til ovennævnte retningslinjer (98/C 74/06) er regionalstøtte, der har karakter af driftsstøtte, i princippet forbudt. Den kan dog tillades i exceptionelle tilfælde i områder, der er omfattet af artikel 87, stk. 3, litra a), når visse betingelser, der er anført i punkt 4.15 til 4.17 i ovennævnte retningslinjer, er opfyldt, eller i regioner i EU's yderste periferi eller områder med lav befolkningstæthed, når der er tale om at kompensere for supplerende transportomkostninger. NUTS II-området Navarra er ikke støtteberettiget efter artikel 87, stk. 3, litra a), og desuden opfylder tildelingen af driftsstøtte ikke ovennævnte betingelser. Endvidere er NUTS II-området Navarra ikke nogen region i den yderste periferi ⁽²⁸⁾ eller en tyndbefolket region ⁽²⁹⁾. Derfor er de elementer af driftsstøtte, der indgår i skattefradraget, forbudt, især fordi de ikke gives til en region, der er omfattet af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), eller en region i den yderste periferi eller en tyndbefolket region. Støtten er dermed uforenelig.
- (50) Kommissionen finder således, at den foreliggende skattemæssige støtteordning ikke kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af de regionale undtagelser i artikel 87, stk. 3, litra a) og c), idet den ikke opfylder betingelserne for statsstøtte med regionalt sigte.
- (51) Ud over anvendelsen af undtagelsen af hensyn til udviklingen af visse erhvervsgrøner i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), skal det undersøges, om undtagelsen kan anvendes til andre formål. Man kan konstatere, at fradraget ikke har til formål at fremme udviklingen af en erhvervsgrøn i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), især foranstaltninger for små og mellemstore virksomheder, forskning og udvikling, miljøbeskyttelse, beskæftigelsesfremme eller uddannelse i overensstemmelse med EF-reglerne. Derfor kan støtten ikke komme i betragtning til en undtagelse med henblik på at fremme udviklingen af visse erhvervsgrøner i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c).
- (52) Da der ikke er tale om sektorale begrænsninger, kan fradraget indrømmes enhver virksomhed i en følsom sektor, der er underlagt specifikke EF-regler, som dem, der gælder for aktiviteter i forbindelse med produktion, forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukter i bilag I til traktaten, samt for fiskeriet, kulindustrien, stålindustrien, transportsektoren, skibsbygningsindustrien, kunstfiberindustrien og automobilindustrien ⁽³⁰⁾. Derfor finder Kommissionen, at den skattemæssige støtte i form af skattefradraget ikke overholder disse sektorale regler. I den konkrete sag opfylder fradraget ikke betingelsen om ikke at fremme ny produktionskapacitet for ikke at forværre de problemer med overkapacitet, der traditionelt plager disse sektorer. Når støttemodtageren tilhører en af ovennævnte sektorer, finder Kommissionen, at støtten er uforenelig med fællesmarkedet og ikke kan opnå en undtagelse i medfør af artikel 87, stk. 3, litra c), med henblik på at fremme visse erhvervsgrøner, da den ikke er omfattet af ovennævnte sektorale regler.
- (53) Støtten kan hverken komme i betragtning til undtagelserne i medfør af traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c), eller andre undtagelser i medfør af artikel 87, stk. 2 og 3. Støtten kan ikke betragtes som støtte af social karakter i henhold til artikel 87, stk. 2, litra a), og der er ikke tale om støtte, der skal råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder, jf. artikel 87, stk. 2, litra b). Støtten skal heller ikke fremme virkeliggørelsen af et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi, som omtales i artikel 87, stk. 3, litra b). Endelig kan den ikke falde ind under undtagelse i artikel 87, stk. 3, litra d), da den ikke skal fremme kulturen eller bevarelsen af kulturarven. Støtten er derfor uforenelig med fællesmarkedet.
- (54) Da fradraget omfatter flere regnskabsår, kan der stadig være en del af skattelettelsen, som endnu ikke er udbetalt. Dette beløb udgør ulovlig og uforenelig statsstøtte. Derfor bør de spanske myndigheder standse udbetalingen af en eventuel saldo som følge af skattefradraget for eventuelle resterende støttemodtagere.
- (55) Hvad angår den allerede udbetalte støtte, mindes der om, at i henhold til ovennævnte argumenter kan støtte-

⁽²⁸⁾ Det er ikke opført på listen over regioner i den yderste periferi i traktatens artikel 299.

⁽²⁹⁾ Se punkt 3.14 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06).

⁽³⁰⁾ De nugældende sektorale regler kan findes i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* eller på Generaldirektoratet for Konkurrencens websted http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/.

modtagerne ikke påberåbe sig generelle fællesskabsretlige principper som princippet om berettiget forventning eller retssikkerhed. Derfor er der intet i vejen for at anvende artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 659/1999, hvori det hedder: »i negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren«. Derfor bør de spanske myndigheder i denne sag træffe alle de nødvendige foranstaltninger for at geninddrive den støtte, der allerede er udbetalt, for at genoprette den økonomiske situation, støttemodtagerne ville have befundet sig i uden den ulovlige tildeling af støtten. Tilbagebetalingen af støtten skal ske efter de procedurer og bestemmelser, der er fastsat i spansk lov, og omfatte alle forfaldne renter beregnet fra den dato, hvor støtten blev tildelt, til den faktiske tilbagebetalingsdato på grundlag af den referencerentesats, der blev brugt på denne dato til at beregne nettosubventionsækvivalenten for regionalstøtte i Spanien ⁽³¹⁾.

(56) Denne beslutning omhandler ordningen og skal efterkommes øjeblikkeligt, blandt andet skal enhver individuel støtte, der er tildelt under ordningen, tilbagebetales. Kommissionen minder ligeledes om, at denne beslutning ikke udelukker, at individuelle støttetildelinger kan betragtes helt eller delvis som forenelige med fællesmarkedet i kraft af deres egne karakteristika, enten i kraft af en tidligere kommissionsbeslutning eller en gruppefritagelsesforordning.

(57) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen:

- at Spanien ulovligt har indført et skattefradrag i den selvstyrende region Navarra i strid med traktatens artikel 88, stk. 3
- at dette fradrag er uforeneligt med fællesmarkedet
- at de spanske myndigheder skal indstille udbetalingen af en eventuel støttesaldo, som nogle støttemodtagere kan have til gode. De spanske myndigheder skal træffe alle nødvendige forholdsregler for, at den uforenelige støtte, der allerede er udbetalt, tilbagebetales for at genoprette den økonomiske situation, støttemodtageren ville have befundet sig i uden den ulovlige støtte —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den statsstøtte i form af et skattefradrag, som Spanien ulovligt har indført i den selvstyrende region Navarra i strid med traktatens artikel 88, stk. 3, ved artikel 52-56 i Ley Foral (regionallov) nr. 24 af 30. december 1996, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

Spanien afskaffer den støtteordning, der er omhandlet i artikel 1, hvis den fortsat har virkninger.

Artikel 3

1. Spanien træffer alle nødvendige forholdsregler for, at støttemodtagerne tilbagebetaler den støtte, der er omhandlet i artikel 1, og som er tildelt ulovligt.

Spanien indstiller al udbetaling af udestående støtte.

2. Tilbagesøgningen skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning, hvis denne giver mulighed for at efterkomme beslutningen hurtigt og effektivt. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til støttemodtagerne, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

Artikel 4

Spanien underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 5

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Spanien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 11. juli 2001.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

⁽³¹⁾ Kommissionens brev til medlemsstaterne SG(91) D/4577 af 4. marts 1991. Se også Domstolens dom af 21. marts 1990 i sag 142/87, Belgien mod Kommissionen, Sml. 1990 I, s. 959.

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 11. juli 2001

om den spanske stats støtteordning til fordel for virksomheder i Guipúzcoa i form af et nedslag i skatten på 45 % af investeringsbeløbet

(meddelt under nummer K(2001) 1764)

(Kun den spanske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2002/894/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler ⁽¹⁾, under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) På grundlag af oplysninger indsamlet i forbindelse med de procedurer, der blev indledt som følge af klagerne over statsstøtte til Daewoo Electronics Manufacturing España SA ⁽²⁾ og til Ramondín SA og Ramondín Cápsulas SA ⁽³⁾, fik Kommissionen kendskab til en ikke anmeldt spansk ordning vedrørende investeringsstøtte i Álava, der blev ydet i form af et skatnedslag på 45 %. Desuden modtog den uofficielle oplysninger om, at der skulle være tale om lignende foranstaltninger i Guipúzcoa, idet dette område har samme grad af selvstyre på skatteområdet som Álava. Derfor sendte Kommissionens tjenestegrene den 15. marts 1999 et brev til Spaniens Faste Repræsentation med en anmodning om oplysninger. Ved brev af 13. april og 17. maj 1999 fra Spaniens Faste Repræsentation anmodede de spanske myndigheder om forlængelser af svarfristen. Ved brev af 25. maj 1999 afviste Kommissionen at give den anden forlængelse under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler

for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 ⁽⁴⁾. Endelig fremsendte de spanske myndigheder ved brev af 2. juni 1999 fra Spaniens Faste Repræsentation oplysninger om skattelettelserne.

(2) Ved brev af 17. august 1999, SG(99) D/6871, underrettede Kommissionen de spanske myndigheder om, at den ville indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, over for denne støtte.

(3) Ved brev af 9. november 1999, registreret den 12. november 1999, fra Spaniens Faste Repræsentation fremsatte de spanske myndigheder deres bemærkninger som led i proceduren.

(4) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽⁵⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte senest en måned efter datoen for offentliggørelsen.

(5) Kommissionen modtog bemærkninger fra følgende interesserede parter: den selvstyrende region Castilla y León den 3. januar 2000; fra den baskiske arbejdsgiverforening, Confederación empresarial vasca — Euskal Entrepresarien Konfederakuntza (herefter »Confebask«) den 4. januar 2000 og efter fristens udløb supplerende bemærkninger i brev af 29. december 2000, registreret den 3. januar 2001; fra lokalregeringen i La Rioja den 5. januar 2000; fra den baskiske sammenslutning af økonomer, Colegio vasco de economistas — Ekonomilarien Euskal Elkargoa den 5. januar 2000; fra den baskiske erhvervs sammenslutning Círculo de empresarios vascos den 5. januar 2000; og fra de baskiske ligningsmænds forening, Asociación profesional de asesores fiscales de la Comunidad del País Vasco den 7. januar 2000. Ved brev af 1. marts 2000, D/50912, videresendte Kommissionen de pågældende bemærkninger til de spanske myndigheder med anmodning om at kommentere dem, men modtog imidlertid blot en anmodning om en forlængelse af svarfristen med 20 dage.

⁽¹⁾ EFT C 351 af 4.12.1999, s. 29.

⁽²⁾ Kommissionens beslutning 1999/718/EF (EFT L 292 af 13.11.1999, s. 1).

⁽³⁾ Kommissionens beslutning 2000/795/EF (EFT L 318 af 16.12.2000, s. 36).

⁽⁴⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

⁽⁵⁾ Se fodnote 1.

(6) Ved brev af 22. juni 2000 fra Spaniens Faste Repræsentation oplyste de spanske myndigheder Kommissionen om den fritagelse fra og med den 18. marts 2000 fra syvende tillægsbestemmelse i regionallov (Norma Foral) nr. 7/1997 af 22. december 1997⁽⁶⁾, som var retsgrundlaget for nedslaget i skatten på 45 %, der blev indrømmet ved regionallov nr. 3/2000 af 13. marts 2000⁽⁷⁾.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

(7) Ifølge Kommissionens oplysninger, som ikke er blevet anfægtet hverken af de spanske myndigheder eller af tredjemand, trådte den pågældende støtte i kraft den 1. januar 1997 ved tiende tillægsbestemmelse til regionallov nr. 7/1997⁽⁸⁾.

(8) Hvad angår skattnedslaget på 45 %, som trådte i kraft den 1. januar 1997, hedder det i tiende tillægsbestemmelse til regionallov nr. 7/1997:

»Investeringer i nye materielle anlægsaktiver, som foretages efter den 1. januar 1997, og som overstiger 2,5 milliarder ESP ifølge afgørelse truffet af Diputación Foral de Guipúzcoa, indrømmes en skattelettelse på 45 % af det investeringsbeløb, som de regionale myndigheder i Guipúzcoa fastsætter; skattelettelsen finder anvendelse på det skattepligtige beløb.

Nedsættelser, der på grund af et for lavt skattepligtigt beløb ikke udnyttes, kan anvendes inden for fem år efter det år, hvor afgørelsen om indrømmelse af nedsættelsen er truffet.

Beregningen af fristen for at udnytte nedsættelsen kan udskydes til det første regnskabsår i den forekrevne periode, hvor der opnås et positivt resultat.

I den afgørelse, der er nævnt i denne artikels stk. 1, fastsættes de frister og begrænsninger, der gælder i de enkelte tilfælde.

De fordele, der indrømmes ved denne bestemmelse, er uforenelige med nogen anden form for skattemæssig fordel for samme investering.

De regionale myndigheder i Guipúzcoa fastsætter ligeledes varigheden af investeringsproceduren, som kan omfatte investeringer, der har fundet sted i forberedelsesfasen for det projekt, der ligger til grund for investeringerne.«

(9) Det fremgår af disse bestemmelser, at støtten dels tager sigte på investeringer i nye materielle anlægsaktiver foretaget efter den 1. januar 1997 samt investeringer i forbindelse med forberedelsen af det projekt, investeringen gælder⁽⁹⁾, når disse investeringer overstiger 2,5 mia. ESP.

(10) Eftersom ordningen ikke omfatter et krav om, at den investering, som giver ret til støtte, foretages i Guipúzcoa, kunne en virksomhed med skattemæssigt hjemsted i området opnå et skattnedslag på 45 % af investeringer foretaget uden for Guipúzcoa.

(11) Ordningen kan desuden anvendes på investeringer foretaget i en hvilken som helst sektor, idet der ikke stilles særlige sektortilknytningskrav som de sektorspecifikke fællesskabsbestemmelser, der gælder for aktiviteter i forbindelse med produktion, forarbejdning og markedsføring af landbrugs- og fiskeriprodukter i bilag I til traktaten samt for kulindustrien, jern- og stålindustrien, transportsektoren, skibsbygningsindustrien, kunstfiberindustrien og automobilindustrien.

(12) Dertil kommer, at en hvilken som helst virksomhed kan tildeles skattnedslaget på 45 % uafhængigt af sin økonomiske og finansielle stilling, og selv hvis virksomheden er i krise.

(13) Selv om disse skattnedslag på 45 % måtte være uforenelige med en hvilken som helst anden form for skattemæssig fordel som følge af samme investering, udelukker dette ikke, at skattnedslaget på 45 % kumuleres med andre former for støtte, som f.eks. tilskud, lempelige lån, garantier, overtagelse af andele m.m.

(14) I sin beslutning om at indlede proceduren mindede Kommissionen om, at med hensyn til anvendelsen af fællesskabsreglerne for statsstøtte er de pågældende foranstaltningers fiskale karakter irrelevant, da artikel 87 gælder støtte »under enhver tænkelig form«. Ikke desto mindre understregede Kommissionen, at de pågældende foranstaltninger for at kunne betragtes som statsstøtte skal opfylde alle de fire kriterier, der er opstillet i artikel 87, og som gennemgås nedenfor.

(15) For det første anførte Kommissionen, at den pågældende skattelettelse giver modtagerne en fordel, som beløber sig til 45 % af investeringsbeløbet, og som mindsker de byrder, der normalt tynger deres budget, gennem en nedsættelse af det beløb, de normalt ville skulle betale i skat.

(16) For det andet fandt Kommissionen foreløbig, at fradraget indebar et tab af skatteprovenu og derfor svarede til brug af offentlige midler i form af udgifter.

⁽⁶⁾ Guipúzcoas officielle tidende af 17.3.2000.

⁽⁷⁾ Tiende tillægsbestemmelse.

⁽⁸⁾ Guipúzcoas officielle tidende af 31.12.1997.

⁽⁹⁾ Der foreligger ikke nogen præcis definition af, hvad de spanske myndigheder forstår ved »investeringer i forberedelsesfasen« i forbindelse med anvendelse af den foreliggende skattemæssige støtte.

- (17) For det tredje vurderede Kommissionen på dette tidspunkt, at nedslaget i skatten på 45 % påvirkede konkurrencevilkårene og samhandelen mellem medlemsstaterne. Eftersom modtagerne udøver økonomiske aktiviteter, der kan være genstand for samhandel mellem medlemsstaterne, styrker støtten disse virksomheders position i forhold til andre, konkurrerende virksomheder i denne samhandel og påvirker den derved. Endvidere forbedres de støttemodtagende virksomheders rentabilitet, idet deres nettoresultat (fortjeneste efter skat) forbedres. De bliver således konkurrencedygtige i forhold til virksomheder, der ikke har adgang til denne form for støtte.
- (18) Endelig var Kommissionen på dette tidspunkt af den opfattelse, at skattnedslaget på 45 % var specifikt eller selektivt, da det begunstigede bestemte virksomheder. Kun virksomheder, som foretager investeringer til en værdi, som overstiger 2,5 mia. ESP (15 025 303 EUR), er berettigede til det pågældende skattnedslag. Virksomheder, som investerer uden at overstige ovennævnte tærskelværdi på 2,5 mia. ESP, er udelukket fra at komme i betragtning til støtten.
- (19) Endvidere skønnede Kommissionen, at denne karakter af selektiv fordel også skyldtes skønsbeføjelser hos skattemyndighederne. I denne konkrete sag konstaterede Kommissionen, at de regionale myndigheder i Guipúzcoa havde skønsbeføjelser ved fastsættelsen af investeringsfristen og varigheden af forberedelsesfasen for den støttede investering.
- (20) Kommissionen konkluderede derfor på dette tidspunkt, at skattnedslaget på 45 % udgjorde statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, idet det opfyldte de forskellige betingelser herfor: Nedslaget indebar en begunstiging, det blev ydet af en medlemsstat, det blev ydet ved hjælp af statsmidler, det påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne, og det fordrejede konkurrencevilkårene til fordel for bestemte virksomheder.
- (21) Eftersom den pågældende støtte i form af skattnedslag ikke var underlagt kravet om ikke at måtte overstige 100 000 EUR over en treårig periode, vurderede Kommissionen på dette tidspunkt, at støtten ikke kunne betragtes som støtte, der var omfattet af de minimis-reglen ⁽¹⁰⁾.
- (22) Kommissionen gjorde opmærksom på, at statsstøtte, der ikke var omfattet af de minimis-reglen, skulle anmeldes på forhånd, som det fremgår af EF-traktatens artikel 88, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 62, stk. 1, litra a). De spanske myndigheder overholdt imidlertid ikke denne forpligtelse. Derfor vurderede Kommissionen, at støtten måtte betragtes som ulovlig.
- (23) Kommissionen konstaterede på dette tidspunkt, at skattnedslaget på 45 % var en støtteforanstaltning, som var betinget af, at der blev foretaget en investering ⁽¹¹⁾. I mangel af en præcis definition af støtteberettigede udgifter kunne Kommissionen imidlertid ikke på dette tidspunkt afvise, at en del af de investeringsudgifter, som kunne gøres til genstand for skattnedslaget på 45 %, faldt ind under fællesskabsdefinitionen af begrebet initialinvestering ⁽¹²⁾.
- (24) Hvad angår de investeringsudgifter, som falder ind under fællesskabsdefinitionen, fandt Kommissionen på dette tidspunkt, at skattnedslaget på 45 % helt eller delvis havde karakter af investeringsstøtte. Foranstaltningen skulle derfor undersøges i lyset af fællesskabsbestemmelserne om investeringsstøtte. Til gengæld kan støtte til investeringsudgifter, som ikke falder ind under fællesskabsdefinitionen, ikke betragtes som investeringsstøtte, men derimod støtte med andre formål, som f.eks. drift.
- (25) Skattnedslaget på 45 %, som ikke er begrænset til bestemte sektorer, kan gives til virksomheder, der er omfattet af sektorale fællesskabsregler. På denne baggrund stillede Kommissionen på dette tidspunkt spørgsmålstegn ved, om støtten var forenelig, når modtageren tilhørte en sektor, der var underlagt specifikke fællesskabsregler.
- (26) Det samme gør sig gældende med de skattnedslag på 45 %, som er indrømmet virksomheder i krise i henhold til Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder. Indrømmelsen af skattelettelserne er imidlertid ikke underlagt de betingelser, der er opstillet heri. Når disse betingelser ikke er opfyldt, må der på dette tidspunkt stilles spørgsmålstegn ved, om støtteforanstaltningen er forenelig med fællesmarkedet, når den tilgodeser kriseramte virksomheder.
- (27) Hvad angår mulighederne for, at investeringsstøtten i Guipúzcoa kan komme i betragtning til en undtagelse i medfør af artikel 87, stk. 3, litra c), minder Kommissionen om, at den ved sin beslutning af 26. juli 1995 om ændring af regionalstøttekortet over Spanien, fastslog, at støtte til regional udvikling i hele Guipúzcoa kunne betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra c), på betingelse af, at store virksomheder ikke overskred tærskelværdien på 25 % i nettosubventionsækvivalent (NSÆ).
- (28) Kommissionen understregede endvidere, at disse lofter kun finder anvendelse på visse støtteberettigede udgifter, som indgår i standardberegningsgrundlaget, og under

⁽¹⁰⁾ Se punkt 3.2 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder (EFT C 213 af 19.8.1992, s. 4) og Kommissionens meddelelse om de minimis-reglen (EFT C 68 af 6.3.1996, s. 9).

⁽¹¹⁾ Jf. bilaget til Kommissionens meddelelse fra 1979 (EFT C 31 af 3.2.1979).

⁽¹²⁾ Jf. punkt 18 i bilaget til Kommissionens meddelelse fra 1979 (EFT C 31 af 3.2.1979) samt punkt 4.4 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06).

forudsætning af, at de falder ind under ovennævnte fællesskabsdefinition af begrebet initialinvestering, som blandt andet udelukker genanskaffelsesinvesteringer. Kommissionen påpeger desuden, at det er ovennævnte retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte, der finder anvendelse på støtte iværksat for perioden mellem 1. januar 1999 og 31. december 1999. Følgelig er investeringsstøtte, som ikke overstiger disse lofter, også underlagt visse yderligere betingelser, som er fastsat i disse retningslinjer.

- (29) Kommissionen påpegede imidlertid, at i princippet var den skattemæssige støtte i form af skattnedslag på 45 % ikke begrænset til 25 % BSÆ for store virksomheder og 30 % BSÆ for små og mellemstore virksomheder. Kommissionen konstaterede desuden foreløbig, at de støtteberettigede udgifter måske ikke er i overensstemmelse med dem, der indgår i ovennævnte standardberegningsgrundlag. På denne baggrund vurderede Kommissionen foreløbig, at det ikke kunne udelukkes, at støtten havde karakter af driftsstøtte, idet den havde til formål at reducere de løbende udgifter for de virksomheder, der modtog støtten. Derfor fandt Kommissionen på daværende tidspunkt, at det var tvivlsomt, om skattelettelserne var forenelige med retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte.

- (30) For så vidt angår perioden efter 1. september 1998, fandt Kommissionen ydermere, at det ikke kunne udelukkes, at den investering, der var genstand for støtten, var omfattet af de multisektorale retningslinjer (98/C 107/05). Skattelettelsen er imidlertid ikke underkastet hverken betingelserne vedrørende anmeldelse for så vidt angår de såkaldt store projekter, eller en begrænsning af støtteintensiteten med udgangspunkt i Kommissionens vurdering. På denne baggrund understregede Kommissionen foreløbig, at den stillede sig tvivlende over for skattelettelsens forenelighed for så vidt angår store projekter.

- (31) Sammenfattende stillede Kommissionen på dette tidspunkt spørgsmålstegn ved, om de pågældende skattelettelser var forenelige med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), som omfatter »støtte til fremme af udviklingen af visse [...] økonomiske regioner [...]«. Det samme gjorde sig gældende for de øvrige undtagelser i traktatens artikel 87, stk. 2 og 3. Foranstaltningerne kunne ikke betragtes som støtte af social karakter i henhold til artikel 87, stk. 2, litra a), de havde ikke til formål at råde bod på skader, der var forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder, jf. artikel 87, stk. 2, litra b), og de faldt ikke ind under artikel 87, stk. 3, litra c), vedrørende »støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner [...]«. Støtten havde heller ikke til formål at fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælles-europæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi i overensstemmelse med artikel 87, stk. 3, litra b). Endelig var der ikke tale om støtte til fremme af kulturen eller bevarelse af kulturarven som omhandlet i artikel 87, stk. 3, litra d).

- (32) Ud over at opfordre de spanske myndigheder til at fremsætte bemærkninger som led i proceduren efter traktatens artikel 88, stk. 2, anmodede Kommissionen også myndighederne om alle oplysninger af relevans for en vurdering af støtten i form af skattnedslag på 45 % i Guipúzcoa. I denne forbindelse præciserede Kommissionen, at den navnlig var interesseret i oplysninger om investeringsstøtte i form af skattnedslag, som måtte være blevet tildelt i hele eller dele af perioden 1986-1994, kopier af alle beslutninger om at yde denne støtte i perioden 1995-1997 samt kopier (den officielle model) af de interesserede parter meddelelser til de regionale myndigheder i 1998 og 1999, hvori som et minimum er angivet arten af de investeringsudgifter, som kunne gøres til genstand for støtten, størrelsen af skattnedslaget til hver enkelt støttemodtager, støttebeløb udbetalt til hver enkelt støttemodtager og den udestående saldo, eventuelt karakter af kriseramte virksomhed for støttemodtagere, som er omfattet af ovennævnte fællesskabsrammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, detaljerede oplysninger om eventuel kumulering (beløb, støtteberettigede udgifter, eventuelle anvendte støtteordninger osv.) samt en præcis definition af begreberne »investering« og »investeringer i forberedelsesfasen«.

III. DE SPANSKE MYNDIGHEDERS BEMÆRKNINGER

- (33) Ved brev af 9. november 1999 fra Spaniens Faste Repræsentation fremsatte de spanske myndigheder deres bemærkninger. I hovedtræk mener de spanske myndigheder ikke, at skattelettelsen i den foreliggende sag udgør statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87. Som støtte for deres påstand afviser de spanske myndigheder Kommissionens antagelse af, at ordningen påvirker samhandelen, fordi de virksomheder, der drager fordel af ordningen, udøver økonomiske aktiviteter, der kan være genstand for samhandel mellem medlemsstaterne. De spanske myndigheder er af den opfattelse, at det ikke generelt kan slås fast, sådan som Kommissionen gør det, at samhandelen påvirkes, men at der må tages stilling i hver enkelt sag, idet der vil kunne være visse tilfælde, hvor det ikke gør sig gældende. I disse tilfælde ville en af de nødvendige betingelser for at betragte en officiel foranstaltning som statsstøtte ikke være opfyldt.

- (34) De gør desuden gældende, at foranstaltningen hverken er specifik eller selektiv. De er af den opfattelse, at enhver specifik karakter er fjernet, idet foranstaltningen er åben for alle sektorer og alle skatteydere, der opfylder de relevante kriterier. Dertil kommer, at i lyset af at der findes fem beskatningsordninger i Spanien, hvoraf en finder anvendelse i Guipúzcoa, er der grund til at anføre, at de gældende skatteregler er af generel karakter for de skatteydere, som de finder anvendelse på. Reglerne har derfor ikke regional specificitet.

- (35) Indholdet kan heller ikke betegnes som specifikt, eftersom foranstaltningen er åben for alle sektorer og alle

skatteydere. De spanske myndigheder bemærker i denne forbindelse, at betingelsen om investering af over 2,5 mia. ESP ikke er diskriminerende, men tværtimod en objektiv betingelse, der er begrundet i behovet for at garantere foranstaltningens effektivitet med henblik på at nå det opstillede mål. Mener Kommissionen imidlertid, at der er tale om en specifik foranstaltning, ville denne være begrundet i systemets karakter eller forvaltning i overensstemmelse med meddelelse 98/C 384/03⁽¹³⁾. Faktisk er foranstaltningen begrundet i skattesystemets karakter, eftersom den indgår i det eneste skattesystem, der anvendes i Guipúzcoa. Den er således affødt af udøvelsen af de regionale myndigheders beføjelser til at træffe dispositioner af skattemæssig art. Den begrundes også i forvaltningen af dette system, idet målsætningen er at styrke den økonomiske aktivitet. Det forekommer tillige indlysende, at incitamenterne er rettet mod store investeringer, dels fordi det er sådanne investeringer, der virkelig vil gavne Guipúzcoa på lang sigt og gøre det muligt for skattemyndighederne at inddrive mere i skatter, end de har haft af skatteudgifter ved investeringernes begyndelse, dels fordi investeringstærskelværdien ikke skader de små og mellemstore virksomheder, da disse allerede drager fordel af en lang række fællesskabsfinansieringsprogrammer.

- (36) Endvidere bestrider de spanske myndigheder, at de pågældende foranstaltninger er baseret på et skøn, idet de anfører, at støtten ydes automatisk, når kravet om investering af mindst 2,5 mia. ESP er opfyldt. De regionale myndigheder efterprøver således blot, at alle betingelser er opfyldt, og kan hverken graduere støtten eller stille betingelser for tildelingen heraf. De spanske myndigheder fremhæver desuden, at den spanske skattelovgivning ikke tillader arbitrære beslutninger i forbindelse med fastlæggelsen af centrale elementer i skatteydernes skattemæssige forpligtelser.
- (37) De spanske myndigheder afviser ligeledes, at skattereglerne ikke opfylder betingelserne i de sektorale retningslinjer. De gør gældende, at Kommissionen burde specificere, hvilke betingelser det er, de nævnte skatteregler er i strid med. Hvad angår anvendelsen af skattereglerne på kriseramte virksomheder, er de spanske myndigheder af den overbevisning, at betingelsen vedrørende et investeringsbeløb på mindst 2,5 mia. ESP gør det meget usandsynligt, at sådanne virksomheder skulle drage fordel af støtten. Betingelsen er snarere en garanti for, at skattereglerne ikke vil finde anvendelse på disse virksomheder. De spanske myndigheder mener endvidere, at anvendelsen af retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte er ubegrundet, da der i den konkrete sag ikke er tale om statsstøtte.
- (38) På baggrund af ovenstående mener de spanske myndigheder, at Kommissionen bør afslutte proceduren med en beslutning om, at de pågældende skattemæssige foranstaltninger ikke opfylder betingelserne for at blive betragtet som statsstøtte.

⁽¹³⁾ Meddelelse fra Kommissionen om anvendelsen af statsstøttereglerne på foranstaltninger vedrørende direkte beskatning af virksomhederne (EFT C 384 af 10.12.1998).

- (39) De spanske myndigheder mener i øvrigt, at det ikke er nødvendigt at imødekomme Kommissionens anmodninger om oplysninger vedrørende først og fremmest beslutningerne om indrømmelse af skattelettelsen, da der ikke forekommer statsstøtteelementer. Af samme grund har de ikke givet Kommissionen nogen af de oplysninger, som den anmodede om i sin beslutning om indledning af proceduren.

IV. ANDRE BEMÆRKNINGER INDGIVET TIL KOMMISSIONEN

- (40) Kommissionen understreger, at nedenstående bemærkninger ikke berører spørgsmålet om, hvorvidt afsenderne kan betragtes som interesserede parter i henhold til traktatens artikel 88, stk. 2.

Bemærkninger fra den selvstyrende region Castilla y León

- (41) Den selvstyrende region Castilla y León påpeger indledningsvis, at de pågældende skattemæssige foranstaltninger udgør en del af de samlede skattemæssige foranstaltninger, som blev vedtaget af de regionale myndigheder, og som blev anfægtet såvel på medlemsstatsplan som på EU-plan.
- (42) Den selvstyrende region Castilla y León oplyser endvidere, at de skattemæssige foranstaltninger i den foreliggende sag udgør statsstøtte, idet de opfylder de fire betingelser i traktatens artikel 87. Til støtte for denne påstand anvender de argumenter, som grundlæggende er de samme som dem, der er anført i beslutningen om at indlede proceduren.
- (43) Endvidere mener den selvstyrende region Castilla y León, at skattelettelsen ikke kan betragtes som forenelig i medfør af undtagelserne i traktatens artikel 87. I øvrigt opfyldte støtten ikke kravet om anmeldelse i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.
- (44) Derfor mener den selvstyrende region Castilla y León, at de pågældende skatteforanstaltninger må betragtes som statsstøtte, der er ulovlig, fordi kravet om anmeldelse i artikel 88, stk. 3, ikke er overholdt, og at de er uforenelige med fællesmarkedet.

Bemærkninger fra den baskiske arbejdsgiverforening (Confederación empresarial vasca — Euskal Entrepresarien Konfederakuntza) (Confebask)

- (45) Indledningsvis fremhæver Confebask den historiske baggrund for Guipúzcoas nuværende beføjelser på skatteområdet. Hvad angår indholdet, påpeger Confebask især følgende:

a) Den formodede nedsættelse af skattegælden. Kommissionen tror fejlagtigt, at der er tale om en skattegæld, som man nedsætter, hvilket fører til tab af skatteprovenu. Hvis dette ræsonnement var korrekt, ville enhver skattelettelse indebære et tab af skatteprovenu i forhold til det beløb, der i princippet skulle betales. Confebask anmoder derfor Kommissionen om at tage sin holdning op til fornyet overvejelse, da der ellers kunne blive tale om ulovlig harmonisering af skatterne ved, at der fastsættes et normalbeløb som udgangspunkt for beregning af eventuelle tab af skatteprovenu.

b) Påvirkning af samhandelen. Kommissionen mener, at når støttemodtagerne deltager i samhandelen, indebærer skatteforanstaltningerne i den foreliggende sag en fordrejning heraf. Samhandelen påvirkes imidlertid altid af forskellene mellem skattesystemerne. Med henblik på at vurdere påvirkningen af samhandelen burde Kommissionen derfor analysere skattesystemet i dets helhed og ikke kun særskilte bestemmelser. I denne forbindelse understreger Confebask, at skattetrykket ifølge en undersøgelse er hårdere i Baskerlandet end i resten af Spanien. Kommissionen bør forklare, hvorfor disse konkrete foranstaltninger og ikke andre skattemæssige forskelle påvirker samhandelen. Hvad enten handelen virkelig påvirkes eller ej, ville midlet til at undgå denne påvirkning være harmonisering frem for statsstøtte.

c) Støttens selektive karakter. Ifølge Confebask skal skatteforanstaltningernes selektive karakter opfattes enten som en bemyndigelsesbestemmelse, der giver skattevæsenet kompetence til senere at indrømme en konkret skattefordel, eller som en bestemmelse, der indebærer, at skattefordelen indrømmes direkte uden behov for senere konkretisering. Kommissionen benytter imidlertid ét argument, der tager udgangspunkt i første mulighed, og et andet, der tager udgangspunkt i den anden. På grund af forskellene mellem de to muligheder bør Kommissionen forklare, med hvilket udgangspunkt skatteforanstaltningerne skal opfattes, eftersom det ville være selvmodsigende at forsøge at benytte dem begge.

— Confebask er imod at betragte skatteforanstaltningerne som en bemyndigelsesbestemmelse, da skattevæsenet hverken før eller efter 1997 havde skønsbeføjelser, idet tildelingen skete automatisk. Administrationen begrænser sig til at efterprøve, at ansøgeren opfylder betingelserne for at modtage støtten. Dertil kommer, at hvis man betragter skatteforanstaltningerne som en bemyndigelsesbestemmelse, der gør det muligt at tildele

støtte senere, indebærer det, at den foreliggende procedure ikke har noget indhold, for så vidt som man anfægter reglerne og ikke de konkrete tilfælde, de er anvendt i. Ydermere anføres det, at i henhold til første afsnit i det brev, som Kommissionen i 1989⁽¹⁴⁾ sendte til medlemsstaterne, er en generel støtteforanstaltning kun statsstøtte, når der er tale om, at den lovgivningsmekanisme, der giver mulighed for, at støtten tildeles, er indledt uden andre formaliteter. Bemyndigelsesbestemmelsen kan, da den er abstrakt, ikke betragtes som statsstøtte, og dermed kan den heller ikke gøres til genstand for en vurdering af virkninger for konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne.

— Hvad angår opfattelsen af skattelettelsen som en bestemmelse om direkte tildeling af støtten, erindrings Confebask om, at i henhold til punkt 19, 20 og 17 i meddelelse 98/C 384/03 kan en foranstaltning være specifik og dermed udgøre statsstøtte, når den udelukkende begunstiger statslige virksomheder, visse former for virksomheder eller virksomheder i bestemte områder. De foreliggende foranstaltninger har imidlertid ingen af disse specifikke træk, end ikke den områdemæssige specificitet, da de gælder i hele det område, hvor de regionale myndigheder, som har indført dem, har kompetence. Hvad angår specificiteten i kraft af tærskelværdien på 2,5 mia. ESP, mener Confebask, at brug af objektive tærskelværdier er almindelig praksis ved anvendelsen af nationale skatteregler og EF-regler. Endvidere påpeger Confebask under henvisning til forskellige domme afsagt af Domstolen og til Kommissionens beslutninger, at man hidtil aldrig har fundet, at brugen af en tærskelværdi var lig med specificitet. Tillige erkender Kommissionen selv, dels — i punkt 14 i ovennævnte meddelelse — at begunstigelse af bestemte sektorer ikke nødvendigvis er ensbetydende med specificitet, dels — i punkt 207 i konkurrenceberetningen for 1998 — at i den situation, hvor de pågældende foranstaltninger har en virkning på tværs af sektorerne og tager sigte på at begunstige hele økonomien, er der ikke tale om statsstøtte, men om generelle foranstaltninger. Alt i alt er de skattemæssige foranstaltninger ikke specifikke, da de ikke begunstiger en bestemt sektor eller bestemte virksomheder. De er tværtimod åbne for alle sektorer og alle virksomheder etableret i det område, der hører under de regionale myndigheders jurisdiktion.

d) Den ulovlige karakter af skattnedslaget på 45 %. Samtidig med at Confebask fastholder, at der ikke er tale om statsstøtte, hvilket er nødvendigt, hvis de pågældende foranstaltninger skal kunne betegnes

⁽¹⁴⁾ Kommissionens brev til medlemsstaterne SG(89) D/5521 af 27.4.1989.

som ulovlige, anfører arbejdsgiverforeningen, at klassifikationen af foranstaltningerne som ulovlig støtte rejser tvivl om princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, forbud mod arbitrære beslutninger truffet af institutionerne, retssikkerhed og proportionalitet, fordi Kommissionen allerede med sin beslutning 1993/337/EØF⁽¹⁵⁾ fandt, at den baskiske skatteordning var forenelig. I yderste instans kan Kommissionen ændre sin holdning til kommende sager, men ikke til tidligere. Dertil kommer, at Confebask er af den opfattelse, at skatteforanstaltningerne har karakter af eksisterende støtte. Faktisk fandtes der allerede i 1983 bestemmelser om muligheden for skattefradrag af samme type (nedsættelse på 65 % af det skattepligtige beløb i forbindelse med nye investeringer). I 1984 indførtes tærskelværdien på 500 mio. ESP som forudsætning for et nedslag i skatten på 50 % af investeringsbeløbet. Ifølge definitionen af eksisterende støtte i artikel 1, litra b), nr. i), i forordning nr. 659/1999 forstås ved eksisterende støtte »enhver form for støtte, der eksisterede inden traktatens ikrafttræden i den pågældende medlemsstat, dvs. støtteordninger og individuel støtte, som var trådt i kraft før og er blevet fortsat efter traktatens ikrafttræden«. I nærværende sag er støtten derfor lovlig i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.

- e) Uforeneligheden med fællesmarkedet. Hvis man betragter skatteforanstaltningerne som bemyndigelsesbestemmelser, finder Confebask, at man ikke kan tage stilling til foreneligheden, for så vidt som støtten ikke tildeles ved en administrativ beslutning. Derved bliver proceduren meningsløs og i kraft af sin karakter uanvendelig som middel til at afgøre, om støtten er forenelig. Hvis man betragter skatteforanstaltningerne som en bestemmelse om direkte tildeling af støtten, finder Confebask, at Kommissionens og Domstolens praksis kræver, at foranstaltningerne skal være specifikke for en sektor, for at man kan vurdere foreneligheden. Det vil desuden være nødvendigt at fastslå på den ene side, hvor stort det samlede skattetryk for virksomhederne er, og på den anden, hvad referenceskattetrykket er. Endelig vil denne problemstilling føre til den absurde konklusion, at ethvert skattetryk, der er lavere end det højeste i samtlige medlemsstater, vil udgøre statsstøtte. Confebask anfægter desuden Kommissionens argument om, at skatteforanstaltningerne er uforenelige, fordi de ikke indeholder bestemmelser, der er specifikke for sektorstøtte, regionalstøtte, støtte til større investeringer m.m., idet skattereglerne ikke kan og

ikke bør indeholde denne form for detaljer. Ifølge Domstolen⁽¹⁶⁾ bør Kommissionen i sine beslutninger konkretisere de negative virkninger for konkurrencen og fastslå den egentlig virkning af de undersøgte foranstaltninger. Man kan således ikke fastslå, at foranstaltninger er uforenelige i abstrakte situationer, der skyldes et skattesystems indretning, idet enhver forskel mellem skattesystemerne i så fald nødvendigvis ville være ensbetydende med støtte. Derfor gentager Confebask, at der ikke er tale om almindelig skattegæld, hvorfra man har trukket skatteforanstaltningerne.

- f) Confebask anmoder derfor Kommissionen om at træffe en endelig beslutning om at afslutte proceduren og erklære de omhandlede skatteforanstaltninger for forenelige med fællesskabsretten.

- (46) De supplerende bemærkninger, som Confebask sendte i en skrivelse af 29. december 2000, der registreredes den 3. januar 2001, er ikke taget i betragtning, da Kommissionen modtog dem efter fristens udløb⁽¹⁷⁾. Endvidere påpeger Kommissionen, at Confebask ikke har anmodet om forlængelse af fristen i henhold til artikel 6, stk. 1, i forordning (EF) nr. 659/1999.

Bemærkninger fra provinsregeringen i La Rioja

- (47) Provinsregeringen i La Rioja påpeger, at skatteforanstaltningerne udgør statsstøtte, idet de opfylder alle fire betingelser i traktatens artikel 87. Som støtte for denne påstand henviser de især til, at skattnedslaget på 45 % har som formål og virkning at lette støttemodtagerne fra en del af den skattebyrde, de ellers skulle have båret. Den giver dermed støttemodtagerne en økonomisk fordel, som vil indebære et tab af skatteprovenu, medmindre der er tale om kompensation for administrationen. Desuden vil støttemodtagernes økonomiske aktivitet blive begunstiget. De vil dermed få en konkurrencefordel i forhold til alle andre virksomheder. Ud over indholdets specifikke karakter i kraft af investeringen på mindst 2,5 mia. ESP påpeger provinsregeringen i La Rioja, at skattnedslaget på 45 % har karakter af en betinget foranstaltning, dels fordi administrationen har mulighed for at fastlægge, hvilke investeringer der kan komme i betragtning, samt frister og tærskelværdier, dels fordi der ikke automatisk gives et nedslag i skatten på 45 %.
- (48) Dernæst mener provinsregeringen i La Rioja, at skatteforanstaltningen ikke kan være begrundet af, at der findes fem skattesystemer i Spanien. I denne forbindelse

⁽¹⁶⁾ Domstolens domme af 14. september 1994 i sag C-278/92, C-279/92 og C-280/92, Spanien mod Kommissionen, Sml. 1994 I, s. 4103.

⁽¹⁷⁾ Fristen for at fremsætte bemærkninger var på en måned efter offentliggørelsen af opfordringen hertil i EFT C 55 af 26.2.2000, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Beslutning 93/337/EØF (EFT L 134 af 3.6.1993).

minder man om, at generaladvokat Saggio i konklusionerne til anmodningen om præjudiciel afgørelse i de forenede sager C-400/97, C-401/97 og C-402/97 fastslog, at karakteren af de myndigheder, der har skattemæssig kompetence i et område, ikke berettiger diskrimination til fordel for virksomheder etableret i dette område. Ydermere er foranstaltningerne ikke begrundet af Guipúzcoas skattesystems karakter eller forvaltning, idet de tager sigte på at forbedre støttemodtagernes konkurrenceevne.

- (49) Endvidere mener provinsregeringen i La Rioja, at skattelettelsen ikke kan betragtes som forenelig i medfør af undtagelserne i artikel 87. Desuden overholdt de spanske myndigheder ikke deres forpligtelse til at anmelde støtten i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.
- (50) Derfor mener provinsregeringen i La Rioja, at de pågældende skatteforanstaltninger må betragtes som statsstøtte, der er ulovlig, fordi kravet om anmeldelse i artikel 88, stk. 3, ikke er overholdt, og at den er uforenelig med fællesmarkedet.

Bemærkninger fra den baskiske sammenslutning af økonomer (Colegio vasco de economistas — Ekonomilarien Euskal Elkargoa) (herefter »CVE«)

- (51) CVE mener, at skattesystemet i Álava, Guipúzcoa og Vizcaya ikke opfylder kravet om specificitet i traktatens artikel 87, stk. 1, når det kun gælder for en del af en medlemsstat. Til støtte herfor fremfører CVE, at Kommissionens praksis med at fortolke det som specificitet, når skatteforanstaltningen gælder en del af en medlemsstat, kan anvendes, når der findes et enkelt skattesystem. Den er imidlertid ikke relevant, når der findes forskellige skattesystemer i samme medlemsstat. Derimod er den i modsætning til sammenhængen i det spanske skattesystem, som er varieret af natur. Faktisk anvendes de enkelte systemer eksklusivt i en del af territoriet. Dermed er de enkelte systemer ikke regionale, men det eneste system, der anvendes i det pågældende område. De tab af skatteprovenu, der kan opstå som følge af visse skatteforanstaltninger, udløser desuden ikke overførsler fra centralregeringen. De skal derimod kompenseres enten gennem en forøgelse af proventet fra andre skatter eller gennem en begrænsning af de offentlige udgifter. På den anden side bør det spanske skattesystems særlige indretning ikke føre til en straf ved anvendelsen af fællesskabsretten. Endvidere bør den fordrejning af konkurrencen, der kan opstå som følge af fem skattesystemer, afhjælpes gennem EF-regler for skatteharmonisering.
- (52) CVE udelukker imidlertid ikke, at de regionale myndigheder som led i deres selvstyre på skatteområdet kan indføre skatteforanstaltninger, der kan falde ind under traktatens artikel 87, stk. 1. I den foreliggende sag finder CVE, at nedslaget i skatten på 45 % ikke falder ind under denne artikel, idet det blot opfylder betingelsen om at

skulle ydes ved hjælp af statsmidler. Det fordrejer derimod ikke konkurrencen, idet udbetalingen indebærer, at der er tale om et fortjeneste. Endvidere kan størrelsen ikke fastslås på forhånd, idet støtten f.eks. ikke ville komme til udbetaling, hvis der ikke var tale om et overskud, og hvis overskuddet ikke var tilstrækkeligt stort, ville støtten være på under 45 %. Det samme gælder foranstaltningernes eventuelle virkninger for samhandelen. Sådanne virkninger skal konstateres i hvert konkret tilfælde, da truslen om påvirkning ikke er tilstrækkelig. CVE analyserer endvidere, om specificiteten skyldes tærskelværdien på 2,5 mia. ESP eller, at de regionale myndigheder skal godkende, at nedslaget gives. I denne forbindelse finder CVE, at tærskelværdierne ikke er udtryk for specificitet, idet de er objektive og ikke-diskriminerende. Hvad angår de regionale myndigheders beføjelser til at fastsætte, 1) hvem der skal have skatenedslaget på 45 %, 2) fristerne og begrænsningerne for nedslaget, og 3) varigheden af den investeringsprocedure, som kan omfatte investeringer, der fandt sted i forberedelsesfasen for det projekt, der lå til grund for investeringerne, finder CVE, at der ikke er tale om noget arbitrært eller skønsbestemt, men derimod om en beføjelse, der er underlagt regler og i sidste ende retskontrol.

- (53) CVE konkluderer, at nedslaget i skatten på 45 %, der er en generel foranstaltning indført af Guipúzcoa på grundlag af provinsens kompetence på skatteområdet, ikke er omfattet af traktatens artikel 87.

Bemærkninger fra sammenslutningen af baskiske virksomheder (Círculo de empresarios vascos), og fra de baskiske ligningsmænds forening (Asociación profesional de asesores fiscales de la Comunidad del País Vasco) (herefter »CEV-APCPV«)

- (54) Da disse foreninger hver for sig har fremsat bemærkninger, der er meget lig hinanden eller næsten identiske, gælder nedenstående resumé dem begge.
- (55) CEV-APCPV afviser Kommissionens vurdering af, at nedslaget i skatten på 45 % er udtryk for regional specificitet. Efter deres opfattelse har enhver regel, som de regionale myndigheder har indført på grundlag af deres beføjelser, som nedslaget i skatten på 45 %, karakter af en generel foranstaltning. Nedslaget er desuden ikke specifikt, blot fordi der findes en tærskelværdi på 2,5 mia. ESP, eller fordi de regionale myndigheder skal godkende, at nedslaget gives. Tærskelværdier er et objektive kriterium, der er meget anvendt på skatteområdet og i EU-reglerne om moms og om beskatning af SMV. De regionale myndigheders godkendelse af nedslaget i skatten på 45 % er en rent administrativ forudgående kontrolforanstaltning af hensyn til retssikkerheden og god skatte-

forvaltning. Myndighederne kan hverken afgøre, hvem der skal modtage støtten, hvor stor nedslaget i skatten skal være, eller hvor længe foranstaltningen skal gælde.

- (56) Hvad angår påvirkningen af samhandelen, understreger CEV-APCPV, at der bør foretages en individuel vurdering i modsætning til den generelle analyse, Kommissionen foretager. Der kan f.eks. findes støttemodtagere, som kun producerer til de lokale markeder. I så fald ændrer skatteforanstaltningerne ikke samhandelen mellem medlemsstaterne. Det samme gælder foranstaltningernes konkurrencemæssige virkninger. Endvidere kan nedslaget i skatten på 45 % for støttemodtagere, hvis aktiviteter udføres på markeder, der endnu ikke er liberaliseret, ikke fordreje konkurrencen. Ydermere kan tabet af skatteprovenu ikke beregnes, hvis man kun betragter en enkelt foranstaltning, som i dette tilfælde nedslaget i skatten på 45 %, uden at se på det samlede skattetryk. I denne forbindelse påpeger CEV-APCPV, at det samlede skattetryk i Baskerlandet er højere end i resten af Spanien.
- (57) Imidlertid gjorde Kommissionen i sin beslutning af 10. maj 1993 om regionallov nr. 8/1988 af 5. juli 1988 ikke indsigelse mod støtten, fordi der var tale om en tærskelværdi for investeringerne. Den kan derfor ikke anfægte nedslaget i skatten på 45 % uden at tilsidesætte den berettigede forventning, denne beslutning gav.
- (58) Endvidere finder CEV-APCPV, at Kommissionens mål med at indlede procedure over for nedslaget i skatten på 45 % er skatteharmonisering. Derfor anvender den traktatens artikel 87 og 88. Det er årsagen til, at der er tale om misbrug af beføjelser.
- (59) På grundlag af ovenstående konkluderer CEV-APCPV, at nedslaget i skatten på 45 % ikke falder ind under traktatens artikel 87.

V. VIDERESENDELSE AF DE ØVRIGE INTERESSEREDE PARTERS BEMÆRKNINGER TIL SPANIEN

- (60) Ved brev af 1. marts 2000 til Spaniens Faste Repræsentation fremsendte Kommissionen i henhold til artikel 6, stk. 2, i forordning (EF) nr. 659/1999 de omtalte bemærkninger fra tredjemand og opfordrede Spanien til at fremsætte sine bemærkninger senest en måned efter fremsendelsen af brevet. Kommissionen har imidlertid ikke modtaget nogen bemærkninger, bortset fra en anmodning om forlængelse af denne frist med 20 dage. Spanien har ikke kommenteret de øvrige bemærkninger.

VI. VURDERING AF STØTTEN

VII. KARAKTEREN AF STATSSTØTTE

- (61) Kommissionen minder om, at anvendelsen af EU-reglerne for statsstøtte ikke berører den skattemæssige karakter af de foreliggende foranstaltninger, eftersom traktatens artikel 87 gælder støtteforanstaltninger »under enhver tænkelig form«. Imidlertid understreger Kommissionen, at for at kunne betegnes som statsstøtte skal foranstaltningerne opfylde de fire kriterier i artikel 87, som er beskrevet nedenfor.
- (62) For det første skal foranstaltningerne give modtagerne en fordel, som mindsker de byrder, der normalt tynger deres budget. Denne fordel kan opnås ved på forskellig måde at lette virksomhedens skattebyrde, især ved helt eller delvis at fjerne skattebetalingen. Nedslaget i skatten på 45 % i nærværende sag opfylder dette kriterium, idet ordningen giver de støttemodtagende virksomheder en nedsættelse af deres skattebyrde på 45 % af den støtteberettigede investering. Uden dette skattnedslag på 45 % ville den støttemodtagende virksomhed skulle betale det fulde skattepligtige beløb. Skattnedslaget på 45 % indebærer således en fritagelse fra det almindeligt gældende skattesystem.
- (63) For det andet finder Kommissionen, at fradraget indebærer et tab af skatteprovenu og derfor svarer til brug af offentlige midler i form af udgifter. Dette kriterium gælder ligeledes støtte tildelt af regionale eller lokale myndigheder i medlemsstaterne⁽¹⁸⁾. Derudover kan den statslige indgriben ske såvel gennem skattemæssige dispositioner i form af love eller administrative bestemmelser som gennem skattevæsenets administrative praksis. I denne konkrete sag foretages det statslige indgreb af de regionale myndigheder i Guipúzcoa gennem en lovbestemmelse.
- (64) Hvad angår ovennævnte argument, der blev fremført i nogle bemærkninger fra tredjemand, om at skattnedslaget på 45 % ikke er ensbetydende med et tab af skatteprovenu i forhold til et normalbeløb (fastsat af Kommissionen), skal det understreges, at normalbeløbet er fastsat på baggrund af det pågældende skattesystem og ikke i en beslutning, som Kommissionen har truffet med et hemmeligt ønske om at harmonisere. Endvidere skal der mindes om, at i henhold til punkt 9, første afsnit, andet led, i ovennævnte meddelelse (98/C 384/03), skal en foranstaltning for at kunne betragtes som statsstøtte: »for det første (...) give modtagerne en fordel, som mindsker de byrder, der normalt belaster deres budget. En sådan fordel kan bestå i en reduktion af virksomhedens skattebyrde på forskellig vis, herunder navnlig gennem: (...) en fuldstændig eller delvis reducere af skattebeløbet

⁽¹⁸⁾ Domstolens dom af 14 oktober 1987 i sag C-248/84, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 1987, s. 4013.

(fritagelse, skattnedslag)«. Det er netop det, der er tilfældet med den skattemæssige fordel, som består i en delvis nedsættelse af skattnedslaget på 45 %. Derfor kan dette argument, der er fremsat af tredjemand, afvises.

- (65) Foranstaltningen skal for det tredje påvirke konkurrencevilkårene og samhandelen mellem medlemsstaterne. I denne forbindelse ⁽¹⁹⁾ mindes der om, at i henhold til en rapport om den baskiske økonomis eksterne afhængighed i perioden 1990-1995 steg ⁽²⁰⁾ eksporten til udlandet, ikke blot i absolutte tal, men først og fremmest i modsætning til eksporten til resten af Spanien. Det udenlandske marked erstattede dermed delvis markedet i resten af Spanien. Ifølge en anden statistisk rapport ⁽²¹⁾ om Baskerlandets udenrigshandel overstiger eksportkvoten (forholdet mellem eksporten og bruttonationalproduktet) for den baskiske økonomi med sine 28,9 % eksportkvoten for Tyskland og de øvrige europæiske lande, der ligger omkring 20 %. Ifølge denne rapport var der et klart overskud på den baskiske handelsbalance i perioden 1993-1998. Mere specifikt blev der i 1998, hver gang man importerede for 100 ESP, eksporteret for 144 ESP. Den baskiske økonomi er altså meget udadrettet med en meget stor eksportkvote. Disse kendetegn ved den baskiske økonomi viser, at de støttemodtagende virksomheder udøver økonomiske aktiviteter, der kan indgå i samhandelen mellem medlemsstaterne. På den måde styrker støtten modtagernes stilling i forhold til konkurrenter i samhandelen med andre medlemsstater og påvirker derved denne samhandel. Endvidere forbedres de støttemodtagende virksomheders rentabilitet, idet deres nettoresultat (fortjeneste efter skat) forbedres. Disse virksomheder bliver dermed konkurrencedygtige i forhold til virksomheder, som ikke drager fordel af skattelettelsen, enten fordi de ikke har investeret, eller fordi de beløb, de har investeret for, ikke nåede op på tærskelbeløbet på 2,5 mia. ESP, efter at ordningen med skattnedslaget på 45 % blev indført.

- (66) Eftersom de undersøgte skatteforanstaltninger har generel og abstrakt karakter, påpeger Kommissionen, at undersøgelsen af foranstaltningerne kun kan foretages på et sådant generelt og abstrakt plan. Det er ikke muligt at konkretisere virkningerne for et bestemt mar-

ked, en bestemt sektor eller et bestemt produkt, som det fremgår af bemærkningerne fra tredjemand. Denne holdning er stadfæstet af Domstolens retspraksis ved flere lejligheder ⁽²²⁾.

- (67) Hvad angår visse bemærkninger fra tredjemand om, at Kommissionen må vurdere virkningerne for samhandelen på baggrund af alle skattesystemerne, minder Kommissionen om, at den konkurrencefordrejning, som denne procedure efter traktatens artikel 87 og 88 omhandler, er den, som skyldes en konkret fritagelsesbestemmelse, der begunstiger bestemte virksomheder blandt medlemsstatens skatteydere, og ikke den mulige konkurrencefordrejning, der skyldes forskelle mellem medlemsstaternes skattesystemer, som ville falde ind under traktatens artikel 93-97.
- (68) Hvad angår støttens specifikke karakter, mener Kommissionen, at skattnedslaget på 45 % er specifikt eller selektivt, da foranstaltningen begunstiger virksomheder. Kun virksomheder, som efter den 1. januar 1997 foretager investeringer til en værdi, som overstiger tærskelværdien på 2,5 mia. ESP (15 025 303 EUR), er berettiget til det pågældende skattnedslag på 45 %. Virksomheder, som investerer uden at overstige ovennævnte tærskelværdi på 2,5 mia. ESP, er udelukket fra at komme i betragtning til støtten. Den objektive karakter af denne tærskelværdi forhindrer ikke, som det hævdes af de spanske myndigheder og i nogle bemærkninger fra tredjemand, at den er selektiv, idet den udelukker virksomheder, som ikke opfylder kriterierne.
- (69) Kommissionen mener endvidere, at skattnedslaget på 45 % er specifikt på grund af skattevesenets skønsbeføjelser. I dette tilfælde påpegede Kommissionen, at de regionale myndigheder i Guipúzcoa havde skønsbeføjelser ved fastsættelsen af investeringsfristen og varigheden af forberedelsesfasen for den støttede investering. Det skal i denne forbindelse fremhæves, at den regionallov, hvorved begreberne »investeringsprocedure« og »forberedelsesfase for investering« indførtes, ikke indehol-

⁽¹⁹⁾ »La dependencia exterior vasca en el periodo 1990-1995« (Baskerlandets eksterne afhængighed i perioden 1990-1995) af Patxi Garrido Espinosa og María Victoria García Olea, offentliggjort af den baskiske regerings statistiske kontor, Euskal Estatistika-Erakunde/Instituto vasco de estadística (EUSTAT).

⁽²⁰⁾ Eksporten til udlandet udgjorde 28,5 % af den samlede eksport (inklusive salg til resten af Spanien) i 1990. Fem år senere, altså i 1995, var tallet 40,8 %.

⁽²¹⁾ »Estadística de Comercio Exterior para la Comunidad Autónoma de Euskadi en el año 1998« (Statistik over den selvstyrende region Baskerlandets udenrigshandel i 1998), udarbejdet af EUSTAT.

⁽²²⁾ Se præmis 48 og 51 i Domstolens dom af 17. juni 1999 i sag C-75/97 (Maribel), Belgien mod Kommissionen; præmis 80-82 i Førsteinstansrettens dom af 15. juni 2000 i sag T-298/97, Alzetta, Mauro m.fl. mod Kommissionen; præmis 54 og 55 i generaladvokat Ruiz-Jarabos konklusioner af 17. maj 2001 i sag C-310/99, Den Italienske Republik mod Kommissionen og punkt 31 i generaladvokat Saggios konklusioner af 27. januar 2000 i sag C-156/98, Tyskland mod Kommissionen: »I denne forbindelse er det nødvendigt at bemærke, at for at kunne vurdere en generel støtteordnings virkninger for samhandelen er det tilstrækkeligt, at man efter en forudgående vurdering med rimelighed kan mene, at der kan blive tale om sådanne virkninger.« Hvis en virksomheds (eller som i den foreliggende sag et ukendt antal virksomheders) position styrkes af en støtteordning, kan dette forhold i princippet påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne (uofficiel oversættelse).

der en definition heraf. I modsætning til begrebet »investeringer i materielle anlægsaktiver«, som der findes definitioner af i gældende bogføringsregler⁽²³⁾ og i andre bestemmelser⁽²⁴⁾, findes der ikke en præcis og almindelig anerkendt definition af »investeringsproceduren« eller »forberedelsesfase for investeringen«. I mangel af en præcis definition har de regionale myndigheder derfor en skønsmargen i forbindelse med fastsættelsen af den specifikke beløbsstørrelse for »investeringsproceduren« og »forberedelsesfasen for investeringen« for den enkelte støttemodtager.

- (70) Det skal i øvrigt understreges, at selvom Kommissionen i ovennævnte beslutning 93/337/EØF kun henholdt sig til kriteriet vedrørende områdemæssig og sektoral specificitet som begrundelse for at betegne støtten under den undersøgte ordning som specifik eller selektiv, udelukker dette ikke, at den pågældende støtte kan have specifik karakter på andre måder, hvis der anvendes andre kriterier. Faktisk er et enkelt karakteristikum tilstrækkeligt grundlag for at kunne betegne en statslig foranstaltning som selektiv eller specifik i forbindelse med statsstøtte. Det er således ikke nødvendigt, at Kommissionen i hver eneste af sine beslutninger udtømmende beskriver samtlige de elementer af specifik karakter, som de undersøgte statslige foranstaltninger måtte indeholde, for at begrunde den pågældende foranstaltnings selektive karakter. Følgelig er det ikke et holdbart argument, der anføres i nogle af bemærkningerne fra tredjemand, at den manglende omtale af den selektive karakter af den investeringstærskelværdi, der giver adgang til støtten, skulle være ensbetydende med, at Kommissionen ikke betragtede den som selektiv.

- (71) Hvad angår skatteforanstaltninger i andre medlemsstater i form af skattnedslag i forbindelse med investeringer, der overstiger en bestemt tærskelværdi, som Kommissionen ikke har betragtet som specifikke som følge af denne tærskelværdi, og påstanden i nogle af bemærkningerne fra tredjemand om, at dette skulle give anledning til berettiget forventning om, at alle lignende skattelettelser er legitime, påpeger Kommissionen, at de ordninger, der nævnes af nogle af de interesserede parter, adskiller sig meget fra det undersøgte skattnedslag på 45 %. Desuden ville det, selv hvis der fandtes tilsvarende ordninger, og Kommissionen ikke havde reageret, ikke være begrundet at følge denne fejlagtige fremgangsmåde i den foreliggende sag. I denne forbindelse mindes der om, at ifølge Domstolens retspraksis er »en medlemsstats manglende overholdelse af en forpligtelse i forbindelse med forbuddet i artikel 87, der i henhold til traktaten hører under dens kompetence, ikke berettiget af, at andre

medlemsstater heller ikke overholder forpligtelsen⁽²⁵⁾. Virkningerne af forskellige fordrejninger af konkurrencen for samhandelen mellem medlemsstaterne udligner ikke hinanden, men virker derimod kumulativt og skærper de skadelige virkninger for fællesmarkedet«.

- (72) Med hensyn til det spørgsmål, der er rejst i nogle af bemærkningerne fra tredjemand om foranstaltningens karakter af bemyndigelsesbestemmelse eller bestemmelse om direkte tildeling af støtten, påpeger Kommissionen, at bestemmelserne om indførelse af skattnedslaget på 45 % har karakter af en støtteordning. Som støtte for denne fortolkning behøver man blot at minde om, at en støtteordning i artikel 1, litra d), i forordning (EF) nr. 659/1999, er defineret som »enhver retsakt, på grundlag af hvilken der uden yderligere gennemførelsesforanstaltninger kan ydes individuel støtte til virksomheder, som inden for denne retsakt defineres generelt og abstrakt [...]«. Denne karakter af støtteordning berører imidlertid ikke, som det hævdes i nogle af bemærkningerne, om der er tale om en skønsebøjelse ved gennemførelsen af ordningen. Skønsebøjelsen ved tildelingen af støtten afhænger af ordningens konkrete karakteristika.

- (73) Hvad angår de spanske myndigheders påstand om berettigelsen af skattnedslaget på 45 % under henvisning til skattesystemets karakter eller forvaltning, vil Kommissionen gerne understrege, at det drejer sig om at afgøre, om de pågældende skatteforanstaltninger er i overensstemmelse med målsætningerne for selve skattesystemet, eller om de tværtimod skal opfylde andre målsætninger, herunder målsætninger, som er legitime, men skattesystemet uvedkommende. I den foreliggende sag synes skattnedslaget på 45 % ikke at stemme overens med målsætningerne for selve det spanske skattesystem. Ud over i lighed med ethvert andet skattesystem at have som væsentligste målsætning at inddrive de midler, der skal finansiere de offentlige udgifter, er det spanske system blandt andet kendetegnet ved principperne om lighed og progressivitet⁽²⁶⁾. I denne forbindelse skal det påpeges, at skattnedslaget på 45 %⁽²⁷⁾ indebærer forskelsbehandling til fordel for større økonomiske enheder og til ulempe for andre, mindre enheder med en mere begrænset kapacitet, uden at denne forskelsbehandling er begrundet i skattesystemets interne logik. Skattnedslaget på 45 % er altså ikke begrundet af skattesystemets karakter eller forvaltning, da det ikke er i overensstemmelse med de principper, der ligger til grund for systemet. Kommissionen fremhæver i denne forbindelse, at heller ikke det forhold, at det er de regionale myndighe-

⁽²³⁾ Som for eksempel i den spanske regnskabsplan (Plan general de contabilidad).

⁽²⁴⁾ Som for eksempel i den spanske aktieselskabslov (Ley de sociedades anónimas).

⁽²⁵⁾ Se præmis 24 i Domstolens dom af 22. marts 1977 i sag C-78/76, Steinike & Weinlig mod Forbundsrepublikken Tyskland. I præmis 45 i Domstolens dom af 24. marts 1993 i sag C-313/90, Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques m.fl. mod Kommissionen, hedder det endvidere, »at hverken ligebehandlingsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning kan bruges som begrundelse for gentagelse af en forkert fortolkning af en retsakt«.

⁽²⁶⁾ Artikel 31 i den spanske forfatning.

⁽²⁷⁾ Se sjette begrundelse i Baskerlandets højesterets dom 411/99 af 17. maj 1999 i sag 907/98, den statslige administration mod Juntas Generales de Álava.

der med kompetence på dette område, der har været ansvarlige for indførelsen af skattnedslaget på 45 %, er ensbetydende med, at foranstaltningen er i overensstemmelse med skattesystemets karakter, sådan som de spanske myndigheder ellers hævder i deres bemærkninger.

- (74) De spanske myndigheder oplyser i deres bemærkninger, at skattnedslaget på 45 % er i tråd med målsætningen om at fremme den økonomiske aktivitet. Det stemmer dermed overens med den baskiske regerings målsætninger for industripolitikken. I et dokument fra den baskiske regering med titlen »Industripolitik — Overordnet ramme for aktiviteterne i 1996-1999« hedder det: »(...) skattepolitikken er uundværlig for at styrke den økonomiske udvikling og samtidig favorisere industriprojekter, der satser på at udvikle industrien i (Basker)landet« (side 131); og i kapitlet »Skattepolitiske instrumenter« hedder det: »(...) det skattemæssige selvstyre (for Baskerlandet) kan også føre til søgning efter fantasifulde »skræddersyede skatteordninger«, f.eks. i forbindelse med prioriterede projekter eller endog skattemæssige incitamerter for store virksomheder« (side 133). Skattnedslaget på 45 % indgår altså i en industripolitik, hvis målsætninger ikke er uløseligt forbundne med selve skattesystemet.
- (75) Kommissionen konstaterer således, at skattnedslaget på 45 % i henhold til de spanske myndigheders oplysninger vedrører en målsætning for den økonomiske politik, som ikke er uløseligt forbundet med skattesystemet. Nedsættelsen er altså ikke begrundet af systemets karakter eller forvaltning.
- (76) Hvad angår det argument, der er fremført flere steder i bemærkningerne fra tredjemand om et højere skattetryk i Baskerlandet, gentager Kommissionen, at det ikke er relevant for den konkrete sag, eftersom proceduren blev indledt over for en specifik foranstaltning og ikke over for hele skattesystemet i hver af de tre baskiske provinser.
- (77) Kommissionen konkluderer på dette grundlag, at omtalte skattnedslag på 45 % udgør statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, idet det indebærer en begunstigelse, det ydes af en medlemsstat ved hjælp af statsmidler, det påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, og det fordrejer konkurrencevilkårene til fordel for bestemte virksomheder.

VIII. DEN ULOVLIGE KARAKTER AF SKATTENEDSLAGET PÅ 45 %

- (78) Da ordningen i den foreliggende sag ikke omfatter et tilsagn fra de spanske myndigheders side om tildeling af støtten under overholdelse af betingelserne for de minimis-støtte⁽²⁸⁾, finder Kommissionen, at støtten ikke kan betragtes som sådan. I denne forbindelse skal det understreges, at de spanske myndigheder på intet tidspunkt under proceduren har hævdet, at støtten helt eller delvis havde karakter af de minimis-støtte. Desuden opfylder støtten ikke kravene til de minimis-støtte, især fordi der ikke er nogen garanti for, at den ikke vil overstige loftet på 100 000 EUR. Støtten har heller ikke karakter af eksisterende støtte, da den ikke opfylder kriterierne i artikel 1, litra b), i forordning (EF) nr. 659/1999.
- (79) Påstanden i nogle af bemærkningerne fra tredjemand om, at skattnedslaget på 45 % har karakter af eksisterende støtte, må afvises. Til støtte for påstanden henvises der i visse af bemærkningerne fra tredjemand til, at to skattelettelsesordninger fandt anvendelse, allerede inden ordningen med skattnedslaget på 45 % blev indført. En undersøgelse af disse to ordninger viser imidlertid, at de adskiller sig væsentligt fra skattnedslaget på 45 % i denne sag. Under den første ordning var der ikke fastsat nogen tærskelværdi, og under den anden var tærskelværdien på 500 mio. ESP og dermed væsentligt lavere end tærskelen på 2,5 mia. ESP. I henhold til artikel 1, litra c), i forordning (EF) nr. 659/1999 forstås ved ny støtte »enhver støtte, dvs. støtteordninger og individuel støtte, som ikke er eksisterende støtte, herunder ændringer i eksisterende støtte«. Det undersøgte skattnedslag, som indebærer væsentlige ændringer i forhold til disse ordninger, har derfor karakter af ny støtte og skal anmeldes i overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, i samme forordning, medmindre andet er fastsat i forordninger⁽²⁹⁾ udstedt i medfør af traktatens artikel 89. I øvrigt havde selv ikke ovennævnte ordninger tilsyneladende karakter af eksisterende støtte, idet de tilsyneladende ikke var trådt i kraft den 1. januar 1986, da Spanien tiltrådte De Europæiske Fællesskaber. Ordningerne opfyldte derfor ikke ovennævnte kriterium i artikel 1, litra b), nr. i), i forordning (EF) nr. 659/1999, der siger, at ordninger skal være trådt i kraft før og være blevet fortsat efter tiltrædelsesdatoen.

⁽²⁸⁾ Resultatet af vurderingen af støtten er det samme, uanset om man tager udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om de minimis-støtteordninger (EFT C 68 af 6.3.1996) eller Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 af 12.1.2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte (EFT L 10 af 13.1.2001, s. 3).

⁽²⁹⁾ Der blev ikke vedtaget nogen forordninger om fritagelse for anmeldelsespligten i medfør af traktatens artikel 89 i den periode, hvor den undersøgte ordning fandt anvendelse.

(80) Kommissionen påpeger, at statsstøtte, der ikke er omfattet af de minimis-reglerne, og som ikke er allerede eksisterende støtte, skal anmeldes forudgående i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 62, stk. 3. De spanske myndigheder har imidlertid ikke overholdt denne forpligtelse. Derfor vurderer Kommissionen, at støtten må betragtes som ulovlig. Kommissionen beklager i denne forbindelse, at de spanske myndigheder ikke har opfyldt deres forpligtelse til at anmelde støtten på forhånd.

(81) Kommissionen må afvise det argument, som er anført i nogle bemærkninger fra tredjemand, og som grundlæggende går på, at der skulle være tale om en overtrædelse af den berettigede forventning og krænkelse af retssikkerheden, for det første fordi skattnedslaget på 45 % ikke har karakter af eksisterende støtte, og for det andet fordi Kommissionen, da ordningen ikke er anmeldt i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3, ikke har kunnet tage stilling til, om den er forenelig med fællesmarkedet. Kommissionen er desuden af den opfattelse, at der ikke er belæg for en begrundet forventning om, at skattnedslaget på 45 % vil blive erklæret foreneligt, fordi — som det hævdes i nogle bemærkninger fra tredjemand — Kommissionen allerede med ovennævnte beslutning 93/337/EØF betegnede den baskiske investeringsstøtteordning i form af skattelettelse som forenelig. Faktisk fandt Kommissionen i ovennævnte beslutning netop, at de pågældende skattemæssige foranstaltninger havde karakter af statsstøtte og derfor faldt ind under fællesskabsreglerne om statsstøtte (reglerne vedrørende støtte med regionalt sigte eller små og mellemstore virksomheder, kumuleringsreglerne og de sektorale retningslinjer). Såfremt skattnedslaget på 45 % svarede til den ordning, der var genstand for beslutningen i 1993, sådan som det hævdes i nogle af bemærkningerne fra tredjemand, skulle foranstaltningen på den ene side have været anmeldt som ny statsstøtte og på den anden side være i overensstemmelse med navnlig reglerne for støtte med regionalt sigte eller små og mellemstore virksomheder, kumuleringsreglerne og de sektorale retningslinjer. Støttemodtagerne har således intet grundlag for at påberåbe sig princippet om en berettiget forventning eller retssikkerhed i forbindelse med skattnedslaget på 45 %.

Sammenfattende skal det med hensyn til bemærkningerne fra tredjemand om den berettigede forventning og retssikkerheden påpeges, at Kommissionen ikke gav hverken de spanske myndigheder eller de øvrige interesserede parter præcise løfter. De kunne af samme grund ikke nære begrundet håb om, at støtten ville blive erklæret lovlig og forenelig. I denne forbindelse mindes der om, at »efter fast praksis står adgangen til at påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede

forventning åben for enhver i forbindelse med begrundede forventninger, som en fællesskabsinstitution har givet anledning til (...)»⁽³⁰⁾. Omvendt kan ingen påberåbe sig tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, såfremt administrationen ikke har afgivet præcise løfter«. Derfor kan man afvise påstanden om tilsidesættelse af princippet om den berettigede forventning eller retssikkerheden i den foreliggende sag.

(82) Kommissionen minder i denne forbindelse om, at den i sin beslutning 93/337/EØF betegnede nogle skattegodtgørelser, der blev indført af provinserne Alava, Guipúzcoa og Vizcaya i 1988, som statsstøtte.

IX. VURDERING AF FORENELIGHEDEN MED FÆLLESMARKEDET

(83) Kommissionen gentager indledningsvis, at skattnedslaget på 45 % har karakter af en støtteordning. Da støtteordninger er kendetegnet ved at være generelle og abstrakte, ved Kommissionen ikke, hvilke typer virksomheder der har været eller vil blive støttemodtagere. Den kan derfor ikke vurdere de nøjagtige virkninger for de konkrete virksomheders konkurrenceevne. Det er på denne baggrund tilstrækkeligt at konstatere, at potentielle støttemodtagere kan modtage støtte, der ikke er forenelig med de fællesskabsdirektiver, -retningslinjer og -rammebestemmelser, der gælder på dette område. Endvidere understreger Kommissionen, at den i sin beslutning om at indlede proceduren anmodede om alle relevante oplysninger om støtten og de særlige forhold for hver enkelt støttemodtager. De spanske myndigheder har imidlertid overhovedet ikke fremlagt sådanne oplysninger. Det virker derfor selvmodsigende at bebrejde Kommissionen, at dens vurdering ikke er tilstrækkeligt detaljeret, som nogle iagttagere gør, når de samtidig undlader at udlevere de ønskede detaljerede oplysninger.

(84) Statsstøtten i form af skattnedslag på 45 % ydes til fremme af store investeringer, der overstiger 2,5 mia. ESP. I denne forbindelse minder Kommissionen om, at det i bilag I til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06) hedder: »Den skattemæssige støtte kan betragtes som støtte i forbindelse med investeringen, når støtten har investeringen som beregningsgrundlag. Enhver skattemæssig støtte kan desuden indgå i denne kategori, hvis den betales op til et loft udtrykt i procent af investeringen«. I nærværende sag synes skattnedslaget på 45 % at kunne opfylde disse kriterier i det mindste delvis, dels fordi ordningens beregningsgrundlag udgøres af investeringsudgifter, dels fordi nedslaget tildeles op til et loft på 45 % af investeringsbeløbet. Kommissionen finder derfor, at skattnedslaget på 45 % synes at have karakter af investeringsstøtte, for så vidt som det opfylder de nævnte kriterier. Foranstaltningen bør derfor undersøges i lyset af fællesskabsbestemmelserne om investeringsstøtte.

⁽³⁰⁾ Præmis 300 i Førsteinstansrettens dom af 15. december 1999 i forenede sager T-132/96 og T-143/96, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, Sml. 1999 II, s. 3663.

- (85) For at statslig investeringsstøtte kan være omfattet af de regionale undtagelser i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) eller c), skal den region, hvori støtten ydes, være blevet erklæret for berettiget til at være omfattet af en af disse undtagelser i regionalstøttekortet. Hvad angår Guipúzcoa's status, minder Kommissionen om, at området aldrig har været berettiget til undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra a), idet BNP ⁽³¹⁾ pr. indbygger, i NUTS ⁽³²⁾ 2-området Baskerlandet, som Guipúzcoa er en del af, altid har ligget på over 75 % af EU-gennemsnittet. I henhold til de regionale retningslinjer ⁽³³⁾ er vilkårene for anvendelse af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), ⁽³⁴⁾ kun opfyldt, når NUTS 2-regionen har et BNP pr. indbygger, der ikke overstiger 75 % af EU-gennemsnittet.
- (86) Med hensyn til Guipúzcoa's muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), minder Kommissionen om, at i perioden fra 1. januar 1997 til den 18. marts 2000 gjaldt to på hinanden følgende regionalstøttekort. Det første kort blev vedtaget med Kommissionens beslutning ⁽³⁵⁾ af 26. juli 1995 og gjaldt fra den 26. september 1995 til den 31. december 1999. Ifølge dette kort betragtes hele Guipúzcoa som et område, hvor støtte til den regionale udvikling kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), når den blot ikke overstiger tærskelværdien på 25 % i NSÆ for store virksomheders vedkommende. Hvad angår den efterfølgende periode, minder Kommissionen om, at den ved sin beslutning af 11. april 2000 godkendte det spanske regionalstøttekort for perioden 2000-2006. Ifølge dette kort anses Guipúzcoa fortsat som et område, hvor støtte til den regionale udvikling kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), når den blot ikke overstiger en tærskelværdi på 20 % i NSÆ for store virksomheders vedkommende i stedet for tærskelværdien på 25 % i NSÆ i henhold til det foregående kort.
- (87) Med hensyn til støtteintensiteten for små og mellemstore virksomheder ⁽³⁶⁾ minder Kommissionen også om, at investeringsstøtte til SMV'er i henhold til Fællesskabets rammebestemmelser ⁽³⁷⁾ for støtte til små og mellemstore virksomheder kan overstige det maksimale regionale støtteniveau, der er godkendt for store virksomheder, med 10 procentpoint, forudsat at den samlede støtte ikke overstiger 30 % NSÆ.
- (88) Der mindes desuden om, at materielle investeringsudgifter, som er i overensstemmelse med først og fremmest fællesskabsdefinitionerne af begreberne initialinvestering og standardberegningsgrundlag ⁽³⁸⁾, betragtes som støttestøttede udgifter i forbindelse med statslig investeringsstøtte. Derimod kommer alle andre investeringsudgifter, som ikke er i overensstemmelse med disse definitioner, såsom genanskaffelsesinvesteringer og udgifter til investeringer i andet end grunde, bygninger og udstyr, ikke i betragtning. Selvom skattnedslaget på 45 % er en støtteforanstaltning, som er betinget af, at der foretages en materiel investering ⁽³⁹⁾ i nye materielle anlægsaktiver ⁽⁴⁰⁾, udelukker foranstaltningen ikke genanskaffelsesinvesteringer eller udgifter i forbindelse med »investeringsprocedurer« og »investeringer i forberedelsesfasen«. I mangel af en præcis definition af disse begreber kan det imidlertid ikke afvises, at genstanden for skattnedslaget på 45 % omfatter ikke blot udgifter, som indgår i standardberegningsgrundlaget, men også udgifter i forbindelse med genanskaffelsesinvesteringer eller andre udgifter, som ikke indgår i dette beregningsgrundlag. Derfor finder Kommissionen, at formålet med
-
- ⁽³¹⁾ Bruttonationalprodukt pr. indbygger udtrykt i købekraftsstandarder (KKS).
- ⁽³²⁾ Nomenklaturen for statistiske territoriale enheder.
- ⁽³³⁾ Henvisningerne til regionalstøttereglerne nedenfor er begrænset til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06) og ovennævnte regionale regler. Vurderingen af støtten i nærværende sag er under alle omstændigheder den samme i alle tilfældene.
- ⁽³⁴⁾ Se punkt 1 i Kommissionens meddelelse vedrørende metoden for anvendelse af EØF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra a) og c), på regionalstøtte (EFT C 212 af 12.8.1988 og punkt 3.5 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06)).
- ⁽³⁵⁾ Se meddelelse i 96/C 25/03.
- ⁽³⁶⁾ Jf. Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder (SMV) (EFT C 213 af 19.8.1992) eller Kommissionens henstilling om definition af små og mellemstore virksomheder (SMV) af 3. april 1996 (96/C 213/04).
- ⁽³⁷⁾ Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder (SMV) (EFT C 213 af 19.8.1992) eller Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder (EFT C 213 af 23.7.1996).
- ⁽³⁸⁾ Se punkt 5, litra c), i bilaget til Rådets resolution af 20. oktober 1971 (EFT C 111 af 4.11.1971); punkt 18 i bilaget til Kommissionens meddelelse fra 1979 (EFT C 31 af 3.2.1979); punkt 4.2.1 i ovennævnte fællesskabsrammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder eller punkt 4.4 (»Ved initialinvestering forstås investering i fast kapital i forbindelse med oprettelse af en ny virksomhed, udvidelse af en eksisterende virksomhed eller iværksættelse af en aktivitet, der indebærer en fundamental ændring af en eksisterende virksomheds produkt eller produktionsmetode (gennem rationalisering, diversificering eller modernisering)«, 4.5 (»Støtte til initialinvestering beregnes på grundlag af dens procentvise andel af investeringens værdi. Denne værdi opgøres efter en ensartet udgiftsmodel (standardberegningsgrundlag) for følgende investeringsselementer: grund, bygninger og udstyr«) i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (EFT C 74 af 10.3.1998) samt fodnote 23 (»I transportsektoren kan udgifterne til køb af transportmateriel ikke indgå i standardberegningsgrundlaget. Disse udgifter er således ikke støttestøttede i forbindelse med støtte til initialinvesteringer«).
- ⁽³⁹⁾ Jf. bilaget til Kommissionens meddelelse fra 1979 (EFT C 31 af 3.2.1979).
- ⁽⁴⁰⁾ I fodnote 21 i retningslinjerne (98/C 74/06) fastsættes følgende: »Erstatningsinvesteringer er dermed ikke omfattet af dette begreb. Støtte til denne form for investering falder ind under driftsstøtte, der er omfattet af reglerne i punkt 4.15-4.17.«

støtten kan være initialinvesteringer, men også andre udgifter, der ikke kan betragtes som støtteberettigede i henhold til fællesskabsreglerne, som f.eks. investeringsudgifter.

- (89) Kommissionen minder desuden om, at siden ovennævnte retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06) trådte i kraft, har støtteordninger i Guipúzcoa, som kan godkendes efter undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), ud over at skulle være i overensstemmelse med ovennævnte fællesskabsdefinitioner af initialinvesteringer og standardberegningsgrundlag samt ovennævnte grænseværdier, også skullet opfylde andre betingelser. I dette tilfælde skal støtten være underlagt visse krav: Støttemodtagerens bidrag til investeringernes finansiering skal udgøre mindst 25 % (punkt 4.2), anmodningen om støtte skal indgives, inden gennemførelsen af investeringsprojekterne påbegyndes (punkt 4.2), investeringen skal oprettholdes i mindst fem år (punkt 4.10), og de relevante støttelofter skal overholdes i tilfælde af kumulering (punkt 4.18-4.21).
- (90) I den foreliggende sag påpeger Kommissionen, at den skattemæssige støtte i form af skattnedslag på 45 % (i perioden 1. januar 1997 til 31. december 1999) ikke er begrænset til 25 % BSÆ for store virksomheder og 30 % BSÆ for små og mellemstore virksomheder. I perioden efter den 1. januar 2000 er støtten heller ikke begrænset til 20 % BSÆ for store virksomheder og 30 % BSÆ for små og mellemstore. Kommissionen konstaterer derudover, at de støtteberettigede udgifter sandsynligvis ikke er i fuld overensstemmelse med dem, der indgår i ovennævnte standardberegningsgrundlag, dels fordi genanskaffelsesinvesteringer ikke udelukkes, dels fordi andre udgifter kunne være støtteberettigede. På dette grundlag er Kommissionen af den opfattelse, at et skattnedslag, hvis værdi andrager 45 % af investeringsbeløbet, og som ikke tildeles i overensstemmelse med Fællesskabets regionale retningslinjer, ikke kan betragtes som foreneligt med fællesmarkedet i henhold til den regionale undtagelse i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).
- (91) Hvad angår støtte til investeringsudgifter ⁽⁴¹⁾, som ikke falder ind under fællesskabsdefinitionen, kan denne ikke betragtes som investeringsstøtte. Faktisk kan enhver skattemæssig støtte i henhold til bilag I til ovennævnte retningslinjer (98/C 74/06) indgå i kategorien investeringsstøtte, hvis den betales op til et loft udtrykt i procent af investeringsudgifterne, som er i overensstemmelse med fællesskabsreglerne. Støttebeløbet i nærværende sag tildeles imidlertid som en procentdel af investeringsudgifterne, som ikke er i overensstemmelse med fællesskabsreglerne. Af samme grund kan denne støtte i henhold til disse bestemmelser ikke betragtes som investeringsstøtte. Støtten kan derimod finansiere

periodiske, nødvendige udgifter såsom udgifter i forbindelse med genanskaffelsesinvesteringer. Sådanne løbende eller periodiske udgifter hører til den type udgifter, som en virksomhed må afholde som led i sin drift eller sine almindelige aktiviteter. Støtte til denne type investeringer indgår således i kategorien driftsstøtte, for hvilken der gælder særlige regler.

- (92) Kommissionen minder i denne forbindelse om, at i henhold til meddelelsen ⁽⁴²⁾ fra 1988 og ovennævnte retningslinjer (98/C 74/06) er regionalstøtte, der har karakter af driftsstøtte, i princippet forbudt. Den kan dog helt undtagelsesvist tillades i områder, der er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i artikel 87, stk. 3, litra a), når visse betingelser, der er anført i afsnit VI i ovennævnte meddelelse samt i punkt 4.15-4.17 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte, er opfyldt, eller i regioner i EU's yderste periferi eller tyndtbefolkede regioner, når formålet er at kompensere for supplerende transportomkostninger. NUTS 3-området Guipúzcoa er ikke støtteberettiget efter traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), og desuden opfylder tildelingen af driftsstøtte ikke ovennævnte betingelser. Endvidere er NUTS 3-området Guipúzcoa ikke nogen region i den yderste periferi ⁽⁴³⁾ eller en tyndtbefolket region ⁽⁴⁴⁾. Derfor er de elementer af driftsstøtte, der indgår i skattnedslaget på 45 %, forbudt, især fordi støtten ikke gives til en region, der er omfattet af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), eller en region i den yderste periferi eller en tyndtbefolket region. I den foreliggende sag er støtten dermed uforenelig.
- (93) Kommissionen finder således, at den skattemæssige støtteordning i denne sag ikke kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelserne i artikel 87, stk. 3, litra a) og c), idet den ikke er i overensstemmelse med retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte.
- (94) Kommissionen minder om, at støtte i forbindelse med investeringer, som er foretaget af små og mellemstore virksomheder uden for de støtteberettigede områder i Guipúzcoa, ikke kan betragtes som støtte med regionalt sigte. Den regionale undtagelse i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), kan derfor ikke finde anvendelse på denne støtte. Dette princip omfatter investeringer foretaget af store virksomheder. Til gengæld kan den anden undtagelse i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), vedrørende fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner finde anvendelse, når støttemodtagerne er SMV, jf. Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder. Det skal i denne forbindelse

⁽⁴²⁾ Kommissionens meddelelse vedrørende metoden for anvendelse af EØF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c), på regionalstøtte (EFT C 212 af 12.8.1988).

⁽⁴³⁾ Det er ikke opført på listen over regioner i den yderste periferi i traktatens artikel 299.

⁽⁴⁴⁾ Se punkt 3.10.4 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06).

⁽⁴¹⁾ Det skal understreges, at hverken de spanske myndigheder eller andre har anfægtet eksistensen af denne type investeringsudgifter.

erindres, at retningslinjerne og rammebestemmelserne, ud over at fastsætte kriterierne for, hvornår der er overensstemmelse med definitionen af initialinvestering og de støtteberettigede udgifter, der indgår som en del af standardberegningsgrundlaget, også foreskriver, at undtagelsesbestemmelsen kan anvendes på støtte til materielle investeringer, når støtteintensiteten ikke overstiger 15 % for små virksomheder og 7,5 % for mellemstore virksomheder. Kommissionen påpeger imidlertid, at den skattemæssige støtte i form af skattnedslag på 45 % ikke er begrænset til 15 % BSÆ for små virksomheder og 7,5 % BSÆ for mellemstore virksomheder. Kommissionen konstaterer endvidere, at de støtteberettigede investeringer ikke er i fuld overensstemmelse med definitionen af initialinvestering i punkt 4.2.1 i ovennævnte rammebestemmelser (96/C 213/04), ligesom de støtteberettigede udgifter ikke er i overensstemmelse med det beregningsgrundlag, der beskrives i samme punkt, eftersom hverken udgifter i forbindelse med genanskaffelsesinvesteringer eller andre udgifter, som ikke indgår i beregningsgrundlaget, ikke er udelukket. Kommissionen mener derfor, at den skattemæssige støtte i denne sag ikke kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i medfør af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), vedrørende fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner.

(95) Der skal i øvrigt mindes om, at anvendelsesområdet for ovennævnte retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte (98/C 74/06) ikke omfatter sektorerne for produktion, forarbejdning og markedsføring af landbrugs- og fiskeriprodukterne i bilag I til traktaten eller kulindustrien. For transportsektoren, jern- og stålindustrien, skibsbygningsindustrien, kunstfiberindustrien og automobilindustrien gælder der særlige regler ud over bestemmelserne i ovennævnte retningslinjer. Der gælder desuden særlige regler for de investeringer, der er omhandlet i Fællesskabets multisektorale retningslinjer 98/C 107/05. Disse regler skal derfor indgå i grundlaget for vurderingen af, hvorvidt støtten i denne sag er forenelig, når den støttemodtagende virksomhed tilhører en af disse sektorer, eller når den pågældende investering er omfattet af de multisektorale retningslinjer.

(96) Ud over anvendelsen af undtagelsen af hensyn til udviklingen af visse erhvervsgrøner i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), skal det undersøges, om undtagelsen kan anvendes til andre formål. Kommissionen påpeger, at skattnedslaget på 45 % ikke har til formål at fremme udviklingen af en erhvervsgrøn i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), især foranstaltninger for små og mellemstore virksomheder, forskning og udvikling, miljøbeskyttelse, beskæftigelsesfremme eller uddannelse i

overensstemmelse med fællesskabsreglerne. Derfor kan den skattemæssige støtte i denne sag ikke komme i betragtning til undtagelsen vedrørende fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), under påberøelse af de nævnte målsætninger.

(97) Da der ikke er tale om sektorale begrænsninger, kan skattnedslaget på 45 % uden begrænsninger indrømmes enhver virksomhed i en følsom sektor, der er underlagt specifikke fællesskabsregler, som dem, der gælder for aktiviteter i forbindelse med produktion, forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukterne i bilag I til traktaten, samt for fiskeriet, kulindustrien, jern- og stålindustrien, skibsbygningsindustrien, kunstfiberindustrien og automobilindustrien⁽⁴⁵⁾. Derfor finder Kommissionen, at den skattemæssige støtte i form af skattnedslag på 45 % må formodes ikke at overholde disse sektorale regler. I den konkrete sag opfylder skattnedslaget på 45 % ikke betingelsen om ikke at fremme ny produktionskapacitet for ikke at forværre de problemer med overkapacitet, der traditionelt plager disse sektorer. Når støttemodtageren tilhører en af ovennævnte sektorer, finder Kommissionen derfor, at støtten er uforenelig med fællesmarkedet og ikke kan opnå en undtagelse i medfør af artikel 87, stk. 3, litra c), vedrørende fremme af visse erhvervsgrøner, da den ikke er omfattet af ovennævnte sektorale regler.

(98) For så vidt angår perioden efter 1. september 1998, finder Kommissionen ydermere, at det ikke kan udelukkes, at den investering, der var genstand for støtten, er omfattet af de multisektorale retningslinjer⁽⁴⁶⁾ (98/C 107/05). Faktisk er alle investeringsprojekter til en værdi af over 50 mio. EUR (15 mio. EUR for så vidt angår tekstil- og beklædningssektoren) med en støtteintensitet på over 50 % af det regionale støtteloft og med en støtte pr. arbejdsplads på over 40 000 EUR (30 000 EUR pr. arbejdsplads, når der er tale om tekstil- eller beklædningssektoren) samt investeringsprojekter, hvortil der ydes støtte til en samlet værdi af over 50 mio. EUR, underlagt betingelserne i disse retningslinjer. I dette tilfælde skal ethvert investeringsprojekt i medfør af traktatens artikel 88, stk. 3, anmeldes i god tid, så Kommissionen kan fastsætte en maksimumsgrænse for støtteintensiteten, som er forenelig med fællesmarkedet. Skattelettelserne i den foreliggende sag er imidlertid ikke underkastet hverken betingelserne vedrørende anmeldelse, for så vidt angår de såkaldt store projekter, eller en begrænsning af støtteintensiteten på grundlag af Kom-

⁽⁴⁵⁾ De nugældende sektorale regler kan findes i De Europæiske Fællesskabers Tidende eller på Generaldirektoratet for Konkurrencens websted http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/.

⁽⁴⁶⁾ Fællesskabets multisektorale rammebestemmelser for regionalstøtte til store investeringsprojekter (EFT C 107 af 7.4.1998).

missionens vurdering. Kommissionen finder således, at den skattemæssige støtteordning i den foreliggende sag er uforenelig med fællesmarkedet efter bestemmelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), for så vidt som Guipúzcoa ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a).

kel 87, stk. 3, litra b). Endelig er der ikke tale om støtte til fremme af kulturen eller bevarelse af kulturarven som omhandlet i artikel 87, stk. 3, litra d).

Resumé

(99) Eftersom der ved indrømmelsen af skattnedslaget i nærværende sag ikke tages hensyn til de støttemodtagende virksomheders økonomiske og finansielle situation, finder Kommissionen, at det ikke kan udelukkes, at støttemodtageren er en kriseramte virksomhed i henhold til rammebestemmelserne ⁽⁴⁷⁾ (99/C 288/02), selvom det ifølge de spanske myndigheder er lidet sandsynligt, at skattelettelsen, med de karakteristika, den nu en gang har fået, finder anvendelse på kriseramte virksomheder. Kommissionen bemærker i denne forbindelse, at indrømmelsen af skattnedslaget i denne sag ikke opfylder betingelserne ⁽⁴⁸⁾ i disse rammebestemmelser. I punkt 20 i rammebestemmelserne (99/C 288/02) hedder det: »Kommissionen mener, at støtte til redning og omstrukturering kan bidrage til at fremme udviklingen af økonomiske aktiviteter uden at ændre samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, hvis betingelserne i nærværende rammebestemmelser er opfyldt.« Hvis disse betingelser ikke er opfyldt, er støtten uforenelig med fællesmarkedet, når den ydes til kriseramte virksomheder. Kommissionen mener derfor, at den skattemæssige støtte til kriseramte virksomheder i denne sag ikke kan være forenelig med fællesmarkedet efter undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), vedrørende fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner.

(101) Kommissionen finder, at den undersøgte statsstøtte i form af skattnedslag på 45 % ikke kan komme i betragtning til undtagelsen efter traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), eftersom Guipúzcoa ikke er berettiget til denne undtagelse og heller til undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), som omfatter »støtte til fremme af udviklingen af visse (...) økonomiske regioner (...)«, idet den ikke opfylder Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte. Støtten kan heller ikke komme i betragtning til den undtagelse i artikel 87, stk. 3, litra c), som omfatter »støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner (...)«, dels fordi den ikke er i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne vedrørende SMV'er på dette område, dels fordi ordningen ikke omfatter visse aktiviteter, for så vidt angår store virksomheder. Den kan heller ikke falde ind under de øvrige undtagelser i artikel 87, stk. 2 og 3, da den ikke kan betragtes som støtte af social karakter efter artikel 87, stk. 2, litra a), og dens formål ikke er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b). Støtten har heller ikke til formål at fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi i overensstemmelse med artikel 87, stk. 3, litra b). Endelig kan den ikke falde ind under undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra d), da den ikke skal fremme kulturen eller bevarelsen af kulturarven. Støtten er derfor uforenelig med fællesmarkedet.

Anvendelse af andre undtagelsesbestemmelser

(100) Den undersøgte støtte, der ikke kan komme i betragtning til en undtagelse efter traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) eller c), kan heller ikke falde ind under de øvrige undtagelser i artikel 87, stk. 2 og 3, da den ikke kan betragtes som støtte af social karakter i henhold til artikel 87, stk. 2, litra a), og dens formål ikke er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b). Støtten har heller ikke til formål at fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi i overensstemmelse med arti-

(102) Eftersom et fradrag, der på grund af et for lavt skattepligtigt beløb ikke udnyttes, kan anvendes i årene ⁽⁴⁹⁾ efter vedtagelsen af beslutningen om indrømmelse af fradraget, er det sandsynligt, at en del af den skattemæssige støtte stadig ikke er blevet udbetalt. Denne støtte udgør imidlertid ulovlig og uforenelig statsstøtte. De spanske myndigheder skal derfor indstille udbetalingen af de beløb, som nogle støttemodtagere måtte have til gode i medfør af skattnedslaget på 45 %.

(103) Hvad angår den allerede udbetalte uforenelige støtte, mindes der om, at i henhold til de ovenfor beskrevne argumenter kan støttemodtagerne ikke påberåbe sig

⁽⁴⁷⁾ Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (94/C 368/05) (EFT C 368 af 23.12.1994), i 1999 erstattet af rammebestemmelserne 99/C 288/02 (EFT C 288 af 9.10.1999).

⁽⁴⁸⁾ Disse krav omfatter navnlig forpligtelsen til at gøre støtten betinget af, at der iværksættes en omstruktureringsplan, som skal kunne gøre virksomheden rentabel på længere sigt.

⁽⁴⁹⁾ Hvad angår skattnedslag, som er indrømmet i medfør af regionallov nr. 22/1994 af 20. december 1994, er anvendelsesperioden begrænset til ni år. Denne begrænsning bortfaldt imidlertid for skattnedslag ydet i medfør af de efterfølgende regionallove.

generelle fællesskabsretlige principper som princippet om berettiget forventning eller retssikkerhed. Der er derfor intet til hinder for at anvende artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 659/1999, hvori det hedder: »I negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren.« Derfor bør de spanske myndigheder i denne sag træffe alle de nødvendige foranstaltninger for at inddrive den støtte, der allerede er udbetalt, med henblik på at genoprette den økonomiske situation, som støttemodtagerne ville have befundet sig i uden den ulovlige tildeling af støtten. Tilbagebetalingen af støtten skal ske efter de procedurer og bestemmelser, der er fastsat i spansk lov, og omfatte alle forfaldne renter beregnet fra den dato, hvor støtten blev tildelt, til den faktiske tilbagebetalingsdato på grundlag af den referencerentesats, der blev brugt på denne dato til at beregne nettosubventionsækvivalenten for regionalstøtte i Spanien ⁽⁵⁰⁾.

(104) Støtten kan hverken komme i betragtning til ovennævnte undtagelse eller falde ind under artikel 87, stk. 3, litra c), der handler om støtte til »fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner«, da den ikke overholder retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte. Støtten kan heller ikke komme i betragtning til den undtagelse i artikel 87, stk. 3, litra c), som omfatter »støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner [...]«, dels fordi den ikke er i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne vedrørende SMV'er på dette område, dels fordi ordningen ikke omfatter visse aktiviteter, for så vidt angår store virksomheder. Den kan heller ikke falde ind under de øvrige undtagelser i artikel 87, stk. 2 og 3, da den ikke kan betragtes som støtte af social karakter efter artikel 87, stk. 2, litra a), og dens formål ikke er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b). Støtten har heller ikke til formål at fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi i overensstemmelse med artikel 87, stk. 3, litra b). Endelig kan den ikke falde ind under undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra d), da den ikke skal fremme kulturen eller bevarelsen af kulturarven. Støtten er derfor uforenelig med fællesmarkedet.

⁽⁵⁰⁾ Kommissionens brev til medlemsstaterne SG(91) D/4577 af 4. marts 1991. Se også Domstolens dom af 21. marts 1990 i sag 142/87, Belgien mod Kommissionen, Sml. 1990 I, s. 950.

(105) Eftersom et fradrag, der på grund af et for lavt skattepligtigt beløb ikke udnyttes, kan anvendes i årene ⁽⁵¹⁾ efter vedtagelsen af beslutningen om indrømmelse af fradraget, er det sandsynligt, at en del af den skattemæssige støtte stadig ikke er blevet udbetalt. Denne støtte udgør imidlertid ulovlig og uforenelig statsstøtte. De spanske myndigheder skal derfor indstille udbetalingen af de beløb, som nogle støttemodtagere måtte have til gode i medfør af skattnedslaget på 45 %.

(106) Hvad angår den allerede udbetalte uforenelige støtte, mindes der om, at i henhold til de ovenfor beskrevne argumenter kan støttemodtagerne ikke påberåbe sig generelle fællesskabsretlige principper som princippet om berettiget forventning eller retssikkerhed. Der er derfor intet til hinder for at anvende artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 659/1999, hvori det hedder: »I negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren.« Derfor bør de spanske myndigheder i denne sag træffe alle de nødvendige foranstaltninger for at inddrive den støtte, der allerede er udbetalt, med henblik på at genoprette den økonomiske situation, som støttemodtagerne ville have befundet sig i uden den ulovlige tildeling af støtten. Tilbagebetalingen af støtten skal ske efter de procedurer og bestemmelser, der er fastsat i spansk lov, og omfatte alle forfaldne renter beregnet fra den dato, hvor støtten blev tildelt, til den faktiske tilbagebetalingsdato på grundlag af den referencerentesats, der blev brugt på denne dato til at beregne nettosubventionsækvivalenten for regionalstøtte i Spanien ⁽⁵²⁾.

(107) Denne beslutning omhandler ordningen og skal efterkommes øjeblikkeligt, blandt andet skal enhver individuel støtte, der er tildelt under ordningen, tilbagebetales. Kommissionen minder ligeledes om, at denne beslutning ikke udelukker, at individuelle støttetildelinger kan betragtes helt eller delvis som forenelige med fællesmarkedet i kraft af deres egne karakteristika, enten i medfør af en tidligere kommissionsbeslutning eller en gruppefritagelsesforordning.

X. KONKLUSIONER

(108) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen:

⁽⁵¹⁾ Hvad angår skattnedslag, som er indrømmet i medfør af regionallov nr. 22/1994 af 20. december 1994, er anvendelsestidsrummet begrænset til ni år. Denne begrænsning bortfaldt imidlertid for skattnedslag ydet i medfør af de efterfølgende regionallove.

⁽⁵²⁾ Kommissionens brev til medlemsstaterne SG(91) D/4577 af 4. marts 1991. Se også Domstolens dom af 21. marts 1990 i sag 142/87, Belgien mod Kommissionen, Sml. 1990, s. 950.

- at Spanien ulovligt gav et nedslag i skatten på 45 % af investeringsbeløbet i forbindelse med investeringer i Guipúzcoa i strid med traktatens artikel 88, stk. 3
- at skattnedslaget på 45 % af investeringsbeløbet er uforeneligt med fællesmarkedet
- at de spanske myndigheder skal indstille udbetalingen af de beløb, som nogle støttemodtagere måtte have til gode i medfør af skattnedslaget; de spanske myndigheder skal træffe alle nødvendige forholdsregler for, at den uforenelige støtte, der allerede er udbetalt, tilbagebetales for at genoprette den økonomiske situation, som støttemodtageren ville have befundet sig i uden den ulovlige støtte —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den statsstøtte i form af et nedslag i skatten på 45 % af investeringsbeløbet, som Spanien ulovligt tildelte provinsen Territorio Histórico de Guipúzcoa i strid med traktatens artikel 88, stk. 3, ved tiende tillægsbestemmelse til Norma Foral (regionallov) nr. 7/1997 af 22. december 1997, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

Spanien afskaffer den støtteordning, der er omhandlet i artikel 1, hvis den fortsat har virkninger.

Artikel 3

1. Spanien træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge den i Artikel 1 omhandlede støtte, som allerede ulovligt er udbetalt til støttemodtagerne.

Spanien indstiller al udbetaling af udestående støtte.

2. Tilbagesøgningen skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning, hvis denne giver mulighed for at efterkomme beslutningen hurtigt og effektivt. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til støttemodtagerne, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

Artikel 4

Spanien underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 5

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Spanien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 11. juli 2001.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUTNING**af 30. januar 2002****om statsstøtte ydet af Tyskland til Hirschfelder Leinen und Textil GmbH (Hiltex)***(meddelt under nummer K(2002) 310)***(Kun den tyske udgave er autentisk)****(EØS-relevant tekst)**

(2002/895/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret de interesserede parter til i overensstemmelse med nævnte artikler at fremsætte deres bemærkninger, og under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

- (1) Tyskland meddelte med brev af 9. april 1999 indgået den 12. april 1999 Kommissionen, at det har ydet Hirschfelder Leinen und Textil GmbH (Hiltex) omstrukturingsstøtte.
- (2) Kommissionen gav med brev af 11. maj 2000 Tyskland meddelelse om, at den havde indledt proceduren efter traktatens artikel 88, stk. 2, med hensyn til ad hoc-støtten til Hiltex. Samtidig blev Tyskland opfordret til at fremsende de nødvendige oplysninger, således at det kan fastslås, om støtten på 60,472 mio. DEM opfylder betingelserne i de godkendte ordninger, som led i hvilke den angives at være ydet.
- (3) Kommissionens beslutning om indledning af proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽¹⁾. Kommissionen har opfordret de interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til de pågældende støtteforanstaltninger. Kommissionen har ingen bemærkninger modtaget.
- (4) Tyskland meddelte den 6. juni 2000 Kommissionen, at Hiltex var blevet erklæret insolvent og at ejerne, Linen Production Ltd og Uniwear Asia, ikke kunne kontaktes.
- (5) Tyskland besvarede med brev af 6. september 2000 det påbud om oplysninger, som var indeholdt i beslutningen om indledning af undersøgelsesproceduren, med, at den støtte, som hævdedes ydet inden for rammerne af godkendte ordninger, var blevet nedsat til 48,53 mio. DEM. Desuden medfulgte nogle oplysninger om støtteforanstaltningerne.
- (6) Kommissionen meddelte med brev af 7. februar 2001 Tyskland, at den havde udvidet undersøgelsesproceduren til at omfatte den støtte, der ifølge oplysningerne tilsyneladende ikke falder under de godkendte støtteordninger.

⁽¹⁾ EFT C 272 af 23.9.2000.

- (7) Kommissionens beslutning om at udvide proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽²⁾. Kommissionen opfordrede heri de interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den pågældende støtte. Den har imidlertid ikke modtaget nogen bemærkninger.
- (8) Tyskland reagerede med brev af 6. april 2001 på udvidelsen af undersøgelsen. I dette brev underrettede Tyskland Kommissionen om, at der var ydet den konkursramte virksomhed en yderligere omstrukturingsstøtte på 1 mio. DEM. Denne støtte omfattes ikke af denne beslutning.

II. BESKRIVELSE AF STØTTEN

A. Virksomhederne

- (9) Hiltex er et hør- og tekstilspinderi med adresse i Hirschfelde (Sachsen), som er et støtteberettiget område efter traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). Den fremstiller middelfint og fint spundet hørgarn, langfiber hørgarn (100 % hør) og blå (100 % hør). Garnerne anvendes inden for teknik, til husholdningstekstiler og fremstilling af overbeklædning.
- (10) Virksomheden blev grundlagt i 1848 og benævntes i DDR VEB Vereinigte Leinenindustrie Grosspostwitz. Efter de foreliggende oplysninger påbegyndte Treuhandanstalt (i det følgende benævnt »THA«) i 1990/91 omstruktureringen af virksomheden. Den 19. december 1994 blev Hiltex integreret i Schröder & Partner GmbH & Co. Management KG (S+P MKG) ⁽³⁾. Virksomheden skulle privatiseres, efter at de nødvendige investeringer var gennemført. Der blev i 1994 og 1995 gennemført investeringer på 9,4 mio. DEM. Det er ikke oplyst, hvorledes disse investeringer blev finansieret.
- (11) Efter indledningen og udvidelsen af undersøgelsesproceduren meddelte Tyskland Kommissionen, at Hiltex i 1993 havde 134 medarbejdere, en omsætning på 4,4 mio. DEM og rådede over aktiver på 33,2 mio. DEM. I 1994 beskæftigede Hiltex stadig nøjagtigt det samme antal medarbejdere, virksomhedens omsætning var på 8,993 mio. DEM og aktiverne var på 38,321 mio. DEM.
- (12) Hiltex blev ved en licitation den 21. december 1995 som led i en privatisering for 25 500 DEM overdraget til Uniwear Trading Ltd (51 %), som tilhørte Uniwear SA Belgien (i det følgende benævnt »Uniwear-Gruppen«), der havde Jvan Bontognali som daglig leder. MCC-Credit Commercial à moyen terme Ltd. (i det følgende benævnt »MCC«) købte 49 % af anparterne for 24 500 DEM. Efter de tyske oplysninger havde to andre potentielle investorer vist sig interesseret, men de trak sig efterfølgende tilbage.

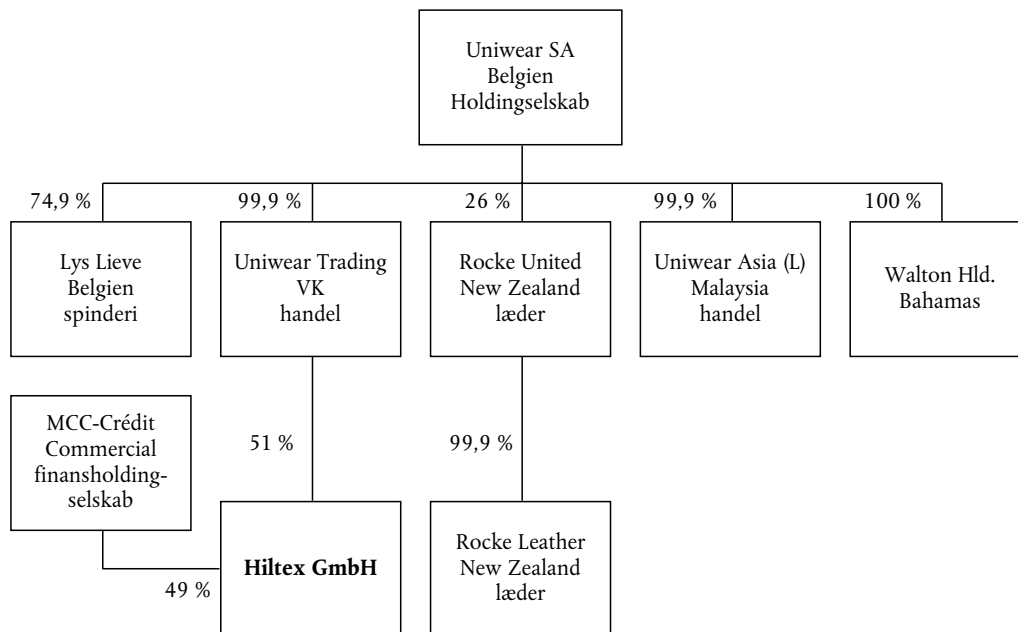
1. Virksomhedens organisation ved privatiseringen i december 1995

- (13) Hiltex havde i 1995 113 medarbejdere, en omsætning på 4,186 mio. DEM og en balance på 11 mio. DEM. Virksomheden MCC med sæde i Irland beskæftigede i 1995 140 medarbejdere, havde aktiver på 565 301 EUR og en omsætning på 4 167 065 EUR. Uniwear-gruppen havde pr. 31. december 1995 438 medarbejdere, en omsætning på 8,754 mio. EUR og en balance på i alt 31,811 mio. EUR.

⁽²⁾ EFT C 87 af 17.3.2001, s. 2.

⁽³⁾ Treuhandanstalt indstillede sin virksomhed den 31. december 1994. Fra 1995 blev en del af de virksomheder, der skulle privatiseres, grupperet under »Berlin Management Beteiligungsgesellschaft mbH« (BMGB), hvori fem holdingselskaber, der betegnedes som »Managementkommanditgesellschaften« (MKG), indgik. Disse var underopdelt efter områderne industri, forarbejdning, metal, stålfremstilling, osv. BMGB havde til opgave at omstrukturere og derefter privatisere virksomhederne. I 1998 blev de virksomheder, der var forblevet i BMGB, overdraget til Treuhand-Nachfolgegesellschaft BvS.

- (14) Ifølge oplysningerne fra december 1995 var virksomheden struktureret på følgende måde:

2. Virksomhedens organisation i 1996

- (15) Uniwear-gruppens struktur ændrede sig i løbet af 1996, idet medarbejdertallet, omsætningen og aktiverne øgedes ⁽⁴⁾. Ifølge selskabsberetningen for 1996 købte Uniwear-gruppen i januar 1996 en aktiepost på 37,9 % i strømpefabrikken PEX Plc (Det Forenede Kongerige) ⁽⁵⁾ og hele garverivirksomheden Australia Slinkskins.
- (16) Den 4. september 1996 solgte MCC tilbagevirkende fra 1. juli 1996 sine Hiltex-anparter til Uniwear Asia, som i sin tid tilhørte Uniwear-gruppen og som også havde Jvan Bontognali som daglig leder. Hiltex var dengang i sin helhed en del af Uniwear-gruppen.
- (17) Ifølge virksomhedsberetningen fra Uniwear-gruppen for 1996 solgte Uniwear-gruppen den 2. november 1996 tilbagevirkende fra 1. januar 1996 Uniwear Trading og Uniwear Asia med den begrundelse, at »Hiltex på grund af Uniwear's størrelse ikke ville få de ventede tilskud« ⁽⁶⁾.

3. Virksomhedens organisation fra maj 1999

- (18) Den 6. juni 1997 blev Uniwear Trading Ltd omdøbt til Linen Production Ltd og sammen med Uniwear Asia integreret i gruppen Key Corporate Ventures Ltd (Jomfruørerne), hvis eneste eller største aktionær åbenbart var Jvan Bontognali. Der blev ikke givet nærmere oplysninger om denne gruppe. Heller ikke det nøjagtige tidspunkt for de to virksomheders optagelse i gruppe er bekendt.
- (19) Tyskland har meddelt, at der ikke siden efteråret 1998 har været driftsmæssige eller personlige forbindelser til Uniwear-gruppen. Deraf kan det udledes, at der indtil dette tidspunkt stadig var forbindelser til Uniwear-gruppen, selv om Hiltex som virksomhed var blevet solgt fra i november 1996. Det skal især bemærkes, at hr. De Poorter fra Uniwear-gruppen indtil 22. juli 1997 var daglig leder af Hiltex.

⁽⁴⁾ Af balancen fra december 1996 fremgår, at gruppen havde 549 medarbejdere (438 året før), en omsætning på 23,448 mio. EUR og en balancesum på i alt 41,279 mio. EUR.

⁽⁵⁾ I december 1996 beskæftigede PEX 152 medarbejdere, havde en omsætning på 8,376 mio. EUR og aktiver på 7,048 mio. EUR.

⁽⁶⁾ Beretning fra Uniwear SA 1996, s. 3 (oversættelse).

- (20) Kommissionen konstaterer i denne forbindelse, at der også bestod forretningsmæssige forbindelser mellem Hiltex og Lys Lieve ⁽⁷⁾, der er et datterselskab i Uniwear-gruppen, som fremstiller vådspundet hør i Belgien. Hiltex var salgrepræsentant for Lys Lieves produkter i Tyskland. Siden 1997 har der hos Lys Lieve været oplagret maskiner, som Hiltex i 1996 købte af virksomheden Mackie International Ltd ⁽⁸⁾, der hører under Uniwear-gruppen. Som betaling for disse maskiner ville Uniwear Asia og Uniwear-gruppen forhøje Hiltex's aktiekapital med 6,6 mio. DEM. Hiltex solgte i 1998 produkter fremstillet af Lys Lieve under sit eget mærke. Efter foreliggende oplysninger vil Lys Lieve indstille sin produktion definitivt og overlade Hiltex sine markedsandele.
- (21) Desuden skulle Hiltex's aktiekapital med virkning fra 30. juni 1999 forhøjes med 6,6 mio. DEM. Dette beløb skulle rejses dels af Uniwear Asia (6 mio. DEM) og af Uniwear-gruppen (0,6 mio. DEM). Der var planlagt en yderligere kapitalforhøjelse på 3,3 mio. DEM til udgangen af 1999. Efter disse kapitalforhøjelser skulle Uniwear Asia have en andel på 65 % (6,409 mio. DEM), Uniwear-gruppen en andel på 15 % (1,5 mio. DEM) og Linen Production Ltd en andel på 20 % (1,941 mio. DEM) i Hiltex.
- (22) I sit svar på indledningen af undersøgelsesproceduren meddelte Tyskland, at der ikke fandt nogen kapitalforhøjelse sted, og at Uniwear-gruppen derfor aldrig havde deltaget i Hiltex med 15 %. Efter Tysklands oplysninger anmeldte Uniwear-gruppen konkurs i juni 2000. Hiltex anmeldte konkurs den 6. juli 2000. Lederen af Hiltex, Linen Production Ltd, Uniwear Asia og Key Corporate Ventures Ltd, Jvan Bontognali, synes forsvundet.

B. Omstruktureringen

- (23) Trods påbudet om oplysninger er det stadig ikke klart, hvornår omstruktureringen blev indledt. Ifølge Kommissionens oplysninger indledte THA omstruktureringen af virksomheden i 1990/91, dvs. før privatiseringen. Samtidig hævdes det imidlertid, at omstruktureringen begyndte i 1995, da drastiske efterspørgsels- og prisfald førte til en omsætningsnedgang på over 50 %. Omstruktureringskonceptet blev endnu engang ændret i 1999, da forpligtelserne ifølge privatiseringskontrakten fra 1995 blev kontrolleret.
- (24) Den eneste omstrukturingsplan, som Kommissionen har fået forelagt, vedrørte tidsrummet fra 21. december 1995 til 30. juni 2000. Herefter skulle Hiltex arbejde snævert sammen med Uniwear-gruppen for på den måde at blive til en af de største udbydere af fint hørgarn i Europa. Hiltex købte til dette formål i 1996 maskiner fra Mackie International Ltd og ville udvide sin produktion af naturfibre (uld, silke, bomuld og hør). Hiltex skulle koncentrere sig om produktionen af meget fine garner, medens grovgarner skulle indføres fra Kina og markedsføres af Hiltex. Til dette formål købte Uniwear-gruppen et spinderi i Kina og ønskede at købe et yderligere spinderi i Brasilien.
- (25) Kernen i omstrukturingsplanen var flytningen af produktionen fra en 150 år gammel bygning til et moderne erhvervsområde, hvorved udgifterne til transport inden for virksomheden ville kunne formindskes. Samtidig skulle også den interne produktionsproces forbedres. Ved de nyanskaffede maskiner skulle der opnås en produktivitetstigning, samtidig med at materiale- personale- og energiomkostningerne sænkedes. Omkostninger til vand og energi skulle nedsættes med 10 til 15 % ved hjælp af vandrensning.
- (26) Hiltex regnede med en afsætningsstigning fra 400 t/år til 1 343 t/år fra 2000, hvad Tyskland regnede kunne opnås uden en kapacitetsudvidelse. Kommissionen konstaterer, at Hiltex skulle overtage Lys Lieves markedsandele efter lukningen af denne virksomhed, som i 1999 producerede 600 t/år.

⁽⁷⁾ I 1998 opnåede Lys Lieve en omsætning på 4,806 mio. EUR og med 86 medarbejdere en balance på i alt 7,743 mio. EUR.

⁽⁸⁾ Nu: Bridge Machie Textile International

- (27) I tabel 1 ses de planlagte investeringer og en status over omstruktureringen:

Tabel 1

(mio. DEM)

Investering	Samlet projekt	Realiseret	Planlagt til 1999/2000
Bygninger og grunde	15,275	0,025	15,250
Maskiner og anlæg, spinderi	12,392	4,898	7,494
Vandrensning	0,380	0	0,380
Befugtning	0,410	0	0,410
Skylleautomater	0,361	0,111	0,250
EDB	0,161	0,096	0,065
I alt	28,980	5,130	23,850

- (28) I beslutningen om indledningen af undersøgelsesproceduren konstaterede Kommissionen, at den planlagte omstrukturering ikke var blevet gennemført som tænkt i 1999. Efter Tysklands oplysninger skyldtes dette købernes finansieringsproblemer, der medførte, at opførelsen af det nye produktionsanlæg ikke kunne påbegyndes. Tyskland indrømmede, at afsætningsprognoserne for Hiltex af denne grund først kunne realiseres et år senere end planlagt, men at lønsomhedstærsklen alligevel ville blive nået i 1999/2000.
- (29) Efter Tysklands oplysninger nedsatte Hiltex mellem 1995 og 1999 sin samlede produktionskapacitet for langhørgarn og blå fra 606 t/år til 595 t/år. Der var for 2000 planlagt en yderligere reduktion til 577 t/år. Siden den fremlagte omstruktureringsplan for tiden 1996-2000 begyndte at blive gennemført, er produktionskapaciteten for langhørgarn øget, men er faldet for blå. Som helhed blev produktionskapaciteten efter Tysklands opgivelser imidlertid nedbragt.
- (30) Efter Tysklands oplysninger har Hiltex siden 1992 købt 47 maskiner, hvoraf i hvert fald en del blev købt af Uniwear-gruppen, og 76 maskiner blev kasseret. Virksomhedens maskinpark består af ca. 21 maskiner til forskellige produktionsformål. I 1999/2000 skulle der have været anskaffet yderligere 12 maskiner.
- (31) Tyskland henviste især til den omkostningsnedsættelse, der skulle opnås ved omstruktureringen. Orienteringen efter internationale markeder og specialiseringen i fine garn skulle på mellemlang sigt føre til en resultatforbedring, således at lønsomhedstærsklen kunne nås i 1999/2000. Virksomheden ville så være i stand til at konkurrere på markedet med egen kraft.
- (32) Kommissionen konstaterer, at Hiltex anmeldte konkurs den 6. juli 2000. Kommissionen blev ikke på noget tidspunkt informeret om gennemførelsen af de førnævnte foranstaltninger. Lønsomhedstærsklen blev på intet tidspunkt nået.

C. Omstruktureringens omkostninger

- (33) Omstruktureringens samlede omkostninger i tiden 1996-2000 og de finansoperationer, der skulle dække disse omkostninger, fremgår af følgende oversigt, som Tyskland har fremsendt:

Tabel 2

(mio. DEM)

Omstruktureringsforanstaltninger	Beløb	Offentlige foranstaltninger	Beløb	Private foranstaltninger	Beløb
Investeringer 1996-2000	28,980	Direkte investeringstilskud (delstat)	10,820	Kontant- og naturalindskud	6,000
		Investeringstilskud (delstat)	3,430	Investeringslån	3,100
		Lån (BvS)	3,000	Afkald på tilbagebetaling af lån	0,499
Renter af lån fra Uniweargruppen	0,101			Afkald på rentebetaling	0,101
Renter af lån fra BvS	0,136	Overtagelse (BvS)	0,136		
Forlig om gamle forpligtelser	0,250	Overtagelse (BvS)	0,250		
				Lån	1,140
Negativ cashflow 1996-1999	5,903	Lån (BvS)	3,000	Kontantindskud	3,300
				Rest	0,549
I alt	35,370	I alt	20,636	I alt	14,734

D. Finansiering af det offentlige

- (34) Efter Tysklands oplysninger modtog Hiltex fire gange en finansieringspakke fra det offentlige. Det fremgår af følgende af Tyskland fremsendte oversigt, hvilke finansielle tilskud der blev ydet (afrundet).
- (35) Finansielle tilskud mellem 1991 og 1995:

Tabel 3

(mio. DEM)

	Yder	Art	1991	1992	1993	1994	1995
1	Finanzamt Zittau	Investeringstilskud			0,003	0,228	
2	Sächsische Aufbau-bank	Direkte investerings-tilskud (GA-Mittel)				1,260	
3	THA/BvS	Afkald på tilbagebetaling af lån					23,938
4	THA/BvS	Formålsbestemte midler (Socialplan)	1,504	0,136	0,317	0,079	0,185
5	THA/BvS	Tilskud (Finansiering af tab)				1,751	0,658
6	Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten	Tilskud		0,249			
7	Bundesministerium für Forschung u. Technologie	Tilskud				0,022	0,025
8	Sächsisches Ministerium Landwirtschaft, Ernährung, Forsten, Dresden	Projektfremme		0,820	0,230		
9	SMWA, Dresden	Beskæftigelsesfremme			0,149	0,132	
	I alt		1,504	1,205	0,699	3,472	24,806
	I alt						31,686

(36) Den finansielle støtte i sammenhæng med privatiseringen:

Tabel 4

(mio. DEM)

	Yder	Art	1995	1996	1997	1998	1999
10	THA/BvS	Tilskud til tilbagebetaling af midler til erhvervsfremme			0,070		
11	THA/BvS	Tilskud til personale-reduktion		0,241	0,001		
12	THA/BvS	Fordringsafkald (cash-pool)	1,867				
13	THA/BvS	Tabsudligning		1,125	1,184	0,607	0,083
14	THA/BvS	Afkald på tilbagebetaling af lån	0,820				
15	S+P MKG	Kaution for kredit fra Deutsche Bank	3,000				
16	S+P MKG	Kaution for kredit fra Deutsche Bank	3,000				
	I alt		8,687	1,366	1,255	0,607	0,083
	I alt						11,998

(37) Finansiell støtte mellem 1996 og 1999:

Tabel 5

(mio. DEM)

	Yder	Art	1996	1997	1998	1999
17	Finanzamt Zittau	Investeringsydelse	0,687	0,172		
18	Sächsische Aufbaubank	Direkte investeringstilskud	0,966	0,631		
19	Freistaat Sachsen	Beskæftigelsesfremme		0,065	0,009	
20	SMWA	Teknikfremme			0,001	
21	BMW i	Tilskud til certificeringsgebyrer	0,007			
22	Sächsische Landesanstalt für Landwirtschaft	Projektfremme	0,020			
23	Regierungspräsidium Chemnitz	Tilskud		0,009		
24	BAW, Eschborn	Tilskud til deltagelse i messer og udstillinger	0,002	0,003	0,004	
25	BfA	Beskæftigelsesfremme		0,021	0,027	
26	Arbeitsamt Bautzen	Beskæftigelsesfremme		0,003	0,013	0,002
	I alt		1,682	0,904	0,054	0,002
	I alt					2,642

- (38) Ved beslutningen om indledning af undersøgelsen konstaterede Kommissionen yderligere, at Hiltex i 1996 havde modtaget finansiel støtte på 479 DEM (Foranstaltning 27) til projektfremme fra Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft, Forsten. På grund af støttens ringe størrelse blev dette beløb dog ikke medtaget i tabel 5.
- (39) På grund af ændring af de finansielle forpligtelser på grundlag af købekontrakten fra 1995 blev der i 1999 ydet følgende finansielle støtte:

Tabel 6

(mio. DEM)

	Yder	Art	1999
27a	Finanzamt	Investeringsstilskud	0,710
28	Sächsische Aufbaubank	Direkte investeringstilskud	—
29	BvS	Afkald på tilbagebetaling af tilskud til gamle forpligtelser	—
30	BvS	Amortisering af bankfordringer (Deutsche Bank)	—
31	BvS	Amortisering af bankrenter (Deutsche Bank)	0,136
	I alt		2,444

- (40) I svaret på påbudet om oplysninger meddelte Tyskland, at foranstaltning 27a (oprindeligt 3,430 mio. DEM) og foranstaltning 28 (oprindeligt 10,820 mio. DEM) kun var blevet udbetalt delvis, fordi Hiltex var gået i betalingsstandsning. Tyskland præciserede i sit svar på udvidelsen af undersøgelsesproceduren, at foranstaltning 28, 29 og 30 ikke var blevet gennemført og at det pågældende beløb derfor ikke indgår i det samlede beløb. Tabel 6 er blevet ændret og viser de virkelige tilskud.

E. Finansiering af private midler

- (41) Kommissionen konstaterer, at den på grund af de skiftende virksomhedsforbindelser og utilstrækkelige oplysninger ikke er i stand til at identificere Hiltex's investorer. De tilsendte oplysninger derom er indbyrdes modstridende: Nogle steder nævnes Uniwear-gruppen som investorer, andre steder også Uniwear Asia og Linen Production Ltd. Oplysningerne om arten, størrelsen og oprindelsen af investeringsbeløbene er ligeledes indbyrdes modstridende og vildledende. I overensstemmelse med de fremsendte oplysninger formodes investorerne bidrag til omstruktureringen at bestå af følgende:
- (42) Kapitalforhøjelse på 6 mio. DEM: Disse blev oprindeligt beskrevet som kontant- og naturalindskud (Maskiner) fra Uniwear-gruppen, senere som kontantindskud fra Uniwear Asia, som skulle overføres direkte fra Hiltex til Idra Consult som betaling for de otte maskiner fra maskinfabrikanten Mackie International Ltd, der var købt i 1996. Efter de foreliggende oplysninger blev dette beløb efter procedurens indledning indbetalt på en bankkonto på Bahamas med en instruktion om, at beløbet skulle overføres til Idra Consult. Efter Tysklands oplysninger har der aldrig været tale om nogen kapitalforhøjelse. Kommissionen er ikke orienteret om, hvor disse penge i øjeblikket befinder sig.
- (43) Kapitalforhøjelsen i Uniwear-gruppen på 0,6 mio. DEM inklusive renter på 0,101 mio. DEM: Tyskland beskriver dette beløb som afkald på tilbagebetaling af et aktionærlån, som oprindeligt androg ca. 1 mio. DEM og som var blevet ydet Hiltex af gruppen i 1997. Ifølge oplysningerne blev dette beløb overført direkte til Mackie International Ltd. Til gengæld leasede Hiltex tre maskiner, der efter oplysningerne tilhørte Uniwear-gruppen.

- (44) Kapitalforhøjelsen i form af et tilskud på 3,3 mio. DEM: Af dette beløb skulle 0,385 mio. DEM være rejst af Uniwear Asia, 1 mio. DEM af Uniwear-gruppen og 1,915 mio. DEM af Linen Production Ltd. Efter Tysklands oplysninger var der allerede blevet indbetalt 1,592 mio. DEM.
- (45) Investeringskredit på 3,1 mio. DEM: Efter Tysklands oplysninger er denne kredit trods underskrivelse af kreditaftale aldrig blevet betalt.
- (46) Lån til dækning af forpligtelser på 1,14 mio. DEM, som efter Tysklands oplysninger reelt blev ydet.
- (47) Desuden nævnes tabsdækningen på oprindeligt 0,927 mio. DEM, men senere på 0,594 mio. DEM. Der foreligger ingen oplysninger om, hvor disse midler stammer fra, og hvad de blev brugt til.
- (48) På grundlag af ovenstående synes der reelt at være udbetalt 3,332 mio. DEM til Hiltex.

F. Markedsanalyse

- (49) Køberne af hørgarner er, ud over væverier til beklædningsstoffer, væverier, der fremstiller hus- og boligtekstiler, og fabrikanten af stoffer til tekniske formål. Det første markedssegment har indflydelse på det første, fordi prisen på hørgarner stiger ved en modebetinget stigning i efterspørgslen, og boligtekstilfabrikanterne så må købe andre garner. Efter Tysklands oplysninger sælger Hiltex 20 % af sin produktion i Tyskland og resten på 80 % i andre medlemsstater.
- (50) Tyskland underbygger sin påstand om, at virksomhedens rentabilitet på lang sigt kan genoprettes, på en kort markedsanalyse, hvorefter det europæiske marked for hørgarner i øjeblikket befinder sig i en omstrukturingsfase. Kapitaludnyttelsen varierer i øjeblikke mellem 60 % og 70 %, over for næsten 100 % sidste år, hvor efterspørgslen var høj. Tendensen går i stadig højere grad i retning af højtforbearbejdede fingarner, der er det markedssegment, hvor Hiltex arbejder.
- (51) Produktionskapaciteten i Europa har efter Tysklands oplysninger udviklet sig som følger:

Tabel 7

År	Mellemfinhed Nm	Kapacitet (t/år)
1990	10,2	1 098
1995	13,9	606
2000	22,6	536

- (52) I denne branche afløste tidligere opsving og tilbagegang hinanden med ca. syv års intervaller. Da det sidste efterspørgselsboom var i 1993/1994, venter udbyderne en tilsvarende udvikling i 2000/2001. Ifølge Tyskland har markedet for tekniske artikler i mange år været i tilbagegang.

III. TYSKLANDS BEMÆRKNINGER

- (53) Tyskland erklærede i sit svar på beslutningen om indledningen af proceduren, at det allerede har fremsendt alle væsentlige informationer om Hiltex's status som SMV. Tyskland fremsendte nogle enkeltoplysninger om bestemte støtteforanstaltninger og meddelte Kommissionen, at en del af disse foranstaltninger ikke er blevet gennemført. Tyskland har anført, at samtlige foranstaltninger til fordel for Hiltex ikke er statsstøtte og/eller hører under anvendelsesområdet for støtteordninger, der tidligere er blevet godkendt af Kommissionen.

- (54) I sit svar på beslutningen om at udvide undersøgelsesproceduren fremlagde Tyskland nogle data om virksomheden vedrørende 1993 og 1994 samt supplerende oplysninger om støtte, der skulle være ydet inden for bestående støtteordninger.

IV. VURDERING

- (55) I forbindelse med beslutningen om indledningen af undersøgelsesproceduren blev Tyskland ved et påbud om oplysninger opfordret til inden en måned at tilsende Kommissionen tilstrækkelige oplysninger til, at den kunne vurdere foranstaltningerne. I sin beslutning om at udvide proceduren mindede Kommissionen om, at de fleste spørgsmål i påbudet om oplysninger ikke var blevet besvaret. Trods dette er de oplysninger, der er givet i overensstemmelse med påbudet, stadig ikke tilstrækkelige til at fjerne de betænkeligheder, som har fået Kommissionen til at indlede undersøgelsen og senere at udvide denne. Kommissionen må derfor støtte vurderingen på de oplysninger, som den har til rådighed ⁽⁹⁾.

A. Støttemodtageren

- (56) Ifølge de seneste oplysninger var Hiltex i 1993 og 1994 en SMV. Trods påbudet om oplysninger kan Kommissionen ikke på grund af forbindelserne mellem Hiltex og Uniwear-gruppen og senere Key Corporate Ventures-gruppen konkludere, at den direkte støttemodtager Hiltex efter privatiseringen var en SMV.
- (57) Hiltex kunne, da virksomheden blev privatiseret i december 1995, set isoleret have været en SMV som omhandlet i Kommissionens henstilling af 3. april 1996 om definitionen af små og mellemstore virksomheder ⁽¹⁰⁾ (i det følgende benævnt »henstillingen«). Da Uniwear-gruppen, som ejer af 49 % af Hiltex, imidlertid på det tidspunkt var en stor virksomhed, var uafhængighedskriteriet ikke opfyldt og Hiltex derfor ikke en SMV.
- (58) I beslutningen om indledning af undersøgelsen henviste Kommissionen til, at det tilbagevirkende salg af Hiltex i november 1996 med det formål, at virksomheden skulle kunne omfattes af de regionalstøttesatser, der var gælden for SMV, kunne betragtes som et forsøg på at omgå SMV-kriterierne.
- (59) I overensstemmelse med henstillingen er referenceåret for kontrollen af de tærskelværdier, som virksomheden skal opfylde for at blive betragtet som SMV, året for den sidst gennemførte regnskabsafslutning. Da Hiltex i 1996 har fået støtte indtil den for SMV fastsatte maksimumgrænse (foranstaltning 17 og 18), er 1995 grundlaget for fastsættelse af SMV-status. Som oplyst var Hiltex den 31. december 1995 ikke en SMV på grund af virksomhedens forbindelser med Uniwear-gruppen.
- (60) Med hensyn til dens nuværende status, så blev Linen Production Ltd og Uniwear Asia i 1997 integreret i Key Corporate Ventures Ltd-gruppen. Da der ikke foreligger oplysninger om denne gruppe, kan det ikke konstateres, om Hiltex er en SMV, da begge dens ejere, Linen Production Ltd og Uniwear Asia, blev solgt i november 1996.

B. Statsstøtte som omhandlet i traktatens artikel 87, stk. 1

- (61) I beslutningen om undersøgelsens indledning konstaterede Kommissionen, at alle nævnte finansielle foranstaltninger var statsstøtte. Foranstaltningerne finansieredes nemlig direkte eller indirekte af offentlige midler, risikerede at fordreje konkurrencen og påvirke handelen mellem medlemsstaterne og give den pågældende virksomhed fordele, som den ellers ikke havde fået fra en privat investor som følge af den krise, den befandt sig i.

⁽⁹⁾ Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelse af EF-traktatens artikel 93, artikel 13, stk. 1 (EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1).

⁽¹⁰⁾ EFT L 104 af 30.4.1996, s. 4.

- (62) Tyskland afviste dette med hensyn til foranstaltning 4 og 6 til 9. I beslutningen om udvidelsen af undersøgelsen har Kommissionen imødegået denne opfattelse med, at virksomheden via statsinterventionerne i form af foranstaltning 4, 6, 7 og 8 er blevet befriet fra byrder, som den ellers havde måtte afvikle af egne midler. Dermed opnåede Hiltex frem for sine konkurrenter en fordel, som den på grund af sine vanskeligheder ikke havde fået via en privat investor. Sådanne fordele fordrejer konkurrencen og begrænser handelen inden for Fællesmarkedet. Derfor skal de betragtes som støtte som omhandlet i traktatens artikel 87, stk. 1.
- (63) Med hensyn til foranstaltning 9 fastslog Kommissionen i beslutningen om udvidelse af undersøgelsen, at den ikke havde fået tilstrækkelige oplysninger til at kunne se, om staten havde skønsbeføjelser ved udvælgelsen af de virksomheder, der kunne komme i betragtning til disse tilskud. Da Tyskland ikke har oplyst nærmere herom, kan Kommissionen ikke konkludere, at der har været tale om en generel foranstaltning. Som følge deraf betragtes foranstaltning 9 som statsstøtte som omhandlet i traktatens artikel 87, stk. 1.

C. Støtte, der efter Tysklands oplysninger er ydet inden for allerede godkendte ordninger

- (64) Efter Tysklands oplysninger blev foranstaltning 1 til 28 ydet som led i støtteordninger, som Kommissionen allerede havde godkendt. Da der efter Kommissionens opfattelse var betydelig tvivl om, hvorvidt de pågældende foranstaltninger opfyldte betingelserne i de støtteordninger, inden for hvilke de skulle være blevet ydet, opfordrede den ved påbud om oplysninger i overensstemmelse med artikel 10, stk. 3, i forordning (EF) nr. 659/1999 Tyskland til at fremsende alle bilag, oplysninger og data, som den havde behov for til at kunne træffe beslutning om, hvorvidt den støtte, der efter Tysklands påstand var ydet inden for rammerne af allerede godkendte støtteordninger, reelt opfyldte betingelserne i disse ordninger.
- (65) I sin beslutning om udvidelse af undersøgelsen nåede Kommissionen til den konklusion, at foranstaltning 12, 14, 15 og 16, som blev ydet under privatiseringen, falder inden for anvendelsesområdet for THA-støtteordning N 768/95 ⁽¹⁾. Herefter er THA/BvS's salg af en virksomhed til en negativ pris kun anmeldelsespligtig til Kommissionen, og salget skal kun vurderes af denne, hvis virksomheden beskæftiger over 250 medarbejdere, og hvis afvikling er den økonomiske set billigste løsning. Hiltex talte på privatiseringstidspunktet 113 medarbejdere. Som følge af det offentlige deltagelse i kapitalen med ca. 10 mio. DEM er den pris på 0,5 DEM, der blev betalt for Hiltex, en negativ pris. Salget som sådan var derfor ikke anmeldelsespligtigt. Den støtte, der blev ydet under privatiseringen, må anses for at falde under denne ordning.
- (66) Kommissionen fastslog yderligere, at foranstaltning 19 opfyldte betingelserne i en godkendt ordning til beskæftigelsesfremme inden for F og U-projekter og derfor som bestående støtte ikke skulle bevilges på ny ⁽²⁾.
- (67) De øvrige foranstaltninger, der efter Tysklands oplysninger er støtte, der er ydet som led i allerede godkendte støtteordninger, betragter Kommissionen som ny støtte, da den ikke kunne konkludere, at betingelserne i de ordninger, inden for hvilke de blev påstået bevilget, var blevet overholdt i forbindelse med disse foranstaltninger. Dette gjaldt for foranstaltning 1 til 11, 13, 17, 18 og 20 til 23. Tyskland fremsendte imidlertid efter beslutningen om udvidelsen af undersøgelsen oplysninger, som fik Kommissionen til delvis at ændre sin opfattelse.
- (68) Foranstaltning 1 og 2, investeringstilskud og direkte investeringstilskud på grundlag af regionale investeringsstøtteordninger til de satser, der gælder for SMV: Ifølge de seneste oplysninger var Hiltex før privatiseringen en SMV. Tyskland har imidlertid indrømmet, at Hiltex indtil sin privatisering til overmål modtog regionalstøtte. Tyskland har ligeledes oplyst, at dette overmål delvis blev tilbagebe-

⁽¹⁾ THA-støtteordning N 768/94 (SG(95) D/1062) af 3.3.1998.

⁽²⁾ N 493/97, SG(98) D/1836.

talt via tilskuddene som led i foranstaltning 10. Kommissionen har dog ikke fået oplyst, hvor stort et ekstra støttebeløb virksomheden reelt har fået udbetalt set på baggrund af bestemmelserne i de godkendte ordninger. Beviset på, at for høje udbetalte regionalstøttebeløb er blevet tilbagebetalt i fuldt omfang, er ikke fremlagt. Det er heller ikke blevet meddelt, om der er blevet betalt renter for tiden indtil den anførte tilbagebetaling af det for store beløb. Derfor kan Kommissionen ikke konkludere, at den samlede støtte er i overensstemmelse med godkendte støtteordninger.

- (69) Foranstaltning 3, afkald på tilbagebetaling af lån: Efter Tysklands oplysninger vedrørte dette afkald lån på 23,938 mio. DEM, som før privatiseringen var blevet ydet af S+P MKG. Disse lån var ikke anmeldelsespligtige til Kommissionen på grund af THA-støtteordning N 768/94 ⁽¹³⁾. Tyskland har forklaret, at der med henblik på forberedelsen af privatiseringen i april 1995 blev givet afkald på tilbagebetaling af lånet, indtil driften ville give overskud (aftale om tilbagebetaling af lån med fremtidig overskud (Besserungsschein)). Da virksomheden indtil privatiseringen ikke havde givet overskud, blev der givet fuldstændig afkald på tilbagebetalingen. Kommissionen indrømmer, at disse lån var blevet ydet til en kriseramet virksomhed. På grund af den store risiko for fiasko i disse tilfælde og som følge af de særlige omstændigheder i de nye delstater androg det potentielle støtteelement for disse lån 100 % ⁽¹⁴⁾. Tilbagebetalingsfrafaldet betragtes derfor ikke som en ny støtte ⁽¹⁵⁾.
- (70) Foranstaltning 5, tilskud til finansiering af tab, som oplyses at være ydet i 1994 og 1995 på grundlag af den nævnte THA-støtteordning: Som imidlertid allerede konstateret ved indledningen af undersøgelsen og ved dennes udvidelse, falder tilskud, som ydes før privatiseringen af virksomheden, ikke under THA-støtteordningens anvendelsesområde ⁽¹⁶⁾. Disse tilskud kan således ikke henregnes under den pågældende THA-støtteordning.
- (71) Foranstaltning 10: Tyskland har anført, at hvis der udbetales for høj regionalstøtte før privatiseringen, og en del deraf skal tilbagebetales, så skal THA ifølge privatiseringsaftalen tilbagebetale 50 % af det beløb, der er betalt for meget, men højest 70 000 DEM. Tyskland indrømmer, at Hiltex har modtaget for meget i regionalstøtte før privatiseringen, og at foranstaltning 10 derfor skal betragtes som THA's tilbagebetaling af den støtte, som Hiltex har modtaget for meget. Kommissionen mener imidlertid, at en sådan aftale ville betyde, at der først bliver ydet støtte, hvorefter den del af støtten, der ikke falder under anvendelsesområdet for godkendte støtteordninger, tilbagebetales. En sådan aftale ville være en overtrædelse af Kommissionens regionalpolitik, for den kan ikke omfattes af en godkendelse fra Kommissionen.
- (72) Foranstaltning 11: Ifølge Tysklands oplysninger aftalte kapitalgiverne ved privatiseringen, at virksomheden skulle beskæftige 70 medarbejdere. Tyskland meddelte, at på grund af opsigelsesfristerne måtte 70 medarbejdere midlertidigt overtages. THA har erklæret sig villig til at betale en udligning for det antal medarbejdere, der overstiger 70. Kommissionen fastslår, at denne udligning, der er en følge af de forpligtelser, der blev indgået ved privatiseringen, falder under anvendelsesområdet for den relevante THA-støtteordning.
- (73) Foranstaltning 13: Tyskland har meddelt, at på grundlag af privatiseringsaftalen skulle staten dække tabene i årene 1996 til 1998. I forbindelse med foranstaltning 13 er der således tale om en ratebetaling til dækning af de tab, der opstod i disse år. I privatiseringsaftalen var der imidlertid indsat en bestemmelse om en begrænsning af dækningen af disse tab, der i 1997 blev overskredet med 0,184

⁽¹³⁾ Ifølge den ordning, der omhandles i fodnote 13, kan der før privatiseringen af virksomheder med under 250 medarbejdere ydes lån på højest 50 mio. DEM.

⁽¹⁴⁾ Kommissionens meddelelse til medlemsstaterne (EFT C 307 af 13.11.1993) om direktiv 80/723/EØF af 25. juni 1980 om gennemsueligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstaterne og de offentlige virksomheder (EFT L 195 af 29.7.1980). Afsnit 33 i Kommissionens meddelelse om anvendelse af EF-traktatens artikel 92 og 93 og artikel 61 i EØS-aftalen på statsstøtte inden for luftfart (EFT C 350 af 10.12.1994). Se også retssag Chemieanlagenbau Staßfurt (EFT L 130 af 26.5.1999), C 30/98 Wildauer Kubelwelle, NN 4/99 Esda Feinstrumpfabrik, Lautex Weberei und Veredlung (EFT C 387 af 12.12.1998).

⁽¹⁵⁾ Se også afsnit 3.4 i førnævnte THA-støtteordning, hvorefter en anmeldelse er nødvendig i forbindelse med virksomheder med over 250 medarbejdere og forpligtelser på over 50 mio. DEM i de tilfælde, hvor THA eller den efterfølgende institution frafalder sine krav som led i Vertragsmanagement.

⁽¹⁶⁾ Se fodnote 11.

mio. DEM og i 1998 med 0,107 mio. DEM. Desuden var der ingen bestemmelse om tabsdækning for 1999 i privatiseringsaftalen. Derfor må Kommissionen konkludere, at de beløb, der overstiger privatiseringsaftalens bestemmelser, ikke falder under anvendelsesområdet for den pågældende THA-støtteordning.

D. Ny støtte

- (74) Efter gennemgangen af de oplysninger, der blev fremsendt som reaktion på indledningen af undersøgelsesproceduren, udvidede Kommissionen denne procedure til at omfatte de foranstaltninger, som på grundlag af de foreliggende oplysninger stadig ikke kunne henregnes under en godkendt støtteordning.
- (75) Kommissionen har revideret sin undersøgelse af foranstaltning 1 til 3 samt 11 og 13, da disse foranstaltninger efter de seneste oplysninger falder under godkendte støtteordninger. Størrelse af disse beløb skal dog undersøges ved vurderingen af støttens proportionalitet. De øvrige foranstaltninger anses fortsat som ny støtte.
- (76) For en del af den nye støtte gøres gældende, at den skulle falde under de minimis-reglen. Ifølge denne regel må der i løbet af et tidsrum på tre år højst ydes 100 000 EUR i støtte. Maksimalgrænsen gælder for den samlede offentlige støtte, der betragtes som de minimis-støtte, og berører ikke en støttemodtagers mulighed for at modtage støtte på grundlag af ordninger, som Kommissionen har godkendt.
- (77) Tyskland erklærer, at foranstaltning 7 (beløbet blev udbetalt i 1995), foranstaltning 21, 22, 23, 24 (beløbene blev udbetalt i 1996 og 1997), 25 (betaling i 1997) og 26 (betaling i 1997) på i alt 90 000 DEM (altså 46 016 EUR) ikke overskrider maksimumgrænsen på grundlag af de minimis-reglen.
- (78) Desuden anfører Tyskland, at foranstaltning 20, 24 (betaling i 1998), 25 (betaling i 1998) og 26 (betaling i 1998 og 1999) på i alt 47 000 DEM (altså 24 030 EUR) ikke overskrider maksimumgrænsen på grundlag af de minimis-reglen.
- (79) Tyskland mener, at betingelserne for anvendelse af de minimis-reglen er blevet opfyldt. Derfor betragter Kommissionen disse beløb som de minimis-støtte.

E. Undtagelse ifølge traktatens artikel 87

- (80) Det fremgår af ovenstående redegørelse, at Kommissionen må anse støtte på mindst 9,978 mio. DEM som ny støtte. Denne støtte er principielt uforenelig med fællesmarkedet, men kan falde under en af undtagelserne i traktatens artikel 87. Traktatens artikel 87, stk. 2, finder ikke anvendelse i det foreliggende tilfælde, da støtten hverken er af social art eller til den enkelte forbruger. Dens formål er heller ikke at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder, og den er heller ikke støtteforanstaltninger for økonomien i visse af Forbundsrepublikken Tysklands områder, som er påvirket af Tysklands deling.
- (81) Traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c), indeholder yderligere undtagelser. I det foreliggende tilfælde er litra c) relevant, fordi støttens hovedformål ikke er regionaludvikling, men at genoprette en kriseramt virksomheds langsigtede rentabilitet. Kommissionen kan tillade statsstøtte, hvormed udviklingen af visse erhvervsgræne skal fremmes, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Kommissionen anfører i sine rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (i det følgende benævnt »rammebestemmelserne«) ⁽¹⁷⁾ betingelserne for, at den ved sin vurdering kan træffe en positiv beslutning. Efter Kommissionens opfattelse kommer ingen af de andre rammebestemmelser for statsstøtte (f.eks. forskning og udvikling, miljøbeskyttelse, små og mellemstore virksomheder, beskæftigelse) i betragtning.

⁽¹⁷⁾ EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12.

1. Genoprettelse af rentabiliteten

- (82) Det er en betingelse for, at der kan ydes omstrukturingsstøtte, at der er fremlagt en realistisk, sammenhængende og omfattende omstrukturingsplan for genetablering inden for en rimelig tid af virksomhedens rentabilitet og levedygtighed på længere sigt. Det er derfor nødvendigt at undersøge det nøjagtige tidsrum for omstrukturingsplanen.
- (83) Kommissionen har på trods af sit påbud om oplysninger stadig ikke erfaret, hvornår omstrukturen af Hiltex begyndte. Det kan derfor ikke siges med sikkerhed, at virksomheden vil blive rentabel på længere sigt inden for en rimelig tid. Set på baggrund af det store antal støtteforanstaltninger, som Hiltex har fået bevilget siden 1991, og virksomhedens negative driftsresultat, må Kommissionen stærkt formode, at Hiltex blev holdt kunstigt i live.
- (84) En omstrukturering forudsætter sædvanligvis en omorganisering, rationalisering og effektivisering af virksomhedens drift, hvilket som regel betyder, at virksomheden trækker sig ud af aktiviteter, som ikke længere er rentable eller allerede tabsgivende. De aktivitetsområder, der igen kan gøres konkurrencedygtige, skal omstruktureres, og der skal i videst muligt omfang tages fat på nye rentable aktiviteter, der skal udbygges. Den fysiske omstrukturering sker normalt sideløbende med en finansiell omorganisering.
- (85) Kommissionen konstaterer, at kernen i omstrukturingsprojektet, nemlig oprettelse af en ny produktionsenhed i et erhvervsområde, blev udskudt til 2000, således at de nye maskiner, der blev anskaffet i 1996 og hvormed den planlagte koncentration af produktionen til garner i det øverste finhedsområde skulle gennemføres, ikke blev taget i drift. Det var derfor urealistisk at forvente, at Hiltex skulle nå lønsomhedstærsklen i 2000 eller blot igen skulle blive rentabel.
- (86) Følgende tabel viser den hidtidige og forventede udvikling i Hiltex's driftsresultater:

Tabel 8

(mio. DEM)

	1995 (*)	1996 (*)	1997 (*)	1998 (*)	1999	2000	2001
Omsætning	4,186	3,433	7,212	5,942	9,968	20,647	21,814
Driftsresultat	-3,023	-2,024	-3,566	-3,130	-2,799	-0,365	0,709

(*) Endelige tal.

- (87) Hiltex forventede i tiden frem til 2001 en omsætningsstigning på 370 % i forhold til driftsresultatet i 1998. I den markedsanalyse, som Tyskland fremlagde, blev markedet imidlertid beskrevet som vigende. Desuden kunne en stor del af de nødvendige investeringer ikke gennemføres i de første tre omstrukturingsår. Det forekommer derfor ikke realistisk, at disse investeringer kunne afsluttes inden for de næste to år. I beslutningen om indledningen af undersøgelsen konkluderede Kommissionen, at en sådan omsætningsstigning ikke svarede til de økonomiske realiteter og var baseret på urealistiske antagelser.
- (88) Kommissionens tvivl bekræftes ved, at virksomheden i juli 2000 anmeldte konkurs. Det blev dermed klart, at der ikke kan genetableres rentabilitet på længere sigt.

2. Ingen urimelig konkurrencefordrejning

- (89) Der skal ved en omstrukturering sørges for, at eventuelle skadelige virkninger for konkurrenterne afbødes mest muligt. Ellers ville den støtte, der ydes til omstrukturen, stride mod den fælles interesse og ikke falde under undtagelserne i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

- (90) Viser en objektiv vurdering af efterspørgsels- og udbudsvilkårene, at der er tale om strukturel overkapacitet på et relevant marked i Fællesskabet, hvor støttemodtageren arbejder, så skal omstrukturingsplanen ved en definitiv nedsættelse eller afvikling af kapacitet yde et bidrag til omstruktureringen af den pågældende branche, der står i rimeligt forhold til støtten.
- (91) Hiltex's marked undergår i øjeblikket en omfattende omstrukturering. Ifølge foreliggende oplysninger ville Hiltex udvide sin kapacitet inden for segmentet »langhørgarner« og samtidig øge sine markedsandele. En virksomhed, der modtager omstrukturingsstøtte, må ikke udvide sin produktionskapacitet, medmindre dens eksistens afhænger deraf. En sådan undtagelse skal udtrykkeligt gøres gældende og begrundes. I det foreliggende tilfælde blev der ikke redegjort for, hvorfor en udvidelsen af kapaciteten og af markedsandelene blev anset for nødvendig.
- (92) Desuden købte Hiltex nye moderne maskiner for at effektivisere og øge produktionskapaciteten. Selv om det hævdes, at nogle maskiner var kasseret, mener Kommissionen, at de muligvis blev genanvendt i Uniwear-gruppen. Inden for den gruppe, som i virkeligheden kontrollerede Hiltex, ville den samlede kapacitet derfor ikke blive ændret derefter.
- (93) Tyskland har ikke fremlagt oplysninger, der imødegår Kommissionens betænkeligheder. Kommissionen kan derfor ikke konkludere, at den tilsigtede omstrukturering, der aldrig blev gennemført, omfattede tilstrækkelige foranstaltninger til at modvirke eventuelle negative virkninger for konkurrenterne.

3. Forholdet mellem omkostningerne og fordelene ved omstruktureringen

- (94) Støttens størrelse og intensitet skal være begrænset til det strengt nødvendige minimum og stå i forhold til de fordele, som forventes fra Fællesskabets synspunkt. Investorerne skal derfor yde et bidrag af egne midler til omstrukturingsplanen. Støtten skal derfor ydes i en form, som udelukker, at virksomheden tilføres overskudslikviditet, der vil kunne anvendes til aggressive konkurrencefordrende aktiviteter inden for brancher, der ikke er berørt af omstruktureringen.
- (95) Kommissionen fastslog i sin beslutning om indledning af undersøgelsen, at det ikke var muligt at bestemme de samlede omstrukturingsomkostninger nøjagtigt, fordi det ikke stod fast, hvornår præcist omstruktureringen indledtes. Uden en beregning af disse omkostninger for hele omstruktureringstiden kan det ikke bestemmes, om den støtte, der er ydet til dækning af disse omkostninger, er begrænset til det for omstruktureringen nødvendige minimum, og om det af investorerne angivne beløb kan anses for betydeligt i rammebestemmelsernes forstand. På grund af manglende oplysninger kan Kommissionen ikke vurdere, hvem der skal betragtes som investor i det foreliggende tilfælde. Desuden blev det ikke oplyst, hvorfor Hiltex's ejere ikke kunne finansiere omstruktureringen af egne midler. Som følge af manglende fuldstændige oplysninger om investorerne kan Kommissionen heller ikke vurdere, om støtten virkelig var nødvendig. Kommissionen betvivler i øvrigt, at kapitalforhøjelsen i form af lån direkte til en af Uniwear-gruppens ejere kan betragtes som investorbidrag i rammebestemmelsernes forstand.
- (96) Disse betænkeligheder er ikke blevet fjernet efter indledningen og udvidelsen af undersøgelsen. Desuden fremgår det af oplysningerne fra Tyskland, at en betydelig del af det påståede investorbidrag aldrig blev indbetalt. Da Uniwear Asia anmeldte konkurs, og da hr. Bontognali tilsyneladende er forsvundet, er det yderst tvivlsomt, at de udestående indbetalinger bliver foretaget. Derfor kan Kommissionen ikke konkludere, at investorbidragskriteriet er opfyldt.

4. Fuldstændig gennemførelse af omstrukturingsplanen

- (97) En virksomhed, der modtager omstrukturingsstøtte, skal gennemføre den omstrukturingsplan, som den har forelagt Kommissionen og som Kommissionen har godkendt, fuldstændig. I det forelig-

gende tilfælde var det på grund af de skiftende ejerforhold i Hiltex, som medførte ændringer i omstruktureringsprojektet, tvivlsomt, om nogen plan blev fuldstændig gennemført. Denne tvivl er blevet bekræftet ved, at virksomheden har anmeldt konkurs, og at omstrukturingsplanen ikke blev fuldstændig gennemført.

V. KONKLUSION

- (98) Kommissionen fastslår, at Tyskland ved at yde den her omhandlede støtte har overtrådt traktatens artikel 88, stk. 3 —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den statsstøtte på mindst 9,978 mio. DEM, som Tyskland har ydet Hirschfelder Leinen und Textil GmbH (Hiltex) er uforenelig med fællesmarkedet.

Støtten består af følgende foranstaltninger:

- foranstaltning 1 og 2 (direkte investeringstilskud og investeringstilskud), som overskrider den ordning, i forbindelse med hvilken de blev ydet, og som muligvis endnu ikke er blevet tilbagebetalt, plus renter fra det tidspunkt, da støtten blev ydet, til den fuldstændige tilbagebetaling
- foranstaltning 4: tilskud på 2,221 mio. DEM til gennemførelse af en social plan
- foranstaltning 5: tilskud på 2,409 mio. DEM til dækning af tab
- foranstaltning 6: tilskud på 0,249 mio. DEM
- foranstaltning 7: tilskud på 0,022 mio. DEM udbetalt i 1994
- foranstaltning 8: tilskud på 1,050 mio. DEM til fremme af projekter
- foranstaltning 9: tilskud på 0,281 mio. DEM til fremme af beskæftigelsen
- foranstaltning 10: tilskud på 0,070 mio. DEM til dækning af forpligtelser
- beløbet til foranstaltning 13, i det omfang det overskrider privatiseringsaftalen, dvs. 0,374 mio. DEM
- foranstaltning 17: investeringstilskud på 0,859 mio. DEM
- foranstaltning 18: direkte investeringstilskud på 1,597 mio. DEM
- foranstaltning 27: diverse tilskud på 479 DEM
- foranstaltning 27a: investeringstilskud, der blev oplyst til kun at være blevet udbetalt med 0,710 mio. DEM
- foranstaltning 31: overtagelse af renter på 0,136 mio. DEM.

Artikel 2

1. Tyskland træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte, som allerede er blevet udbetalt til støttemodtageren.

2. Tilbagesøgning skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning, hvis denne giver mulighed for at efterkomme beslutningen hurtigt og effektivt. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til støttemodtageren, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

Artikel 3

Tyskland underretter senest to måneder efter meddelelse af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 30. januar 2002.

På Kommissionens vegne
Mario MONTI
Medlem af Kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 30. januar 2002

om Tysklands statsstøtte til Gothaer Fahrzeugtechnik GmbH

(meddelt under nummer K(2002) 316)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2002/896/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler ⁽¹⁾, under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

A. SAGSFORLØB

- (1) Ved brev af 19. maj 1998 fremsendte Tyskland oplysninger til Kommissionen om allerede truffne støtteforanstaltninger til fordel for Gothaer Fahrzeugtechnik GmbH (i det følgende benævnt »Gotha Technik«). Sagen blev registreret som NN 64/98.
- (2) Ved brev af 28. maj 2001 underrettede Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende tilskudet på 3,655 mio. DEM fra Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (i det følgende benævnt »BvS«). Kommissionen pålagde også Tyskland at fremsende alle oplysninger, der er nødvendige for at vurdere, om de tilskud, der er ydet i henhold til støtteordningen, er forenelige med fællesmarkedet.
- (3) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 2, blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽²⁾. Kommissionen har dermed opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger. Den støttemodtagende virksomhed afgav sin udtalelse ved brev af 27. juni 2001. Denne udtalelse blev videresendt til Tyskland ved

brev af 11. juli 2001. Ved brev af 25. juli 2001 erklærede Tyskland sig indforstået med udtalelsen.

- (4) Tyskland afgav sin udtalelse ved brev af 6. juli 2001. Ved brev af 1. oktober 2001 stillede Kommissionen spørgsmål, som Tyskland besvarede ved brev af 17. oktober 2001.

B. BESKRIVELSE

- (5) Gotha Technik svejser finkornsstål og fremstiller kranarnsforlængere og hovedmaster til mobile kraner. Virksomheden driver desuden en svejseteknisk grund- og efteruddannelsesinstitution. Virksomheden har sæde i et område, der er berettiget til støtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). Ifølge de foreliggende oplysninger falder Gotha Technik ind under betegnelsen SMV ⁽³⁾.

I. Baggrund

- (6) I 1990 overtog Treuhandanstalt (i det følgende benævnt »THA«) ejerskabet over VEB Kraftfahrzeugwerk Gotha, som blev omdannet til selskabet Gothaer Fahrzeugwerk GmbH (i det følgende benævnt »Gotha alt«). På dette tidspunkt fremstillede, reparerede og solgte selskabet køretøjer og køretøjskomponenter af Wartburg-typen. I slutningen af 1994 blev Gotha sammen med syv andre virksomheder privatiseret ved overdragelse til Lintra Beteiligungsholding GmbH. Efter privatiseringen var Gotha alts driftsresultater dog utilstrækkelige, hvilket fremgår af nedenstående tabel:

(mio. DEM)

År	1994	1995	1996	1997
Omsætning	55 500	113 000	48 200	48 615
Overskud	-13 900	500	-12 400	-5 636
Medarbejdere	387	388	383	362

⁽¹⁾ EFT C 211 af 28.7.2001, s. 2.

⁽²⁾ Se fodnote 1.

⁽³⁾ Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder (EFT C 213 af 23.7.1996, s. 4).

II. Omstrukturering

- (7) Da det i 1996 stod klart, at det første privatiseringskoncept var slået fejl, skred BvS ind for at forhindre koncernen i at blive insolvent. For så vidt angår Gotha alt, bestemte BvS sig for at fortsætte omstruktureringen. Da der ikke var nogen, der ville købe hele Gotha alt, søgte BvS at sælge virksomhedens to produktionsforløb, dvs. køretøjsproduktionen og komponentproduktionen, hver for sig. Schwabe fremlagde et tilbud fra ledelsen om at overtage virksomheden for så vidt angår to komponentproduktionens enheder, nemlig fremstillingen af kranarmsforlængere og de svejsetekniske uddannelsesværksteder⁽⁴⁾. De øvrige produktionsenheder under komponentproduktionen, som f.eks. produktionen for Audi/VW/MAN og fremstillingen af førerhuse, forblev hos Gotha alt.
- (8) Ved kontrakt af 3. november 1997⁽⁵⁾ overdrog Gotha alt anlægsaktiver til en bogført værdi af 6,89 mio. DEM og passiver til i alt 1,099 mio. DEM til en ny virksomhed, som Gotha alt står som ejer af, nemlig Die Gothas-Forschungs-Entwicklungs-Projektierung GmbH (i det følgende benævnt »Die Gothas«). Ved aftale af 18. november 1997⁽⁶⁾ overdrog Gotha alt sine andele i Die Gothas til en pålydende værdi af 100 000 DEM til den nye investor Schwabe formedelst 1 DEM. Herefter blev Die Gothas omdøbt til Gotha Fahrzeugtechnik GmbH.
1. Omstrukturingsplanen
- (9) Ved overtagelsen præsenterede den nye investor en omstrukturingsplan gældende for perioden fra 1997 til 2000.
- (10) Ifølge de modtagne oplysninger havde Gotha alts markedsorientering igennem længere tid ikke været tilstrækkeligt klar. Ifølge planen skal Gotha Technik koncentrere sig om sin svejseteknik til finkornsstål. Virksomheden fremstiller kranarmsforlængere og hovedmaster til mobile kraner med en vægt på mellem 30 og 300 t. Tabsgivende forretninger som fremstillingen af oliebeholdere og affaldscontainere blev opgivet i slutningen af 1997. Gotha Technik leverer til store kranproducenter og udnytter i denne forbindelse den stigende tendens til at outsource tilbehørsproduktionen, der ses på køretøjsmarkedet. I 2000 hørte Deutsche Grove GmbH med 47 %, Liebherr Werk Ehingen GmbH med 27 %, Mannesmann Dematic GmbH med 15 %, Faun GmbH med 10 % og Sennebogen GmbH med 1 % af omsætningen til virksomhedens aftagere.

⁽⁴⁾ Kommissionen gør opmærksom på, at Gotha alts køretøjsproduktion er blevet opkøbt af Schmitz Cargobull AG og Josef-Koch GmbH for 1 DEM. Den i denne forbindelse ydede støtte undersøges i øjeblikket som C 31/01 — Schmitz-Gotha.

⁽⁵⁾ »Vertrag über die Einbringung von Betriebsvermögen« (Aftale om tilførsel af driftskapital) af 3.11.1997 med virkning fra 30.9.1997.

⁽⁶⁾ »Geschäftsanteilkauf- und Abtretungsvertrag« (Aftale om køb og aftrædelse af forretningsandel) af 18.11.1997 med virkning fra 1.10.1997.

- (11) Da en højt kvalificeret svejseteknik har en altafgørende betydning for markedet, udgør den svejsetekniske uddannelsesinstitution et yderligere nøgleelement i planen. Institutionen står for grund- og efteruddannelse af svejsere, såvel udefrakommende som virksomhedens egne medarbejdere.
- (12) Virksomheden er fra at fremstille enkeltkomponenter gået over til fremstilling af skræddersyede komplette systemer af høj kvalitet. For at muliggøre en høj kvalitetsproduktion, som sikrer virksomhedens rentabilitet på længere sigt, blev investeringerne i vid udstrækning anvendt til at erstatte forældede maskiner og udstyr. Selve produktionen blev optimeret og koncentreret i to haller, da den hidtidige opdeling havde været ineffektiv.

2. Omkostningerne ved omstruktureringen

- (13) De samlede omkostninger til omstruktureringen af Gotha Technik på 10,915 mio. DEM fordelte sig på følgende måde:

(mio. DEM)

Generelle investeringer i maskiner og udstyr	7,100
Vedligeholdelse af bygninger	1,700
Udgifter til opdeling af infrastruktur	1,115
Driftskapital	1,000

- (14) Ifølge Tysklands seneste oplysninger bidrager de offentlige myndigheder med 6,395 mio. DEM, der er fordelt som følger:

(mio. DEM)

Nr.	Oprindelse	Foranstaltning	Retsgrundlag	Beløb
1	BvS	Investerings-tilskud	Ad-hoc-støtte	3,655
2	Delstaten	Tilskud	NN 123/97 — »Gemeinschaftsaufgabe«, 26. plan	1,738
3	Delstaten	SMV-tilskud	NN 142/97 — »KMU-Programm«	0,315
4	KfW	Lån	NN 563/C/94 — »ERP-Aufbauprogramm-Ost«	0,120
5	Delstaten	Skattelettelse	N 494/A/95 — »Investitionszulagengesetz«	0,567
				= 6,395

- Foranstaltning nr. 1: Som forklaret i beslutningen truffet i forbindelse med indledningen af den formelle procedure (i det følgende benævnt »procedureindledningen«) modtog Gotha Technik et tilskud på 3,655 mio. DEM fra BvS i forbindelse med salget til den nye investor.
- Foranstaltning nr. 2: Thüringer Aufbaubank (i det følgende benævnt »TAB«) ydede et tilskud på 1,738 mio. DEM i henhold til et af Kommissionen godkendt støtteprogram ⁽⁷⁾.
- Foranstaltning nr. 3: Ifølge de oplysninger, der forelå ved den foreløbige undersøgelse, blev der ved tildelingsmeddelelse af 10. november 1998 ydet et tilskud på 200 000 DEM som led i en støtteordning ⁽⁸⁾. Ved tildelingsmeddelelse af 26. april 1999 modtog virksomheden et yderligere tilskud på 115 000 DEM under det samme program. Under den formelle procedure gjorde Tyskland gældende, at virksomheden i 1998, hvor støtten blev ydet første gang, havde gode udsigter til at kunne overleve.
- Foranstaltning nr. 4: Som nævnt i procedureindledningen ydede Kreditanstalt für Wiederaufbau (i det følgende benævnt »KfW«) via Deutsche Kreditbank (i det følgende benævnt »DKB«) et lån på 1,956 mio. DEM som led i et støtteprogram. Under den formelle procedure betegnede Tyskland programmet som ERP-Aufbauprogramm-Ost ⁽⁹⁾. Desuden gjorde Tyskland gældende, at lånet havde en intensitet på 120 000 DEM.
- Foranstaltning nr. 5: Støtten blev ydet ved tildelingsmeddelelse af 10. november 1998 som led i et støtteprogram ⁽¹⁰⁾. Kommissionen blev først underrettet om sagen, efter at proceduren var indledt.

- (15) Ifølge de seneste oplysninger bidrager investor og de øvrige parter med 4,341 mio. DEM.

III. Markedsoplysninger

- (16) Gotha Technik svejser stålprodukter og fremstiller kranarmsforlængere og hovedmaster til mobile kraner. Gruppen »Fremstilling af andre maskiner til almen anvendelse« og undergruppen »Fremstilling af løfte- og

håndteringsudstyr« (NACE Rev. 1 29.22) ⁽¹¹⁾ finder anvendelse. Undergruppen »Fremstilling af dele og tilbehør til motorkøretøjer og motorer hertil« (NACE Rev. 1 34.3) ⁽¹²⁾ er ligeledes relevant.

- (17) Ifølge de foreliggende oplysninger blev virksomhedens omsætning i årene 1998, 1999 og 2000 opnået som følger :

	(%)		
	1998	1999	2000
Kranarmsforlængere og hovedmaster	70,63	77,58	92,27
Svejeteknisk uddannelsesværksted	9,43	8,99	4,66
Produktion for Weidemann GmbH	7,72	4,37	/
Produktion for Bundeswehr	5,05	4,33	1,93
Produktion for VW	4,86	3,01	0,86
Øvrige aktiviteter	2,31	1,72	0,28

- (18) Tyskland fremsendte oplysninger om markedet for finkornsstål fra Deutscher Verband für Schweißen und artverwandte Techniken (DVS). Dette meget stærke materiale udmærker sig ved en større trækstyrke og bedre brudforlængelse end almindeligt stål. Som følge af den forbedrede jernværksteknologi tilbydes der flydegrænser på 960 N/mm², og der er planer om at indføre elasticitetsgrænser på 1 100 N/mm². Dette materiale giver virksomheden mulighed for at fremstille komponenter med mindre styrke og dermed lavere vægt og mindre volumen. For tiden anvendes finkornsstål næsten udelukkende til fremstilling af kraner. På grund af den forbedrede produktions-, støbe- og valseteknologi er finkornsstål særdeles nemt at svejse, og de samlede svejseomkostninger er fem gange mindre end for almindeligt stål. DVS er derfor af den opfattelse, at markedet for finkornsstål med stor trækstyrke fortsat vil vokse.

- (19) Hvad angår kapaciteten, understreger Tyskland, at der ikke er overskydende, men derimod for lav kapacitet. Siden begyndelsen af 1990'erne er en stigende del af bruttoværditilvæksten på dette marked blevet overført fra kranproducenterne til producenterne af krantilbehør. Det sker som følge af øget outsourcing og overdragelse af ansvaret for produktion og kvalitetssikring til underleverandørerne. Tæt ved 50 % af tilbehørsproduktionen foregår i øjeblikket ved outsourcing. På grund af den svejetekniske ekspertise, der kræves, er kranproducent-

⁽⁷⁾ NN 123/97 — Gemeinschaftsaufgabe »Förderung der regionalen Wirtschaftsstruktur« (Forbundsstatens og delstaternes fælles støtteordning »Fremme af den regionale erhvervsstruktur«, 26. plan, SG(97) D/7104 af 18.8.1997.

⁽⁸⁾ NN 142/97 — »Richtlinie des Landes Thüringen zugunsten von Investitionen von KMU« (Delstaten Thüringens retningslinjer til fremme af små og mellemstore virksomheders investeringer), SG(96) D/4313 af 2.6.1998.

⁽⁹⁾ N 563/C/94, SG(94) D/17293 af 1.12.1994.

⁽¹⁰⁾ N 494/A/95 — »Investitionszulagengesetz«, SG(95) D/17154 af 27.12.1995.

⁽¹¹⁾ Europa-Kommissionen: »Panorama der EU-Industrie 1999«, s. 283.

⁽¹²⁾ Europa-Kommissionen: »Panorama der EU-Industrie 1999«, s. 385.

ternes muligheder for at gøre brug af outsourcing imidlertid begrænsede.

- (20) Hvad markedsandelen angår, fremgår det af de modtagne oplysninger, at Gotha Technik arbejder på basis af ordrer, som virksomhedens kunder har outsourcet til den. Derfor skal Gotha Techniks markedsandel sammenholdes med omfanget af de ordrer, som virksomhedens kunder outsourcer om året. Til oplysning om omfanget af de ordrer, der af virksomhedens kunder er outsourcet til fællesmarkedet og til tredjelande i år 2000, har man fremlagt følgende tabel:

(mio. DEM)

Virksomhed	Fællesskabet	Tredjelande	I alt
Faun GmbH	8,95	16,19	25,14
Grove GmbH	34,50	25,50	60,00
Demag GmbH	35,00	25,00	60,00
Liebherr GmbH	60,00	90,00	150,00
I alt	138,45	156,69	= 295,14

- (21) Gotha Technik har således en markedsandel på 20 % inden for fællesmarkedet og på 9,5 % uden for Fællesskabet.
- (22) Tyskland har påvist, at virksomhedens kapacitet ikke er blevet udvidet under omstruktureringen. For at bruttoværditilvæksten kan øges, er det nødvendigt at bygge en ny produktionshal. Hovedformålet med omstruktureringen var at give virksomheden mulighed for selv at montere det tilbehør, den fremstiller. Den nye produktionshal dækker det øgede behov for lagerplads, montagen og kvalitetsovervågningen.

IV. Begrundelse for indledning af proceduren i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 2

- (23) Kommissionen var i tvivl om, hvorvidt Gotha Technik har draget fordel af et tilskud på 6,1 mio. DEM fra BvS til Gotha alt i 1997. Det var også Kommissionens opfattelse, at virksomheden havde modtaget et yderligere tilskud til lønomkostningerne på 398 000 DEM. Endvidere herskede der tvivl om, hvorvidt salget var forbundet med støtte til investor.
- (24) Foranstaltning nr. 2-4 er ydet på grundlag af støtteprogrammer, som Kommissionen har godkendt. På grund af manglende oplysninger kunne Kommissionen imidlertid ikke i procedureindledningen bedømme, om støtten opfyldte programmets betingelser. Af denne grund blev der udstedt et påbud om oplysninger i henhold til artikel

10, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93⁽¹³⁾.

- (25) Foranstaltning nr. 1 til et beløb af 3,655 mio. DEM blev kategoriseret som ny støtte. Den blev vurderet i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3, litra c) og Kommissionens meddelelse »Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder«⁽¹⁴⁾ (i det følgende benævnt »rammebestemmelserne«). Rammebestemmelserne fra 1994 skal fortsat anvendes på ikke-anmeldt støtte, der er ydet inden offentliggørelse af rammebestemmelserne fra 1999⁽¹⁵⁾. Dette er tilfældet med støtten til Gotha Technik. Kommissionen nærer tvivl om, hvorvidt planen kan genoprette virksomhedens rentabilitet, hvorvidt der er overskydende kapacitet på de markeder, som virksomheden betjener, og om, hvorvidt investoren yder et betydeligt bidrag eller ej.

C. RETLIG VURDERING

I. Støtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1

- (26) Som nævnt i procedureindledningen blev foranstaltning nr. 1-4 anset som støtte, hvilket Tyskland heller ikke afviste i sin udtalelse. Foranstaltning nr. 5 skal ligeledes anses som støtte. De nævnte foranstaltninger har uden tvivl været fordelagtige for Gotha Technik, da virksomhedens almindelige omkostninger er blevet reduceret. Støttomodtageren Gotha Technik fremstiller hovedmaster og kranarmsforlængere til kraner, hvilket er en økonomisk aktivitet, der omfatter handel mellem medlemsstaterne.

1. Støtteelementer i forbindelse med salget af Gotha Technik

- (27) Tyskland gør gældende, at investors tilbud var det bedste set i forhold til ønsket om et åbent og gennemsigtigt salg. Da der ikke var nogen, der ville overtage hele Gotha alt under ét, forsøgte BvS at afsætte virksomhedens komponentproduktion separat. Der indgik tilbud fra ledelsen om at overtage to af komponentproduktionsenheder, nemlig fremstillingen af hovedmaster og uddannelsesinstitutionen. Hovedmastproduktionens og uddannelsesinstitutionens aktiver og passiver blev overført til en ny virksomhed, som ejedes af Gotha alt, hvis

⁽¹³⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

⁽¹⁴⁾ EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12.

⁽¹⁵⁾ Se punkt 7.5 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (»Meddelelse til medlemsstaterne med forslag til hensigtsmæssige foranstaltninger«) fra 1999 (EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2).

andele blev overdraget til investor for 1 DEM. Ifølge Tysklands opfattelse indeholdt denne transaktion ikke noget støtteelement, da der ikke kunne være opnået nogen bedre pris på markedet.

(28) For at udelukke, at der kunne være tale om elementer af støtte i forbindelse med forretningen, var BvS nødt til at kræve en pris for virksomheden, som svarede til markedsværdien. Kommissionen undersøger derfor, om salget var en egnet måde at fastsætte markedsprisen på. I henhold til Kommissionens meddelelse 97/C 209/03 om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger ⁽¹⁶⁾ og Kommissionens bemærkninger om privatiseringen i årsberetningen fra 1993 ⁽¹⁷⁾ er salgsprisen pr. definition lig med markedsprisen, hvis salget foretages ved et offentligt og betingelsesløst udbud, og aktiverne går til højstbydende eller til den eneste, der har budt. De bydende skal have tilstrækkeligt med tid og oplysninger til at kunne foretage en rimelig vurdering af aktiverne. Anvendes dette tilbud ikke, skal markedsværdien fastsættes ved en uvildig vurdering. På grund af manglende oplysninger kunne Kommissionen ikke foretage denne vurdering i forbindelse med procedureindledningen og udstedte derfor et påbud om oplysninger.

(29) I første omgang undersøger Kommissionen, om der er gennemført en udbudsprocedure svarende til de forudsætninger, der er anført i betragtning 28. Kommissionen konstaterer, at der ikke blev iværksat noget udbud i 1997. Tyskland anså det for unødvendigt at iværksætte et nyt udbud, da interessen for salget af virksomheden havde været behandlet i et stort antal artikler i pressen og dermed ikke var nogen nyhed for branchen. Desuden var potentielt interesserede blevet kontaktet skriftligt ⁽¹⁸⁾. Der er tale om et offentligt salg, når pressen vedbliver med at gøre opmærksom på sagen så længe, at alle potentielle bydende har fået kendskab til sagen ⁽¹⁹⁾. At kontakte kun fem potentielle interesserede er ikke en hensigtsmæssig måde at informere alle potentielle bydende på. Set i lyset af oplysningerne i den formelle procedure C 31/01 — Schmitz Gotha ⁽²⁰⁾ synes der desuden i denne forbindelse at være tale om virksomheder, hvis aktiviteter snarere ligger inden for køretøjsindustrien end i den sektor, som Gotha Technik tilhører. Hvad angår artiklerne i pressen, har Tyskland

hverken fremsendt et eksemplar eller oplysninger om kilde og indhold. Kommissionen er derfor af den opfattelse, at der ikke var tale om et offentligt udbud. Et udbud, der ikke kan anses som offentligt, egner sig ikke til fastsættelse af markedsværdien.

(30) Kommissionen undersøger derfor, om markedsprisen er fastsat ved en uvildig vurdering. På grundlag af et uafhængigt dokument fra 1997 om fastsættelse af Gotha alts likvidationsværdi (i det følgende benævnt »1997-studiet«) ⁽²¹⁾ fastsætter Tyskland likvidationsværdien af de materielle anlægsaktiver, som investor har overtaget, til nul. 1997-studiet indeholder bl.a. en likviditetsplan for hele komponentproduktionen i den påtænkte afviklingsfase (7/1997-6/1998) ⁽²²⁾. Planen henviser til de tal for provenu og investeringer, der anslås for afviklingsfasen, fratrukket de reserver, der er anvendt det pågældende år. I planen anføres en likviditet på 4,18 mio. DEM for komponentproduktionens vedkommende. Ifølge Tyskland inkluderer beløbet på 4,18 mio. DEM en omsætningsformue fra produktionsenheder i komponentproduktionen til en værdi af 6,851 mio. DEM, som ikke er overdraget til investor, men derimod forblev hos Gotha alt. Af denne grund er det Tysklands opfattelse, at der ikke skal tages hensyn til disse aktiver ved beregning af afviklingsværdien for hovedmastproduktionen og uddannelsesinstitutionen, som investor har overtaget. Tyskland mener af denne grund, at likvidationsværdien af disse til investor overdragne produktionsenheder er lig nul, og at den af investor betalte pris på 1 DEM derfor svarer til markedsprisen. Kommissionen konstaterer imidlertid, at den af Tyskland fremsatte værdi på 4,18 mio. DEM fremgår af en likviditetsplan, der imidlertid ikke bygger på komponentproduktionens værdi som aktiv eller på den aktivværdi, som enkelte produktionsenheder under komponentproduktionen måtte have. Tysklands hypotese, ifølge hvilken de 4,18 mio. DEM omfatter aktiver, der er forblevet hos Gotha alt, og som der ikke tages hensyn til, er derfor ikke plausibel. Kommissionen har derfor den opfattelse, at Tysklands tese, ifølge hvilken investor har betalt markedsprisen, ikke kan underbygges af 1997-studiet.

(31) I mangel af et offentligt udbud og af en anvendelig uvildig vurdering kan Kommissionen ikke gå ud fra, at den pris, investor har betalt, faktisk var markedsprisen. Kommissionen kan således ikke udelukke, at transaktionen omfattede støtte til Schwabe. Set i lyset af, at overdragelsen til den nye investor udgør et væsentligt element i omstruktureringen af et selskab, der har sæde i de nye

⁽¹⁶⁾ EFT C 209 af 10.7.1997, s. 3.

⁽¹⁷⁾ Europa-Kommissionen: »23. beretning om konkurrencepolitikken (1993)«, 1994, s. 270.

⁽¹⁸⁾ Heriblandt bl.a. Kässbohrer Fahrzeugwerke, Kögel Fahrzeugwerk AG, Fahrzeugwerk Bernhard Krone GmbH, Fahrzeugbau Langendorf GmbH & Co. KG og Schmitz Cargobull AG.

⁽¹⁹⁾ Meddelelse om offentligt salg af jord, se fodnote 16, s. 2.

⁽²⁰⁾ Jf. Tysklands brev af 10.8.2001.

⁽²¹⁾ Forensika GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft: »Gutachten zur Ermittlung des Liquidationswertes der Gothaer Fahrzeugwerk GmbH zum 1.7.1997«, 1997.

⁽²²⁾ Se bilag 4 til vurderingen.

delstater, og at rammebestemmelserne fra 1994 er gældende herfor, vil Kommissionen undersøge foranstaltningen som led i nærværende procedure. Hvad angår støttens størrelse, konstaterer Kommissionen, at virksomhedens afvikling ville have været eneste alternativ til salget til den nye investor. Derfor er det Kommissionens opfattelse, at det er likvidationsværdien, der bedst afspejler Gotha alts faktiske værdi på tidspunktet for salget. På baggrund af oplysningerne fra den formelle procedure ligger komponentproduktionens likvidationsværdi på i alt 1,173 mio. DEM⁽²³⁾. Den støtte, som investor modtog i forbindelse med overdragelsen, kan derfor maksimalt beløbe sig til 1,173 mio. DEM. I mangel af yderligere oplysninger er Kommissionen nødsaget til at anvende denne værdi.

2. Støtteelementer i virksomhedsandelen i TBS

- (32) I procedureindledningen var Kommissionen ikke i stand til at bedømme, om Gotha Techniks erhvervelse af en af BvS kontrolleret andel på 5 % i Technische Bildungsstätte GmbH (i det følgende benævnt »TBS«) fra Gotha alt omfattede støtteelementer eller ej. Der blev derfor udstedt et påbud om oplysninger. I løbet af proceduren erfarede Kommissionen, at andelen i virksomheden til en pålydende værdi af 200 000 DEM efter et offentligt og betingelsesløst udbud ved aftale af 19. juni 1998 blev overdraget til virksomhedsledelsen og syv virksomheder for en pris af 1 DEM. Kommissionen er derfor af den opfattelse, at Gotha Techniks erhvervelse af virksomhedsandelen ikke omfattede støtteelementer.

3. Tilskud fra BvS på 6,1 mio. DEM

- (33) I september 1997 modtog Gotha alt et BvS-tilskud på 6,1 mio. DEM til betaling af fratrædelsesgodtgørelser til de afskedigede medarbejdere. I procedureindledningen gav Kommissionen udtryk for den opfattelse, at også Gotha Technik nød godt af denne støtte⁽²⁴⁾. Da Kommissionen ikke var i besiddelse af tilstrækkelige oplysninger om, hvordan støtten var blevet anvendt, ansås

den i første omgang som støtte til begge Gotha-virksomhederne, og der blev udstedt et påbud om oplysninger.

- (34) I sin besvarelse af påbuddet gjorde Tyskland opmærksom på, at § 613a i Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) først kunne anvendes i de nye delstater efter den 1. januar 1999. Ifølge de afgivne oplysninger blev støtten anvendt til betaling af fratrædelsesgodtgørelser til Gotha alts afskedigede medarbejdere. Ifølge Tyskland har Gotha Technik overtaget alle 90 ansatte fra Gotha alts hovedmastproduktion og svejsetekniske uddannelsesinstitution. Da alle fordringer fra de ansatte som følge af deres ansættelsesforholds længde blev overført til virksomheden, skulle Gotha Technik ingen fratrædelsesgodtgørelser betale. Som følge heraf modtog virksomheden ikke nogen støtte. Efter Kommissionens opfattelse er spørgsmålet om, hvorvidt § 613a i BGB var relevant på det givne tidspunkt, underordnet, da Die Gothas (nu Gotha Technik) selv indgik aftale om at overtage ansatte. Det vigtigste element i Kommissionens vurdering er den faktiske anvendelse af støtten, som Kommissionen først blev underrettet om under proceduren. Som det fremgår af de oplysninger, der er modtaget under den formelle procedure, blev der ikke foretaget støttebetalinger til Gotha Technik. Kommissionen er derfor af den opfattelse, at Gotha Technik ikke kan anses som støttemodtager.

4. Beskæftigelsestilskud på 398 000 DEM

- (35) Ifølge de oplysninger, der var indgået inden procedurens indledning, havde virksomheden øjensynligt modtaget beskæftigelsestilskud på i alt 398 000 DEM. På grund af manglende oplysninger kunne Kommissionen dog i sin procedureindledning ikke vurdere, om disse tilskud skal anses som støtte. Af den grund blev der udstedt et påbud om oplysninger. Ifølge de oplysninger, der blev afgivet under proceduren, er der på baggrund af en af Kommissionen godkendt støtteordning⁽²⁵⁾ ydet et tilskud på 170 000 DEM, som derfor udgør støtte. Om denne støtte er forenelig med fællesmarkedet undersøges i betragtning 41. Et tilskud på 228 000 DEM er ydet i henhold til § 217 i den tyske sociallovs del III (Sozialgesetzbuch Teil III (SGBIII)) og altså ikke på grundlag af en godkendt støtteordning. Kommissionen gør opmærksom på, at virksomheder har ret til denne type tilskud, såfremt retsfor skrifterne herom overholdes. Da foranstaltningen ikke er begrænset til en bestemt virksomhed eller til en produktionsgren, er der tale om almen støtte⁽²⁶⁾.

⁽²³⁾ Denne værdi fremgår af nyvurderingen af Gotha alts handelsbalance i forventning om virksomhedens opløsning, se bilag 1 til 1997-studiet.

⁽²⁴⁾ I henhold til salgsaftalen sikrede Gotha alt sig på en hensigtsmæssig måde, at kun 90 ansatte overførtes til Die Gothas (det senere Gotha Technik) i overensstemmelse med § 613a i BGB (Bürgerliches Gesetzbuch). Nedskæringen af Gotha alts ansatte fra 316 til 163 så ud til at være gennemført med det formål at opfylde disse kontraktlige forpligtelser og anses derfor som indledende foranstaltning i forbindelse med overtagelsen.

⁽²⁵⁾ NN 107/97 — »Lohnkostenzuschuss-Ost« (SG(98) D/1049 af 6.2.1998).

⁽²⁶⁾ Samme standpunkt kom til udtryk i sag C 35/2000 — Saalfelder Hebezeugbau GmbH — jf. brev til Tyskland af 20.7.2001 (SG(2001) D/28991).

II. Bestående støtteordninger ifølge Tyskland

- (36) Støtte nr. 2-5 og beskæftigelsestilskuddet er ifølge Tysklands opfattelse dækket af bestående støtteordninger.
- (37) Med hensyn til støtte nr. 2 (tilskud fra støtteprogrammet »Gemeinschaftsaufgabe«) kunne Kommissionen ikke i procedureindledningen bedømme, om støttens anvendelse opfylder kriterierne i det pågældende program, hvorfor der blev udstedt et påbud om oplysninger. Investeringsprojektet vedrører et område, der falder ind under EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). I Gotha Techniks tilfælde ligger den maksimale støtteintensitet på 43 % brutto. I tiden mellem oktober 1997 og oktober 2000 blev der foretaget støtteberettigende investeringer for 5,765 mio. DEM. Da regionalstøtten inklusive støtte nr. 2-4 (plus ekstraordinære afskrivninger) i alt når op på 3,343 mio. DEM, ligger støtteintensiteten rent faktisk på 43 %. Der er således tale om en bestående støtte, som der dog tages hensyn til ved vurderingen af proportionaliteten ifølge rammebestemmelserne.
- (38) Støtteforanstaltning nr. 3 er ydet på grundlag af SMV-investeringsprogrammet (»KMU-Investitionsprogramm«). Kun virksomheder med gode overlevelsesudsigter er imidlertid støtteberettigede i henhold til dette program. I procedureindledningen var Kommissionen dog forbeholden med hensyn til virksomhedens levedygtighed og var derfor også i tvivl om, hvorvidt støtte nr. 3 svarede til programmet. Der blev derfor udstedt et påbud om oplysninger. Under den formelle procedure gjorde Tyskland gældende, at virksomheden fra slutningen af 1998 havde gode udsigter til at overleve. Til underbyggelse heraf fremlagdes der virksomhedsoplysninger pr. september måned 1998, som vurderingen af støtteforanstaltning nr. 3 på daværende tidspunkt støttede sig til. Kommissionen konstaterer, at Gotha alt i 1997 var konkurstruet og dermed ikke levedygtig. Gotha alts hovedmastproduktion var på tidspunktet for salget til investor helt klart tabsgivende. Under den nye investor lykkedes det at øge virksomhedens omsætning i 1998 betydeligt, så der i september 1998 var tale om et driftsoverskud på 865 000 DEM. Hele dette år var virksomhedens kapacitet fuldt belagt. Aktiverne voksede i værdi fra 12,887 mio. DEM i 1997 til 18,702 mio. DEM i september 1998. Kommissionen konstaterer, at der i dette tilfælde ikke blev stillet krav om den kaution, delstaten i sådanne tilfælde normalt stiller over for bankerne. Kommissionen har derfor den opfattelse, at virksomheden på det tidspunkt, hvor støtten blev tildelt i slutningen af 1998, faktisk havde gode udsigter til at overleve⁽²⁷⁾. Kommissionen har derfor den opfattelse, at der i forbindelse med foranstaltning nr. 3 er tale om en allerede bestående støtte, som der vil blive taget hensyn til ved vurdering af proportionaliteten.
- (39) Hvad angår støtteforanstaltning nr. 4, har Tyskland under proceduren blot meddelt, at der er tale om Kreditanstalt für Wiederaufbau »ERP-Aufbauprogramm-Ost«. Ifølge de oplysninger, der er afgivet under proceduren, er forudsætningerne, herunder specielt maksimumsgrænsen for støtte på 7,5 % for SMV med sæde i de nye delstater, opfyldt⁽²⁸⁾. Der er således tale om en allerede bestående støtte, som der udelukkende tages hensyn til i forbindelse med proportionaliteten i henhold til rammebestemmelserne. Med hensyn til lånets element af støtte blev der under proceduren gjort et beløb på 120 000 DEM gældende. Kommissionen konstaterer, at det eneste mulige støtteelement i forbindelse med lånet består i et rentetilskud⁽²⁹⁾. Ved vurderingen af rentetilskuddet benytter Kommissionen Fællesskabets referencerentesats, der på det pågældende tidspunkt lå på 4,6 %. Støtteelementet udgør dermed reelt 120 000 DEM.
- (40) Hvad angår støtteforanstaltning nr. 5, dvs. skatterefusionen, modtog Kommissionen først oplysninger efter procedurens indledning. Forudsætningerne, herunder specielt den maksimale støtteintensitet på 10 % brutto for SMV i de nye delstater, er dog opfyldt⁽³⁰⁾. Der er således tale om en allerede bestående støtte, som der dog tages hensyn til ved vurderingen af proportionaliteten i henhold til rammebestemmelserne.
- (41) Med hensyn til beskæftigelsestilskuddet på 170 000 DEM erfarede Kommissionen under proceduren, at dette blev ydet på grundlag af en godkendt støtteordning⁽³¹⁾. På grundlag af de oplysninger, der er indleveret i løbet af proceduren, er det Kommissionens opfattelse, at tilskuddet opfylder forudsætningerne. Støtten anses derfor som allerede bestående, men medtages dog ved vurderingen af proportionaliteten.

⁽²⁷⁾ Denne vurdering bekræftes af bedømmelsen af levedygtighedskriteriet i betragtning 45 ff.

⁽²⁸⁾ Da de støtteberettigede investeringer på 5,765 mio. DEM foretoges i tiden indtil juli 2000, ligger intensiteten på 1,27 %.

⁽²⁹⁾ Der blev i Gotha Techniks tilfælde ikke stillet krav om den statsgaranti, der sædvanligvis gives bankerne som sikkerhed i sådanne tilfælde, eller om ansvarsfritagelse.

⁽³⁰⁾ Da de støtteberettigede investeringer på 5,765 mio. DEM blev foretaget i tiden indtil juli 2000, ligger intensiteten på 9,93 %.

⁽³¹⁾ Se fodnote 25.

III. Ny støtte

- (42) Som gennemgået i procedureindledningen bygger støtteforanstaltning nr. 1 (BvS-tilskud) ikke på nogen bestående støtteordning og skal derfor anses som ny støtte, der skal vurderes i forbindelse med denne procedure. En sådan støtte er principielt uforenelig med fællesmarkedet, såfremt den ikke falder ind under en af undtagelses- eller fritagelsesmulighederne efter EF-traktatens artikel 87.
- (43) Tyskland har ikke gjort nogen af undtagelserne i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 2, gældende. Der blev heller ikke gjort forsøg på at retfærdiggøre støtten med fritagelsesmulighederne i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra b) og d). Med hensyn til en fritagelse efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), konstaterer Kommissionen, at Thüringen hører til blandt de støtteområder, bestemmelsen omhandler. Som beskrevet i Kommissionens retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte⁽³²⁾, er Kommissionen af den opfattelse, at særskilt ad hoc-støtte til fordel for kun én virksomhed — medmindre det modsatte er bevist — ikke opfylder forudsætningerne for tildeling af regionalstøtte. Kommissionen går i disse retningslinjer endvidere ud fra, at ad hoc-støtte til fordel for individuelle kriseramte virksomheder ikke skal behandles som regionalstøtte, men derimod falder ind under artikel 87, stk. 3, litra c). I betragtning af hovedformålet med støtten, dvs. genopretning af en virksomheds levedygtighed, er fritagelsen i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), derfor relevant her. Kommissionen har i overensstemmelse hermed undersøgt, om støtten opfylder rammebestemmelsernes kriterier for bedømmelse af statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (se betragtning 25).

1. Støtteberettigelse i henhold til rammebestemmelserne

- (44) I henhold til punkt 2.1 i rammebestemmelserne hører faldende omsætning, stigende tab, forringet cashflow og lav nettoformue til de typiske symptomer på en kriseram virksomhed. Kommissionen konstaterer, at Gotha alt var konkurstruet i 1997, og at Gotha Teknik på tidspunktet for salget til den nye investor og støttetildelingen var klart tabsgivende. Derfor kommer virksomheden på tale til en omstrukturingsstøtte i overensstemmelse med rammebestemmelserne.

2. Retablering af rentabiliteten inden for et rimeligt tidsrum

- (45) I henhold til punkt 3.2.2.i) i rammebestemmelserne skal omstrukturingsplanen inden for et rimeligt tidsrum

genoprette virksomhedens rentabilitet på længere sigt på basis af en realistisk vurdering af virksomhedens fremtidige driftsvilkår.

- (46) Kommissionen konstaterer, at virksomheden udviklede sig bedre end forventet. Rentabiliteten var allerede genoprettet i 1998 — mod som forventet i 1999. I 2000 havde virksomheden en omsætning på 36,7 mio. DEM og et driftsoverskud på 1,175 mio. DEM. I procedureindledningen tog Kommissionen imidlertid fat på spørgsmålet om, hvorvidt forpligtelsen til at tilbagesøge støtte, der er uforenelig med fællesmarkedet, til ca. 7 mio. DEM fra Gotha alt som led i støttesag C 41/99 (Lintra)⁽³³⁾ kan anses som et yderligere passiv i forbindelse med Gotha Techniks omstrukturering, hvilket ville have kunnet påvirke vurderingen af rentabilitetskriteriet. Ifølge de oplysninger, der blev afgivet under proceduren, efterkom Gotha alt den 20. juni 2001 sin tilbagebetalingsforpligtelse (plus renter) ved betaling af et beløb på i alt 8,236 mio. DEM. Kommissionen mener, at dette spørgsmål hermed er ude af verden.
- (47) Kommissionen har således den opfattelse, at virksomheden kan klare konkurrencen på egen hånd. De betænkeligheder i forbindelse med rentabiliteten, som Kommissionen gav udtryk for i procedureindledningen, er fejlet af bordet som følge af de oplysninger, der er modtaget i løbet af proceduren.

3. Ingen urimelige konkurrencefordrejninger

- (48) Ifølge rammebestemmelserne må støtten ikke i urimelig grad fordreje konkurrencevilkårene. I henhold til punkt 3.2.2.ii) i rammebestemmelserne skal omstrukturingsplanen, hvis der er tale om overkapacitet i branchen, omfatte en nedskæring af støttemodtagerens kapacitet.
- (49) Kommissionen konstaterer, at Gotha Teknik regnes som SMV med sæde i et område som omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). Gotha Teknik fremstiller hovedmaster og kranarmsforlængere til kranindustrien, som er et stærkt specialiseret marked. Ifølge de seneste oplysninger er virksomhedens markedsandel på 20 % inden for fællesmarkedet og på 9,5 % uden for Fællesskabet, og den drager fordel af kranproducenternes stigende tendens til at overlade produktionen af tilbehør til underleverandører.

⁽³²⁾ EFT C 74 af 10.3.1998, s. 8.

⁽³³⁾ EFT L 236 af 5.9.2001, s. 3.

(50) I procedureindledningen havde Kommissionen ikke oplysninger nok til at undersøge, om der er overkapacitet på markedet. Ud fra de oplysninger, der er afgivet under sagens forløb, er det Kommissionens opfattelse, at der er tale om et marked i vækst. Der er ikke nogen overkapacitet, og efter Tysklands oplysninger at dømme vil kapaciteten forblive uændret, og kun produktionen vil stige. Da der savnedes oplysninger, kunne Kommissionen imidlertid ikke i procedureindledningen bedømme, om opførelsen af en ny produktionshal ville betyde en kapacitetsstigning eller ej. I forbindelse med den formelle procedure har Tyskland påvist, at byggeriet er nødvendigt for at øge værditilvæksten i henhold til omstruktureringsplanen uden at udvide kapaciteten. Inden procedurens indledning blev der gjort opmærksom på, at virksomheden også svejser aluminiumsprofiler til skinnekøretøjer. Da brancheoplysningerne ikke var omfattende nok, kunne Kommissionen ikke i forbindelse med procedurens indledning bedømme, om der er overkapacitet på det pågældende marked. Under proceduren meddelte Tyskland, at man aldrig var kommet i gang med at svejse aluminiumsprofiler.

(51) På baggrund af de oplysninger, der er afgivet i forbindelse med den formelle procedure, anser Kommissionen de betænkeligheder, der blev fremsat i procedureindledningens beslutning, for at være ryddet af vejen. Kommissionen konkluderer, at støtten ikke indebærer nogen urimelig fordrejning af konkurrencevilkårene.

4. Støttens proportionalitet

(52) I henhold til rammebestemmelsernes punkt 3.2.2.iii) skal støtten begrænses til, hvad der er strengt nødvendigt af hensyn til omstrukturen. Støttemodtagerne skal normalt selv bidrage i betydeligt omfang til omstruktureringsplanen.

(53) De statslige myndigheder bidrager i alt til omstrukturen med 7,738 mio. DEM.

(54) I procedureindledningen gav Kommissionen udtryk for betænkeligheder ved, om et investorbidrag på 200 000 DEM eller 1,2 % er betydeligt. Det bidrag på 3,1 mio. DEM, som Tyskland gjorde gældende, kunne der på grund af manglende oplysninger ikke tages hensyn til på det pågældende tidspunkt, hvorfor der blev udstedt et påbud om oplysninger. Under proceduren blev der fremlagt en ajourført tabel, ifølge hvilken investor og banker bidrager med 4,341 mio. DEM, som fordeler sig som følger:

(mio. DEM)

Nr.	Oprindelse	Bidrag	Beløb
1	Investor	Kapitaltilførsel	0,400
2	Fast bankforbindelse	Lån	0,500
3	GEFA m.fl.	Leasingaftale	1,482
4	DKB	Egenhæftelse for KfW-lån (støtteforanstaltning nr. 4)	1,836
5	Ledende medarbejdere	Lån	0,123

— Da procedureindledningen blev bekendtgjort, havde Kommissionen ingen nærmere oplysninger om bidrag nr. 2. Ifølge de oplysninger, der er modtaget under sagens forløb, lyder det pågældende lån på 0,5 mio. DEM til en rente på 6,45 % p.a. og en løbetid på ét år med sikkerhed i en prioritet på grundstykket i Gotha. Kommissionen gør opmærksom på, at virksomheden på tidspunktet for lånets optagelse havde gode udsigter til at blive rentabel. Kommissionen er derfor af den opfattelse, at lånet skal anses som et bidrag fra investor.

— Heller ikke for bidrag nr. 3's vedkommende havde Kommissionen fået meddelt de nærmere betingelser, inden den formelle procedure blev indledt. Ifølge de seneste oplysninger er seks private virksomheder involveret. Låneaftalen vedrører maskiner og udstyr med en rente på mellem 5,22 og 7,09 % og en løbetid på mellem 36 og 60 måneder. Det er derfor Kommissionens opfattelse, at disse aftaler godt kunne anses som bidrag fra investor.

— Med hensyn til bidrag nr. 4 konstaterer Kommissionen, at lånet fra Kreditanstalt für Wiederaufbau, som blev ydet via Deutsche Kreditbank AG, tildeltes som led i et støtteprogram. Som nærmere forklaret i betragtning 39 beløber støtteelementet sig til 120 000 DEM. Det er så spørgsmålet, om den del af lånet, der ikke falder ind under støtteprogrammet, kan anses som bidrag fra investor. Kommissionen fastslår, at rentetilskuddet udgør det eneste støtteelement i dette tilfælde ⁽³⁴⁾. Det er derfor Kommissionens opfattelse, at DKB's egenhæftelse på 1,836 mio. DEM kan anses som bidrag fra investor.

— Hvad angår bidrag nr. 5, erfarede Kommissionen under den formelle procedure, at der er tale om et lån ydet i 1998 af syv ledende medarbejdere til en rente på 15 % og en løbetid indtil september 2000. I sin praksis har Kommissionen godkendt lån fra virksomhedsledelsen som bidrag fra investor i til-

⁽³⁴⁾ Der blev ikke stillet nogen statsgaranti eller aftalt ansvarsfritagelse, lånet var derimod udelukkende sikret med en prioritet i grundstykket i Gotha.

fælde, hvor omstruktureringen er gennemført, ved at ledelsen har overtaget virksomheden. Tyskland har imidlertid på intet tidspunkt gjort det klart, om de syv ledende ansatte rent faktisk indgår i virksomhedens ledelse. Kommissionen kan derfor ikke anse lånet som værende et bidrag fra investor.

- (55) I procedureindledningen tog Kommissionen fat på spørgsmålet, om forpligtelsen til at tilbagesøge støtte på ca. 7 mio. DEM, der er uforenelig med fællesmarkedet, fra Gotha alt i forbindelse med støttesag C 41/99 (Lintra), kan påvirke vurderingen af støttens proportionalitet. Som forklaret under nr. 46 efterkom Gotha alt sin tilbagebetalingsforpligtelse ved en betaling foretaget den 20. juni 2001. Som følge heraf anser Kommissionen dette spørgsmål som afklaret.
- (56) Herefter bliver investors bidrag så på 4,218 mio. DEM. Kommissionen minder dog om, at der i salget af Die Gothas (nu Gotha Technik) til investor til en pris af 1 DEM skulle ses et støttebeløb på 1,173 mio. DEM (se betragtning 31). Ifølge rammebestemmelserne skal investor bidrage til omstruktureringen af egne midler eller gennem finansiering udefra til markedsvilkår. Det foreliggende bidrag fra investor opfylder ikke dette kriterium på højde med den støtte, der er ydet investor. Herefter beløber investors bidrag sig til 3,045 mio. DEM eller 27,9 % af omstrukturingsomkostningerne. Kommissionen anser dette beløb for at være betydeligt i rammebestemmelsernes forstand. På baggrund af de oplysninger, der er afgivet under proceduren, er det Kommissionens opfattelse, at dens betænkeligheder er ryddet af vejen. Kommissionen anser derfor støtten for at stå i et rimeligt forhold til de derved opnåede fordele.

D. KONKLUSION

- (57) Kommissionen slår fast, at Tyskland har ydet støtten under overtrædelse af EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Støtten er imidlertid forenelig med fællesmarkedet, da den opfylder forudsætningerne i rammebestemmelserne fra 1994 —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Tysklands støtte til Gothaer Fahrzeugtechnik GmbH til et beløb af 3,655 mio. DEM (1 686 711,83 EUR) er forenelig med fællesmarkedet i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 30. januar 2002.

På Kommissionens vegne
Mario MONTI
Medlem af Kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 12. marts 2002

om Tysklands støtte til Ingenieur- und Gewerbebau GmbH (IGB)

(meddelt under nummer K(2002) 912)

(Kun den tyske tekst er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2002/897/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

II. BESKRIVELSE

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, artikel 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger og i henhold til disse bestemmelser ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

- (1) Ved fax af 29. december 1999, registreret i Kommissionen den 10. januar 2000 som statsstøttesag NN 2/2000, meddelte Tyskland Kommissionen sine planer om at yde økonomisk støtte til Ingenieur- und Gewerbebau GmbH (IGB). Da disse økonomiske foranstaltninger allerede var gennemført ved anmeldelsen, blev de i overensstemmelse med artikel 88, stk. 3, i EF-traktaten registreret som ikke-anmeldt støtte (NN).
- (2) Ved brev af 29. september 2001 meddelte Kommissionen Tyskland, at den har besluttet at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, med hensyn til støtten.
- (3) Kommissionens beslutning om procedurens indledning blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽²⁾. Kommissionen har opfordret interesserede parter til at fremsætte bemærkninger vedrørende støtten. Fra dette tidspunkt blev støtten registreret som C 66/2001. Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter. Tysklands bemærkninger indgik til Kommissionen den 11. november 2001.

- (4) Proceduren vedrører økonomiske foranstaltninger til omstrukturering af en SMV, der er beskæftiget inden for byggebranchen i Thüringen. 1. januar 1997 fusionerede IGB med HAB, der ejes af de samme personer, og virksomheden er herefter drevet under navnet HAB. De vigtigste økonomiske oplysninger fremgår af nedenstående tabel.

Oversigt: udvikling/resultater

(tusind DEM)

	1996 (IGB)	1997 (HAB)	1998 (HAB)	1999 (HAB)
Omsætning	1 655	10 500	9 175	5 404
Årsresultat	3	44	22	23
Antal arbejdstagere	25	85	85	82

- (5) Den 28. marts 2001 indgav HAB konkursbegæring.

1. Omstrukturering

- (6) Omstruktureringen varede fra 1996 til 2000. Omstruktureringens omkostninger beløb sig til 2 610 000 DEM.

2. Statens økonomiske foranstaltninger i forbindelse med omstruktureringen

- (7) Ifølge de oplysninger, Kommissionen råder over, blev der fra statslig side ydet følgende midler til omstruktureringen:

⁽¹⁾ EFT C 330 af 24.11.2001, s. 5.

⁽²⁾ Jf. fodnote 1.

- a) BvS-støtte på 580 000 DEM
- b) en garanti på 80 % fra delstaten Thüringen til et beløb af 1 200 000 DEM som led i en godkendt støtteordning ⁽³⁾
- c) statslig investeringsstøtte (engangsbeløb) på 1 700 DEM på grundlag af en godkendt investeringsstøtteordning ⁽⁴⁾.
- (8) Ifølge de foreliggende oplysninger blev der desuden indrømmet et lån som led i det europæiske genopbygningsprogram (ERP-lån) på 500 000 DEM til 5,5 % og et lån fra Thüringische Aufbaubank (TAB-lån) på 250 000 DEM til 5,5 %. Der foreligger ikke nærmere oplysninger om disse foranstaltninger.

3. Finansielle bidrag fra andre kilder

- (9) Ifølge oplysningerne fra Tyskland stammer følgende bidrag fra støttemodtagernes egne midler eller fra fremmede midler:
- a) investors egenkapital: 170 000 DEM
- b) investors personlige hæftelse på 20 %, dvs. 300 000 DEM
- c) investorernes hæftelse i fællesskab for 80 % af låne- ne, dvs. ca. 920 000 DEM
- d) de ansattes afkald på julegratiale på i alt 345 000 DEM.
- (10) Ifølge Tyskland skal disse bidrag betragtes som bidrag fra støttemodtager, hidrørende fra egne eller fremmede midler, til omstruktureringen på 1 735 000 DEM, dvs. 66 % af omstrukturingsomkostningerne.

4. Begrundelse for indledning af proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2

- (11) Kommissionen nærede betænkelighed med hensyn til, hvorvidt støtten var forenelig med fællesmarkedet, af følgende grunde:
- a) ERP-lånet på 500 000 DEM og TAB-lånet på 250 000 DEM omfattede muligvis støtteelementer; derfor ønskede man flere oplysninger.

- b) Omstruktureringsplanen var muligvis ikke tilstrækkelig til at genoprette IGB-HAB's rentabilitet, da markedsvilkårene inden for den pågældende branche var meget vanskelige, og da der var tale om en lille virksomhed med begrænsede midler.
- c) Støtten til IGB fordrejede muligvis konkurrencen på en uacceptabel måde, da virksomheden var beskæftiget inden for en sektor, hvor der var overkapacitet, og da den som led i omstruktureringen skulle foretage visse kapacitetsnedskæringer. Trods anmodninger herom har Tyskland dog ikke fremlagt oplysninger om HAB's kapacitetssituation. Derfor anmodede Kommissionen om, at der blev fremlagt oplysninger herom.
- d) Støtten var muligvis for høj i forhold til omstrukturingsomkostningerne og fordelene, da støttemodtagerens bidrag — i modsætning til de tyske myndigheders opfattelse — tilsyneladende beløb sig til 240 000 DEM, dvs. 9,2 % af omstrukturingsomkostningerne.

III. TYSKLANDS BEMÆRKNINGER

- (12) I sit svar på beslutningen om at indlede procedure meddelte Tyskland Kommissionen, at den kompetente domstol Gera havde afvist at indlede konkursproceduren, fordi virksomhedens formueværdier ikke var tilstrækkelige til at dække konkursomkostningerne. Virksomheden blev automatisk opløst ved afvisningsbeslutningen. Dermed er det, ifølge de tyske myndigheder, faktisk udelukket, at virksomheden kan videreføres i nogen som helst form.
- (13) Der blev ikke givet svar på de spørgsmål, der var stillet i beslutningen om at indlede proceduren, da Tyskland mente, at det ikke var nødvendigt på grundlag af den indtrådte situation.

IV. VURDERING AF STØTTEN

- (14) EF-traktatens artikel 87, stk. 1, gælder for alle de økonomiske foranstaltninger, som Tyskland har gennemført til fordel for den begunstige virksomhed. Alle foranstaltninger har givet en bestemt virksomhed økonomiske fordele, som den ikke ville have fået under markedsökonomiske vilkår. Derfor udgør foranstaltningerne statsstøtte, der kan fordreje konkurrencen. På baggrund af støttens art og det forhold, at der er samhandel i Fællesskabet på det pågældende marked, er de omhandlede økonomiske foranstaltninger omfattet af EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

⁽³⁾ Garantidirektiv fra Thüringer Aufbaubank SG(96) D/11696 af 27. december 1996 (N 117/96).

⁽⁴⁾ Investeringsstøtte til de nye delstater SG(95) D/17154 af 27. december 1995, ændret ved SG(96) D/3794 af 12. april 1996 (N 494/A/95).

- (15) Med hensyn til støtten, der tilsyneladende er ydet inden for rammerne af godkendte støtteordninger, fastslår Kommissionen, at de pågældende foranstaltninger tilsyneladende opfylder de i disse ordninger fastlagte betingelser, og at det derfor ikke er nødvendigt at vurdere dem som led i den foreliggende beslutning.
- (16) Bortset fra BvS-støtten på 580 000 DEM må også ERP-lånet på 500 000 DEM og TAB-lånet på 250 000 DEM betragtes som ad hoc-støtte til omstrukturering, da der ikke foreligger nærmere oplysninger herom.
- (17) Kommissionen fastslår endvidere, at Tyskland ikke har opfyldt sine forpligtelser i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Formelt er støtten derfor i strid med bestemmelserne. Den er imidlertid ikke derfor uforenelig med fællesmarkedet. Derfor skal de enkelte foranstaltninger undersøges på grundlag af EF-traktatens artikel 87.
- (18) Da ingen af undtagelsesbestemmelserne i artikel 87, stk. 2 og 3, finder anvendelse, vurderes foranstaltningerne på grundlag af artikel 87, stk. 3, litra c), og Kommissionens retningslinjer for vurdering af statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder fra 1994 ⁽⁵⁾ (herefter benævnt »retningslinjerne«). I det foreliggende tilfælde finder retningslinjerne fra 1994 anvendelse, da alle foranstaltninger er ydet inden det tidspunkt, hvor retningslinjerne fra 1999 ⁽⁶⁾ var gældende.
- (19) Da der ikke blev fremsat bemærkninger vedrørende sagen i forbindelse med den formelle undersøgelsesprocedure, kunne de betænkeligheder, der dannede grundlag for proceduren, ikke ryddes af vejen. På basis af de foreliggende oplysninger er Kommissionen nået frem til følgende konklusion:
- a) Omstruktureringsplanen var ikke tilstrækkelig til at genoprette HAB's rentabilitet på lang sigt.
 - b) Støtten til IGB har fordrejet konkurrencen på en uacceptabel måde.
 - c) Støtten stod ikke i forhold til omkostningerne og fordelene ved omstruktureningen.
- (20) Støtten til IGB opfylder derfor ikke kriterierne i retningslinjerne og må derfor betragtes som uforenelig med fællesmarkedet.
- (21) Hvis en ulovlig ydet støtte erklæres uforenelig med fællesmarkedet, skal Kommissionen i overensstemmelse med artikel 14, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om særlige bestemmelser for anvendelse af EF-traktatens artikel 93 ⁽⁷⁾ kræve, at støtten tilbagebetales, hvis dette ikke er i strid med et generelt princip i fællesskabsretten. Ifølge oplysningerne fra de tyske myndigheder er den pågældende virksomhed opløst af domstolen i Gera på grund af utilstrækkelige værdier, og en fortsættelse af virksomheden er udelukket. Under disse omstændigheder er det i det foreliggende tilfælde ikke hensigtsmæssigt at kræve støtten tilbagebetalt.

V. KONKLUSION

- (22) Kommissionen fastslår, at Tyskland i strid med artikel 88, stk. 3, i EF-traktaten har ydet ulovlige økonomiske foranstaltninger til gunst for Ingenieur- und Gewerbebau GmbH (IGB). På grundlag af sin undersøgelse konkluderer Kommissionen, at støtten er uforenelig med fællesmarkedet, da den ikke opfylder kriterierne i retningslinjerne. I betragtning af den foreliggende situation kræves ikke tilbagebetaling af støttebeløbet, jf. artikel 14, stk. 1, andet punktum, i forordning (EF) nr. 659/1999 —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den støtte, som Tyskland har ydet Ingenieur- und Gewerbebau GmbH (IGB) til et beløb på 680 018 EUR (1 330 000 DEM), er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 12. marts 2002.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

⁽⁵⁾ EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12.

⁽⁶⁾ EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2.

⁽⁷⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

KOMMISSIONENS BESLUTNING**af 9. april 2002****om Tysklands statsstøtte til SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH***(meddelt under nummer K(2002) 1342)***(Kun den tyske udgave er autentisk)****(EØS-relevant tekst)**

(2002/898/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

(4) Ved samtaler med repræsentanter for forbundsregeringen, for SKL-M og investoren MTU den 11. november 1999 og den 7. december 1999 blev der meddelt yderligere detailoplysninger.

(5) Ved brev af 8. august 2000 underrettede Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende ovennævnte støtteforanstaltninger og det meddelte salg af anlægsaktiver. Beslutningen blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende/De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽²⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte.

(6) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter.

(1) Ved brev af 9. april 1998 underrettede Tyskland Kommissionen om flere støtteforanstaltninger til fordel for SKL Motoren- und Systemtechnik GmbH (SKL-M) som led i den anden omstrukturering af virksomheden.

(2) Omstruktureringsplanen omfattede støtteforanstaltninger, som blev registreret under nummer NN 56/98. Kommissionen bad ved brev af 23. juni 1998, 2. marts 1999, 28. september 1999, 26. oktober 1999, 15. december 1999 og 28. februar 2000 Tyskland fremsende yderligere oplysninger. Tyskland svarede ved brev af 28. september 1998, 6. januar 1999, 1. april 1999, 10. maj 1999, 29. september 1999, 4. og 19. oktober 1999, 10., 14. og 28. februar 2000 og 22. marts 2000. Den 2. marts 2000 modtog Kommissionen en ændret anmeldelse (»überarbeitete Notifizierung«) fra Tyskland.

(3) Ved brev af 22. marts 2000 underrettede Tyskland Kommissionen om SKL-M's påtænkte salg af aktiver (»asset deal«) til MTU Motoren- und Turbinen-Union Friedrichshafen GmbH (MTU). Yderligere oplysninger om salget fremsendte Tyskland den 13. april 2000 og den 17. maj 2000.

(7) Den 16. oktober 2000, den 6. april og den 17. oktober 2001 tog Tyskland stilling til procedurens indledning. Tyskland trak ved denne lejlighed sin anmeldelse af SKL-M's asset deal til fordel for MTU tilbage (ex N 153/2000).

(8) Den 19. september 2001 besluttede Kommissionen i henhold til artikel 10 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 ⁽³⁾ at opfordre Tyskland til at fremsende de for vurderingen af støtten forenelighed nødvendige manglende oplysninger. Kommissionen udbad sig specielt oplysninger om, hvorvidt MTU tidligere havde draget fordel af statsstøtten til SKL-M, eller om den ville kunne gøre det fremover. Kommissionen bad også Tyskland om at fremsende en kopi af denne beslutning til en eventuel støttemodtager.

⁽¹⁾ EFT C 27 af 27.1.2001, s. 5.

⁽²⁾ Se fodnote 1.

⁽³⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

- (9) Den 9. november 2001 mindede Kommissionen Tyskland om, at beslutningen, såfremt der ikke fremsendes yderligere oplysninger, i henhold til artikel 13 i forordning (EF) nr. 659/1999 ville skulle træffes på grundlag af de tilgængelige oplysninger.
- (10) På denne anmodning om oplysninger svarede Tyskland den 23. januar 2002, den 26. februar 2002 og den 11. marts 2002.

II. BESKRIVELSE AF STØTTEFORANSTALTNINGERNE

1. Baggrund indtil starten på virksomhedens anden omstrukturering

- (11) SKL-M har sæde i Magdeburg i delstaten Sachsen-Anhalt. Virksomheden udvikler og producerer motorer til skibe og energisektoren, fremstiller reservedele og foretager serviceeftersyn/udfører vedligeholdelsesarbejder. Sachsen-Anhalt regnes som støtteberettiget region efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a).
- (12) SKL-M hørte til en gruppe på otte østtyske virksomheder, som blev privatiseret i 1994 og indlemmet i EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (EFBE) — det nuværende Lintra Beteiligungsholding GmbH (Lintra). Lintra-omstrukturingskonceptet regnedes i slutningen af 1996 for at være slået fejl. I januar 1997 besluttede Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) at fortsætte omstruktureringen af SKL-M med henblik på et senere salg.

2. Den anden omstrukturering

- (13) I 1997 havde SKL-M ca. 295 ansatte og en omsætning på 63 mio. DEM. SKL-M er ikke nogen SMV i den i Kommissionens henstilling 96/280/EF af 3. april 1996 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder⁽⁴⁾ anførte forstand, da tærsklen for antallet af ansatte og de finansielle tærskler har været overskredet i to på hinanden følgende regnskabsår.
- (14) At foretage et nyt offentligt udbud vedrørende SKL-M anså BvS ikke for nødvendigt, da interessen i at finde en industripartner til SKL-M havde været offentliggjort i et par artikler i pressen og alle potentielle industripartnere for SKL-M var blevet kontaktet inden da. Midt i 1996 var Waukesha Engine Division Dresser Industries Inc/USA (Waukesha) og Motoren- und Turbinen-Union Friedrichshafen GmbH (MTU) de eneste interesserede. MTU,

der for 88,35 %'s vedkommende ejes af DaimlerChrysler-koncernen, hører til verdens førende dieselmotorproducenter. I 1997 erklærede Waukesha, at man ikke længere var interesseret, hvorefter den eneste kandidat var MTU med sit forslag til et omstrukturingskoncept for SKL-M.

- (15) På grund af de endnu ikke løste problemer i forbindelse med statsstøtten til Lintra var MTU ikke parat til uden videre at overtage SKL-M. BvS og MTU bestræbte sig derfor på at opnå en overgangsløsning (»interimistische Übernahme«), indtil der var truffet endelig beslutning i samtlige støttesager, der vedrørte SKL-M.

- (16) Den 5. november 1997 overdrog Lintra alle SKL-M-andele til BVT Industrie-Beteiligungsgesellschaft Magdeburg mbH (BVT) og Wikom Gesellschaft für Wirtschaftskommunikation und Know-how-Transfer mbH (Wikom) (formelt solgt for 1 DEM). BVT/Wikom fungerer blot som administrator for BvS og investoren MTU. Siden da har BVT, MTU og BvS i fællesskab drevet SKL-M's forretninger.

- (17) Herudover blev der indgået tre yderligere aftaler, nemlig
- en principaftale mellem MTU, BvS, BVT og SKL-M, ifølge hvilken MTU specielt fik option på køb af SKL-M-andelene. Indtil den 1. december 1999 havde MTU mulighed for at købe samtlige andele for 1 DEM og efter denne dato og indtil den 31. december 2001 for en »rimelig pris«
 - en finansieringsaftale mellem BvS, delstaten Sachsen-Anhalt og SKL-M, som i det væsentlige fastlægger udbetalingen af omstrukturingsstøtten. Den vigtigste støttepost var långivningen på i alt 54,9 mio. DEM til tabsudligning og investeringer. BvS gav tilsgavn om, at disse lån, under forbehold af Kommissionens godkendelse, eventuelt ville kunne ændres til tilskud
 - en joint venture-aftale mellem MTU og SKL-M, hvori de nærmere bestemmelser for den fælles udnyttelse af virksomhedernes eksisterende knowhow samt for udvikling, fremstilling og salg af en ny motortype er fastlagt. I denne aftale ansættes parternes respektive industrielle ejendomsrettigheder til samme værdi, hvilket betyder, at ingen af virksomhederne behøver at betale royalties. MTU fik desuden ret til ved ophævelse af joint venture-samarbejdet at erhverve hele den knowhow, der var udviklet før og under samarbejdet, til en pris, der skulle fastsættes på basis af udviklingsbudgettet.

⁽⁴⁾ EFT L 107 af 30.4.1996, s. 4; se især bilaget, artikel 1, stk. 1 og 6.

3. Omstruktureringsplanen

(18) Det centrale punkt i omstruktureringsplanen er det strategiske partnerskab mellem SKL-M og MTU. Hovedhjørnestenene i virksomhedsomstruktureringen er 1) forbedring af produktionsplanen (udvikling af nye SKL-M-motorer og omstilling af MTU-dieselmotorer til gasmotorer), 2) modernisering af produktionen, 3) adgang til MTU's underleverandør- og salgsnetværk og 4) øget produktivitet og bedre omkostningsstruktur.

(19) Formålet med samarbejdet var at hjælpe SKL-M med at modernisere sin produktionsplan. Det var planen sammen med MTU at udvikle og producere en ny serie gas- og dieselmotorer. Forskning, udvikling og produktion skulle afpasses efter hinanden for at nedbringe omkostningerne og forbedre kompetencerne hos hver af parterne. Desuden skulle der ad denne vej bødes på de volumenbestemte ulemper (i forbindelse med produktudviklingen, markedsadgangen og opbygningen af kundetilbud). Desuden skulle SKL-M have adgang til MTU's finansielle sammenslutningssystem.

(20) I omstruktureringsplanens opereredes der med en omsætningsstigning fra 63 mio. DEM i 1997 til 152 mio. DEM i 2003. Fra 1997 til 2003 skulle antallet af ansatte reduceres fra 295 til 266. Der forventedes et positivt driftsresultat i 2003.

(21) SKL-M's samlede omstruktureringsomkostninger i tiden 1997-2003 har Tyskland oplyst til 266 mio. DEM:

(DEM)

Anvendelsesformål	Beløb
Tabsudligning 1997-2002	74 733 000
Investeringer 1997-2002 i aktiver	44 477 000
Knowhow	109 000 000
F&U-foranstaltninger	4 281 000
Kvalifikationsforanstaltninger	1 247 000
Tilbagebetaling af gæld	15 427 000
Udvidelse af driftskapitalen	16 934 000

(22) Til investeringsomkostningerne medregnedes en MTU-licens, som giver SKL-M ret til at anvende MTU-motorer som grundlag for udvikling af en ny serie gasmotorer. Licensens værdi blev beregnet ud fra MTU's F&U-udgifter ⁽⁵⁾ og sat til 109 mio. DEM.

⁽⁵⁾ F&U-udgifter på 252 mio. DEM; royalty på 3 % af SKL-M's samlede omsætning fra de pågældende produkter i et tidsrum på 25 år (forventet samlet omsætning på 3,6 mia. DEM).

- (23) Ifølge det af Tyskland oplyste omfatter det offentlige bidrag til omstrukturingsomkostningerne følgende foranstaltninger:

Støttens størrelse (DEM)	Støttens art	Oprindelse	Tidspunkt for ydelsen	Anvendelsesformål
Fuldstændigt udbetalt ad hoc-støtte				
45 400 000	Flere lån/7,5 % p.a. (senere ændret til tilskud)	BvS/delstaten	Nov. 1997	Tabudligning 1997-1999
9 500 000	Flere lån/7,5 % p.a. (senere ændret til tilskud)	BvS/delstaten	Nov. 1997	Investeringer 1997-1999
9 000 000 ⁽⁶⁾	Henstand med og reduktion af fordring fra salg af byggegrund	BvS	Nov. 1997	Tabudligning 1996
(3 934 000 676 000) ⁽⁷⁾	Henstand med tilbagebetaling af et retningslån inkl. renter	BvS/Lintra	april/maj 1997	Redningslån til betaling af forlængst forfaldne fordringer fra 1996
Foranstaltninger iværksat på grundlag af allerede godkendte ordninger				
12 233 000	Flere tilskud og skattelettelser ⁽⁸⁾	Delstaten	1997-2002	F&U-investeringer/personaleuddannelse
76 133 000	I alt			

⁽⁶⁾ Foranstaltningen beløb sig til 12,117 mio. DEM, men Tyskland regnede kun med 9 mio. DEM som statsstøtte til omstrukturingsomkostningerne.

⁽⁷⁾ Denne foranstaltning skal ikke vurderes i forbindelse med den foreliggende beslutning, da vurderingen er sket i sag C 41/99 Lintra Beteiligungsholding GmbH. Foranstaltningen indgår i de 8,41 mio. DEM, som Tyskland ifølge Kommissionens beslutning skulle tilbagesøge hos SKL-M. I den foreliggende sag skal foranstaltningen medtages ved vurderingen af støttens proportionalitet. Se EFT L 236 af 5.9.2001, s. 3 (Lintra-beslutning).

⁽⁸⁾ »Richtlinie über die Gewährung von Zuwendungen zur Qualifizierung von Beschäftigten in KMU mit Mitteln des ESF und des Land Sachsen-Anhalt« (N 188/95)/»Richtlinie über die Gewährung von Zuwendungen an KMU zur Beteiligung an Messen und Ausstellungen« (N 649/98)/»26. Rahmenplan der Gemeinschaftsaufgabe zur Förderung der Investitionen« (N 186/96)/»Investitionszulagegesetz« (N 702/97).

- (24) Fra privat side blev der ifølge Tysklands oplysninger ydet følgende bidrag:

Bidrag fra privat side (DEM)	Bidragets art	Oprindelse	Tidspunkt
(20 333 000)	Tabudligning/afskrivning ⁽⁹⁾	Investor	Indtil 2002
3 203 000	Påløbne afskrivningsbeløb	Cashflow SKL-M	Indtil 2002
3 571 000	Lån til sædvanlig markedsrente	Fast forretningsbank/investor	Indtil 2002
5 173 000	Udvidelse af egenkapitalen (cashflow-finansieret)	SKL-M/investor	Indtil 2002
27 188 000	Selskabsdeltageres finansiering	Investor	Indtil 2002
109 000 000	Ikke-betalte royalties	Investor	Ej oplyst
1 165 000	MTU-prøvestand	Investor	1999
189 966 000	I alt		

⁽⁹⁾ Afskrivningerne er lagt til omstrukturingsomkostningerne, men anses ikke som bidrag fra investor.

4. Ændring af det oprindelige omstrukturingskoncept

- (25) Den 2. marts 2000 anmeldte Tyskland en ændring i det oprindelige omstrukturingskoncept og oplyste, at der forelå planer om en aftale mellem SKL-M og MTU om salg af SKL-M's aktiver (»asset deal«). Ifølge disse planer skulle MTU overtage SKL-M's aktiver (herunder 220 ansatte) og løbende forpligtelser til markedsprisen. Den 24. marts 2000 blev salgsaftalen underskrevet. Salgsaftalens ikrafttræden (med tilbagevirkende kraft til den 1. januar 2000) blev udsat indtil den 15. maj 2000 til der forelå en positiv beslutning fra Kommissionen. Den 17. maj 2000 meddelte Tyskland Kommissionen, at denne frist var blevet forlænget indtil den 25. maj 2000.

5. Markedsanalyse

- (26) SKL-M udvikler og fremstiller motorer til skibe og energisektoren, fremstiller reservedele og foretager serviceeftersyn/udfører vedligeholdelsesarbejder. Virksomhedens produkter hører til i kategorierne fremstilling af motor-køretøjer (Nace 17), motorer, generatorer og transformatorer (Nace 31) samt materiel til produktion og udnyttelse af mekanisk energi (Nace 29) ⁽¹⁰⁾. Produkterne kan underopdeles i dieselmotorer til skibe (driv- og hjælpemotorer, skibs- og nødaggregater) samt gas- og dieselmotorer (til decentraliserede energisystemer).
- (27) SKL-M har sine vigtigste afsætningsmarkeder i Tyskland, Europa, Sydøstasien og Mellemøsten. Ifølge Tysklands oplysninger er SKL-M's markedsandel i Tyskland på ca. 2 %, verdensmarkedsandelen ligger under 1 %.
- (28) Ifølge Tyskland er der overkapacitet på markedet for dieselmotorer. De etablerede dieselmotorproducenter er også ved at trænge ind på markedet for gasmotorer. Ifølge oplysninger fra MTU er der dog her tale om et marked i vækst.
- (29) SKL-M har siden 1993 løbende reduceret sin kapacitet og indstillet en række af sine produktionsaktiviteter for at forbedre omkostningsstrukturen. Desuden var det planen at lukke dieselmotorproduktionen (gammel produktionsplan) ned og påbegynde produktionen af gasmotorer. Det var endvidere planen at øge produktionskapaciteten let fra 143 589 timer (1997/88 motorer) til 146 082 timer (2002/239 motorer).

6. Indledning af undersøgelsesproceduren

- (30) Ved brev af 8. august 2000 meddelte Kommissionen Tyskland sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, da der var tvivl om,

- hvorvidt den fremlagte omstrukturingsplan for SKL-M gennemføres fuldstændigt
- hvorvidt støtten ikke vil medføre urimelige fordrejninger af konkurrencevilkårene
- hvorvidt det af BvS i form af en delvis gældsrestrukturering og henstand med en fordring ydede lån på i alt 12,117 mio. DEM ikke for hele beløbets vedkommende skal anses som statsstøtte med en intensitet på 100 %
- hvorvidt den begunstigede virksomhed selv yder et rimeligt bidrag, og
- hvorvidt investoren MTU blev udvalgt på grundlag af en åben, rekonstruerbar og betingelsesløs udbudsprocedure, og om virksomheden har nydt godt af, henholdsvis vil komme til at nyde godt af statsstøtten til SKL-M.

- (31) Derudover konstaterer Kommissionen, at SKL-M gik i betalingsstandsning den 16. juni 2000. Kommissionen tager endvidere ad notam, at MTU har ophævet samarbejdsaftalen med SKL-M, og at den salgsaftale, der blev indgået mellem MTU og SKL-M den 24. marts, ikke er trådt i kraft.
- (32) Kommissionen konstaterer desuden, at støtteforanstaltningerne i forbindelse med den første omstrukturering af SKL-M, som i Lintra-beslutningen var blevet anset som uforenelige med fællesmarkedet, skulle medtages ved vurderingen af den private kapitalindskyders bidrag til omstrukturingsomkostningerne ⁽¹¹⁾.

III. BEMÆRKNINGER FRA TYSKLAND OG ANDRE INTERESSEREDE PARTER

- (33) I sit svar på indledningen af den formelle procedure erklærede Tyskland, at der på tidspunktet for støttebevillingen eksisterede et omstrukturingskoncept, som ville have reetableret SKL-M's rentabilitet på langt sigt uden urimelig fordrejning af konkurrencevilkårene. Tyskland erklærede, at der var planer om et betydeligt egetbidrag fra investor til omstrukturingsomkostningerne og fremlagde derudover bemærkninger fra SKL-M's kurator, hvoraf det fremgår, at MTU har overtaget den under samarbejdet med SKL-M opnåede knowhow til en pris på 6,71 mio. DEM, medens udviklingsomkostningerne lå på 12,015 mio. DEM.

⁽¹⁰⁾ Panorama der EU-Industrie 1999.

⁽¹¹⁾ Den 28. marts 2001 afgav Kommissionen en delvis negativ beslutning vedrørende den støtte, der er ydet Lintra og dennes datterselskaber. Tyskland blev opfordret til at afkræve Lintra og dennes datterselskaber tilbagebetaling af 34,978 mio. DEM. For SKL-M's vedkommende beløber den ulovligt udbetalte støtte sig til i alt 8,41 mio. DEM.

- (34) Den 5. marts 2002 fremlagde Tyskland MTU's bemærkninger til procedurens indledning. MTU mener at have afgivet det bedste bud i en åben, gennemskelig og betingelsesløs udbudsprocedure. Endvidere mener MTU ikke direkte eller indirekte at have draget fordel af støtten til SKL-M. Med hensyn til knowhow erklærer MTU, at den betalte pris svarer til markedsbetingelserne. Dette standpunkt indtog MTU også i to breve til BvS af 1. oktober 2001 og 21. november 2001. Kopi af disse breve blev fremsendt til Kommissionen den 5. marts 2002.
- (35) Tyskland trak endvidere anmeldelsen af det planlagte salg af SKL-M's aktiver (ex N 153/2000) tilbage under henvisning til, at salget fra SKL-M til MTU ikke videreførtes og erklærede endvidere, at al støtte ville blive medtaget ved behandlingen af SKL-M's betalingsstandsning, såfremt dette ikke allerede var sket. Af oplysningerne fra Tyskland fremgår det endvidere, at SKL-M's kurator agter at sælge aktiverne ved offentlig licitation.

IV. VURDERING AF STØTTEN

1. Statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1

- (36) I henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. Ifølge fast retspraksis hos Domstolen for De Europæiske Fællesskaber og Retten i Første Instans er der tale om påvirkning af samhandelen, hvis den begunstigede virksomhed udøver en økonomisk aktivitet, der er genstand for samhandel mellem medlemsstaterne.
- (37) Kommissionen konstaterer, at der er ydet en enkelt virksomhed støtte af statsmidler. Begunstigelsen består i, at virksomheden ikke selv fuldt ud skal afholde de normalt med en omstrukturering forbundne omkostninger. Den støttemodtagende virksomhed, SKL-M, udvikler og producerer motorer, som afsættes inden for Fællesskabet. Da støtten truer med at fordreje konkurrencevilkårene, er der tale om den i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, omhandlede situation.
- (38) Med hensyn til det støttebeløb, der skal vurderes i denne beslutning, konstaterer Kommissionen, at BvS har givet sit tilsagn til at konvertere lån på i alt 54,9 mio. DEM

(45,4 mio. DEM + 9,5 mio. DEM) til tilskud efter Kommissionens godkendelse. Videre gælder det, at lånene blev indrømmet en virksomhed, der, som det konstateres i denne beslutning, var kriseram. Det var derfor til at forudse, at virksomheden ikke ville tilbagebetale lånene. Lånene må således fuldt og helt anses som støtte.

- (39) På den anden side gav Kommissionen i sin beslutning om at indlede proceduren udtryk for tvivl om, man ikke i stedet for beløbet på 9 mio. DEM skulle anse hele beløbet på 12,117 mio. DEM til den delvise gældsregering og BvS's henstand med restkravet som støtte til omstruktureringen af SKL-M. Tyskland har ikke fremsendt dokumentation for, at investor har tilbagebetalt det resterende beløb på 3,117 mio. DEM. Heraf følger, at det samlede beløb på 12,117 mio. DEM blev givet til en kriseram virksomhed. Hele beløbet anses derfor som statsstøtte til omstruktureringen af SKL-M.
- (40) Af det foregående resulterer et ad hoc-støttebeløb efter EF-traktatens artikel 87, stk. 1, på 34,26 mio. EUR (67,017 mio. DEM), som skal vurderes i nærværende beslutning.
- (41) EF-traktatens artikel 87, stk. 2 og 3, giver mulighed for undtagelser og fritagelser fra det principielle støtteforbud i EF-traktatens artikel 87, stk. 1.
- (42) Tyskland har ikke erklæret, at støtten er i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 87, stk. 2. Det viser sig da også, at denne artikel ikke finder anvendelse.
- (43) Denne sag falder ind under EF-traktatens artikel 87, stk. 3, i henhold til hvilken Kommissionen under bestemte, nøje definerede forhold kan godkende statsstøtte. Der er i dette tilfælde ikke anmodet om anvendelse af undtagelserne efter artikel 87, stk. 3, litra b), d) og e), og de er heller ikke relevante. I henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), har Kommissionen hjemmel til at godkende statsstøtte, der skal fremme den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse. Delstaten Sachsen-Anhalt falder ind under denne bestemmelse. I den foreliggende sag var støtten imidlertid i afgørende grad bestemt til at fremme en bestemt erhvervsgræn og ikke den økonomiske udvikling i en region. Derfor skal omstrukturingsstøtten som omhandlet i den fremlagte omstrukturingsplan vurderes i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), og ikke i henhold til artikel 87, stk. 3, litra a).

2. Omstruktureringsstøtte til SKL-M

- (44) I rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder ⁽¹²⁾ (rammebestemmelserne) gør Kommissionen nøje rede for kriterierne for vurdering af støtte til omstrukturering af en virksomhed.
- (45) Typiske symptomer på en kriseramt virksomhed er i henhold til punkt 2.1 i rammebestemmelserne aftagende rentabilitet eller voksende underskud, faldende omsætning, forringet cashflow og lav nettoformue. Kommissionen konstaterer, at SKL-M har haft underskud siden privatiseringen i 1994. Vanskelighederne var synlige på det tidspunkt i 1997, hvor støtten blev ydet og omstrukturingsplanen opstillet. I 1999 var underskuddet på 28 mio. DEM. Af denne grund anses virksomheden som en kriseramt virksomhed.
- (46) I beslutningen om at indlede den formelle procedure konstaterede Kommissionen, at 12,233 mio. DEM ud af det offentliges samlede bidrag til omstrukturingsomkostningerne var ydet på grundlag af godkendte støtteordninger. Foranstaltningerne opfylder ordningernes maksimumsgrænser og betingelser. Støtten skal derfor i denne fase vurderes som eksisterende støtte i henhold til artikel 1, litra b), nr. ii), i forordning (EF) nr. 659/1999. Støttens forenelighed med fællesmarkedet skal således ikke vurderes af Kommissionen i denne beslutning, men skal medtages i vurderingen af, om støtten er rimelig i henhold til punkt 3.2.2.iii) i rammebestemmelserne.

2.1. Genoprettelse af rentabiliteten

- (47) Bevillingen af omstrukturingsstøtte skal være ledsaget af en udførlig omstrukturingsplan, som på grundlag af realistiske antagelser med hensyn til virksomhedens fremtidige driftsbetingelser kan genoprette virksomhedens langsigtede rentabilitet og levedygtighed inden for en rimelig tidshorisont.
- (48) I forbindelse med indledningen af den formelle procedure konstaterede Kommissionen, at det bærende element i den fremlagte omstrukturingsplan er samarbejdet mellem MTU og SKL-M, og at SKL-M's rentabilitet ville kunne genoprettes på længere sigt, hvis planen blev fuldstændigt gennemført. Da det imidlertid viste sig, at MTU øjensynligt ikke er parat til at overtage SKL-M, anså Kommissionen en fuldstændig gennemførelse af omstrukturingsplanen for usikker og var derfor i tvivl om, hvorvidt omstrukturingsplanen bygger på realistiske antagelser.

- (49) Af de fremlagte oplysninger fremgår det, at investoren MTU på intet tidspunkt entydigt har erklæret sig parat til at overtage SKL-M. Den i november 1997 indgåede aftale indrømmede blot MTU en forkøbsret til SKL-M's virksomhedsandele. Samtidig afkrævede de tyske myndigheder ikke MTU noget mere bindende tilsagn, da de ydede SKL-M den ulovlige støtte. Derudover gik MTU hverken finansielt eller på anden vis ind i omstruktureringen som planlagt, hvilket dog ville have været nødvendigt for at genoprette SKL-M's rentabilitet på langt sigt. Følgen heraf blev, at SKL-M siden 1997 konstant har haft underskud. Af disse grunde kan Kommissionen ikke konstatere, at omstrukturingsplanen byggede på realistiske antagelser og derfor kunne genoprette virksomhedens levedygtighed på langt sigt.
- (50) Kommissionen bestyrkes yderligere i sine tvivl af, at MTU trak sig ud af samarbejdsaftalen med SKL-M. Heller ikke den med SKL-M indgåede kontrakt om køb af SKL-M's aktiver blev til noget. SKL-M kom på denne måde pludselig til at stå uden investor. I september 2000 gik SKL-M i betalingsstandsning.

2.2. Ingen urimelig fordrejning af konkurrencevilkårene

- (51) I forbindelse med omstruktureringen skal der træffes foranstaltninger for om muligt at kompensere for uheldige påvirkninger af konkurrenterne, da støtten ellers ville stride mod den fælles interesse og ikke kunne fritages efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).
- (52) Det betyder, at en omstrukturingsplan for en virksomhed, som er aktør på et marked i Fællesskabet, hvor der ifølge en objektiv vurdering af betingelserne for udbud og efterspørgsel er strukturel overkapacitet, skal yde et i forhold til støtten rimeligt bidrag til omstruktureringen af den pågældende erhvervsgræn i form af en uigenkaldelig kapacitetsreduktion eller -nedlukning. I tilfælde, hvor der ikke er nogen strukturel overkapacitet, kræver Kommissionen normalt ikke nogen kapacitetsreduktion til gengæld for støtten. Der skal dog være sikkerhed for, at støtten ikke anvendes til at sætte den begunstigede i stand til at øge produktionskapaciteten, medens omstrukturingsplanen gennemføres, medmindre virksomheden ellers ville være lukningsstruet. En sådan undtagelsessituation skal imidlertid udtrykkeligt gøres gældende og begrundes.

⁽¹²⁾ EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12. Disse rammebestemmelser blev ændret i 1999, EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2. 1999-udgaven af rammebestemmelserne finder ikke anvendelse, da alle støtteforanstaltninger er truffet inden offentliggørelsen af denne udgave (se nummer 7 i 1999-udgaven).

- (53) De markeder, SKL-M er aktiv på, er i øjeblikket midt i en ombyrningstid. Ifølge oplysninger fra Tyskland er der overkapacitet for dieselmotorernes vedkommende, hvorimod markedet for gasmotorer generelt anses for endnu ikke at være fuldt udviklet.
- (54) Ifølge den fremlagte omstruktureringsplan skulle SKL-M øge sin produktion af gasmotorer. Også produktionskapaciteten skulle øges let. Tyskland begrundede SKL-M's produktionsstigning med en forbedring af prøvestandene, som tidligere havde udgjort en flaskehals.
- (55) Tyskland har dog hverken henvist til, at SKL-M kun ville kunne overleve ved en let kapacitetsforøgelse, eller fremlagt en objektiv analyse af udbuds- og efterspørgselsforholdene på markedet for gasmotorer. Det er derfor ikke muligt for Kommissionen at konstatere, at der ville være god grund til at slække på princippet om en rimelig kapacitetsreduktion. Omstruktureringsplanen synes således ikke at have omfattet tilstrækkelige foranstaltninger til udligning af eventuelle uheldige virkninger på konkurrenterne.
- 2.3. *Forhold til omkostningerne og nytten ved omstrukturen*
- (56) Støttens omfang og intensitet skal begrænses til det for omstrukturen nødvendige minimum og stå i et rimeligt forhold til den forventede nytte for Fællesskabet. Af denne grund skal investorer selv yde et forholdsvis højt bidrag til omstruktureringsomkostningerne.
- (57) Kommissionen var endvidere i tvivl om, hvorvidt investor ville yde et betydeligt egetbidrag til omstruktureringsomkostningerne. En stor del af investors eget bidrag skulle nemlig bestå i et afkald på royalties, som indgik i en samarbejds- og royalty-udvekslingsaftale med SKL-M, og hvis værdi blev opgivet til 109 mio. DEM. Af aftalen fremgik det imidlertid udtrykkeligt, at parternes respektive industrielle ejendomsrettigheder er lige meget værd, og der derfor ikke skal betales royalties. Kommissionen anså det derfor for tvivlsomt, om MTU's afkald på royalties kan anses som støttemodtagers bidrag til omstruktureringsomkostningerne.
- (58) Desuden tvivlede Kommissionen på, om SKL-M ville nyde godt af investors øvrige egne bidrag, da MTU ikke entydigt havde forpligtet sig til at købe SKL-M's virksomhedsandele eller overtage virksomheden ved en asset deal. Investors hidtil eneste konkrete eget bidrag er en motorprøvestand, hvis værdi opgives til 1,2 mio. DEM.
- (59) Da der herskede tvivl om investors eget bidrag til omstruktureringsomkostningerne, kunne Kommissionen ikke beregne omstruktureringsomkostningernes samlede omfang. Og uden kendskab til, hvad de samlede omkostninger beløb sig til, kunne det ikke konstateres, om investors formodede egetbidrag kan anses som »betydeligt« i rammebestemmelsernes forstand.
- (60) I svaret på beslutningen om indledning af proceduren holder Tyskland fast ved sin opfattelse af, at værdien af de af MTU overdragne industrielle ejendomsrettigheder skal anses som investors bidrag.
- (61) Kommissionen konstaterer, at licensaftalen mellem MTU og SKL-M er en gensidig licensaftale, ved hvilken begge parter stiller deres industrielle ejendomsrettigheder til rådighed for den anden part. Desuden fremgår det udtrykkeligt af aftalen, at parternes respektive industrielle ejendomsrettigheder har samme værdi, og der derfor ikke skal betales royalties (afsnit 4 i aftalen). Endvidere indeholder aftalen en bestemmelse om, at MTU ved aftalens udløb frit kan udnytte den pågældende knowhow. Kommissionen kan derfor ikke konstatere, at investor ved at overlade licenserne til SKL-M har ydet et betydeligt egetbidrag til omstruktureringsomkostningerne.
- (62) Også på de øvrige punkter har Kommissionens tvivl, for så vidt angår investors bidrag, i løbet af proceduren vist sig at være begrundet. En betydelig del af det lovede egetbidrag er øjensynligt aldrig erlagt. Da MTU ikke overtager SKL-M's virksomhedsandele eller aktiver, må der for alvor stilles spørgsmålstegn ved, om de endnu ikke afgivne bidrag overhovedet vil blive erlagt.
- (63) I forbindelse med indledningen af den formelle procedure konstaterede Kommissionen endvidere, at den støtte, der i 1997 via Lintra blev bevilget SKL-M som led i støttesag C 41/99 — Lintra Beteiligungsholding GmbH — skal undersøges. I nærværende sag skal beløbet imidlertid medtages ved vurderingen af investors eget bidrag til omstruktureringsomkostningerne.
- (64) Den 28. marts 2001 afgav Kommissionen en delvis negativ beslutning vedrørende støtten til Lintra og dennes datterselskaber. Tyskland blev opfordret til at tilbagesøge 34,978 mio. DEM fra Lintra og dennes datterselskaber. For SKL-M's vedkommende beløber den ulovligt udbetalte støtte sig til 8,41 mio. DEM.
- (65) Tyskland har ikke oplyst, om der bør tages hensyn til dette beløb ved vurderingen af, om støtten er begrænset til det nødvendige minimum, og om støttemodtageren har ydet et væsentligt bidrag (af egne midler) til omstruktureringsplanen. Tyskland har dog oplyst, at al støtte til fordel for SKL-M, såfremt ikke allerede sket, i forbindelse med SKL-M's betalingsstandsning den 1. september 2000 bogføres som fordringer.

- (66) Det eneste bidrag, investor rent faktisk har ydet, er således prøvestanden, hvis værdi opgives til 1,2 mio. DEM. Det offentlige foranstaltninger i forbindelse med den anden omstrukturering beløber sig til ca. 87,6 mio. DEM. I dette beløb er medregnet den støtteforanstaltning på 8,41 mio. DEM, som er blevet erklæret uforenelig med fællesmarkedet, og som efter Lintra-beslutningen skal tilbagesøges, og de 12,23 mio. DEM, som er ydet på grundlag af tidligere godkendte støtteordninger. Dette giver ikke mulighed for at konkludere, at støtten står i et rimeligt forhold til omkostningerne og nytten ved omstruktureringen.
- (67) Kommissionen kan således ikke konstatere, at dette kriterium fra rammebestemmelserne er opfyldt.

3. Støtte til investoren MTU

- (68) Kommissionen satte spørgsmålstejn ved, om investoren MTU var blevet udvalgt ved en procedure, der kan sammenlignes med et offentligt udbud. Det stod derfor ikke Kommissionen klart, om MTU, hvis det ikke allerede var tilfældet, i fremtiden ville drage nytte af omstruktureringss støtten til SKL-M på tre måder, nemlig direkte, via joint venture-aftalen eller via den planlagte asset deal henholdsvis købet af virksomhedsandelene.
- (69) Som svar på spørgsmålet, om der var støtte forbundet med den planlagte asset deal eller købet af virksomhedsandelene, anførte Tyskland, at MTU havde besluttet, ikke at overtage nogen andele eller aktiver fra SKL-M. Tyskland har som følge heraf trukket anmeldelsen af nævnte asset deal tilbage.
- (70) I henhold til artikel 8 i forordning (EF) nr. 659/1999 kan en medlemsstat inden for en rimelig frist trække en anmeldelse tilbage, såfremt Kommissionen endnu ikke har afgivet beslutning i sagen. Allerede indledte offentlige undersøgelsesprocedurer skal herefter indstilles.
- (71) Da Tyskland har trukket sin anmeldelse tilbage, indstiller Kommissionen i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 2, den formelle undersøgelsesprocedure med hensyn til den nævnte asset deal mellem SKL-M og MTU og med hensyn til spørgsmålet, om købsprisen indeholder et element af støtte.
- (72) Med hensyn til den procedure, på grundlag af hvilken MTU er blevet udvalgt som investor, konstaterer Kommissionen på baggrund af de foreliggende oplysninger, at BvS, inden samarbejdsaftalen mellem SKL-M og MTU blev indgået i november 1997, havde kontakten nogle potentielle industripartnere for SKL-M. SKL-M blev imidlertid ikke straks solgt til MTU, men fik derimod tilbud om sammen med BvS og BVT at stå for SKL-M's forretningsførelse, så længe SKL-M modtager statsstøtte. MTU fik også mulighed for på et senere tidspunkt at erhverve SKL-M's andele til gunstige betingelser (se betragtning 16). Kommissionen holder derfor fast ved, at den valgte procedure ikke svarer til et offentligt udbud.
- (73) I sit svar på procedurens indledning videregav Tyskland oplysninger fra MTU, hvoraf det fremgik, at der ikke fandtes noget cash concentration- eller clearing-system mellem de to virksomheder. MTU gjorde endvidere opmærksom på, at transaktioner mellem virksomhederne afvikledes til markedsbetingelser. Endvidere erklærede MTU, at den overtagne knowhow ikke var markedsklar, og at købsprisen svarede til for markedet sædvanlige betingelser. MTU gav udtryk for samme holdning i to breve til BvS af 1. oktober 2001 og 21. november 2001, hvoraf kopi fremsendtes til Kommissionen. MTU fremsendte ligeledes kopi af et brev af 4. november 1999, hvori virksomheden tilsikrede SKL-M's bank betaling af 6,71 mio. DEM ved en eventuel knowhow-overtagelse. I 1998 havde SKL-M overdraget sin potentielle fordring på MTU til banken. Ifølge Tysklands oplysninger er investeringer, der blev foretaget, medens samarbejdsaftalen med MTU var i kraft, forblevet hos SKL-M efter samarbejdets ophør.
- (74) Tyskland fremlagde endvidere oplysninger fra SKL-M's kurator, ifølge hvilke den af MTU og SKL-M i fællesskab udviklede knowhow i juni 2000 blev overtaget af MTU til en pris af 6,71 mio. DEM. Knowhow-udviklingen havde efter modregning af købsprisen givet SKL-M et underskud på 5,30 mio. DEM.
- (75) På baggrund af de fremlagte oplysninger konstaterer Kommissionen, at de støttede investeringer, SKL-M foretog under omstruktureringen, er forblevet i virksomheden. Dette bekræftes af den opgørelse, som kurator udarbejdede efter anmeldelse af betalingsstandsningen. Kommissionen konstaterer endvidere, at der ikke fandtes noget cash concentration- eller clearing-system mellem SKL-M og MTU.
- (76) Efter Kommissionens opfattelse har MTU derfor ikke draget fordel af omstruktureringss støtten via nogen direkte finansiel overførsel.
- (77) På trods af et påbud om oplysninger i henhold til artikel 10, stk. 3, i forordning (EF) nr. 659/1999 og en påmindelse af 9. november 2001 har Tyskland ikke fremlagt tilstrækkeligt med oplysninger til, at Kommissionen kunne udelukke, at MTU via joint venture-aftalen indirekte har draget fordel af den støtte, som SKL-M i omstrukturingsfasen modtog til tabsudligning.
- (78) Kommissionen må derfor i henhold til artikel 13 i forordning (EF) nr. 659/1999 træffe beslutning på grundlag af de forhåndenværende informationer.

- (79) I henhold til artikel 4 i den mellem SKL-M og MTU i november 1997 indgåede joint venture-aftale skal den erhvervsmæssige knowhow, virksomhederne hver især har indbragt i samarbejdet, anses for at have samme værdi. I henhold til artikel 5 er MTU ved opløsning af joint venture-forholdet berettiget til at erhverve hele den knowhow, der er udviklet under samarbejdsaftalen til en pris, der skal fastsættes på basis af udviklingsbudgettet.
- (80) Af de foreliggende oplysninger fremgår det, at MTU har benyttet sig af den ret, virksomheden i henhold til artikel 5 i joint venture-aftalen har til at overtage den knowhow, der sammen med SKL-M er udviklet under aftalen.
- (81) Den købspris på 6,71 mio. DEM, som MTU har betalt for denne knowhow, blev fastsat på basis af udviklingsomkostningerne som anslået i 1997. De med udviklingen af knowhow faktisk forbundne omkostninger for SKL-M var 5,30 mio. DEM højere end salgsprisen. Det herved opståede underskud blev i hvert fald til dels udlignet ved omstrukturingsstøtten til fordel for SKL-M.
- (82) Kommissionen konstaterer endvidere, at MTU er af den opfattelse, at den erhvervede knowhow ikke var markedsklar. Samme holdning gav MTU udtryk for i to breve til BvS af 1. oktober 2001 og 21. november 2001, hvoraf der den 5. marts 2002 fremsendtes kopi til Kommissionen.
- (83) Kommissionen konstaterer desuden, at MTU allerede i november 1999 tilsikrede SKL-M's bank betaling af 6,71 mio. DEM ved en eventuel overtagelse af den under samarbejdet udviklede knowhow.
- (84) Kommissionen konstaterer ligeledes, at Tyskland ud over de nævnte erklæringer og breve fra MTU ikke har fremlagt nogen objektive oplysninger om knowhowens faktiske eller forventede markedsværdi.
- (85) I mangel af objektive informationer om knowhowens faktiske eller forventede markedsværdi tager Kommissionen hensyn til de faktiske omkostninger til udvikling heraf. Af de fremlagte oplysninger fremgår det, at omkostningerne til udvikling af knowhow ikke blev dækket af den betalte pris. Kommissionen må derfor konstatere, at den støtte, der tjente til udligning af det underskud, der var betinget af knowhow-udviklingen, kan være blevet anvendt i MTU's interesse snarere end til fordel for SKL-M.
- (86) I lyset af det faktum, at der for SKL-M's vedkommende er tale om en statskontrolleret virksomhed, at SKL-M's

beslutning om at give MTU forkøbsret til knowhow på basis af udviklingsbudgettet og dermed acceptere en omkostningsrisiko ikke harmonerer med princippet om en markedsøkonomisk orienteret investor, og at MTU's deltagelse ikke bygger på en procedure, der svarer til et offentligt udbud, holder Kommissionen på grundlag af de fremlagte oplysninger fast ved det standpunkt, at knowhow-overførslen kunne være lig med en overførsel af statsmidler til MTU på op til 5,30 mio. DEM.

V. KONKLUSION

- (87) Kommissionen konstaterer, at Tyskland ulovligt har ydet den omhandlede støtte i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3.
- (88) Den med fællesmarkedet uforenelige støtte beløber sig til 34,26 mio. EUR (67,017 mio. DEM). Dette beløb skal tilbagesøges hos støttemodtageren. I lyset af det faktum, at det på baggrund af de foreliggende oplysninger ikke kan udelukkes, at MTU nød godt af knowhow-overførslen, skal et beløb på 2,71 mio. EUR (5,30 mio. DEM) svarende til forskellen mellem købsprisen og udviklingsomkostningerne tilbagesøges hos SKL-M og MTU som solidariske skyldnere —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den statsstøtte på 34,26 mio. EUR (67,017 mio. DEM), som Tyskland har ydet til SKL Motoren- und Systemtechnik GmbH, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

Proceduren vedrørende den af Tyskland den 22. marts 2000 meddelte foranstaltning med en asset deal mellem SKL Motoren- und Systemtechnik GmbH og MTU Motoren- und Turbinen-Union Friedrichshafen GmbH afsluttes.

Artikel 3

1. Tyskland træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte, som ulovligt er udbetalt til støttemodtageren.

2. Af det i artikel 1 anførte beløb tilbagesøges 2,71 mio. EUR (5,30 mio. DEM) hos SKL Motoren- und Systemtechnik GmbH og MTU Motoren- und Turbinen-Union Friedrichshafen GmbH som solidariske skyldnere.

3. Tilbagesøgningen skal ske i overensstemmelse med tysk lovgivning, hvis denne giver mulighed for straks at efterkomme beslutningen. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til støttemodtageren, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenter for regionalstøtte.

Artikel 4

Tyskland underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 5

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 9. april 2002.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 7. maj 2002

om Spaniens påtænkte statsstøtte til Ford España SA

(meddelt under nummer K (2002) 1803)

(Kun den spanske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2002/899/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

- (1) Ved brev af 15. december 2000, registreret den 18. december 2000, anmeldte Spanien over for Kommissionen en planlagt regionalstøtte til Ford España SA. Kommissionen anmodede om yderligere oplysninger den 7. februar 2001. Efter den 14. februar at have anmodet om en forlængelse af den fastsatte svarfrist fremsendte de spanske myndigheder yderligere oplysninger den 2. april 2001.
- (2) Ved brev af 6. juni 2001 underrettede Kommissionen Spanien om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende ovennævnte støtte, da den var i tvivl om støttens forenelighed med fællesmarkedet.
- (3) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽²⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte.
- (4) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter.
- (5) Den 24. og 26. oktober 2001 aflagde Kommissionen besøg på fabrikkerne i Almusafes (Valencia) og Bridgend (Det Forenede Kongerige), og den 12. november udbad

den sig yderligere oplysninger. Efter den 19. november at have anmodet om en forlængelse af den fastsatte svarfrist fremsendte de spanske myndigheder yderligere oplysninger den 14. januar 2002.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

Projekt I4

- (6) Den påtænkte støtte skal ydes til Ford España SA (»Ford«), et datterselskab af automobilgruppen Ford Motor Company Inc. Det anmeldte projekt vedrører produktion af en motor med betegnelsen I4, der aldrig tidligere har været fremstillet i Europa. I4 er en firecylindret motor med 16 ventiler, med versionerne 1,8, 2,0 og 2,3 liter. Efterfølgende vil der blive udviklet en 2,5 liter- og en dieselsonversion. Blandt andre vil modellerne Focus og den nye Mondeo anvende denne motor fra 2003.
- (7) Ifølge virksomhedsplanen skal produktionen af I4-motoren i Almusafes erstatte produktionen af de mindre HCS- og Zetec-motorer. Den førstnævnte vil gradvis blive taget ud af brug på grund af forældelse, og produktionen af den sidstnævnte koncentrerer sig i gruppens fabrik i Bridgend (Det Forenede Kongerige).
- (8) Produktionskapaciteten for den nye I4-motor bliver på 700 000 motorer/år, med en reduktion af den samlede kapacitet på Almusafes-fabrikken med 330 000 enheder/år fra 2000 til 2004. En tilsvarende reduktion skulle foregå på gruppeniveau som følge af en kapacitetsforøgelse på Bridgend-fabrikken og en nedskæring på Köln-fabrikken (Tyskland). 79 % af de motorer, der fremstilles i Almusafes, vil blive eksporteret til Ford-gruppens fabrikker i Tyskland og Sverige.
- (9) Investeringsprogrammet dækker en treårig periode fra august 2000 til august 2003.
- (10) De spanske myndigheder anfører, at det ikke er muligt at producere I4-motoren med den teknologi, der anvendes i den eksisterende fabrik, og at det således vil være

⁽¹⁾ EFT C 219 af 4.8.2001, s. 14.

⁽²⁾ Jf. fodnote 1.

nødvendigt at afmontere de eksisterende produktionslinjer, gennemføre en radikal renovering af anlæggene til fremstilling af komponenter og omdanne fabrikken.

Retsgrundlag; investerings- og støttebeløb

- (11) Den anmeldte støtte, i form af direkte investeringsstøtte, ydes inden for rammerne af den ordning, der er fastsat i Real Decreto 2489/1996 af 5. december ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ om ændring af Real Decreto 883/1989 af 14. juni om afgrænsning af støtteberettigede områder med henblik på fremme af den økonomiske udvikling i regionen Valenciana ⁽⁵⁾, vedtaget med hjemmel i Ley 50/1985 af 27. december ⁽⁶⁾ og Real Decreto 1535/1987 af 11. december ⁽⁷⁾ om godkendelse af Reglamento de desarrollo (gennemførelsesforordningen).
- (12) Ford agter at investere 334,46 mio. EUR, hvoraf 297,99 mio. EUR af de spanske myndigheder anses for at være støtteberettigede investeringer (faktisk værdi 277,32 mio. EUR, med 2000 som referenceår og en kalkulationsrente på 5,7 %). Den planlagte støtte beløber sig i faktisk værdi til 15,74 mio. EUR i bruttosubventionsækvivalent.

III. KOMMENTARER FRA SPANIEN

- (13) Den 13. juli 2001 fremsendte de spanske myndigheder deres kommentarer vedrørende indledningen af proceduren, og de fremsendte yderligere oplysninger den 14. januar 2002. Kommissionen har taget hensyn til kommentarerne.
- (14) De spanske myndigheder understreger på ny i deres kommentarer, at projektet er mobilt, og at Ford seriøst har overvejet en alternativ placering i Bridgend. I de spanske myndigheders brev af 14. januar 2002 er der vedlagt yderligere dokumentation til støtte for denne påstand.
- (15) For det andet understreger de spanske myndigheder i deres kommentarer af 13. juli 2001, at projektet skal betragtes som en omlægning, og opfordrer Kommissionen til at aflægge besøg på Almusafes-fabrikken for at verificere den igangværende omlægning af produktionsanlæggene.
- (16) For det tredje anfører de spanske myndigheder, at 297,99 mio. EUR (49 582 mio. ESP) i nominel værdi må anses for at gå til støtteberettigede investeringer. De spanske myndigheders brev af 14. januar 2002 indeholder en detaljeret oversigt over fordelingen af investeringsbeløbene på maskineri og udstyr.

(17) For det fjerde mener de spanske myndigheder ikke, at en cost-benefit-analyse er nødvendig for at vurdere sagen, eftersom støtteintensiteten er under 20 % af regionalstøtteloftet, hvilket er lavere end den tærskel, hvorover der i henhold til Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til motorkøretøjsindustrien ⁽⁸⁾ (»rammebestemmelserne«) skal foretages en cost-benefit-analyse, for så vidt som det nye regionalstøttekort for perioden 2000-2006 har lavere lofter end det foregående kort for perioden 1994-1999.

(18) De spanske myndigheder gør gældende, at selv om regionalstøtteloftet for regionen Valencia med de nye kort er forhøjet fra 30 til 37 %, er loftet for Spanien som helhed blevet nedsat, og at der følgelig ikke kræves nogen cost-benefit-analyse, hvis støtteintensiteten for projektet er under 20 % af det regionale loft.

(19) De spanske myndigheder anfører endvidere, at den analyse, der blev forelagt Kommissionen, ikke tog sigte på en verificering af støttens proportionalitet, men udelukkende havde til formål at underbygge, at der reelt var taget hensyn til en økonomisk rentabel alternativ placering af projektet.

(20) For det femte afklarede de spanske myndigheder Kommissionens tvivl med hensyn til den cost-benefit-analyse, der var vedlagt anmeldelsen.

(21) Med hensyn til omkostningerne til udstyr og maskineri anfører de spanske myndigheder, at den større afstand mellem Almusafes og leverandørerne i anmeldelsen kun blev nævnt som en mindre ulempe, og at de økonomiske følger heraf ikke ville være væsentlige. Hvad angår Almusafes-fabrikkens større grad af forældelse er dette grunden til, at en omlægning af de eksisterende produktionsanlæg er nødvendig. De mere moderne anlæg i Bridgend ville kræve en mindre radikal intervention og dermed lavere omkostninger til omlægning. De spanske myndigheders skrivelse af 14. januar 2002 indeholder en detaljeret oversigt over fordelingen af investeringsudgifter til mekaniske anlæg i henholdsvis Almusafes og Bridgend.

(22) For så vidt angår transportudgifterne giver de spanske myndigheder yderligere oplysninger om beregningen af omkostningerne i forbindelse med forsendelsen af færdigbyggede motorer til monteringsfabrikker på bestemmelsesstedet, herunder de oprindelige Ford-data, som blev anvendt til beregningen af omkostningerne i cost-benefit-analysen.

⁽³⁾ BOE nr. 21 af 24.1.1997, s. 2405.

⁽⁴⁾ Sag N 463/94, godkendt af Kommissionen ved brev af 7.9.1995 (EFT C 25 af 31.1.1996, s. 3).

⁽⁵⁾ BOE nr. 171 af 19.7.1989, s. 22874.

⁽⁶⁾ BOE nr. 3 af 3.1.1986, s. 790.

⁽⁷⁾ BOE nr. 299 af 15.12.1987, s. 36729.

⁽⁸⁾ EFT C 279 af 15.9.1997, s. 1 (forlængelse af gyldigheden meddelt i EFT C 368 af 22.12.2001, s. 10).

- (23) For så vidt angår udgifterne i forbindelse med fyring af medarbejdere, anfører de spanske myndigheder, at hvis projektet ikke blev gennemført i Almusafes, ville den spanske fabrik [...](*) Virksomheden har imidlertid ikke taget hensyn til de relative fyringsomkostninger ved undersøgelsen af alternative placeringer.
- (24) For så vidt angår de valutakurser, der er anvendt i analysen, anfører de spanske myndigheder, at det er dem, som Ford har anvendt i sine interne undersøgelser. Dette anses for legitimt, eftersom analysen ikke blev fremlagt med det formål at bevise den planlagte støttes proportionalitet, men for at påvise det alternative produktionssteds økonomiske rentabilitet.
- (25) Hvad angår diskonteringsraten, har de spanske myndigheder fremlagt en cost-benefit-analyse, hvori nutidsværdien er beregnet på grundlag af en kalkulationsrente på 5,7 %.
- (26) Med hensyn til Ford-gruppens produktionskapacitet i perioden 2000-2005 har de spanske myndigheder fremlagt oplysninger for både motorer og biler, herunder for de mærker, der hører under Premier Automotive Group og Volvo.
- (29) Den påtænkte støtte ydes til Ford, der er en virksomhed, som fremstiller og monterer biler. Virksomheden indgår således i motorkøretøjsindustrien som omhandlet i rammebestemmelserne.
- (30) Ifølge rammebestemmelserne skal en støtte, som de offentlige myndigheder planlægger at yde til et individuelt projekt inden for rammerne af en godkendt støtteordning til en virksomhed i motorkøretøjsindustrien i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3, anmeldes, før støtten ydes, hvis en af nedenstående to tærskler overskrides: 1) 50 mio. EUR for investeringsprojektets nominelle beløb, 2) 5 mio. EUR for den samlede bruttostatsstøtte og støtte fra fællesskabsinstrumenter til projektet. I det foreliggende tilfælde overskrider såvel de samlede projektomkostninger som støttebeløbet anmeldelsestærsklen. Ved at anmelde den planlagte støtte til Ford har de spanske myndigheder således opfyldt kravene i traktatens artikel 88, stk. 3.
- (31) I henhold til rammebestemmelserne skal Kommissionen sikre, at den planlagte støtte står i et rimeligt forhold til de problemer, den skal bidrage til at løse, og at støtten er nødvendig for gennemførelsen af projektet. Overholdelsen af proportionalitets- og nødvendighedsprincippet er en forudsætning for, at Kommissionen kan godkende statsstøtte i motorkøretøjsindustrien.

IV. VURDERING AF STØTTEN

- (27) Den af Spanien anmeldte støtteforanstaltning til fordel for Ford udgør støtte efter EF-traktatens artikel 87, stk. 1, da den skal finansieres af staten eller ved hjælp af statsmidler. Eftersom støtten tegner sig for en betydelig del af finansieringen af projektet, truer den med at fordrøje konkurrencevilkårene i Fællesskabet ved at begunstige Ford frem for konkurrenter, som ikke modtager støtte. Endelig viser det forhold, at størstedelen af de motorer, der fremstilles i Almusafes, eksporteres til andre europæiske lande og bruges i køretøjer, der sælges i hele Europa, at der finder en betydelig samhandel med biler sted mellem medlemsstaterne.
- (28) I traktatens artikel 87, stk. 2, er anført nogle støtteformer, som er forenelige med traktaten. Under hensyn til støttens art og formål og virksomhedens geografiske beliggenhed er litra a), b) og c) ikke anvendelige på den omhandlede plan. I artikel 87, stk. 3, er anført andre former for støtte, der kan betragtes som forenelige med fællesmarkedet. Kommissionen bemærker, at projektet er beliggende i regionen Valencia, som efter artikel 87, stk. 3, litra a), er berettiget til regionalstøtte på indtil 37 % nettosubventionsækvivalent for store virksomheder.
- (32) Ifølge rammebestemmelsernes punkt 3.2.a) skal den støttemodtagende virksomhed klart bevise, at den har et rentabelt alternativt produktionssted for projektet for at kunne påvise behovet for regionalstøtte. Hvis gruppen ikke råder over et andet nyopført eller eksisterende produktionssted, som kan anvende den pågældende investering, bliver virksomheden nødt til at gennemføre sit projekt på det eneste disponible produktionssted, også uden støtte. Der kan derfor ikke gives tilladelse til regionalstøtte til et projekt, som ikke er geografisk mobilt.
- (33) Kommissionen har med bistand fra en ekstern ekspert inden for bilindustrien vurderet den af Spanien fremlagte dokumentation med henblik på at fastslå, om projektet er mobilt. De dokumenter, der blev fremsendt med brev af 14. januar 2002, beviser, at Ford i 1998 gennemførte en undersøgelse med henblik på at vælge et etableringssted i Europa til produktion af 14-motoren. I undersøgelsen indgår en sammenlignende analyse af fabrikkerne i Köln, Bridgend og Almusafes. Af dokumenterne fra juni 1999 fremgår det, at Valencia og Bridgend var de mest hensigtsmæssige områder for projektet, og at det endelige valg ville stå mellem disse to produktionssteder. Under besøget på Bridgend-fabrikken den 26. oktober 2001 kunne Kommissionen konstatere, at fabrikken har teknisk kapacitet til at huse projektet. Det fremgår af de

(*) Forretningshemmelighed.

- officielle pressemeddelelser, at beslutningen om at fremstille motorerne i Valencia blev offentliggjort den 12. november 1999.
- (34) Regionalstøtte til modernisering og rationalisering, der generelt ikke er mobil støtte, er ikke tilladt i motorkøretøjsindustrien. En omlægning, som indebærer en radikal ændring af produktionsstrukturerne på det eksisterende produktionssted, kan imidlertid give ret til regionalstøtte. Under besøget på fabrikken i Almusafes den 24. oktober 2001 kunne Kommissionen konstatere, at en betydelig investering i maskineri var nødvendig for at omstille produktionen til I4-motoren, som er helt forskellig fra Zetec-modellen, der produceres i samme fabrik. Investeringen indebærer en fuldstændig indstilling af produktionen af den gamle Zetec-motor, afmontering af anlæggene og indførelse af helt nye eller radikalt ændrede maskiner.
- (35) På baggrund af ovenstående elementer konkluderer Kommissionen, at projektet er en omlægning, som har mobil karakter og følgelig kan omfattes af regionalstøtte, for så vidt som støtten er nødvendig for at tiltrække investeringen til den støtteberettigede region.
- (36) Med hensyn til de støtteberettigede omkostninger bemærker Kommissionen, at de omkostninger, som af de spanske myndigheder anses for støtteberettigede, beløber sig til 297,99 mio. EUR i nominel værdi. I de støtteberettigede omkostninger indgår [...] mio. EUR til investering i maskineri, heraf [...] EUR i støttede spanske områder. I henhold til rammebestemmelserne vurderer Kommissionen, om omkostningerne i forbindelse med projektets mobile aspekter er støtteberettigede, og dette afhænger af, hvilken regionalordning der finder anvendelse i det pågældende støtteberettigede område. Endvidere bemærkes, at omkostninger til maskiner ikke kan betragtes som støtteberettigede, hvis investeringerne gennemføres i ikke-støtteberettigede områder.
- (37) Kommissionen bemærker, at inden for rammerne af den godkendte ordning ⁽⁹⁾, som udgør retsgrundlaget for støtteforanstaltningen, er støtte til projekter tilladt, for så vidt som de opfylder kravene såvel vedrørende område som de lofter, der er fastsat i de spanske regionalstøttekort. Kommissionen konkluderer, at den investering, som Ford agter at gennemføre uden for Spanien, ikke kan betragtes som en støtteberettiget investering i henhold til rammebestemmelserne. Følgelig kan kun [...] EUR til investering i maskineri betragtes som støtteberettigede omkostninger. De samlede støtteberettigede projektomkostninger beløber sig til 234,62 mio. EUR i nominel værdi og den faktiske værdi til 217,439 mio. EUR.
- (38) Ifølge rammebestemmelsernes punkt 3.2.c) skal Kommissionen sikre sig, at den planlagte støtteforanstaltning står i forhold til de regionale problemer, den skal bidrage til at løse. Med henblik herpå skal der foretages en cost-benefit-analyse, medmindre støtteintensiteten er meget lav. Dette kriterium er begrundet i, at et mobilt projekt i et støtteberettiget område altid vil have ulemper.
- (39) Kommissionen bemærker, at de spanske myndigheder mener, at en støtteintensitet på 20 % er den tærskel, under hvilken der i det foreliggende tilfælde ikke kræves en cost-benefit-analyse, fordi det samlede regionalstøtte-loft for Spanien er blevet nedsat i regionalstøttekortet for perioden 2000-2006. Kommissionen gør imidlertid opmærksom på, at rammebestemmelserne omhandler regionalstøtteloftet i det område, hvor investeringen foretages og ikke et nationalt gennemsnit af forskellige regionale støtteloftet. Det regionale støtteloft for regionen Valencia er højere i det nye regionalstøttekort (37 %) end i det tidligere (30 %), og ifølge rammebestemmelserne er den tærskel, hvorover der skal foretages en cost-benefit-analyse, i så fald fastsat til 10 %.
- (40) Kommissionen konkluderer følgelig, at for så vidt som den fremlagte cost-benefit-analyse principielt ikke tog sigte på at verificere støttens proportionalitet, er den højst tilladte støtteintensitet for investeringen i regionen Valencia 10 % af det regionale støtteloft på 37 %, det vil sige 3,7 % nettosubventionsækvivalent svarende til 5,11 % bruttosubventionsækvivalent.
- (41) Kommissionen har med bistand fra den eksterne ekspert undersøgt elementerne i den af de spanske myndigheder fremlagte cost-benefit-analyse for at verificere, om støttens proportionalitet er påvist i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i rammebestemmelserne.
- (42) Kommissionen bemærker, at de spanske myndigheders analyse angiver en nettoulampe på 29,90 mio. EUR for Almusafes i forhold til Bridgend. Der regnes således i cost-benefit-analysen med en »regional ulempefaktor« på 10,77 %.
- (43) Kommissionen bemærker, at de spanske myndigheder i cost-benefit-analysen anvender de samme anslåede vekselkursener som i Fords beregninger, nemlig [...] GBP/EUR ([...] ESP/GBP) for 2000, [...] GBP/EUR ([...] ESP/GBP) for 2001 og [...] GBP/EUR ([...] ESP/GBP) for perioden 2002-2005.
- (44) Det er imidlertid Kommissionens faste praksis ved vurderingen af cost-benefit-analysen så vidt muligt at anvende de historiske valutakurser på tidspunktet for vedtagelsen af beslutningen om placering. Kun hvis tidspunktet for beslutningen om placeringen ikke kan kon-

⁽⁹⁾ Jf. betragtning 11.

- stateres, eller der endnu ikke er truffet en beslutning, er det kursen på anmeldelsestidspunktet, der anvendes. De spanske myndigheder blev underrettet om Kommissionens praksis efter anmeldelsen af projektet. I det foreliggende tilfælde kan beslutningstidspunktet fastsættes til november 1999, hvor vekselkursen var 0,637 GBP/EUR ⁽¹⁰⁾.
- (45) Kommissionen bemærker, at de valutakurser, der anvendes af de spanske myndigheder, indebærer, at euroens (og pesetaens) værdi over for pundet var større i de omhandlede år end ifølge Kommissionens praksis. Det bemærkes ligeledes, at de kurser, der anvendes af de spanske myndigheder, er henholdsvis [...] og [...] højere end de historiske værdier i 2000 og 2001, og at den forventede kraftige devaluering af pundet ikke har fundet sted i de senere år.
- (46) Kommissionen bemærker, at den anslåede lavere værdi, som de spanske myndigheder tillægger pundet, har til følge, at omkostningerne i forbindelse med den alternative placering i Bridgend er lavere end dem, der følger af Kommissionens praksis. Kommissionen har beregnet, at ved anvendelse af en kurs på 0,637 GBP/EUR for driftsomkostningerne nedsættes den regionale ulempe i forbindelse med Almusafes fra de anmeldte 29,90 mio. EUR til 15,21 mio. EUR (7 % bruttosubventionsækvivalent af de støtteberettigede omkostninger).
- (47) Hvad angår udstyr og maskineri har Kommissionen med den eksterne eksperts hjælp kunnet konstatere, at de eksisterende maskiner i Almusafes er ældre og mindre fleksible end de tilsvarende i Bridgend. Fabrikken i Bridgend ville have kunnet tilpasses produktionen af I4-motoren med en mindre omfattende omlægning af de eksisterende produktionslinjer og dermed med en lavere kapitalinvestering. Disse elementer er imidlertid ikke tilstrækkelige til at begrunde hele forskellen på 17 % i investeringsomkostninger mellem de to anlæg.
- (48) I den forbindelse bemærker Kommissionen, at investeringsomkostningerne i Bridgend bliver kunstigt lave på grund af antagelserne om valutakursen. Den investeringsfordeling, som de spanske myndigheder fremsendte den 14. januar 2002, tager udgangspunkt i en euro, der er 25 % stærkere i forhold til US-dollar og 18 % i forhold til pundet, end den reelt var i november 1999. Dette resulterer i en nedsættelse af alle de investeringsomkostninger, der ikke er gennemført i euro, hvilket i større udstrækning ville være tilfældet på det alternative produktionssted i Bridgend. Ud fra en forsigtig antagelse af, at anvendelsen af den korrekte valutakurs ville øge omkostningerne til maskineri og udstyr i Bridgend med kun 7 %, ville den regionale ulempe blive reduceret til 2,87 mio. EUR (svarende til 1,04 % bruttosubventionsækvivalent af de støtteberettigede omkostninger).
- (49) Hvad angår transportomkostningerne bemærker Kommissionen, at Fords oprindelige interne beregninger (hvor US-dollar anvendes som referencevaluta) indebærer en lille fordel (på gennemsnitligt omkring 2,5 % pr. motor) for transportomkostningerne pr. enhed i Almusafes. Dette ville medføre en fordel på ca. 370 000 EUR årligt, som ikke er medtaget i cost-benefit-analysen. Kommissionen bemærker ligeledes, at fordelene for Almusafes ville have været højere, hvis den anvendte valutakurs i beregningerne havde været kursen på tidspunktet for investeringsbeslutningen.
- (50) Hvad angår fyringsomkostningerne accepterer Kommissionen, at også uden I4-projektet ville antallet af overskydende medarbejdere have været begrænset, hvis produktionen af Zetec-motoren var blevet videreført. Kommissionen er imidlertid ikke i stand til at vurdere de yderligere omkostninger som følge af de [...] potentielle fyringer, der er angivet i brevet af 14. januar 2002, idet de spanske myndigheder har anført, at Ford ikke tog dem i betragtning ved undersøgelsen af alternative placeringer. Kommissionen bemærker dog, at hvis disse omkostninger var taget i betragtning, ville omkostningerne ved at gennemføre projektet i Bridgend være blevet højere, og dermed ville omkostningsulempen i forbindelse med Almusafes være blevet yderligere reduceret.
- (51) Endelig har Kommissionen i sin undersøgelse vurderet spørgsmålet om supplerende regionalstøtte. Supplerende regionalstøtte er tilladt under forudsætning af, at investeringen ikke øger de eksisterende kapacitetsproblemer i motorkøretøjsindustrien. De spanske myndigheder har fremlagt dokumentation, som viser, at Ford-gruppens kapacitet i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og i de central- og østeuropæiske lande vil blive reduceret i perioden 2000-2005, både hvad angår motorer og køretøjer. Projektet vil således få en minimal indvirkning på konkurrencen, og ulempefaktoren beregnet på grundlag af cost-benefit-analysen vil i overensstemmelse med rammebestemmelserne blive forhøjet med 4 procentpoint.
- (52) På grundlag af de nye og de tidligere fremsendte oplysninger konkluderer Kommissionen, at elementerne i den af de spanske myndigheder fremlagte cost-benefit-analyse ikke beviser, at der for Almusafes ville være tale om en regional ulempe på over 5,11 % bruttosubventionsækvivalent af de støtteberettigede omkostninger, heller ikke hvis der tages hensyn til en positiv supplerende regionalstøttefaktor på 4 procentpoint. Den konkluderer derfor, at en støtteintensitet, der er højere end den tærskel, hvorover der i henhold til rammebestemmelserne kræves en cost-benefit-analyse, ikke vil være forenelig med fællesmarkedet.
- (53) Kommissionen beregner det højeste støttebeløb, der kan ydes til Ford til det omhandlede projekt, til 5,11 % bruttosubventionsækvivalent af de samlede støtteberettigede

⁽¹⁰⁾ Kilde: Eurostat.

omkostninger på 217,439 mio. EUR i 2000-priser (kalkulationsrente: 5,7 %). Det højeste støttebeløb er således 11 111 146 EUR i bruttosubventionsækvivalent i 2000-priser (kalkulationsrente: 5,7 %).

V. KONKLUSIONER

- (54) Kommissionen konkluderer, at støtten til det omhandlede projekt er forenelig med fællesmarkedet, i det omfang den ikke overstiger 5,11 % bruttosubventionsækvivalent af den støtteberettigede investering på 217,439 mio. EUR i nutidsværdi med 2000 som referenceår og en kalkulationsrente på 5,7 %. Det højst tilladte støttebeløb er 11 111 146 EUR i nutidsværdi.
- (55) Enhver yderligere statsstøtte til de omhandlede investeringsprojekter er uforenelig med fællesmarkedet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den af Spanien påtænkte statsstøtte til Ford España SA. til projektet vedrørende produktion af den nye I4-motor er forenelig med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), op til en maksimal støtteintensitet på 5,11 % bruttosubventionsækvivalent af den støtteberettigede investering, som beløber sig til 217 439 000 EUR, med en kalkulationsrente på 5,7 % (og med 2000 som referenceår).

Støtten er følgelig tilladt op til et beløb på højst 11 111 146 EUR, med en kalkulationsrente på 5,7 % (og med 2000 som referenceår).

Artikel 2

Enhver yderligere statsstøtte ud over den i artikel 1 omhandlede, som Spanien måtte påtænke at yde Ford España SA til projektet vedrørende produktion af den nye I4-motor, vil være uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 3

Spanien underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Spanien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 7. maj 2002.

På Kommissionens vegne
Mario MONTI
Medlem af Kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 5. juni 2002

om Spaniens påtænkte statsstøtte til Renault España SA

(meddelt under nummer K(2002) 1992)

(Kun den spanske udgave er autentisk)**(EØS-relevant tekst)**

(2002/900/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger med hensyn til disse artikler ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Ved brev af 15. december 2000 anmeldte de spanske myndigheder en planlagt regionalstøtte til Fabricación de Automóviles Renault España SA i Valladolid, Castilien og León, Spanien (herefter benævnt »Renault España«). Kommissionen anmodede de spanske myndigheder om yderligere oplysninger den 26. januar 2001, som blev modtaget den 22. og 27. februar 2001, den 26. april 2001, modtaget den 28. maj 2001, og den 5. juli 2001, modtaget den 14. september 2001.

(2) Den 13. november 2001 besluttede Kommissionen at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, (beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure) vedrørende ovennævnte støtteforanstaltning, da den var i tvivl om støttens forenelighed med fællesmarkedet. Efter et møde på Kommissionens adresse den 8. januar 2002 fremlagde Spanien sine kommentarer til indledningen af proceduren den 17. januar 2002. Den 8. marts 2002 aflagde Kommissionen besøg på fabrikken i Bursa (Tyrkiet), hvor den modtog yderligere oplysninger.

(3) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽²⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte.

(4) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

Projektet

(5) Renault España er et datterselskab af den franske bilkoncern Renault. Det anmeldte projekt vedrører fremstilling af to forskellige motorer i den såkaldte K-familie, nemlig K4, en 4-cylindret benzinmotor med 16 ventiler og en kapacitet på 1,4 og 1,6 liter, og K9, en 4-cylindret dieselmotor af typen »common rail« med otte ventiler og en kapacitet på 1,5 liter.

(6) Det anmeldte projekt vedrører opførelse af nye produktionslinjer til motorkomponenter og et fleksibelt samlebåndsanlæg, hvor der kan fremstilles 1 200 motorer pr. dag, enten K4- eller K9-modellen. Kapaciteten i Valladolid vil stige fra 4 800 til 6 000 motorer pr. dag. For Renault-koncernen vil produktionen vokse betydeligt i perioden 1998-2005, fra 1 600 000 enheder til over 3 000 000 motorer pr. år.

(7) Ifølge anmeldelsen dækker investeringsprogrammet en seksårsperiode fra januar 1999 til december 2004.

(8) Ifølge oplysninger fra Spanien er projektet mobilt, og Renault-koncernen har anset en alternativ beliggenhed i Bursa, Tyrkiet, for at være et rentabelt alternativ. Der er på den anden side blevet gennemført en costbenefit-analyse med en hypotetisk beliggenhed i EØS og de central- og østeuropæiske lande. Beliggenheden i Mioveni,

⁽¹⁾ EFT C 33 af 6.2.2002, s. 13

⁽²⁾ Jf. fodnote 1.

Rumænien, er blevet valgt på grund af stedets ligheder med Bursa, for så vidt angår lokalisering og omkostninger.

Retsgrundlag; investerings- og støttebeløb

- (9) Den anmeldte støtte ydes i form af direkte investeringsstøtte under ordninger fastsat i følgende retsakter: Real Decreto 78/1997 af 24. januar ⁽³⁾, som delvis ændrer centraladministrationens generelle regionalstøtteordning med henblik på at tilpasse den til regionalstøttekortet for perioden 1994—1999 (godkendt af Kommissionen ved brev af 7. september 1995 (støttesag N 463/94)), Real Decreto 2486/1996 af 5. december ⁽⁴⁾ og Decreto 125/2000 af 1. juni ⁽⁵⁾ for Castilien-León, et projekt, som Kommissionen godkendte den 16. maj 2000 (støttesag N 410/99).
- (10) Renault España agter at investere et nominalt beløb på 164 530 000 EUR, hvoraf Spanien anser 149 441 660 EUR (128 724 990 EUR i nutidsværdi, basisår 1999, kalkulationsrente 4,72 %) for at være støtteberettigede investeringer.
- (11) Ifølge de oplysninger, Kommissionen modtog i januar 2002, andrager den planlagte støtte nominelt 22 333 832 EUR bruttosubventionsækvivalent, med en faktisk værdi på 18 366 569 EUR. Støtteintensiteten ville således være på 14,27 % bruttosubventionsækvivalent.
- (12) Ifølge anmeldelsen er der ikke givet andre former for fællesskabsstøtte eller finansiering til projektet.

III. KOMMENTARER FRA SPANIEN

- (13) Den 17. januar 2002 fremsendte de spanske myndigheder deres kommentarer vedrørende indledningen af proceduren. Under besøget på fabrikken i Bursa den 8. marts 2002 fremlagde de yderligere oplysninger. Kommissionen har taget hensyn til kommentarerne og oplysningerne.
- (14) De spanske myndigheder understreger på ny i deres kommentarer, at projektet er mobilt, og at Renault-koncernen seriøst har overvejet en alternativ placering i Bursa. De præciserede endvidere tidsplanen for gennem-

førelsen af projektet og oplyste, at kvalitetsnormerne for motorerne ville være de samme i Valladolid og Bursa. Som bevis herpå fremlagde de yderligere dokumentation for Kommissionen under dennes besøg i Bursa den 8. marts 2002.

- (15) For det andet bekræfter de spanske myndigheder i deres kommentarer af 17. januar 2001, at projektet består i en udvidelse af de eksisterende anlæg i Valladolid, som medfører en kapacitetsforøgelse fra 4 800 enheder til omkring 6 000 motorer pr. dag. Udvidelsen gennemføres med helt nyt maskineri, og det kan derfor udelukkes, at projektet indeholder nogen form for rationalisering eller modernisering.
- (16) For det tredje anfører de spanske myndigheder, at der i costbenefit-analysen kun var medregnet støtteberettigede omkostninger. De støtteberettigede omkostninger i forbindelse med projektet andrager i alt 149 441 660 EUR, svarende til 128 724 990 EUR i 1999-værdi. Investeringsudgifterne på 154 802 794 EUR, som er indregnet i costbenefit-analysen, er angivet i 2003-værdi, og efter den relevante tilbagediskontering svarer dette til det ovennævnte beløb.
- (17) For det fjerde afklarede de spanske myndigheder Kommissionens tvivl vedrørende costbenefit-analysen, som sammenlignede produktionsstedet i Valladolid med det angivne alternativ i Mioveni (Rumænien).
- (18) Med hensyn til manglen på stordriftsfordele på det angivne alternative produktionssted i Mioveni oplyser de spanske myndigheder, at der var taget højde herfor, for så vidt angår leverandørværktøjer, overførsel af kvalificeret personale og en større andel indirekte arbejdskraft. Efter en mere detaljeret undersøgelse vurderede de spanske myndigheder følgerne af at foretage investeringen i Mioveni for så vidt angår hjælpeinstallationer, gulvbelægning, kvalitetskontrolinstallationer og it-systemer. Disse investeringer ville indebære yderligere omkostninger på 4 650 000 EUR, som er medtaget i en opdateret costbenefit-analyse.
- (19) Med hensyn til omkostningerne ved udadgående transport anfører de spanske myndigheder, at transportomkostningerne fra Mioveni er beregnet på grundlag af Renaults prognoser for efterspørgslen efter motorer på dens anlæg i det kommende år. Der blev fremlagt en detaljeret oversigt over antallet af køretøjer monteret uden for Fællesskabet og bestemt til det europæiske marked.
- (20) Med hensyn til potentielle fratrædelsesomkostninger ville en beslutning om ikke at opføre det andet fleksible samlebandsanlæg i Valladolid ifølge de spanske myndigheders oplysninger ikke have afstedkommet afskedigelsesomkostninger i denne fabrik. Der var således planlagt en forøgelse af produktionen af motorer i Valladolid (1 800 motorer pr. dag) uafhængigt af valget af det mobile projekts beliggenhed. En sådan kapacitetsforøgelse ville

⁽³⁾ BOE nr. 34 af 8.2.1997, s. 4167.

⁽⁴⁾ BOE nr. 3 af 3.1.1997, s. 89.

⁽⁵⁾ BOCyL nr. 109 af 7.6.2000, s. 6901.

være tilstrækkelig til at absorbere de fritstillede arbejds-
tagere som følge af outsourcing af forskellige operatio-
ner.

- (21) Den opdaterede costbenefit-analyse tager endvidere hen-
syn til en årlig konvergenssats på 5 % for arbejds-
omkostningerne i Mioveni i overensstemmelse med
Kommissionens praksis i de tilfælde, hvor det anlæg, der
sammenlignes med, ligger i et øst- eller mellemeuro-
pæisk land.

IV. VURDERING AF STOTTEN

- (22) Den af Spanien anmeldte støtteforanstaltning til fordel
for Renault España udgør statsstøtte efter EF-traktatens
artikel 87, stk. 1. Støtten skal finansieres af staten eller
ved hjælp af statsmidler. Eftersom støtten tegner sig for
en betydelig del af finansieringen af projektet, truer den
endvidere med at fordreje konkurrencevilkårene i Fælles-
skabet ved at begunstige Renault España frem for kon-
kurrenter, som ikke modtager støtte. Endelig finder der
en betydelig samhandel med biler sted mellem medlems-
staterne.

- (23) I traktatens artikel 87, stk. 2, er anført nogle støttefor-
mer, som er forenelige med traktaten. Under hensyn til
støttens art og formål og virksomhedens geografiske
beliggenhed er litra a), b) og c) ikke anvendelige på det
omhandlede projekt. I artikel 87, stk. 3, er anført andre
former for støtte, der kan betragtes som forenelige med
fællesmarkedet. Kommissionen bemærker, at projektet er
beliggende i Valladolid, som efter artikel 87, stk. 3, litra
a), er berettiget til regionalstøtte på indtil 35 % nettosub-
ventionsækvivalent for store virksomheder.

- (24) Den planlagte støtte ydes til Renault España, som frem-
stiller og monterer biler. Virksomheden indgår således i
motorkøretøjsindustrien som omhandlet i Fællesskabets
rammebestemmelser for statsstøtte til motorkøretøjs-
industrien ⁽⁶⁾ (herefter benævnt »rammebestemmelser
for motorkøretøjer«).

- (25) Ifølge rammebestemmelserne for motorkøretøjer skal en
støtte, som de offentlige myndigheder planlægger at yde
til et individuelt projekt inden for rammerne af en god-
kendt støtteordning til en virksomhed i motorkøretøjs-
industrien i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3,
anmeldes, før støtten ydes, hvis en af nedenstående to
tærskler overskrides: i) 50 mio. EUR for investeringspro-
jektets nominelle beløb, ii) 5 mio. EUR for den samlede
bruttostatsstøtte og støtte fra fællesskabsinstrumenter til
projektet. I det foreliggende tilfælde overskrider såvel de
samlede projektkomkostninger som støttebeløbet anmel-
delsestærsklen. Ved at anmelde den planlagte støttefor-
anstaltning til fordel for Renault España har de spanske
myndigheder således opfyldt kravene i traktatens artikel
88, stk. 3.

- (26) I henhold til rammebestemmelserne for motorkøretøjer
skal Kommissionen sikre sig, at den planlagte støtte står
i forhold til de regionale problemer, den skal bidrage til
at løse, og at støtten er nødvendig for gennemførelsen
af projektet. Overholdelsen af proportionalitets- og nød-
vendighedskriteriet er en forudsætning for, at Kommis-
sionen kan godkende statsstøtte i motorkøretøjsindustri-
en.

- (27) Ifølge punkt 3.2, litra a), i rammebestemmelserne for
motorkøretøjer skal den støttemodtagende virksomhed
klart bevise, at den har et rentabelt alternativt produ-
ktionssted for projektet for at kunne påvise behovet for
regionalstøtte. Hvis gruppen ikke råder over et andet
nyt eller eksisterende produktionssted, som kan anvende
den pågældende investering, bliver virksomheden nødt
til at gennemføre sit projekt på det eneste disponible
produktionssted, også uden støtte. Der kan derfor ikke
gives tilladelse til regionalstøtte til et projekt, som ikke
er geografisk mobilt.

- (28) Kommissionen har med bistand fra en ekstern ekspert i
bilsektoren vurderet den af Spanien fremlagte dokumen-
tation og information med henblik på at fastslå, om pro-
jektet er mobilt.

- (29) For det første skal det bemærkes, at den for Kommis-
sionen fremlagte dokumentation viser, at Renault-koncernen
i [...] (*) foretog en første sammenligning af den
tekniske gennemførlighed og de nødvendige investeringer
i Valladolid og Bursa. Heri henvises der til støtten
som en potentiel faktor, der i hvert fald delvis kunne
kompensere de større omkostninger i Valladolid. I
januar 1999 indgav koncernen en støtteanmodning til
de spanske myndigheder. I [...] 1999 drøftede Renault-
koncernen i [...] mere indgående mulighederne i Valla-
dolid og Bursa. Der blev fremlagt en undersøgelse, der
viste, at placeringen i Bursa var den mest fordelagtige
fra et økonomisk synspunkt, mens Valladolid indebar
fordele med hensyn til teknik, potentiel synergi og
mulighed for at modtage statsstøtte. Det blev besluttet at
udskyde den endelige beslutning, indtil muligheden for
at modtage statsstøtte blev bekræftet. I marts 2000
besluttede [...] sig for at gennemføre projektet i Valla-
dolid og henviste igen til statsstøtte som en vigtig faktor
for den endelige beslutning.

- (30) For det andet kunne Kommissionen ved sit besøg på ste-
det den 8. marts 2002 konstatere, at fabrikken er egnet
til fremstilling af motorer. Selv om der i Bursa kun mon-
teres motorer af K-typen, har dette produktionssted ind-

⁽⁶⁾ EFT C 279 af 15.9.1997, s. 1. (Gyldighed forlænget, jf. EFT C 368
af 22.12.2001, s. 10).

(*) Forretningshemmelighed.

- til for ganske nylig foretaget maskinel bearbejdning af de vigtigste komponenter (topstykke, krumtapaksel, knastaksel, motorblok, svinghjul og plejstænger) til motorer i C-familien. Fabrikken i Bursa har således tilstrækkelig erfaring inden for fremstilling af motorer til at huse projektet. Indretningen af et nyt motoranlæg i Bursa ville ganske vist have gjort det nødvendigt at overflytte kvalificeret personale fra andre fabrikker i etablerings- og opstartsfasen. Men dette er ikke til hinder for den tekniske gennemførlighed i Bursa for så vidt angår fremstilling af motorer.
- (31) For det tredje kunne Kommissionen på grundlag af de tidligere fremsendte oplysninger og de nye, som den fik forelagt ved besøget på stedet den 8. marts 2002, konstatere, at fabrikken i Bursa kan sikre et kvalitetsniveau, der er sammenligneligt med Renaults øvrige fabrikker. Ifølge en detaljeret oversigt over de planlagte produktionsoperationer de to steder ville de vigtigste operationer af betydning for produktets kvalitet være automatiseret i begge fabrikker, mens visse monteringsoperationer af mindre betydning ville være manuelle i Bursa og automatiserede i Valladolid.
- (32) Det skal i den forbindelse bemærkes, at Renault-koncernen anvender de samme kvalitetsnormer i alle sine produktionsanlæg. De interne kvalitetsindikatorer for bearbejdnings- og monteringsfaserne, som måler antallet af komponenter, der ikke opfylder specifikationerne under produktionsprocessen, viser, at antallet af defekte komponenter for hver fremstillet million stort set var identisk i Valladolid og Bursa. Kvalitetsindikatorerne for færdigprodukter (som har direkte indvirkning på omkostningerne med hensyn til garantiydelser) viser ligeledes samme tendens for de forskellige produktionsanlæg. I alle Renault Nissan-fabrikkerne er der fastsat et og samme mål for antallet af defekte motorer, uanset automatiseringsgrad, som skal være opfyldt i 2005.
- (33) Regionalstøtte til modernisering og rationalisering, der generelt ikke er mobil støtte, er ikke tilladt i motorkøretøjssektoren. Det foreliggende projekt går imidlertid ud på at udvide de eksisterende anlæg ved at investere i helt nye produktionslinjer, som har mobil karakter.
- (34) På baggrund af ovenstående betragtninger konkluderer Kommissionen, at projektet er mobilt og følgelig kan omfattes af regionalstøtte, for så vidt som støtten er nødvendig for at tiltrække investeringen til den støtteberettigede region.
- (35) Med hensyn til de støtteberettigede omkostninger bemærker Kommissionen, at de ifølge de spanske myndigheders oplysninger andrager 128 724 990 EUR i 1999-værdi, med en kalkulationsrente på 4,72 %.
- (36) I henhold til punkt 3.2, litra c), i rammebestemmelserne for motorkøretøjer skal Kommissionen sikre sig, at den planlagte støtteforanstaltning står i forhold til de regionale problemer, den skal bidrage til at løse. Hertil anvender Kommissionen en costbenefit-analyse.
- (37) I costbenefit-analysen sammenlignes omkostningerne i forbindelse med de mobile aspekter, som investor skal bære for at gennemføre projektet i det pågældende område, med de omkostninger, han vil skulle bære for samme projekt med en alternativ beliggenhed, hvilket gør det muligt at definere de særlige ulemper for det pågældende støtteberettigede område. Kommissionen tillader regionalstøtte inden for en grænse, der svarer til de regionale ulemper, der følger med en investering på et alternativt sted.
- (38) I henhold til rammebestemmelserne for motorkøretøjer skal costbenefit-analysen, hvis en virksomhed sammenligner et produktionssted (i EØS eller i de central- og østeuropæiske lande) med et produktionssted uden for Europa, hvorfra der importeres køretøjer, eventuelt gennemføres med et hypotetisk alternativt produktionssted, hvis mere end halvdelen af produktionen sælges uden for Europa. Det alternative produktionssted i Bursa, Tyrkiet, er ikke beliggende i EØS eller de central- og østeuropæiske lande, og mere end halvdelen af de fremstillede motorer sælges i Europa. Derfor skal costbenefit-analysen gennemføres med et hypotetisk europæisk produktionssted. I dette tilfælde er det hypotetiske europæiske sammenligningssted Mioveni, Rumænien, hvor bilproducenten Dacia, der kontrolleres af Renault, ligger.
- (39) I henhold til punkt 3.2, litra c), i rammebestemmelserne for motorkøretøjer skal vurderingen af de driftsmæssige ulemper i Valladolid i forhold til Mioveni i costbenefit-analysen omfatte en treårig periode, eftersom der er tale om en udvidelse og ikke en nyopførelse (greenfield-projekt). Den fremlagte costbenefit-analyse er udarbejdet for perioden 2003-2005, dvs. for en treårig periode efter produktionens igangsættelse i overensstemmelse med punkt 3.3, i bilag I til rammebestemmelserne for motorkøretøjer.
- (40) Kommissionen har med bistand fra den eksterne uafhængige ekspert gennemgået den anmeldte costbenefit-analyse for at fastslå, om den planlagte støtte står i forhold til de regionale problemer, den skal bidrage til at løse. Costbenefit-analysen er, som det beskrives mere indgående i det følgende, blevet ændret, således at den tager hensyn til de yderligere oplysninger, Spanien fremlagde ved indledningen af proceduren.
- (41) Hvad angår manglen på stordriftsfordele på sammenligningsstedet i Mioveni, indregner den nye costbenefit-analyse ekstra investeringsomkostninger på det rumænske produktionssted. Fabrikken i Mioveni har i de senere

år gennemgået en rationaliseringsproces, som har frigjort et stort bebygget areal, og yderligere investering i bygninger ville derfor ikke være nødvendig. Der er dog indregnet en meromkostning på 1 500 000 EUR til modernisering af det frigjorte areal og til støtteinfrastrukturer. Fabrikken (som fremstiller E-motorer) er i forvejen udstyret med prøvebænke, men der er planlagt en yderligere investering på 3 mio. EUR til installation af moderne målingssystemer til kontrol af de bearbejdede komponenters kvalitet. Endelig er der med henblik på den logistiske planlægning medregnet ekstra it-investeringer til en værdi af 150 000 EUR.

- (42) Kommissionen mener, at de yderligere investeringer på i alt 4 650 000 EUR, sammenlagt med de meromkostninger, der i forvejen er indregnet i costbenefit-analysen (større investeringer i leverandørværktøjer, overførsel af kvalificeret personale og en større andel indirekte arbejdskraft) er et korrekt udtryk for den økonomiske ulempe ved placeringen i Mioveni som følge af manglende stordriftsfordele.
- (43) Hvad angår omkostningerne ved udgående transport accepterer Kommissionen den oversigt, de spanske myndigheder har fremlagt over den forventede efterspørgsel efter motorer på Renault-anlæggene uden for Fællesskabet. Den omstændighed, at produktionen uden for Fællesskabet delvis er beregnet til det europæiske marked, begrunder, at anlæggene uden for Fællesskabet tegner sig for en højere efterspørgsel efter motorer end den, de lokale markeder kan absorbere.
- (44) Hvad angår de potentielle fratrædelsesomkostninger, har Kommissionen kunnet konstatere, at Renault-koncernen under alle omstændigheder agtede at øge produktionen af motorer i Valladolid, også selv om det mobile projekt ikke blev placeret der. Denne produktionsstigning ville være tilstrækkelig til at absorbere de arbejdstagere, der blev fritstillet som følge af outsourcing af nogle operationer. Kommissionen konkluderer derfor, at der ikke ville blive tale om fratrædelsesomkostninger i Valladolid, selv om den mobile investering ikke blev gennemført i Spanien.
- (45) Hvad angår lønudviklingen i Rumænien, bemærker Kommissionen, at den opdaterede costbenefit-analyse i overensstemmelse med dens sædvanlige praksis i de tilfælde, hvor sammenligningsanlægget ligger i et central- eller østeuropæisk land, indregner en årlig konvergenssats på 5 % for arbejdskraftomkostningerne i Mioveni.
- (46) De nævnte ændringer i analysen giver nogle andre resultater end de af Spanien oprindeligt anmeldte. Den ændrede costbenefit-analyse viser en nettoomkostnings-

ulempe for Valladolid på 31 498 101 EUR i 1999-værdi (over for de anmeldte 35 927 252 EUR). Ulempefaktoren i forbindelse med projektet er dermed på 24,47 % (oprindeligt anmeldt: 27,91 %). Det element, der har den største indvirkning på den nye beregning af ulempen, er arbejdskraften, som er en del billigere i Rumænien end i Spanien.

- (47) Endelig har Kommissionen vurderet spørgsmålet om »supplerende regionalstøtte«, som består i en forhøjelse af den tilladte støtteintensitet med henblik på at tilskynde investor til at beslutte sig for den pågældende region. Det fremgår af den fremlagte dokumentation, at Renault-koncernen vil øge sin produktionskapacitet både for motorer og biler i den omhandlede periode. Derfor nedsættes den regionale ulempefaktor, der følger af costbenefit-analysen, med 1 %, hvormed den endelige faktor bliver på 23,47 %.

V. KONKLUSION

- (48) Støtteintensiteten i forbindelse med projektet (14,27 % bruttosubventionsækvivalent) er lavere end den ulempefaktor, der fremkommer ved costbenefit-analysen (23,47 %), og lavere end regionalstøtteloftet (35 % nettosubventionsækvivalent). Den af Spanien påtænkte regionalstøtte til Renault España opfylder dermed kravene for at kunne anses for forenelig med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den af Spanien påtænkte statsstøtte til Renault España SA i Valladolid til en nominel værdi af 22 333 832 EUR (svarende til 18 366 569 EUR i nutidsværdi med 1999 som basisår og en kalkulationsrente på 4,72 %) til en støtteberettiget investering på 149 441 660 EUR (128 724 990 EUR i nutidsværdi), er forenelig med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra a).

Støtten er følgelig tilladt.

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Spanien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 5. juni 2002.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 19. juni 2002

om Nederlandenes statsstøtte til fordel for nederlandske bugserbådsoperationer i EU's søhavne og indre vandveje

(meddelt under nummer K(2002) 2158)

(Kun den nederlandske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2002/901/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelse af EF-traktatens artikel 93 ⁽¹⁾,

efter at have opfordret de interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med ovenstående bestemmelser ⁽²⁾, under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

- (1) Ved klage den 17. april 2000 blev Kommissionen informeret om formodet ulovlig statsstøtte fra Nederlandene til bugseroperationer i EU's havne og EU's indre vandveje i form af tonnageskat. Tre andre parter ⁽³⁾ rejste betænkeligheder vedrørende dette spørgsmål, og en af disse indsendte en formel klage.
- (2) Kommissionen stillede ved brev af 12. september 2000 en række indledende spørgsmål til de nederlandske myndigheder, som blev drøftet på et møde og blev formelt besvaret ved brev af 8. november 2000, som blev rettet ved et korrigerende samme dag.
- (3) Endvidere forelagde klageren, som indgav klage af 17. april 2000, mange andre oplysende elementer, som førte til mange møder mellem klageren og Kommissionen.

⁽¹⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ EFT C 298 af 24.10.2001, s. 5.

⁽³⁾ Brev af 4.8.2000, registreret i GD Energi og Transport den 9.8.2000, og formel klage af 4.4.2001, registreret i Kommissionens generalsekretariat den 6.4.2001.

(4) Efter et brev fra Tyskland den 18. januar 2001 blev der afholdt et møde om spørgsmålet med de tyske myndigheder den 29. marts 2001.

(5) På grundlag af de oplysninger, Kommissionen havde til rådighed, blev der afholdt endnu et møde med de nederlandske myndigheder den 19. april 2001.

(6) Kommissionen meddelte ved brev af 11. juli 2001 Nederlandene, at den havde besluttet at indlede proceduren i henhold til artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten om støtten.

(7) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽⁴⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at indgive deres kommentarer.

(8) Kommissionen modtog indledende kommentarer fra de nederlandske myndigheder og kommentarer fra 51 interesserede parter. Den sendte dem videre til Nederlandene, som fik mulighed for at reagere; Nederlandenes kommentarer blev modtaget ved brev af 18. april 2002, registreret den 22. april 2002 (A/57255).

2. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

2.1. Kommissionens beslutning i sag N 394/88, N 384/91, N 738/95, NN 89/97 og N 8/98

(9) Nederlandene meddelte ved brev af 23. august 1988 første gang en skatteordning til forbedring af den nederlandske flådes konkurrencesituation. Nederlandene henviste til en kommissionsmeddelelse til Rådet af 1985

⁽⁴⁾ Se fodnote 2.

vedrørende en fælles politik for EF's søfart. Disse foranstaltninger blev godkendt af Kommissionen ved brev af 2. december 1988.

- (10) Kommissionen besluttede den 12. december 1994 ikke at gøre indsigelser mod nedsatte indkomstskatter og socialsikringsbidrag på henholdsvis 19 og 5 % (»støtteordningen«) (sag N 384/91).
- (11) Kommissionen informerede ved brev af 12. april 1996 (SG(96) D/3852) Nederlandene om sin beslutning om ikke at gøre indsigelser mod en stigning i ovennævnte nedsættelser af indkomstskatter og socialsikringsbidrag på op til henholdsvis 38 og 10 % og ikke gøre indsigelser vedrørende indførelse af en såkaldt »tonnageskat« (sag N 738/95).
- (12) Som meddelt i henhold til ovennævnte brev af 12. april 1996 genvurderede Kommissionen tonnageskatten og godkendte den igen samt informerede Nederlandene herom ved brev af 31. juli 1997 (SG(97) D/6453) (sag NN 89/97).
- (13) Kommissionen informerede ved brev af 20. maj 1998 (SG(98) D/4032) Nederlandene om sin beslutning om ikke at gøre indsigelse mod en forøgelse fra 38 til 40 % under den skatteordning, der blev godkendt i henhold til sag N 738/95.

2.2. Tonnageskat

- (14) Den såkaldte »skatteordning« omfatter nedsat indkomstskat og nedsatte socialsikringsbidrag for EF-søfolk, som normalt betales af arbejdsgiveren. En sådan foranstaltning har til hensigt at forbedre den nederlandske handelsflådes konkurrenceevne.
- (15) »Tonnageskatten« er en frivillig foranstaltning, som vedrører selskabsskat for rederier. I henhold til tonnageskatten fastsættes fortjeneste fra søfartsaktiviteter til en standardrate på grundlag af den tonnage, rederiet driver, uafhængigt af den faktiske fortjeneste og de tilknyttede omkostninger. En sådan foranstaltning har også til formål at forbedre den nederlandske handelsflådes konkurrenceevne.
- (16) Ingen af Kommissionens beslutninger i sag N 738/95 og NN 89/97 (forlængelse af tonnageskatten, se senere) vedrører specifikt bugseroperationer eller bugserbåde.

2.3. Områder omfattet af meddelelserne

- (17) Meddelelserne og oplysninger fra de nederlandske myndigheder vedrørende sagerne i de i punkt 2.2 nævnte

sager fokuserer klart på søtransportoperationer, der (hovedsageligt) udføres på havet og indeholder nogle yderligere forklaringer, i henhold til hvilke bugseroperationer, der hovedsagelig udføres på havet, kan komme i betragtning, når det drejer sig om skatteordningen og tonnageskatten.

- (18) Det bør endvidere tilføjes, at den skattelov, der blev meddelt Kommissionen i denne forbindelse, er berettiget, da det i titlen hedder: »Belastningswetten in het belang van de zeescheepvaart« (skattelov vedrørende højsøfart). Følgende tjener til at vise, i hvilket omfang de modtagne oplysninger i forbindelse med meddelelsen af ovennævnte sager udelukkende fokuserede på søtransportaktiviteter på havet.

2.3.1. Meddelelse i sag N 384/91

- (19) Den første meddelelse i denne forbindelse vedrører sag N 384/91, der blev godkendt i 1995. Den meddelte lov⁽⁵⁾ fastsætter, »at et søgående skib er et skib, som har et registreringscertifikat i henhold til artikel 3, stk. 1, i »Zeebrievewet« (lov om registreringscertifikater), ... som sejler på havet for et rederi, eller som skal fungere som bugserbåd eller som redningsbåd på havet og beskæftiger sig med levering af sådanne tjenesteydelser til søgående skibe, undtagen skibe, der anvendes som lodsbåde«.

- (20) Den forklarende note til denne artikel (s. 11) fastsætter, at »det søgående skib skal sejle til søs som en del af en skibsfartvirksomhed (rederi) eller skal være beregnet til eller anvendes som bugserbåd eller til redningsaktiviteter for søgående skibe. Et søgående skib, der anvendes både på havet og på de indre vandveje, betragtes som sejrende på havet, hvis dets hovedaktiviteter udføres på havet ...«.

2.3.2. Meddelelse i sag N 738/95

- (21) I henhold til de nederlandske myndigheders meddelelse vedrører den eneste ændring af loven af 1995 støttens størrelse, hvad angår »skatteordningen« — og dermed forskellen mellem sag N 348/91 og sag N 738/95. Definitionen af »søgående skib« forblev uændret som grundlag for sag N 738/95.

- (22) Det samme gælder den øgede støtteintensitet i sag N 8/98 i forhold til sag N 738/95, hvor det eneste, der blev ændret, var støtteintensiteten.

⁽⁵⁾ Ordning vedrørende bidrag til skatter og national forsikring for skibsfart 1994.

(23) Artikel 8c, stk. 2, i den lov ⁽⁶⁾, der blev meddelt som N 738/95, anføres: »I denne artikel [vedrørende tonnageskat] betyder fortjeneste på skibsfart fortjeneste, der hidrører fra anvendelse af et skib til transport af varer eller personer i international sejlads over havet ... samt fortjeneste på anvendelse af et skib til bugsering eller levering af almindelig bistand på havet til ovennævnte skibe.«

(24) I begrundelsen for loven nævnt i betragtning 23 gives følgende fortolkning af artikel 8c, stk. 2 ⁽⁷⁾: »Hvad angår grundlaget for tonnageskat er fortjeneste i skibsfart den fortjeneste, der tjenes ved anvendelse af skibe til transport af varer eller personer ved international sejlads på havet, ... samt fortjeneste ved anvendelse af et skib til bugsering eller levering af almindelig bistand på havet til skibe.«

(25) Begrundelsen indeholder endvidere følgende afsnit: »International sejlads på havet: På grundlag af definitionen i artikel 50 i indkomstskatteloven af 1964 og artikel 19 i selskabsskatteloven af 1969 betyder international sejlads på havet i den lov, der behandles, sejlads mellem en nederlandsk havn og en udenlandsk havn og sejlads mellem to udenlandske havne. Dette omfatter ikke sejlads mellem to nederlandske havne og tilknyttet transport af havn til depot eller fra havn til modtager. Skibet skal anvendes på havet til transport af varer og personer. I disse love betragtes et skib, som anvendes til begge aktiviteter på havet og på de indre vandveje, som et skib, der anvendes til sejlads på havet, hvis størstedelen af sejladsen foregår på havet ...«.

(26) Endelig nævnes: »bugsering og levering af almindelig bistand: Endvidere medtages skibe, der skal anvendes til bugsering eller til almindelig bistand til skibe på havet, hvad angår tonnageskatgrundlaget.«

⁽⁶⁾ Økonomiministeriet, generaldirektoratet for skatter, lovgivning for direkte skatter, WDB 95/166, Haag, den 13. juni 1955: henvendt til ministerrådet — ændring til indkomstskatteloven af 1964, selskabsskatteloven af 1969 og loven vedrørende skattefordele og nationalforsikringsfordele for skibsfart af 1995 (ændring til nogle af skattelovene vedrørende højsøskibsfart).

⁽⁷⁾ Begrundelse for ændring af indkomstskatteloven af 1964, selskabsskatteloven af 1969 og loven om skattefordele og nationale forsikringsfordele for skibsfart af 1995 (ændring af nogle af skattelovene vedrørende højsøskibsfart).

2.3.3. Oplysninger vedrørende sag NN 89/97

(27) Den forelagte dokumentation med henblik på fornyet godkendelse af tonnageskatten fokuserer hovedsagelig på foranstaltningens effektivitet og indeholder ikke nye betingelser for støtteberettigelse.

2.3.4. Meddelelse i sag N 8/98

(28) Den støtte, der meddeles i sag N 8/98, vedrører en øget støtteintensitet, hvad angår den »skatteordning«, der blev meddelt under N 738/95 (fra 38 til 40 %).

2.4. Begrundelse for indledning af proceduren

(29) Kommissionen indledte den formelle undersøgelsesprocedure (sag C 56/01) i denne sag med den begrundelse, at den mente ikke at have godkendt søfartsstatsstøtte til nederlandske bugseroperationer i EU-havne og indre EU-vandveje i nogen af sagerne N 738/95 og NN 89/97 eller i nogen anden beslutning forbundet med dette spørgsmål ⁽⁸⁾.

(30) Denne kommissionsbeslutning byggede bl.a. på oplysninger fra de nederlandske myndigheder (brev af 8. november 2000), i henhold til hvilke en række havnebugseringsoperationer som tidligere beskrevet fik søtransportstøtte eller kunne gives sådan støtte under ordninger i henhold til sag N 738/95 og NN 89/97.

(31) Støtten i henhold til beslutning C 56/01 (bugseringsoperationer i og omkring EU-havne og EU's indre vandveje) blev derfor betragtet som ny støtte, som ikke a priori kunne betragtes som værende i overensstemmelse med traktaten. Nederlandene blev også anmodet om at suspendere udbetaling af sådan støtte for at begrænse eventuel skade for konkurrenter på grund af ulovlig støtte.

3. BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER

(32) I forbindelse med proceduren modtog Kommissionen a) indledende bemærkninger fra Nederlandene, b) bemærkninger fra 51 andre interesserede parter og c) bemærkninger fra Nederlandene til bemærkningerne fra de 51 interesserede parter.

⁽⁸⁾ Nederlandene sætter spørgsmål ved denne beslutning ved Domstolen.

3.1. Indledende bemærkninger fra Nederlandene

- (33) Nederlandene besvarede ved brev af 7. august 2001 indledning af proceduren i sag C 56/01. De nederlandske myndigheder er uenige med Kommissionens beslutning om at klassificere den pågældende støtte som »ny« støtte, da de mener, a) at skatteordningen og tonnageskatten begge er godkendt henholdsvis igen godkendt ved Kommissionens beslutninger, og b) at meddelelse i sag N 738/95 indebar, at tonnageskat for skibe, der anvendes til at levere bugsering eller bistand til søgående skibe, og at klassificeringen af sådanne bugserbåde, hvad angår tonnageskat, bør bygge på bugserbådens bygning og udstyr og ikke nødvendigvis skal forbindes med, om dens aktiviteter udføres på havet. c) Brevet af 8. november 2000 nævnt i betragtning 30 gentager blot dette.
- (34) De nederlandske myndigheder gør endvidere opmærksom på, at bugsering ad de indre vandveje foregår i områder, der adskiller sig fra søhavne, og at sådanne bugserbåde beregnet til de indre vandveje ikke kan gå på havet. Havret gælder for bugserbåde fra det øjeblik, de yder bistand til et søgående skib, uafhængigt af, hvor sådan bistand gives, i modsætning til bugserbåde på de indre vandveje.
- (35) Det nævnes også, at det faktum, at en nederlandsk bugserbådsoperatør for nylig trak sig tilbage fra Hamburg havn, viser, at skatteordninger ikke er afgørende faktorer, når det drejer sig om konkurrence. De nederlandske myndigheder bemærker også, at en række andre lande ønsker at anvende samme skatteordning som den, der anvendes i Nederlandene.

3.2. Bemærkninger fra 51 andre interesserede parter

- (36) Bemærkningerne fra 51 andre interesserede parter resumeres i det følgende og grupperes efter type.
- (37) Parterne
- 1) Arnold Ritscher, 2) Bremer Reederverein, 3) Freie Hansestadt Bremen, 4) Freie und Hansestadt Hamburg, 5) Handelskammer Hamburg, 6) J. Johanssen & Son, 7) [...] (*), 8) Rhenus AG & Co., 9) Tysklands Farste Repræsentation, 10) Unternehmensverband Hafen Hamburg, 11) Unterweser Reederei GmbH, 12) Verband Deutscher Reeder, 13) Wirtschaftsverband Weser, 14) Zentralverband der Deutschen Seehafenbetriebe, 15) og 16) (navne fortløbigt)

(*) Forretningshemmelighed.

fremsendte særskilte og uafhængige bemærkninger, som kan resumeres således ⁽⁹⁾:

- (38) Det anføres, at de nederlandske støttemodtagere har en betydelig konkurrencefordel (hvilket underbygges af en undersøgelse foretaget af PWC, som er indsendt af de tyske myndigheder), så de har en stærk markedsposition på det tyske havnebugseringsmarked. Denne situation afspejles ved, at de tyske virksomheder sælger aktiver og nedskærer personalet. Støtten giver ikke blot nederlandske bugsererselskaber fordele, men også nederlandske havne. Den nævnte støtte kan endvidere ikke være på linje med Fællesskabets retningslinjer om søtransport, når den gælder for national sejlads på de indre vandveje og/eller havne og ikke er forbundet med konkurrence mellem EU-registre og ikke-EU-registre. Den pågældende støtte bør derfor tilbagebetales.
- (39) Part 17, White & Case, anførte på et tysk bugserbådsselskabs vegne følgende: Der må skelnes mellem højsøbugsering og havnebugsering, da dette er forskellige markeder med forskellige kontraktlængder, som ofte forvaltes af adskilte afdelinger i samme selskab. Der er essentielt ingen konkurrence mellem EU-havnebugserbåde og bugserbåde, som fører tredjelandes flag. Nederlandske bugserbåde i havne har dog en konkurrencefordel i forhold til deres kolleger i EU, da de modtager ulovlig støtte, som gør det muligt for dem at udvikle en aggressiv markedsadfærd.

- (40) Vedrørende de specifikke spørgsmål om, hvorvidt bugserbåde kan modtage støtte, anfører White & Case, at selv om der anvendes tekniske kriterier til at etablere, om den pågældende bugserbåd kan modtage støtte, betyder det ikke nødvendigvis, at en søgående bugserbåd, der hovedsageligt arbejder i en havn, kan modtage støtte, da dette er i modstrid med det gentagne princip i loven, i henhold til hvilket operationer, der kan komme i betragtning, hovedsagelig skal udføres på havet. White Case henviser til nederlandske retssager, hvori regeringen, (skattemyndighederne) argumenterer, at havnebugsering ikke kan komme i betragtning, hvad angår den pågældende støtte, og at disse myndigheder blev underkendt af nationaldomstolen, som mener, at havnebugsering kan komme i betragtning.

⁽⁹⁾ Ikke alle resumerede bemærkninger er blevet forelagt af hver enkelt interesseret part. Da der dog er en række ligheder, resumeres disse bemærkninger sammen.

- (41) Endvidere må søtransportstøtte til nederlandske bugserbådsoperationer i havne betragtes som ny støtte siden meddelelsen i 1995 og mindst siden 5. januar 1999, på hvilken dato de nederlandske myndigheder gik ind på at tilpasse al tidligere lovgivning til de »nye« fællesskabsretningslinjer om statsstøtte til søtransport af 1997. Dette understreges yderligere af følgende argument: Enhver tvivl vedrørende en meddelt tekst er negativ for den medlemsstat, som indsendte meddelelsen, da det er medlemsstaten, som har ansvaret for, at meddelelsens indhold er fuldstændigt og klart. Medlemsstaten må i denne forbindelse betragtes som garant for retlig sikkerhed. Den nævnte støtte er endvidere i modstrid med Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte til søtransport, som fokuserer på konkurrencen mellem EU-registre og ikke-EU-registre, mens bugsering i havne i det væsentlige ikke kommer ud for denne form for konkurrence. I henhold til ovenstående, og da Nederlandene ikke kan have nogen legitime forventninger, konkluderer White & Case, at den ulovlige støtte, de pågældende operatører har nydt godt af selv under ordninger før meddelelsen af 1995, skal forlanges tilbagebetalt af Kommissionen.
- (42) Virksomhederne
- 18) Birger Gran, 19) Hual, 20) Hydro Belgium SA, 21) Krogstads Shippings, 22) Minerva Marine Inc.), 23) Mitsui O.S.K. Shipping (Europe) Ltd, 24) NYK Bulkship (Europe) Ltd, 25) Rotterdam Municipal Port Management, 26) Sanko Kisen (Europe) BV, 27) Simpson, Spence & Young Ltd, 28) Stolt-Nielsen Transportation Group BV, 29) Thenamaris (Ships Management) Inc., 30) Vopak og 31) Wallenius Wilhelmsen
- fremstillede separate og uafhængige bemærkninger, som kan resumeres således ⁽¹⁰⁾:
- (43) Virksomhederne understreger, at den pågældende støtte er blevet godkendt af Kommissionen, at ethvert forsøg på indblanding i et velreguleret, men frit marked, ville få alvorlige konsekvenser, at et virkeligt frit marked kun kan gennemføres, hvis der er et åbent marked, som virksomhederne frit kan komme ind på, at nederlandske virksomheders indtræden på det tyske bugseringsmarked er i overensstemmelse med princippet om fri levering af tjenesteydelser, som er omfattet af Kommissionens forslag til retsakt vedrørende havne, og at kun et frit marked kan sikre det mest effektive forhold mellem pris, kvalitet og præstation. Det pågældende marked kommer til at fungere på en sådan måde, at stor sikkerhed og standarder af høj kvalitet opretholdes i forbindelse med konkurrencedygtige, langsigtede priser.
- (44) Virksomhederne
- 32) Cape Reefers, 33) Coerclerici Armatori, 34) Maritime Services Aleuropa GmbH, 35) Pan Ocean Shipping Co. Ltd og 36) Polsteam (Benelux)
- fremstillede separate og uafhængige bemærkninger, som kan resumeres således ⁽¹¹⁾:
- (45) Det anføres, at den pågældende støtte er blevet godkendt og således er på linje med Fællesskabets retningslinjer om statsstøtte til søtransport. Bugserbådejere i en medlemsstat kan således konkurrere til samme omkostninger med bugserbådejere i åbne registre, men med større sikkerheds- og kvalitetsstandarder.
- (46) Den klage, der udløste nærværende sag, bygger kun på den kendsgerning, at et tysk bugserbådsselskab ikke kan nyde godt af lignende skattefordele som selskaber i Nederlandene, da Tyskland tilsyneladende nægter at indføre lignende skattefordele.
- (47) Klagerens indfaldsvinkel, dvs. at bugseringsoperationer kan komme i betragtning alt efter det sted, hvor de udføres, er for begrænset og afspejler ikke den økonomiske og driftsmæssige realitet. Den eneste relevante skellen foretages på grundlag af de forskellige typer bugserbåds tekniske kriterier.
- (48) En protektionistisk holdning til fordel for det tyske bugseringsmarked kommer til at medføre mindre konkurrence og større bugseringsafgifter.
- (49) Bugseringsmarkedet er et internationalt marked med konkurrence mellem internationale havne.
- (50) Virksomhederne
37. Kotug Europe BV; 38. Kotug Schleppeederei GmbH; 39. Adriaan Kooren BV; 40. Bais Maritiem BV; 41. Belgische Redersvereniging; 42. Corus Services; 43. Multtraship BV; 44. Nissan Carrier Europe BV; 45. Scheepvaart & Industrie Vereniging Noordzeekanaalgebied; 46. Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders; 47. Smit International NV; 48. Unie van Redding- en Sleepdienst in Nederland BV; 49. Wagenborg Sleepdienst BV; 50. Wijsmuller Marine Service BV; 51. Zeeland Seaports
- fremstillede separate og uafhængige bemærkninger, som kan resumeres således ⁽¹²⁾:

⁽¹⁰⁾ Se fodnote 9.⁽¹¹⁾ Se fodnote 9.⁽¹²⁾ Se fodnote 9.

- (51) Det anføres, at støtten udgør »eksisterende støtte«, da Kommissionen har godkendt den. Eksisterende støtte kan ikke forlanges tilbagebetalt. Hvis den godkendte støtte betragtes som »ny støtte«, er dette i modstrid med princippet om legitime forventninger og retlig sikkerhed. Den godkendte støtte er på linje med det formål, bestemmelserne om statsstøtte til søtransport tjener, da målet er at skabe lige betingelser for alle rederier, der er udsat for international konkurrence.
- (52) Det antal nederlandske bugserbåde, der kan betragtes som søgående bugserbåde, er stadig under 10 %, og ikke alle udnytter foranstaltningerne.
- (53) Havne har nu en åben markedsstruktur, hvor bugserbåde, der fører en ikke-EU-medlemsstats flag, kan operere. Når de bugserbåde, der bistår søgående fartøjer i havne, er omfattet af ordningen, er det fuldstændig rimeligt, da markederne er åbne. Der skal derfor skabes samme betingelser både i havne og uden for havnene. Et rent geografisk kriterium, navnlig aktivitetsområdet, bør ikke anvendes til at udelukke bugserbåde, der karakteriseres som søgående fartøjer med en besætning, der har de påkrævede certifikater til at arbejde på søgående fartøjer. Hvis søfartsstatsstøtte afskaffes for bugserbåde, stiger afgifterne. Sådanne støtteforanstaltninger sikrer kvalitetsstandarder til søs og begrænser de komparative ulemper for bugserbåde, der drives i åbne registre og ansætter besætninger til lave lønninger.
- (54) Bemærkningerne understreger, at man bør undgå at forlange tilbagebetaling. Et forlangende om at tilpasse de eksisterende bestemmelser til de nye bestemmelser skulle give tilstrækkelig tid til at tilpasse de eksisterende ordninger til de nye bestemmelser.
- (55) De nederlandske myndigheder anfører, at støtten kun har ydet et lille bidrag til den succes, nederlandske bugseringsoperationer har i tyske havne. Foranstaltningen er samtidig effektiv, da den gør det muligt at beskæftige EF-søfolk og at styrke EU's rederier. Andre EU-bugserbådsoperatører kan også nyde godt af skattefordele med henblik på større international konkurrenceevne.
- (56) De nederlandske myndigheder anfører endvidere, at bugserbistand til søgående skibe skal være på linje med retningslinjerne uafhængigt af, hvor denne tjenesteydelse udføres. EU's havnebugseringsselskaber/aktiviteter ville stå ugunstigt under internationale forhold, hvis de ikke kunne nyde godt af støtte. Den kendsgerning, at Tyskland har valgt ikke at anvende sine skatteordninger i Tyskland, men kun i udenlandske havne, kan ikke anvendes som et argument mod anvendelse af nederlandske skatteordninger i tyske havne. De nederlandske myndigheder kan ikke tilslutte sig det argument, der fremsættes af White & Case, dvs. at bugserbådsoperationer skal leveres på havet for at kunne nyde godt af skattelempelser og med PWC-undersøgelsens konstateringer om omfanget af skatteordningen. De nederlandske myndigheder kommenterer, at det er meget almindeligt, at forskellige slags tjenesteydelser — f.eks. bugsering på havet og i havne — forvaltes af forskellige selskaber. Man kommenterer også, at bugserbåde har tre til fire arbejdsopgaver om dagen, somme tider i havnen, somme tider på havet, så de kommer aldrig til at opfylde et kriterium, der går ud på, at de hovedsageligt arbejder på havet.
- (57) De nederlandske myndigheder forelagde endvidere en rapport fra JBR, som hovedsagelig fokuserer på markedssituationen, og som erklærer, at Kotugs adgang til det tyske bugseringsmarked hovedsagelig skyldes strategi og erfaring. Efter at de nederlandske firmaer kom ind på det tyske bugseringsmarked, faldt priserne, og kvaliteten steg. Det anføres endvidere, at de tyske selskaber undervurderede følgerne af konkurrence og reagerede for langsomt.
- (58) I henhold til endnu en rapport fra Loyens & Loeff, som blev forelagt af de nederlandske myndigheder, bygger PC-rapporten, som den tyske regering har forelagt, ikke på de rette forudsætninger eller på den lokale markedssituation.

5. VURDERING AF STØTTEN

4. NEDERLANDENES BEMÆRKNINGER TIL DE 51 ANDRE INTERESSEREDE PARTERS BEMÆRKNINGER

5.1. Støtte i henhold til artikel 87, stk. 1, i EF-traktaten

- (55) Nederlandene forelagde ved brev af 18. april 2002 bemærkninger til hovedpunkterne, som kan resumeres således:
- (56) De nederlandske myndigheder anfører, at støtten kun har ydet et lille bidrag til den succes, nederlandske bugseringsoperationer har i tyske havne. Foranstaltningen er samtidig effektiv, da den gør det muligt at beskæftige EF-søfolk og at styrke EU's rederier. Andre EU-bugserbådsoperatører kan også nyde godt af skattefordele med henblik på større international konkurrenceevne.
- (60) I henhold til artikel 87, stk. 1, i EF-traktaten er »statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne«.
- (61) De nederlandske myndigheders anvendelse af støtte gennem statsmidler til fordel for nederlandske bugseringsoperationer i EU-havne og EU's indre vandveje begunsti-

ger visse virksomheder, da foranstaltningen er specifik for bestemte bugseringsoperationer ⁽¹³⁾. Støtte, der gives i denne sammenhæng, truer med at fordreje konkurrencen og kan påvirke handel mellem medlemsstaterne, da der kan være tale om selskaber, der er registreret i et andet land end der, hvor tjenesteydelsen udføres ⁽¹⁴⁾. Støtte til bugseringsoperationer i havne og på de indre vandveje udgør således statsstøtte i henhold til artikel 87, stk. 1, i traktaten.

5.2. Retsgrundlag for vurderingen

- (62) EF-retningslinjerne om statsstøtte til søtransportsektoren af 1997 ⁽¹⁵⁾ (herefter benævnt »retningslinjerne«) angiver i enkeltheder, hvilken støtte til søtransport der er forenelig med det fælles marked.
- (63) Forordning (EF) nr. 659/1999.

5.3. »Ulovlig« støtte (støtte, der ikke er meddelt)

- (64) Da de nederlandske myndigheder bekræftede, at den pågældende støtte er blevet udbetalt, må det klargøres, om denne støtte blev meddelt, eller om der er tale om ulovlig støtte.

5.3.1. Område dækket af meddelelsen/meddelelserne

- (65) I forbindelse med de meddelelser og oplysninger, der blev forelagt vedrørende sag N 738/95 og NN 89/97, meddelte Nederlandene støtteordninger, som næsten udelukkende fokuserede på aktiviteter, der blev udført på havet. Dette fremgår klart, når man analyserer både det generelle anvendelsesområde og de forskellige elementer i de tidligere resumerede ordninger. Den eneste undtagelse fra levering af aktiviteter på havet er, at et skib, der anvendes til aktiviteter både på havet og i havne/på de indre vandveje, betragtes som anvendt til aktiviteter på havet, hvis aktiviteterernes væsentlige fokus er på havet.
- (66) Det bør endvidere bemærkes, at den i sag N 738/95 meddelte lov i titlen beskrives som »ændring til nogle af de skattelove, der vedrører højsøfart («zeescheepvaart»«.

⁽¹³⁾ Selv om en sådan støtte betragtes som en del af en pakke, f.eks. »tonnageskat« eller »skatteordning«, er den stadig sektorspecifik, da den påvirker en bestemt aktivitet i søhavnssektoren.

⁽¹⁴⁾ I det tilfælde, der vurderes, udfører nederlandske bugserbådselskaber bugseringsoperationer i tyske havne (Hamburg og Bremen).

⁽¹⁵⁾ EFT C 205 af 5.7.1997, s. 5.

- (67) De generelle og specifikke detaljer i de nederlandske myndigheders meddelelse indeholder intet, som kunne få Kommissionen til at nære tvivl om, at støtten kun ville blive givet til søgående fartøjer, der udelukkende eller mindst overvejende sejler på havet.

- (68) Følgende relevante oplysninger kom frem i forbindelse med Nederlandenes appel mod Kommissionens beslutning om at indlede proceduren i henhold til artikel 88, stk. 2. En sætning i begrundelsen til den lov, der blev godkendt af Kommissionen under sag N 384/91 som forelagt af den nederlandske regering for det nederlandske parlament, tydeliggjorde, for at undgå misforståelser, at bugserbåde, som er egnede til og har licens til at bugserere på havet, ikke nødvendigvis skal udføre sådanne aktiviteter på havet for at modtage støtte. Denne sætning indgik dog ikke i den udgave af begrundelsen, som blev forelagt Kommissionen. Det er derfor klart, at Kommissionen ikke blev korrekt informeret af Nederlandene om deres hensigt til også at yde støtte i sådanne tilfælde.

5.3.2. Fortolkning i Nederlandene: staten mod domstolene

- (69) De nederlandske myndigheder anfører, at de i forbindelse med meddelelse af sag 738/95 gav udtryk for, at bugserbåde kunne komme i betragtning for den nævnte støtte på grundlag af tekniske kriterier i stedet for på grundlag af det sted, hvor aktiviteterne foregik, og Kommissionen bemærker i denne forbindelse, at dette ikke var det standpunkt, den nederlandske regering officielt forsvarede for de nederlandske domstole.

Under proceduren i henhold til artikel 88, stk. 2, blev Kommissionen gjort opmærksom på følgende oplysninger. Anvendelse af støtteordningerne (dvs. de nederlandske love), som blev godkendt af Kommissionen for aktiviteter i havne og de indre vandveje, blev genstand for en retssag ved de nederlandske domstole. I denne retssag indtog de nederlandske myndigheder den holdning, at støtten ikke var til rådighed, hvis de pågældende fartøjer ikke, eller næsten ikke, blev brugt på havet ⁽¹⁶⁾. I en af disse sager appellerede de nederlandske myndigheder endog til den nederlandske højesteret for at forsvare denne holdning. Det viste sig, at den nederlandske højesteret underkendte regeringen og definerede havnebugseringstjenester som værende berettiget til støtten ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Afgørelse ved appeldomstolen i Haag den 5.6.1997, nr. 96/0195, procedurenummer 23850.

⁽¹⁷⁾ Retssag (LJN-nummer AA2667, Hooge Raad der Nederlanden 's-Gravenhage), afgørelse den 17.2.1999.

- (70) Ovenstående viser, at de nederlandske myndigheder selv officielt forsvarede det synspunkt, at der ikke kan gives støtte i de situationer, som er genstand for nærværende beslutning. Endvidere informerede de aldrig Kommissionen om resultatet af de nederlandske retssager og nævnede dem ikke engang i forbindelse med proceduren i henhold til artikel 88, stk. 2.

Heraf følger, at a) fortolkningen af den pågældende nederlandske lov er blevet ændret på nationalt plan, uden at Kommissionen er blevet informeret, og at b) den nederlandske regering tydeligvis meddelte en støtte, som oprindeligt ikke havde til formål at omfatte bugsering i havne. Ovennævnte bemærkning (se betragtning 68) i lovens begrundelse, som eventuelt tyder på en ændret holdning, indgik ikke i den tekst, der blev meddelt Kommissionen ⁽¹⁸⁾.

- (71) I betragtning af ovenstående konkluderer Kommissionen vedrørende dette punkt, at den ikke har modtaget meddelelse fra de nederlandske myndigheder om støtte til fordel for bugseringsoperationer i og omkring EU-havne og på EU's indre vandveje, og at Kommissionen derfor ikke har godkendt en sådan støtte.

5.4. Drejer det sig om »ny støtte«?

- (72) Det må endvidere klarlægges, om denne støtte er »eksisterende« eller »ny støtte« i henhold til artikel 1 i forordning (EF) nr. 659/1999.
- (73) Støtten kan ikke betragtes som, »eksisterende støtte« i henhold til artikel 1, litra b), i forordning (EF) nr. 659/1999 for perioden efter 12. september 1990 (se betragtning 74) af følgende grunde:

- a) Støtten var ikke effektiv, før traktaten trådte i kraft.
- b) Støtten er ikke blevet godkendt af Kommissionen.
- c) Støtten blev ikke meddelt korrekt og kan derfor ikke betragtes, efter Kommissionens indledende undersøgelse, som udgørende støtte, forenelig støtte eller have været genstand for en formel undersøgelsesprocedure inden for de relevante tidsrum. Den kan der-

for ikke betragtes som være blevet godkendt af Kommissionen.

- d) Støtten blev ikke statsstøtte på grund af udviklingen af fællesmarkedet eller efter liberalisering af sektoren ved fællesskabsret.

- (74) Det er muligt, at støtten blev givet til bugserbåde, der ikke hovedsageligt arbejdede på havet allerede over ti år, før Kommissionen sendte sit første brev med spørgsmål til de nederlandske myndigheder (brev af 12. september 2000). I henhold til artikel 1, litra b), nr. iv), i forordning (EF) nr. 659/1999 må en sådan støtte betragtes som eksisterende støtte, der ikke kan tilbagebetales.

- (75) Støtte til bugserbåde, der ikke hovedsageligt opererer til søs, som er udbetalt efter 12. september 1990, udgør »ny støtte« i henhold til artikel 1, litra c), i forordning (EF) nr. 659/1999, som omfatter al støtte, dvs. støtteordninger og individuel støtte, som ikke er eksisterende støtte, herunder ændringer til eksisterende støtte. På grund af de fortolkninger, den nederlandske regering gav det nederlandske parlament, og/eller afgørelserne ved de nederlandske domstole blev den støtteordning, der var blevet forelagt for Kommissionen, reelt ændret, uden at Kommissionen, blev informeret herom.

5.5. Støttens forenelighed

- (76) Retningslinjerne fokuserer hovedsageligt på foranstaltninger med henblik på at bevare og forbedre EU's søfartssektors konkurrenceevne sammenlignet med ikke-EU-søfartssektorer og registre, samtidig med at man sikrer, at konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne holdes på et minimum.

5.5.1. Søtransport

- (77) Når man i retningslinjerne ⁽¹⁹⁾ taler om tankegangen bag Fællesskabets politik inden for søtransport, henvises til Rådets forordning (EØF) nr. 4055/86 ⁽²⁰⁾ og (EØF) nr. 3577/92 ⁽²¹⁾, som indeholder en definition om

⁽¹⁸⁾ Forskellen mellem på den ene side havnesektoren og sektoren for transport ad indre vandveje og på den anden side søtransportsektoren er, at Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte til søtransport ikke omfatter de to førstnævnte sektorer.

⁽¹⁹⁾ Punkt 1.1, andet afsnit.

⁽²⁰⁾ EFT L 378 af 31.12.1986, s. 1.

⁽²¹⁾ EFT L 364 af 12.12.1992, s. 7.

søtransport, dvs. »befordring af passagerer og gods med skib«⁽²²⁾ (understregning foretaget af Kommissionen).

5.5.2. Højsøbugsering

- (78) Det er normalt karakteristisk for højsøbugsering, at kun bugserbådsoperatøren har ansvaret for bugseringsoperationen, da det, der skal bugseres (et fartøj, en olieplatform, et tomt skibsskrog), er ubevægeligt og ude af stand til at påvirke manøvreren. Højsøbugsering kan derfor betragtes som transport af gods (og måske personer) med skib. Det kan derfor anføres, at højsøbugsering bør betragtes som en »søtransports« aktivitet i henhold til den lovgivning, som retningslinjerne henviser til.

5.5.3. Havnebugsering

- (79) Havnebugsering falder ganske klart ikke ind under disse definitioner, da den ikke finder sted på havet. Retningslinjerne er endvidere begrænset til at godkende støtte med henblik på at forbedre EF-medlemsstaternes flådes konkurrencesituation på det globale søtransportmarked. Statsstøtte til havnebugsering passer ikke ind i denne politik.

⁽²²⁾ Forordning (EØF) nr. 4055/86, artikel 1, stk. 4: »I denne forordning forstås ved søtransport mellem medlemsstaterne samt mellem medlemsstater og tredjelande, såfremt den normalt udføres mod betaling:

- »søtransport inden for Fællesskabet«: befordring af passagerer og gods med skib mellem en havn i en medlemsstat og en havn eller et offshoreanlæg i en anden medlemsstat
- »trafik med tredjelande (third-country traffic)«: befordring af passagerer og gods med skib mellem en havn i en medlemsstat og en havn eller et offshoreanlæg i et tredjeland.

Forordning (EØF) nr. 3577/92, artikel 2: »I denne forordning forstås ved: »tjenesteydelser inden for søtransport i en medlemsstat (cabotage)«: tjenesteydelser, der sædvanligvis udføres mod betaling, herunder især:

- fastlandscabotage: søtransport af passagerer eller gods mellem havne på en og samme medlemsstats fastland eller hovedområde uden anløb af øer
- offshorecabotage: søtransport af passagerer eller gods mellem en havn i en medlemsstat og anlæg eller strukturer på denne medlemsstats kontinentalsokkel
- ø-cabotage: søtransport af passagerer eller gods mellem:
 - havne på en enkelt medlemsstats fastland eller hovedområde og havne på en eller flere af dens øer
 - havne på en enkelt medlemsstat øer.
 Ceuta og Melilla behandles på samme måde som øhavne«.

5.5.4. Havnebugsering og statsstøttebestemmelser om søfart

- (80) Retningslinjerne »vedrører al støtte til skibsfarten, der ydes af medlemsstaterne eller ved hjælp af offentlige midler, herunder økonomiske fordele af enhver art, som finansieres af de offentlige myndigheder«.

Da den klage, som udløste nærværende procedure, gjorde Kommissionen opmærksom på, at medlemsstaterne eventuelt kunne give støtte til havnebugseringsaktiviteter, er Kommissionen endvidere begyndt specifikt i individuelle beslutninger at minde medlemsstaterne om, at retningslinjerne ikke på nogen måde fastsætter, at statsstøtte til havnebugsering er forenelig med det fælles marked. I beslutningen vedrørende tonnageskat i Det Forenede Kongerige (sag 770/99)⁽²³⁾ udelukkes for retningsmæssige tjenesteydelser til tredjeparter i havneområdet, f.eks. bugsering af fartøjer i havne, specifikt.

I en beslutning vedrørende Belgien (sag N 142/00)⁽²⁴⁾ blev anvendelsen af en skatteordning vurderet bl.a. hvad angår bugsering. Kommissionen godkendte i samme beslutning skatteordningen for bugseringsaktiviteter på havet og udelukkede ansøgningen om en skatteordning for havnebugsering.

- (81) Under hensyntagen til ovenstående analyse må det konkluderes, at bugsering i havne og på de indre vandveje i EU ikke kan betragtes som søtransport i henhold til forordning (EØF) nr. 4055/86 og (EØF) nr. 3577/92, og Kommissionen konkluderer under hensyntagen til ovennævnte kommissionsbeslutninger, at statsstøtte til søtransport ikke kan godkendes for levering af bugsering i havne og på de indre vandveje i EU.

5.5.5. Manglende forenelighed med andre bestemmelser i traktaten

- (82) Det må endvidere vurderes, om støtte til søtransport til bugsering i havne og på de indre vandveje i Fællesskabet er forenelig med andre bestemmelser i traktaten.
- (83) Selvom støtten falder ind under artikel 87, stk. 1, i traktaten, må det undersøges, om der er mulighed for undtagelse i henhold til artikel 87, stk. 2 og 3, samt artikel 86, stk. 2, i traktaten.
- (84) Den pågældende støtte kan ikke komme i betragtning under artikel 87, stk. 2, i traktaten, da det ikke er støtte

⁽²³⁾ Brev til Det Forenede Kongerige af 2.8.2000 (SG(2000) D/105768).

⁽²⁴⁾ Brev til Belgien af 27.7.2000 (SG(2000) D/105460).

af social karakter til enkelte forbrugere, og den blev heller ikke oprettet for at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller støtte til at opveje virkningerne af Tysklands deling.

- (85) Artikel 87, stk. 3, litra a), skaber dog undtagelse for støtte, som fremmer udviklingen i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse. Den pågældende støtte blev dog ikke givet i henhold til en støtteordning, der hovedsagelig har til formål at fremme regionaludvikling. Selv om dette var tilfældet, undtager artikel 87, stk. 3, litra a), ikke en støtteordning som denne, som ikke er på linje med Fællesskabets retningslinjer om støtte til specifikke, følsomme sektorer, f.eks. søtransport.

- (86) Hvad angår muligheden for undtagelse i henhold til artikel 87, stk. 3, litra b), har den pågældende støtte ikke til formål at fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælles europæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i Nederlandenes økonomi, og den har heller ikke sådanne projekters karakteristiske træk.

- (87) Hvad angår eventuel undtagelse i henhold til artikel 87, st. 3, litra c), som vedrører støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner, konstaterer man, at driftsstøtte til bugsering i EU-havne og EU's indre vandveje har en tendens til negativt at påvirke den indbyrdes handel i et omfang, der er i modstrid med den fælles interesse, og at der ikke findes specifikke EU-bestemmelser, der tillader den pågældende støtte. Navnlig viser den situation, der har givet anledning til nærværende beslutning, at støtten tydeligvis fører til uønskede virkninger for konkurrencen mellem medlemsstaterne uden at være tilstrækkelig berettiget af konkurrence fra ikke-EU-stater.

- (88) Endvidere er artikel 86, stk. 2, i traktaten ikke relevant for den pågældende sag, da støtten indgår i en ordning vedrørende en særlig erhvervsgræn, der bl.a. opererer i en anden medlemsstat, og som ikke synes at udgøre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. Nederlandene har heller ikke påberåbt sig artikel 86, stk. 2.

- (89) Man mener derfor, at den støtte, der undersøges, ikke opfylder nogen af kravene for ovennævnte undtagelser, og det bemærkes, at de nederlandske myndigheder ikke

har påberåbt sig disse undtagelser i deres kommunikation med Kommissionen.

- (90) Kommissionen har også i lyset af artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 659/1999 undersøgt, om de generelle principper i fællesskabsretten berettiger, at støtten ikke tilbagebetales. Den har i denne forbindelse navnlig bemærket, at de selskaber, som har nydt godt af støtten ved udvikling af bugseringsaktiviteter i tyske havne, sandsynligvis var klar over, at de nederlandske myndigheder helt op til den nederlandske højesteret har påberåbt sig, at de støtteordninger, der var godkendt af Kommissionen, ikke havde til hensigt at omfatte sådanne aktiviteter. Det er under alle omstændigheder muligt, at de var underrettet om dette, da sådanne oplysninger er offentligt tilgængelige. De skulle endvidere have været klar over, at retningslinjerne vedrører søtransport.

6. KONKLUSION

- (91) Kommissionen konkluderer, at den pågældende offentlige støtte er statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, og at støtten er ulovlig, da denne »nye støtte« er blevet iværksat, uden at den er blevet meddelt i henhold til artikel 88, stk. 3, i traktaten.

- (92) Kommissionen konstaterer endvidere, at den statsstøtte til søtransport, som Nederlandene har givet til fordel for nederlandske bugseringsoperationer i og omkring EU's havne og på EU's indre vandveje, ikke er i overensstemmelse med retningslinjerne og ikke er forenelig med artikel 87 i EF-traktaten.

- (93) Da den ulovlige støtte, Nederlandene har givet til fordel for nederlandske bugseringsoperationer i og omkring EU's havne og på EU's indre vandveje, er uforenelig med traktaten, skal den i henhold til artikel 14 i forordning (EF) nr. 659/1999 tilbagebetales —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Nederlandenes anvendelse af den såkaldte »skatteordning« og »tonnageskat« til fordel for nederlandske bugseringsoperationer, som hovedsageligt foregår i og omkring EU's havne og på EU's indre vandveje — de operationer, der ikke hovedsageligt foregår på havet — er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

Nederlandene skal ophæve de relevante elementer i den i artikel 1 omhandlede støtteordning.

Artikel 3

1. Nederlandene træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte, som allerede ulovligt er udbetalt til støttemodtagerne. Tilbagesøgningen omfatter ikke støtte, der er udbetalt før den 12. september 1990.

2. Tilbagesøgningen skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning, hvis denne giver mulighed for at efterkomme beslutningen hurtigt og effektivt. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til støttemodtagerne, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

Artikel 4

Nederlandene underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 5

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Nederlandene.

Udfærdiget i Bruxelles, den 19. juni 2002.

På Kommissionens vegne
Loyola DE PALACIO
Næstformand